F-9-37

Hugonis Grotii

Poemata,

Collecta olim a fratre
ejus
GUILIE. GROTIO,
Et per eundem edita:

Acceſſerunt jam & alia nonnulla ejuſdem Authoris in
unum volumen per
R. H. redacta.

LONDINI,
Per *R. H.* Et væneunt per *F. Bowman*
Oxoniæ. 1639.

INDEX POEMATUM.

SILVARUM LIBRI III, quorum primus habet Sacra, ſecundus Patria, tertius Nuptialia.

ELEGIARUM LIBER UNUS.

FARRAGINIS LIBRI III.

EPIGRAMMATUM LIBRI II: quorum ſecundus habet Currum veliferum & res geſtas ductu principis Mauritii: item inſtrumentum domeſticum.

PARS INSTITUTIONUM Juſtiniani carmine reddita.

TRAGŒDIA CHRISTUS PATIENS.

Et alia quædam, cum amicorum elogiis.

Adduntur de novo hæc quæ ſequuntur.

TRAGOEDIA SOPHOMPANEAS, &c.

Nobilissimo Amplissimoque

Viro,

D. CORNELIO VANDER MYLEN

EQUITI,

DOMINO IN MYLEN, DUBBELDAM, BLENSKENSGRAVE, ANTONIS-POLDER, &c.

In summo Fœderatarum Nationum senatu consiliario,

Illustris Academiæ Lugdunensis Curatori, &c.

NOBIL. DOMINE,

Cum iis, quos reipubl. negotia occupant, aliqua ſit concedenda laborum remiſſio, neque ulla honeſtior eſſe poſſit, quam quæ à poëticæ ſtudiis petitur: puto apud eos, qui rationem in conſilium adhibent, hoc velut interjungendi genus patrocinio non indigere. Si qui tamen adverſus rationem animum obduraverunt, eos exemplis obruere facile eſt. Sufficerent ſanè maxima Auguſti Cæſaris & Germanici, qui graviſſimi oneris, quod ipſorum humeris impendebat, laxamentum non aliundè quàm à Muſarum exercitiis petiere. Sed ſi invidioſum eſt Principes citare auctores, Silius quoque Italicus vir graviſſimus, Conſul Romanus, ejus reipubl. quam conſiliis tutatus erat, gloriam verſibus editis propagare non erubuit. Neque Plinium Secundum itidem Conſulem, neque culmen illud ſapientiæ Senecam poetis adſcribi puduit. Sed quid tam antiqua loquor? magnus ille Hoſpitalius Galliæ Cancellarius, & unicum ævi noſtri decus Thuanus, viri & eruditione & præſtantibus factis immortale nomen conſecuti, hac etiam laudum parte apud poſteros noſci voluerunt. Quòd ſi magis placent domeſtica, habemus quidem hic ſuffragatores non paucos, ſed pro multis unus ſatis eſt Curiæ Hollandicæ princeps, idemque graviſſimis temporibus optime de rep. meritus, Adrianus Mylius, tuus parens, vir nobiliſſime, cujus carmina tuo beneficio legimus. Horum ergo auctoritas cùm omnibus calumniantium telis opponi poſſit, fratrem meum, mihi perinde ut illi fuerunt, ſuis tamen diſtinctum negotiis, rogare cœpi, ut ſi ipſe edere aut nollet aut non poſſet, à me ſaltem edi [illegible] ſua pateretur, quippe cui vitio verti non poſſet id, quod in viris maximis docti admirantur, nemo certè candidus reprehendit. Erat autem eò juſtior mea petitio, quòd jam multa carmina ab ipſo auctore divulgata erant, alia etiam latere vix poterant, cùm penès eos eſſent, quorum honori imputabantur: quæ cùm ſingula placuiſſe ſcirem, operæ pretium me facturum putavi, ſi univerſa in unum volumen congregata emitterem. Nec leviter metuebam, ne alii, in quorum manus aliqua horum veniſſent, ea vel mutila, vel minus correcta in publicum darent: præſertim cum exemplum extaret ab iis, qui nuper in Germania Belgicos poetas in unum faſcem conjecerunt: quorum quidem ego conſilium magis probo quam eventum: tria enim aut quatuor tantum fratris carmina, nec ea quidem ſatis emendata, publicarunt, nec judicio lecta; ſed quæ fors obtulerat. Eam ob rem cœpi ſchedia fratris evolvere, & quæcunque vel edita vel inedita erant conquirere, ut ſi meo non poſſet induſtria, labor tamen lectoribus prodeſſet. Obſervavi autem in libellis ſingulis temporis ordinem, ut poſtremò ſcripta poſtremò legerentur.

tur. Hunc ego jam laborem meum tibi, vir nobiliſſime, offero: & cui juſtius? tibi enim hæc debentur, ſive judicium conſidero, quo in aliis, tum in his quoq; rebus plurimum vales, ſive quâ fratrem dignaris amicitiam, quæ judicio tuo obſtare non poteſt, cum non niſi judicio diligas. Peritia in te harum litterarum merito te adeundi cauſam præbuit: nemo enim rectius æſtimator eſt eorum, quæ non didicit. Ipſum ſanè amorem, quo bonarum artium ſtudioſos proſequeris, illuſtre eruditionis tuæ teſtimonium habeo. Semper enim virtutibus iis unuſquiſq; inſtructus ſit oportet, quas in aliis ſuſpicit. In fratrem verò tua benevolentia certam ſpem facit placitura quæ damus, ſi non artis, ſaltem artificis nomine. Sed ipſum

etiam opus, & horum carminum ma-
teria, ut ad te mittatur flagitat. Et
quidem prima silvarum pars, sacra,
memini melius quam tibi dedicabun-
tur, cui pietas & rerum divinarum
scientia hæreditariæ sunt laudes. Li-
ber autem secundus, in quo patria
elebratur, totus tuus erat vel sine
epistola. Cui enim se potius summi
ucum Mauritii præclara facta &
udia versibus descripta committe-
ent, quam ei quem ille consiliis suis
mpridem admovit? Ideoq; cum
a omnia tibi uni sint notissima,
stem te advoco, cujus auctoritate
dem inveniant apud eos, qui quod
i non faciunt ab aliis factum haud
ilè credunt. Reliqua verò, quæ
riam spectant, meritò ei inscribun-
, cui patriæ non uno nomine cu-

(?) 5 ra com-

tur. I
ra commiſſa eſt. Omitto legationes
Ordinum Fœderatorum mandato apud
Henricum magnum, ejuſq; filium,
Galliæ reges, & ſereniſſimam Venetorum
remp. geſtas, quæ dubium
tibine. plus laudis, an patriæ plus
utilitatis & gloriæ attulerint. Hoc
ipſo tempore, ſummo Fœderatorum
ſenatui allectus, rem militarem &
quæ alia ad communem remp. pertinent
conſilio tuo diſponis, cum jam
ante inter nobilitatis principes prærogativæ
ſuffragii in Hollandiæ conſeſſu
factus eſſes particeps. Tantis laboribus,
quibus vel multi ſuccumberent,
tu unus ſufficis, quoq; magis negotiis
premeris eo minus opprimeris.
Sed hæc bonis omnibus nondum ſa
tis pro dignitate de te dicta, tibi ni
mia videbuntur: quippe laudes tu
tib

tibi [illegible] adimunt afferunt quam no-bis varietatem. Alii succedant one-ri, cui me ferendo imparem agnosco, vel propter tuam magnitudinem, vel propter meam tenuitatem. Scio & te aliisque [illegible] quos de patriæ bello fratrum compositum expectari [illegible] videor magis, quod eorum partem jampridem legerim. Hic quo-que desiderium [illegible] hic. [illegible] dixi, silvarum parum stabitur, præsertim si Epigrammata quædam addiderim. Nam & Guilielmi Arausionensium Principis, quem auctorem summum libertas nostra profitetur, gesta hic actaque aspicias, neque minus incredibiles victorias, quibus Princeps Mauritius patrios fines aut tutatus est aut protulit? nec tantum quæ terra, sed & quæ mari

protur. I

proſpera atque illuſtria contigerunt. Carmen de induciis finem ut bello ita & libro imponit: atque ita ingentis hiſtoriæ materiam verſus veluti compendio exhibent. Tertius quoque ſilvarum liber peculiariter tuus: quippe ab auſpicatiſſimis tuis nuptiis initium ducens, atque inde gradum faciens ad eos, quos amicitia aut etiam affinitate complecteris. In Elegiis quoque, Farragine, Epigrammatis, nulla erit pagina, in qua non tuos agnoſcas. Leges ſubinde nomen viri illuſtris Buzanvallii, qui regius apud nos Galliarum legatus, tibique conjunctiſſimus fuit, & qui extrema quoque vitæ parte tui non meminiſſe non potuit. Invenies & venerandum illud Scaligeri nomen, qui quanti te faceret etiam in teſtamento ſuo vo-

luit apparere. Leges & Douſas, quibus tu arctiſſima familiaritate devinctus fuiſti, ita ut verſus de iis ſcriptos non minus avide ac ſi ab ipſis ſcripti eſſent, lecturum te confidam. Agnoſces hic magnum Bezam alioſque viros inſignes defunctos, quorum & vita tibi jucunda fuit, & mors acerba. Habes & hic plurima ad Academiæ noſtræ profeſſores ſcripta, cujus cum tibi cura ſit credita, non poſſunt à te aliena videri, quæ ad eam ornandam pertinent. Sunt & epigrammata in picturas domus tuæ ſcripta. Denique nihil ferè hic occurret, quin tu optime noveris & id quod ſcribitur, & os quibus ſcribitur. Fratris poëmata laudare non eſt fratris: lectori rrigimus judicii calculum, cui tu

non placeant ſingula, certè ipſa univerſitas ob magnam rerum varietatem ingrata eſſe non poterit. Porrò quod ſupereſt, rogo te obnixè, vir nobiliſſime, ut hunc laborem noſtrum boni conſulas, parvum quidem donum eſt quod tibi offero, nec mei ingenii fœtus, ſed alumnus tantum, quem quæſo eodem, quo fratrem meum, & omnes litterarum ſtudioſos ſoles, affectu proſequaris. Quod ita futurum mihi certo certius ſpondeo, cum mores tuos, aliiſque inſolitam, ſolitam tibi benignitatem propius intueor, quæ mihi quoque magna favoris ſigna exhibuit: hunc ſi in ha
quoque cauſa mihi præſtiteris, nihi
ulterius petere poſſum, quam ut m
ſaltem inter cæteros ames. Va
vir nobiliſſime, & diu librum hu

pat

patrocinia, bonos omnes auxilio, patriam consilio juva. Lugduni Batavorum Calendis Sept. Anni cIↃ IↃ CXVI.

Nobiliſſimæ tuæ amplitudini addictiſſimus

GULIELMUS GROTIUS.

Hugo

IAmdudum, mi frater, quid agas video. Quæ ſcripſiſti carmina aut obſequiis animo aut amicis [illegible] revoces, [illegible] propitium ſpondere lectorem. Quam vereor ne aut de noſtris [illegible] benignè judices? Effluxit illa ætas, qua verſus facere decorum, etiam non optimos excuſabile erat. Præcipuum ſcriptionis patrocinium feritas editionis decoquet. Qua nunc fiducia tot in me malos concitabo? Pueros etiam balbutientes amamus, quia in ea ætate ſemen ingenii ſpectari ſatis eſt, frugem ab ipſa exigere importunum. At viro ſilere quam balbutire eſt ſatius. Adde, quod quæ nunc eſt hominum ſeveritas, non mala tantum poematis diſplicet, ſed ipſa poeſis ut mala [illegible] multoque gravius videtur & [illegible] forum aleatorium calfacere, quam libera verba vinculis includere non neceſſarii. Sed hic

HUGO GROTIUS
GUILIELMO GROTIO,
Charissimo Fratri S.

IAmdudum, mi frater, quid agas video. Quæ ſcripſi carmina aut obſecutus animo aut amicis gratificatus, in corpus revocas, & audes illis propitium ſpondere lectorem. Quàm vereor ne aut de noſtris luſibus, aut de clementia ſæculi nimis benignè judices? Effluxit illa ætas, qua verſus facere decorum, etiam non optimos excuſabile erat. Præcipuum ſcriptionis patrocinium ſeritas editionis decoquet. Qua nunc fiducia tot in me naſos concitabo? Pueros etiam balbutientes amamus, quia in ea ætate ſemen ingenii ſpectari ſatis eſt, frugem ab ipſa exigere importunum. At viro ſilere quam balbutire eſt ſatius. Adde, quod qua nunc eſt hominum ſeveritas, non mala tan tùm poeſis diſplicet, ſed ipſa poeſis ut mala multoque gravius videtur & κακοήθε forum aleatorium calfacere, quàm liber verba vinculis includere non neceſſarii. S

hi

hic video, quod tibi effugium pateat. Potes enim à pedaniis judicibus ad ſummum auditorium provocare, in quo facilè abſolvetur hæc opera tua, annitentibus Rocho Honardo & Appollonio Scotto, viris ſummis & extra controverſiam digniſſimis, quos non ſemper lites exerceant: quorum ille Thamaræ Tragœdia edita ſalivam nobis commoverit, nunc Moſis legiferi expectatione nos cruciat: alterius Eccleſiaſtes jamdudum carceres mordet. Scelus ſit ab his ſejungere Voſbergium, poëtarum ut exactiſſimum judicem ita candidiſſimum amatorem: & qui me quoque, ut arbitror, non tantùm ut affinem, ſed & ut harum literarum ſectatorem diligit. Et, ut intra meos potiùs collegas maneam, noſtri credo, certè noſſe debes, Simonem Bellimontium, cujus conſiliis civitas Middelburgenſis feliciter utitur. Is me non tantùm hortatus eſt ſæpè, ſed jure amicitiæ propè impulit, ut facerem, quod tu nunc facis: & jamdudum me vir diſertiſſimus permoviſſet verbis, niſi idem prudentiſſimus abſterruiſſet exemplo: quippe cui facillimum erat de ſuo præſtare, quod de meo exigebat. Sed demus hoc tantorum virorum auctoritati, ut liceati & viris & occupatis verſus & ſcribere & legendos aliis tradere: nihil adhuc tibi confectum erio, cum ſingulæ carminum meorum partes multò plus deprecandum habeant. Multum juvit iis argumentis operari, quæ pietatis profeſſionem continent. Sed hæc artem cum vix patiantur omne pretium ex affectu excolentis accipiunt: quam voluptatem ut ſæpè in ſcribendo ſenſi, ita in legentes transfundere non poſſum. Quare futurum video, ut & Theologi poëticam libertatem, & poëtæ Theologicam jejunitatem accuſent. Et ſunt quædam in hoc genere ſermoni ſoluto tam vicina, ut veniam niſi à rebus ipſis ſperare non audeant. Ut verò in his Chriſtianum magis quàm poëtam, ita in iis quæ ad patriam & res pro patria ductu Mauritii Principis fortiſſimè ac fæliciſſimè geſtas pertinent, nihil exhibemus præter bonum civem. Videbor exteris res noſtras paulo lætiùs extuliſſe, iis præſertim, qui earum magnitudinem non intelligunt. Sed poſteritatis noſtræ intereſt omni memoriæ genere conſecrari, quibus cauſis ſumpta ſint arma, quibus animis geſta, quo eventu depoſita. Erunt qui me criminabuntur: in hoſtes nimis acerbè, id eſt hoſtiliter locutum; monendi ſanè ſcripta hæc, cùm fas belli talia permitteret. Et erat is hoſtis, cum quo non de gloria aut propagandis imperii finibus certamen habebamus, ſed de vita &, quod vitæ proximum, antiquâ libertate. Hæc ereptum qui it viris fortibus, poteſtne in eum aliquid quàm par eſt animoſiùs dici? Attamen induciæ nunc ſunt. Video quid ſis reſponſurus. legantur ut ante inducias ſcripta; quomodò & trophæa aſpicimus. Habent & Epithalamia quod excuſent, ſuam nimirum, id eſt nuptialem linguam, ſine qua ne Epithalamia quidem ſunt. Longè quidem ſtetimus citra Feſcenninos: ſed juvenes eramus, & conceſſum putabamus alludere ad conceſſas voluptates. Hæc feſtivitas ſi culpa non caret (& cur eo id operosè defendam?) auctor ſum lege caveatur, ne quis poſthàc velit Epithalamia ſcribere; nam & ſine illis vivere poſſumus, & facere, quæ nunc fiunt. Quid ſi etiam ſiniſtrorsùm aliquis rapiat, quod more poëtarum, recepto magis quàm laudabili, Deos interdum nominaverim? quod profectò vigente Paganiſmo flagitioſum fuerat: nunc periculo caret. ſciunt quippe omnes ea voce modò ſidera, modò elementa, modò mentes æthereas, modò inſignes viros, modò Dei unius virtutes ac dona intelligi. Chriſti Patientis editionem non jam tu, ut cætera, ſed ego tuendum habeo. Ut enim lucem videret ego jampridem auctor fui. Audivi qui non ferrent in ſcenam produci ſalutis noſtræ myſterium. Quaſi id ageretur, & non potiùs ὠφελιμώτατον genus eſſet, ea quæ ſacræ literæ διηγηματικῶς enuntiant, δραματικῶς proferre: quod & Patres olim, & paſtores hodiè in homiliis faciunt. Venit & illud in mentem, fore qui accuſent varietatem & deſultorium ſcribendi genus. Nimirùm non unius ætatis hoc opus eſt. Aliud fert ver, aliud æſtas. Nec animus ſibi ſimilis: modò liber & ſui juris: modò tædii plenus & quærens ubi reſpiraret: ſæpè amicorum imperiis ad definiti argumenti neceſſitatem adſtrictus. Neque verò conſtantis arbitror, jocis & ſeriis eundem vultum impendere. Accedit quod ingenium mihi ſequax ac ductile, ut à cujuſq; poëtæ lectione incaluerat, ita ad ejus imitationem rapiebatur. Agnoſco me ipſe alibi Lucani ſpiritu plenum, interdum Manilii pluſquàm ſatis eſt ſtudioſum, nonnunquàm caſtigatiùs aliquid ad Statii & Claudiani inſtar conantem. De Epigrammatis quid dicam? quæ ut artis ejus peritiſſimos decebat, facile eſt ſcribere: at libros Epigrammatum ſcribere perdifficile. Quota enim quæque materia hunc cultum recipit, ut jam ipſe eligas, quod rarò conceditur. Nihil autem poteſt eſſe tam fatuum quàm extortum epigramma. Neque verò nobis licuit, quod ſibi permiſit Martialis, cui ſæpè ſola obſcœnitas epigramma facit. Hiſpanis relinquamus hanc ſcabiem. Vides quantum hic ſit excuſationum. Quantò erat facilius non committere quod excuſationis indigeret? Habes tamen quod reponas; alia ſparſim edita; alia apud amicos extare, & vereri ne corruptiora exeant: præſertim quùm jam ejus rei experimentum è Germania habeas. Potes & illud adjungere, ſi quæ ſunt ἀνωνύματα minùs mala, ea me non vindicante facilè repertura dominum. Scis exiguo de Oſtenda carmini quàm multos magnóſque auctores vacillans fama aſſignaverit. Neque ſemel mihi accidit, ut in aliorum ſcriptis ea legerem, quæ à me nulli ſubrepta, ſatis eſſem mihi conſcius. Sed levis eſt jactura tam parabilis

rabilis annonæ. Cæterùm ego quod vis, nec veto, nec jubeo. Utere eorum conſiliis, qui iſtis de rebus rectiùs judicant; quales ſunt harum literarum principes *Heinſius* atque *Rutgerſius*, & ſpectatiſſimæ probitatis atque doctrinæ *Voſſius*. Utcunque res ceciderit, multùm mihi gratulor de te, qui non me tantùm, ſed & mea tam fraternè diligas. *Roterodami* xv. Decemb. cIↃ.IↃc.xv.

HUGONIS GROTII

SILVARUM
LIBER PRIMUS,

In quo SACRA.

Hugo-

HUGONIS GROTII
SILVARUM LIBER I.
In quo Sacra.

HISTORIA JONÆ
PARAPHRASTICO CARMINE.

TEmpore quo cũctas præ ſe cõtempſerat urbes
Fortunâ famulante Ninos, partæque rapinis
Diviciæ luxu contra certante furebant,
Ipſe pater, vindex ſcelerum, ſed lentus ad iram
His Amithaniden dictis affatur Jonam,
Os cui veridicum dederat, mentémque capacem
Fatorum & poſitum longè ſpectare futurum.
I citus Aſſyrii tumidam rectoris ad aulam,
Et quæ vaſta rapax defendit Mœnia Tigris,
Immerſum vitiis populum clamoribus urge,
Cujus ſancta mihi jamdudùm verſantur ob ora
Et pœnam commiſſa petunt ſcelerúmque nefanda
Implevit terras, nunc ſcandit ad æthera moles.
Hæc refer atque minas verbis & jurgia miſce.
At miſer, heu! ſperans complentem numine cuncta
Effugiſſe Deum (nec enim mandata placebant)
Ad Cilicum terras vicinaque litora Tauro
Funeſtum molitur iter. Jacet inclita portu
Summa Palæſtinæ tellus ubi deſinit ora,
Urbs vetus Andromedes quæ vincula paſſa, Joppe.
Huc malà ſanus abit vates, & fortè carinam

Invenit ad liquidi properantem flumina Cydni.
Addit ſe nautis comitem, pretioque ſoluto
Hoſpitium capit infælix & numinis almi
Deſertor fragili mavult ſe credere ligno.
Principio faciles auræ, ſperataque Tarſos
Non procul: at ſubitò fatalis inhorruit aër
Pontum omnem turbante Deo; ſonuere procellæ
Et fudēre novum nubes mare, nec ſuper ullum
Diſcrimen rebus: cœlum nox una ſalumque
Miſcuit: ereptam reparabant fulmina lucem.
Nec temerè inſani perdunt ſua murmura venti;
Circum vela fremunt: & ſe jacit omnis in unam
Tempeſtas collecta ratem: jamque hiſcere credas
Compagem fractamque trahi ſub fluctibus alnum.
At trepidi nautæ & pallentes morte futura
(Heu gens indocilis veri, fictaque parentum
Relligione nocens) partiti numina votis
Inclamant gemitu fruſtrà precibuſque fatigant
Quos homines fecēre Deos: hic Belon, at ille
Aſtarten, ſquamiſque inſignem corpora multis.
Dercetin: at patrios alii, nunc ſidera reges,
Jaſiden totamque domum, generumque volucrem
Horrida geſtantem Phorcynidos ora Meduſæ:
Atque hunc præcipuè, dotali ut ſede profectos
Incolumes dei poſſe ſuam contingere Tarſum,
Tarſum penniferæ referentem nomina plantæ.
Quin etiam merces, auri ſpes una parandi,
Cujus amor tantos docuit deferre labores,
Jactantur pelago, navem ne verteret omnem
Accedens ventis onus & demitteret alto.

Ille autem intereà tantorum cauſa malorum
Imâ puppe jacens ſomnum capiebat Jonas:
Seu pavor abſtulerat ſenſus, nec corporis ægri
Illa quies, ſed torpor erat, ſeu talis imago,
Hoc agitante Deo, ſua magna oblivia vati
Objecit, preſſumq́ue animum graviore veterno.
Non tulit hoc rector trepidæ ratis, & tibi, dixit,
Nunc unde iſte ſopor? quin noſti tu quoque ſi quē;
I, ſupplex venerare Deum, rituq́ue parentum
Sollicita, ſi fortè aliis clementior ille
Reſpiciat miſeros & fata inſtantia vertat.
Nec dubitant nautæ cæli quod ſuſcitet iras
Eſſe caput ſecum, culpamq́ue unius in omnes
Ferre necem, motis quin ergo quærimus urnis,
Exclamant omnes, quem pœnæ fata repoſcant?
Quis nunc præcipiti volvi putet omnia caſu,
Ac non lege data? certum ſors miſſa peregit
Arbitrium, vereq́ue reum damnavit Jonam,
Et vates de vate fuit; tum quærere nautæ,
Quis genus, unde domo, cur & quibus adſit ab oris,
Quod vitæ ſectetur iter, quo crimine ſontem
Incuſent ſuperi, quæ tantæ cauſa procellæ?
Sic illi inſtabant: ſic contra Amithaone natus;
Gens Hebræa mihi; ſtudium fuit (atque fuiſſet
O utinam ſemper) rerum ſervire parenti,
Qui cœlum movet & cœli ſtellantia ſigna,
Cujus opus terra eſt pontique hæc mobilis unda.
Obſtupuere viri majuſq́ue per ima cucurrit
Oſſa gelu; ſubigunt ſontem delicta fateri,
Spretaq́ue magna Dei mandata, fugamq; rebellem.

Tum quid opus facto rogitant, quàve arte paradum
Sideret ut tumidis inſenſum fluctibus æquor,
Creſcenteſque minæ : cùm jam nihil ille precatus,
Tollite me me, inquit, quem veſtris fata periclis,
Quem toto petiere mari, me mergite ponto :
Jam pacatus erit. merui, nec ferre recuſo :
Exolvam inſontes & navem morte piabo.
Certavere quidem connixi remige multo
Eluctari undas proramque advertere terris:
Nequicquam : longè littus fugit, undaque contrà
Inſurgens nullam patitur ſperare ſalutem.
Ceſſit turba malis, tuque O juſtiſſime, dixit !
Parce Deus nobis hanc velle aſſcribere cædem
Prædamnatæ animæ, nec leto ulciſcere letum.
Nil malè de nobis illum meruiſſe fatemur:
Nec nocet ira viro, nec habendi cæca cupido,
Sed motæ non ſponte manus, tibi reddimus illum
Quem repetis : cogit tua nos invicta voluntas.
Talia vix fati ſumma de puppe volutum
Præcipitant; ſimnl ille cadit, ſimul omnia cœlo
Nubila diffugiunt, poſitis quoque fluctibus unda
Detumet & lenes veniunt ad ſuppara venti.
Perculit attonitos divina potentia nautas,
Atque ejurato falſorum horrore Deorum
Supplicibus votis æternum numen adorant :
Hunc & muneribus placant & ſanguine fuſo.
Intereà ſulcans immani corpore pontum
Bellua miſſa Deo vivum deprendit Jonam
Fluctibus in mediis & vaſto ſorbet hiatu.
Ille in viſceribus monſtri (mirabile dictu)

Illæſus manet & pelago novus incola fertur.
Sentit & incumbens capiti mare, ſentit & æquor
Impelli tranante ferâ: quis credere poſſit
Captivam tantis animam duraſſe ſub undis?
Duravit tamen & tam dirâ ſede morantem
Tres interpoſitis Soles vidêre tenebris.
Hoc tunc navigium miſero carcerque domuſque,
Hoc templum fuit, hinc calidas effudit ab imo
Corde preces, cecinitque hæc triſtia carmina vates.
Quanquàm terrificis me fata ultricia monſtris
Exagitant vitamque traho vix anxius ultra,
Spes tamen eſt has me intereà non perdere voces.
Hinc etiam cœlo dabitur via; piſcis in alvo
Conditus, infami tumulatus membra ſepulchro
Verba loquor ſupra nubes & ſidera ſupra
Exaudita Deo: tu me his, rex magne, nocentem
Merſiſti tenebris, ubi me premit alta vorago
Undæque fluctusque tui, mixtique profundo
Gugite longinquis procul è regionibus amnes.
Et merui ereptus ſuperis amittere lucem
Aſpectusque tuos, tamen hæc fiducia mœſtum
Solatur, fore me Solymas ut ſiſtat ad aras
Læta dies feſtosque adytis inſtauret honores.
En tot aquæ circum rapidiſque intorta fluenta
Verticibus: tum multa caput circumplicat algas
Vix ſpirare datur: tellus ſuper urget acutis
Hærentem ſcopulis, & duris vectibus obſtat:
Quin etiam æquoreæ redituro in ſæcula rupes
Præcluſere viam, tu ſpes ſuper unica reſtas
O Deus, è mediis animam tu faucibus orci

Eripies

Eripies reddeſque diem, cùm perdita ſeſe
Quæreret, in mortis regno cùm vita jaceret,
Dulce fuit meminiſſe tui; cæleſtia templa
Perrupere preces felixq́ue audacia voti.
Vos nunc ite, quibus pietas errore profano
Circumventa perit, quorum ſibi quiſque figurat
Sponte metum, & mendax in vanum cura laborat,
Seq́; bonis ſpoliat contempto auctore bonorum.
Me juvet æterno grates perſolvere regi.
Votivumq́ue adolere ſacris altaribus ignem:
Ille pater bonus, ille hominum tutela ſaluſque.
Talia dicentem toto vehit æquore piſtrix:
Ac tandem undiſono multùm ſpatiata profundo
Littora ſumma legit, propiuſque adnavigat oræ.
Hic ſeſe immenſo patefecit bellua rictu,
Numinis imperio magniſque exercita fatis,
Ejectumq́ue virum vaſtæ penetralibus alvi
Impoſuit terræ. Tum ſic bonus arbiter orbis
Edoctum ſua juſſa pati compellat Jonam,
I properè celſaſq́ue Nini pete nuntius arces,
Et mea fer totam latè mandata per urbem.
Ille iter accelerans præcepto paret herili,
Aſſyriaſq́ue domos ſpatioſaque mœnia tangit,
Quæ non antè citis circum ſit paſſibus ire,
Quàm ter Sol oriens ter merſerit æquore currus.
Jamq́ue emenſus erat quantum via ſiverat urbis
Lucis ab exortu ſupremam ad veſperis horam,
Triſtia perculſas referens oracula ad aures.
Intra bis decies geminatæ tempora lucis
Corruet excidio Ninos & dejecta jacebit.

Sub

Submiſere Deo trepidantia pectora cives,
Reſponſoque habuere fidem, tum triſte celebrant
Juſtitiam, nulloque ſibi diſcrimine cuncti
Indixere famem: nec ſueto gaudet amictu
Turba, ſed hirſutis indurat corpora velis.
Ipſe Nini dominus, quem circum mille tuentur
Excubiæ, cui tot pendunt famulare tributum
Ignotæ gentes, cujus victricia ſigna
Terrarum pars tanta timet, ſimul horridus aures
Nuntius impulerat, ſolio deſcendit avito,
Unde triumphatis Aſiæ regnator opimæ
Jura dabat populis, trabeaq; exutus & auro
Cyniphiis præfert horrentia tegmina ſetis,
Et tellure ſedens inſpergit pulvere membra.
Adjicit exemplo legem, procerumq; vocato
Concilio jubet hæc populis mandata referri.
Ducite turba Nini longo jejunia luctu.
Ipſa etiam mœſta in ſtabulis armenta dolores
Teſtentur noſtros, & equorum bellica proles
Balantumque greges, non ulla aut graminis herbã
Attingat quadrupes, aut fluminis hauriat undam,
Dura ſed in nudo ſedeant velamina tergo,
Idem homines, idem pecudes exæquet amictus.
Inclamate Deum findentibus æthera votis:
Sed ſimul exactæ damnantes crimina vitæ
Et longas ſcelerum furias, inſiſtite rectæ
Mentis iter, fædaq; manus purgate rapinâ.
Quis ſcit an avertat nobis quod triſte minatur
Exitium Deus, & poſitâ deferbeat irâ?
Spem probat eventus: peccati pœnitet urbem,

Supplicitque Deum. vidit namque omnia facta
Omnipotens, vidit pertæſas crimina mentes;
Nec jam ſuſtinuit decretas ſumere pœnas.
Sed non tam clemens animi indignatur Jonas
Stare Ninum, cupiens immenſis cladibus emptum
Eſſe ratas diro tulerat quas carmine voces.
Ergo bile tumens & amaro percitus æſtu,
Hoc erat, exclamat, tua cur mandata ſubire
Defugerem, hoc patria mecum tellure loquebar,
Hoc & Coryciæ peterem cum littora terræ.
Noram ego quàm clemens & quàm placabilis eſſes,
Quàm veniæ largus faciliſque ignoſcere lapſis
Protinùs & culpas precibus donare priores,
Non odii retinens, omni ſed ſuetus ab ævo
Humanos placida miſerari mente labores,
Nunc quando Aſſyriæ viſum tibi parcere genti,
In me verte minas: atque hanc, precor, eripe vitam
Quam vix æger ago, qua mors mihi lætior ipſa eſt.
At pater omnipotens, quin hoc te expendere, dixit,
Æquius, an juſto temet mœrore fatiges?
Et tibi qua cauſa tanto cor fluctuet æſtu?
Exiit inviſam proles Amithaonis urbem,
Nec procul a muro, qua Titan parte reducit
Matutinus equos, parvo ſibi culmine tectum
Extruit, expectans urbem quæ fata manerent.
Hic ſedet, hic umbras & frigora captat opaca.
Nam Deus hac ipſa ſtirpem regione locarat,
Quam cici dixerunt Eoæ nomine gentes.
Hæc amplexa caſam ſinuoſaque brachia late
Protendens rapidos arcebat frondibus ignes,

Dulc

Dulcia turbato præſtans ſolatia vati.
Poſtera ſed cùm ſe roſeis aurora quadrigis
Tolleret, exiguo ſuccedens corpore ſerpens,
Sponte Dei, certo radicem vulnere lædit,
Vitaleſque trahi ſuccos vetat; illa reciſis
Procumbit foliis demiſſo languida collo.
Intereà primo procedens Phœbus ab ortu
Igne coquit terras: Phœbo Deus addidit Eurum
Omnia peſtiferis torrentem flatibus auris.
Atque ea flamma poli nudo dum vertice vatem
Urit, anhelantem, fracta vi corporis omni
Marcidus extremam ſibi queſtibus advocat horam.
Et quid adhuc, clamat, quid adhuc miſer illè mora-
Spiritus? invideo fatali ſorte peremptis. (tur
Pontus ubi? mala cur toties in tanta reſervor?
Tum rogat omnipotens, meritò num percitus ira
Æſtuet, ereptam repetens clamoribus umbram?
Ille refert, magnis incendi pectora cauſis;
Et, ſi vota juvant, votis accerſere mortem.
Tum pater: Uſque adeò vili pro caudice pugnas,
Huic parci fas grande putas, quem non tua ſevit
Dextera, non olim ſimul coluere labores;
Quem genitum nox una dedit, nox abſtulit una?
Tu florem Aſſyriæ, tu plenam gentibus urbem
Me ſervare vetas? ſi non te [illegible] movebant
Pro frutice iratum (nihil [illegible] tamen hæc quoq; durent)
An nihil & decies hominum biſſena putabas
Millia, materno pendentes ubere natos,
Aut modò deſertis reptantes denique cunis,
Indociles dextrum quod ſit; quæ ſiniſtra læva.

Calle ferat pravique & honeſti noſcere fines?
Conticuit vates jam ſe quoque judice victus,
Et ſua manſuris commiſit crimina chartis.
Hoc monitore, Dei ſanctos audire vocatus,
Quiſquis es, & lapſus non deſperare memento:
Utque feras veniam, veniæ placabilis eſto
Tu quoque, nec vitiis ſuccenſe longiùs æquo.
Fer caſus duroſque animo conſtante labores.
Crede revicturos artus morituraque mortis
Imperia; hoc ſuperis iterum donatus Jonas
Monſtrat enim, Chriſti tumulo redeuntis imago.

AD CHRISTUM.

CHriſte caput rerum, vitæ melioris origo,
Immenſi menſura Patris, quem mente ſuprem
Miratus ipſe Genitor de lumine lumen
Fundit, & æquali ſe ſpectat imagine totum,
Cujus ad exemplum Mundus, tutelaq́; Mundi
Factus homo: ſed enim ferus hic & ſponte rebelli
Perdiderat ſublime decus, preſſusq́; jacebat
Criminibus, pœnæque reus, ſemperq́ue jaceret,
Ni Pater æterno gentem miſeratus amore
Te prius arcana ſecum ſub luce latentem
Donaſſet populis, non jam per ſomnia verum
Prodere, non vatum commotis mentibus uti,
Sed vivam terris cupiens oſtendere legem,
Fœdus & immotum tanto ſponſore paciſci.
Humanos igitur vultus, mortale ſubiſti
Corpus & hos artus: ſed non te fœda voluptas

Proge

Progenuit: caſtæ ſed virginis edidit alvus
Cæleſti virtute ſatum; ſi purpura non te
Excepit de matre novum, ſi ſpicula nulla,
Nullus eques, nullæ puerum cinxere cohortes:
At genus æthereum cives ſtellantis Olympi
Non deſunt illic, aulaq; auguſtius omni
Excubiis præſepe tuum, cantuq; celebrant.
Stant pecudes circum, ſtat circum innoxia turba
Paſtorum, pauper, ſed rege beatior omni,
Cui te noſſe datum; terris novus advena cœlo
Monſtrabare tuo; ſydus non ante notatum
Expavêre magi: quis tantus naſcitur, aiunt,
In cujus laudes nova ſydera parturit æther?
Signiferi cedant ignes, & credita ſeptem
Perpetuas miſcere vices vaga ſydera, cedat
Dux Helice Grajis, Tyriis Cynoſura carinis.
Per varios rerum fluctus, incertaq; vitæ
Hæc dat ſtella viam, quæ non Babylona ſuperbam
Regibus Arſacidis, validas non Tyridatis arces,
Non Solymæ turres, ſed paſtoralia ſignat
Limina, Bethlemiq; caſas: ne quærite regem,
Judæi lituos inter ſtrepituſq; tubarum,
Quæq; humana ſibi rabies circumdedit arma;
Neſcitis miſeri quàm ſit res proxima cœlo
Paupertas, quàm dulce pati; vos dicite Parthis,
Dicite Romanis, Herodi dicite veſtro:
Det cæco ſpectare diem, det currere claudo,
Det ſurdis audire ſonos, det reddere, mutis,
Tartareas pellat peſtes, morboſq; tenaces
Non herbis, ſed voce fuget; freta mota tacere

Imperet, & fluctus modica dape millia paſcat,
Seque diu nulla, jubeat remeare ſepultos,
Vino mutet aquas, ſiccuſque perambulet æquor.
Hæc faciant quos gemma tegit, quos claſſica cingũt.
Hæc pauper meus ille poteſt, nec corpora tantùm
Ille, ſed & mentes obſeſſaque pectora purgat,
Fœdaque corruptis adimit contagia ſæclis,
Verum ingreſſus iter, cùm nec diffidere lapſos,
Nec ſtantes turgere ſinit. quis in æthere motus,
Quive labor rerum, dum tot cumulata bonorum
Congerie, tibi ſupplicium crudele reponit,
Non Scytha, non Nomades, nõ dura civis ab Arcto,
Sed Soboles Abræ cunctis è gentibus una
Gens delecta tibi, tantum valet atra malorum
Ambitio, quoties odiis accenſa ſuperbis
Sub ficta pietate furit, nec ſimplice fato,
Latronum ſed morte peris, tu purus & inſons,
Ut noſtras pœnas & crimina noſtra ſubires.
Quicquid ad hoc ævum prima peccatur ab hora
Adamus vetita cùm carpſit ab arbore pomum,
Cunctorum te facta premunt, nos illa manebant
Vincula, nos ictus, atque in tempora ſentes,
Nos trahere in pœnam lictor, nos figere clavi
Debuerant, noſtriſque cruces inſurgere membris,
Et mortis differre moras. Patris iſta voluntas
Et tua: ſic placuit facilem miſcere ſevero.

EUCHARISTIA.

MYſtici ſecreta ritus, priſca relligio ſacri,
Cœtibuſq́; ſancta ſemper Chriſtianis Orgia,
Addo me vobis Epopten, totq́ue poſt ſuſpiria
Perfruor deſiderato candidatus gaudio.
Munus agnoſco tabellis Chriſte legatum tuis
Proximum pergentis ire mortis ad periculum.
Hæ dapes ſunt funerales, hoc ſacrum Propterviam:
Cæna jam mori parantis inque procinctu data.
Ipſe tu, quanquàm ſapremo triſtis in convivio,
Ipſe panem dividebas, ipſe libabas merum,
Et ſalutis liberali porrigebas dexterâ.
Hic, ais, ſanguis ſodales; hoc ais, corpus meum:
Corpus hoc vobis jacebit: ſanguis hic vobis fluet:
Hic bibendus: hoc edẽdum; grande mnomoſynũ Dei.
Ergo cùm cœlis aula me procul raptum ſibi
Non ſinet coram tueri, panis & vinum mei
Semper erga vos amoris eſto teſtimonium.
Hac ero præſens ſub arra: nec citatus pignore
Deſtitutos vos relinquam: nec Chaos nos dividet
Illud immenſum, quod alto dividit terras polo.
Ritui ſic indicato Principis juſſum ſui.
Perſequens Apoſtolorum præfuit collegium,
Et vicem functum magiſtri Chriſtianorum choros
Ad ſacras epulas vocavit, & propinavit merum,
Et ſacrum ſolenne ſeris tradidit nepotibus.
Hæc initia quiſquis ambit, antè diffidat ſibi,
Seq́ue damnet ipſe judex, teſtis, auctor, & reus,
Nec niſi gratis favente ſperet abſolvi Deo:

Hoc precatus, immerentis ut necem nati pater
Inſolutum ſumat almâ largus indulgentiâ,
Et fide jubente Chriſto nomen accepto ferat,
Cujus inſonti cruore deleatur cautio,
Cautio quæ tanta, quantam nemo ſolvendo fuit:
Ne Dei dirus ſatelles, ille noſter carnifex
Debitores in profundum carcerem nexos trahat,
Creditumq́; perſecutus ducat addictos ſibi.
Gentis humane redemptor mancipatos inferis
Noluit ſervire pœnis Ditis ereptos jugo,
Noſq́; liberos abire juſſit, & miſit manu.
Menſa teſtis eſt herilis, cujus exortes priùs
Arrogati filiorum more nunc accumbimus:
Hinc procul, procul profani, quos vel error credulus,
Vel ſuperſtitioſa veri fallit ignorantia,
Quiq́; trunco, quiq́; ſaxo funditis ſurdo preces.
Ite quotquot à caterva transfugæ deſciſcitis,
Et repudium Chriſtiano nuntiatis cœtui:
Augures, aruſpiceſq́; qui futura venditis,
Quiq́; Circeæ tenetis artis horrendum ſcelus,
Quiq́; ſupremi negatis eſſe nos curam Dei,
Et quibus juris ſuperſtes nulla jurati fides.
Ite Regum perduelles, & quibus vivax pater,
Aut nimis longæva mater: impiæ linguæ procul
Ite, & ite factioſi, nata diſſidiis cohors.
Ite ventres, ite turpi ſerva gens libidini,
Cumq́; mœchis ebrioſi, voſq́; turba peſtilens,
Vos cohors morboſa noſtris exulate finibus,
Qui ſimultates fovetis, hoſticoq́; ſpiritu
Impetenter æſtuantes quatitis irarum faces.

Ite queis jus eſt in armis, dexteras innoxiis
Cædibus contaminati, quoſque ditant fœnora.
Ite fures & rapaces, & quibus nîl eſt ſatis,
Et deeſt quod poſſidetis, aleæq́; lubrico
Qui datis cenſus, & horas cariores cenſibus.
Ite quorum nos puderet : ite quos noſtri pudet :
Hæc nefas arcana veſtro pollui contagio :
Hæc triumphis deſtinati teſſera eſt exercitus,
Quam ſacramento ligati militari poſcimus.
Hinc notis arcemus iſtis partis adverſæ duces,
Atq́; diris execramur omne Titanum genus,
Arma divino moventum claſſico contraria,
Donec ad meliora verſos, deditoſque, & in fidem
Publicam cernat receptos ſacra vexillatio.
Nos Deo culpam fatemur, criminum quos pœnitet,
Utq́; condonet precamur : hæret intimis
Oſſibus labes avita, cujus hæredes ſumus,
Vrimurq́; blandientis carnis impetigine,
Pullulante ſemper Hydrâ : nec poteſt radicitùs
Virus evelli repugnax, & vetuſtiſcens malum.
At Dei tamen renati ſpiritu genitabili
Calle cedimus ſiniſtro, nec pedem caſus frequens
Cogit infirmum referre : ſemper emerſus luto
Greſſus in dextra reponit ſemita veſtigium,
Nitimurq́; pervicaces ire virtutis viam,
Hoc viatico refecti, robur ut creſcat, cibo (dedit,
Quem dapi primæ parentum Chriſtus antidotum
Addiditq́; potionem liberantem viſcera
Priſtino Lethes veterno præſtitis medici manus.
Alter hic Melchiſedechus ſempiternus Pontifex,

Pacis hic, æquiq; princeps Abrahami poſteros
Læta geſtantes opima pane donat & mero.
Hæc dat ambo ſigna nobis Paſcatis priſci loco:
Ille noſtrum Paſcha Chriſtus, fœderiſq; ſymbol
Fœderis quod immolatus ſanxit ipſe ſanguine.
Panis hic eſt illud olim Manna lapſum cœlitùs,
Quo reliquit Iſraëlem ſæva deſerti fames:
Longa ſolvunt Chriſtianis mentibus jejunia.
Succus Ambroſiæ ſalubris, nectariſq; poculum,
Quo ſemel perfuſa largè corda dediſcunt mori.
Cœna lotis eſt parata: poſt aquam diſcumbitur:
Ipſe nam modimperator, ipſe rex convivii
Juſſit hunc ad apparatum corrogari ſingulos,
Amne quos puro rigatos luſtricus vidit dies.
Væ ſuperbè contumaces, væ recuſantes ſequi,
Quotquot excuſationi, cum vocet rex optimus,
Vel boves emptos, vel agrũ, vel thorum prætendi
Pœna nec minor manebit vos, ad hæc qui fercula
Veſte non pura venitis impudenter ſordidi.
Dulcis hæc medela vobis, nobiliſq; mattya
Cedet atrox in venenum, cujus infectas lue
Uret arcanas medullas ignis ut Neſſi cruor,
Mortis æternæ miniſter. Durat hæc ſententia
In caput prolata veſtrum, quadrupedẽ conſtringi
Et profundi ferte triſtes in tenebras Tartari,
Quà reſultant ejulatus, horridum dentes crepant,
Et vetat ſemel perire ſemper occidens dolor.
O mihi grex ſancte ſalve: magnus upilio tibi
Pabulum, potumq; præbet: ille te regit pedo,
Ille quondam læta Olympi pollicetur paſcua.

Il

Ille nec fures ovilis, nec lupi rictum fugit:
Obvius currit periclis, ſanguiniſque prodigus
Dum gregem poſſit tueri non timet paſtor mori.
O cohors conviva Chriſti (namq; te myſterii
Compotem, ſacræq; fecit ipſe ceremoniæ
Patris æterni ſacerdos) corpus hoc ipſum cape,
Corpus, infælix quod arbor geſſit affixum cruci,
Mole quod jacuit ſepulchri nocte bina conditum
Et, ſubacta lege fati ſponte ſurrexit ſua,
Nos ut exemplo doceret lucis hæc ad limina
Perditæ retrò patere morte defunctis viam:
Inde porrò viſuiq; tactuiq; obnoxium
Rebus humanis perire neſciens interfuit:
Hinc in alta nube raptum ſede in excelſa tenet
Dexteram rerum parentis. Sanguis hic idem datur
Qui cadens infame pœnis Golgothæ tinxit ſolum,
Cum ſariſſa militaris mortuum fodit latus.
Panis animæ vi recoctus, & caloris fomite
(Quem reſartorem perennis corporum diſpendii
Addidit Natura mater) omnibus ſuccos viis
Dividit latè fruendos, inq; partem vertitur,
Séq; transformans in artus ſuſtinet vitæ fugam:
ic alit mentis Jeſu corpus æternans cibus,
piritúſque quo vigemus ſpiritus Dei Deus
nſito fervore Chriſto nos facit concorpores,
t coacta membra membris jungit, & membris ca-
Ut jugali temperata partium concordia (put
piret immortale puram ſacra compages diem.
Cor Lyæi mitis hauſtus ut perurit gaudio
Cum per exta dulcis imber ſerpit, artus humidi

Flammeos halant vapores, & voluptatem bibunt:
Vulnerum ſic ille Chriſti, qui pedes per & manus
Perq; coſtas purpuranti rore manarit cruor,
Pectoris ſecreta noſtri permeante ſpiritu,
Intus occulti madoris fumigat ſuffitibus:
Perque fibras, perque venas, ipſa per præcordia
Pervium ſui tenorem ſanguinali tramite
Imbuit, piaque mentes incitat temulentia.
Carne paſti quotquot hujus ſacra menſæ carpimus
Hoſpitem Chriſtum precemur, ebriiq; ſanguine
Maximi nato parentis ſupplicemus gaudiis,
Carminumq; duplicata conferamus jubila.
Mutuo fraterni amoris copulati vinculo
Ad ſuprema templa cœli mentis unanimi gradu
Ite concordes ad unum: próq; thuris polline
Gratias adolete regi, qui clientes ſoſpitat,
Qui ſaluti civitatis univerſi mortuus
Vivit, & largitione publicâ nos educat.
Ipſe panis eſt celebris, nulla quo paſtum ſemel
Nulla temporum ſequentum vexat eſuritio:
Ipſe potus, quo rigatos nulla diſtorquet ſitis.
Ipſe cum ſpectandus illo, quo cibamur, corpore
Pendulus ſcandat tribunal ſtare juſſum nubibus,
Ipſe præſes' jura dicet, aſſidebunt Angeli,
Cumq; ſex labor diêrum ſæculorum termino
Ibit orbis in favillas, & rogum perdet rogo,
Cum cadaverum citatrix clanget accenſi tuba,
Ipſe nos ſolvet ſepulchri compeditos nexibus
Parte ſecretos ab unâ: nam ſiniſtros ordines
Turba complebit reorum, criminum pœnas pares

Et ſuos paſſura manes. Nos ſequemur principem
Qua ſuper Phœbi meatus & dierum patriam
Menſtruiq; incerta motus, tótq; palantes globos
Purioris ora cœli lactis oſtentat viam,
Æther iſq; candicantis ducit ad palatia.
Turbo non verſabit ultra ſortis humanæ vices;
In locum ſæcli fugacis, inq; momenti locum
Illud æternum ſubibit, & perennis circulus.
Nos beati, nos profundâ luce vibrantes domos,
Et reformati colemus Totius pomæria,
Extimi flammata mundi ſepta, rerum vertices,
Luminis campos patentes, & quietis liberæ,
Nox ubi nunquam timetur, conſciuſque gaudii
Dulce vernanti ſereno blandus arridet dies:
Tecta per gemmantis aulæ ſpargit immenſum jubar
Dîa Majeſtas, nec ullo paſſa ſe faſtigio
Mentis attingi, nec ullo vocis æquari ſono,
Et ſui vultus coruſci pectus afflatum beat.
Et ſui vultus coruſci pectus afflatum beat.
Muſicos inter canores, cœlitus inter choros
Detinebit feriatos pervigil tranquillitas.
Tunc Jeſu præbitore contubernalis cohors
Cum Cherubino ſenatu fulta ſublimi thoro
Non dato fœlicitatis fine convivabimur.

PARAPHRASIS.

IN PSALMUM LXXXII.

FOrmidare deum diſcite judices,
Qui magnis procerum cœtibus intereſt,
Et ſuffragia regum
Pendit conſiliantium,
Secretuſq; foro præſidet arbiter.
Quo tandem nocuos ſine fovebitis
Auctores ſcelerum, nec
Cedet gratia legibus?
Quiſve juſtitiæ ſtat pudor, aut modus
Venales animæ dicite: cernitis
Ut vos præda ſuperbi
Actoris vocet orbitas,
Et ſimplex pueri fallere neſcii
Aetas fraudibus obnoxia divitum
Nullo vindice? tandem
Pupillis & egentibus
Gratis jura date, & pauperis exteri
Cauſam juſtifico ſolvite calculo.
Quin illum ſine labe
Fortuna tenui gregem
Crudeli dominorum eripitis jugo;
Aſſertúmq; ſui jus inopi datis
Turbæ? Saucia veſtram
Libertas ad opem fugit.
Sævæ ludibrium triſte potentiæ.
Sed Surdis canimus: quippe animos tenet

Alta inſcitia legum,
Et ſocordia pertinax
Defendit triplici pectora nubilo.
Denſatum tenebris eſt iter: horrida
Vis caliginis atræ
Cæcâ mentem agitat viâ.
At res ſe intereà publica conſilî
Expers mole ſuâ præcipitat: ruunt
Fundamenta: ſoluta
Compages patriæ labat.
Sic eſt: vos, fateor, gloria nobilis
Terrarum dominos evehit ad deos,
Heroasq; ſupremi
Auditis ſoboles poli
Rectoris: veniet mors tamen ultima
Rerum meta. pari lege neceſſitas
Plebem deprimit unam,
Et regum pueros: ſua
Nec ſervat tumidos purpura principes.
At tu magne Deus, tu potiùs veni
Judex, & tibi dictas
Gentes Imperio preme.

PARAPHRASIS
in tres
VERSUS POSTREMOS
CAP. X.
PROPH. JEREMIÆ.

QUod procul Aſſyria veniens exercitus ora,
Magne parens, verſis in nos victricibus armis
Palmiferum nemus & valles populatur opimas,
Caſtrorumq; minas circum ſacra mœnia tollit
Auſpiciis fundata tuis, jamq; imminet urbis
Excidio,non hos Euphrate aut Trigide motus
Ille Semiramia ſecum devexit ab aula:
Non à coctilibus venit hæc fiducia muris:
Sed lapis ut quondam Balearide tortus habenâ,
Quos non ante habuit ſub nubibus invenit ignes,
Sic Babylon, ſic regna Nini quæ poſſidet hæres
Nempe manus ſunt tela tuæ: cæleſtibus itur
Imperiis. Nam ſidereos qui temperat orbes,
Idem humana regit veſtigia: quicquid ab alto
Imminet huc ultro tendens ruit obvia fatis
Turba, ſimulq; venit ſupera cum lege voluntas.
Nos autem, quocunq; vocas, meruiſſe fatemur
Omnia: pro populo pœnam non deprecor iſto,
Qui toties divûm ſurdas proſtratus ad aures
Impia thuricremis placavit marmora flammis,
Seu morbos ſævire jubes, ſeu protinus atram
Mittis in arva famem, pluvias & ſubtrahis imbres:
Sive aliud quodcunq; paras, præbemus ad ictus
Devotum caput: ipſa reis placet ultio: ſed quem

Crimina noſtra negant, tua det clementia finem.
Nam ſi dum juſtæ furor in nos æſtuat iræ
Ad pœnas & flagra venis, damnabimur omnes
Exitio, & pridem populis inviſa profanis
Funus erit Judæa ſui. Sed parce precamur,
Nec totum ultorem noſtris impende ruinis,
Sed multũ miſerantis habe quanquã horrida poſcũt
Supplicium peccata, pater tamen eſſe memento.
Vindictam venia metire, animoq; tumenti
Pone modum: vel ſi nondum deferbuit ardor,
Materiámq; petit, diræ ſunt undiq; gentes,
Quas tua majeſtas, æternáq; gloria nulla
Relligione tenent; cælum pars magna ſolúmque
Artificis ſecura videt. Ferus ille tuóſque
Marte premens, Belum pro te Chaldæus adorat:
Regumq; exuviis, & noſtra clade ſuperbus
Mithræ ſacra facit. Nullos miſêre juvencos
Ad tua templa magi: nullum cæleſtibus aris
Aſſyrii fudere merum. Tamen ecce triumphat
Barbarus, & vaſtat populum tua ſacra colentem,
(Dum te poſſe negat, quos obſidet ipſe, tueri)
Impunè, & campis tentoria figit in illis,
Per quos ſanctus oves armentaq; ſæpè ſecutus
Biſſenæ ſobolis genitor, tua magna voluptas,
Et nemora & colles docuit reſonare Tonantem.
Quin etiam depaſcit agros, & ovilia raptat
Iſacidûm, nequa hinc Salomonis ad atria magnis
Victima ducatur ſolennibus: ut ne perennis
Ergo foci ſileant, Solymæque (ô dedecus) arces
Armatum vacuis videant penetralibus hoſtem.

Ah melius tales, ſi quid miſereris, in ipſos
Verte minas: noſtri fiant medicina doloris.

ODE IN NATALEM.

NAtalis auræ conſcia me dies
Et tot reductis orbibus in caput
  Juſſere ſoles dedicatis
  Ferre preces, animúmq; cœlo.
Ter ergo ſeptem lubrica circulos
Evolvit ætas? quæ ſteriles fuga
  Protruſit annos? nos inertes
  Tempora non redimenda vita
Amiſſa ſero quærimus. Interim
Verſatur æther, nec citior fugit
  Dejectus Alpinis Batavos
  Irruit, & mare belluoſum
Tot gentium per nomina, cum nives
Dimiſit horror, Mauritiis nitens
  Rhenus tropheis, quam fugaces
  Aſtra dies tenebraſq; mutant.
Tenebit horas dum licet, & ſequi
Parcet querelis, qui ſapientior
  Fatigat ardentem juventam
  Conſiliis, & adhuc negantes
Jnvadit annos, da veniam parens
Aeterne, munus ſi periit tuum.
  Tu ferre cæleſtem dediſti
  Effigiem, neq; de pudendo
Naſci parentum ſanguine, ſed quibus

Avita virtus, notaq; gloria:
Utcunq; præſentem fatemur
Poſteritas meruiſſe culpam.
Quin & valentem corpus & indolis
Cepit beatum non famulans humus,
Quem ſacra libertas quietum
Paſceret, & patrio vocaret
Sincera cultu relligio. Sed heu
Contaminati incuria ſæculi
Æterna corruptrix, graviq;
Segnities onerata luxu
Merſere rectum. Tu ſemel excita
Cordis veternum; tu juvenilibus
Exolve delictis prioris
Flagitii benè pœnitentem.
Scis quo redemptum jure piaverit
Inſons magiſtri pœna. Precor, precor
Da luce natali novatam
In melius properare vitam.
Ut mens ſuperbi conſcia gaudii
Immota rerum non paveat vices,
Seu poſcor in leges & acri
Jura foro, populiq; rebus
Partire curas, ſeu melius fuit
Mandare ſeris acta nepotibus,
Atq; interim grates ſonanti
Dulce lyra tenuare carmen.

ODE PRO INDUCIIS.

CHriſte, quem cunis puerum jacentem
Impius toto procul orbe Mavors
Fugit, intacti ſcelerum, nec ulla
Cæde madentis
Imperî regem, ſatis ô precamur,
Longa jactatæ per acerba belli
Gentis exemplum dedimus Batavi
Sanguine noſtro:
Qualis ereptum nimis imminenti
Saucius dudum gladiator hoſtem
Vulnerum ſecurus adhuc per omnem
Quærit arenam.
Dicat hoc noſtrum mare, dicat æquor
Creditum ſolis relevare currus,
Dicat & ſeptem vetitus tueri
Signa trionum
Qui colit terras habitator Indus,
Quanta crudeles ſatiarit iras
Militum virtus inimica noſtris
Funera miſcens.
Nunc furor clauſus, manibuſque fœdis
Horridum Bellona tenens flagellum
Carceri immugit, nihil & paventes
Sævit in umbras.
Abſit ô tantum dolus & ſimultas
Fraudium cæcas meditata nubes,
Biſque pugnato graviora luſtro

Otia Teucris:
Omnis ut mundi meritura famam
Cladibus multis, totidem triumphis
Empta libertas, eat in nepotes
Munus avitum.

EUCHARISTIA.

Procul profani, qui quod os & quod manus
Oculïque monſtrant, nec quid ultra creditis,
Queis una mens extenſa, ventri obnoxia
Humoque prona gens, & ut ſummam loquar,
Homines, niſi qua beſtiis differt homo;
Quid has ſtupetis ad dapes? ejus quod eſt
Nihil videtis: quod videtis id eſt nihil.
At vos, quibus lux aurea & rerum color,
Quem ſole fuſum vultus hic noſter videt,
Tantum paternæ lucis eſt radiatio,
Et oculus animi eſt hoc quod eſt animus Dei,
Audite Myſtæ: Mundus hic unus triplex,
Incorpor, immortalis, & mortalis eſt,
Quæ ſic vocantur, ſpiritus, cœlum, ſolum.
Mundi ſator divinus à ſummis Amor
Per media ad ima vênit: & variis modis
Hoc univerſum particeps fecit ſui.
Sic eſſe cœpit quicquid eſt: ſimul extitit
Perfector, ima copulans mediis Amor,
Et media ſummis, ut potirentur bono.
Sic coiit ingens circulus: ſic omnia
Tum per deum fuere, tum propter deum,

Quæq; alia fuerant, quia quod unum eſt non erant,
Ut facta ab uno rurſus unum facta ſunt.
Sed reliqua quod ſunt hoc ſemel debent Deo:
Soli bis homines, quos creator perditos
Ut recrearet eſt Deus factus caro,
Caroq; noſter panis. Inverſo ordine
Quare neceſſe eſt & recurrenti vice
Ut iſte panis caro, caro fiat Deus.
Panis caducus, fragilis: at contra caro
Cæleſtis, immortalis: incorpor Deus,
Mens ipſa mentis unde ſpirant ſpiritus.
Mediumq; principiumq; cum fine eſt idem,
Caro Deus, & caro panis, & panis Deus.
Utriuſq; ſedis qualis in confinio
Locatus aſtri ſemilucentis globus
Nunc quo coruſci ſolis orbem reſpicit
Vultu niteſcens, deſerit nigra abditas
In nocte terras, nunc ab inferna micans
Regione nobis candidum obvertit jubar,
Inimica cernens lucis auctorem ſuæ:
Sic noſter animus corpori datus à deo
Hinc medius ipſe lucis & caliginis,
Fælix profectè, ſi quod eſt clarum ſui
Tenens ſupernè luce lucem reſpicit,
Altúſq; formam cuncta formantem videt,
Damnans tenebris hoc tenebroſum chaos.
Miſer ſed idem, jubare depreſſo Deum
Si derelinquit, inq; materiam cadit,
Quæ quantum abivit à bono tantum mala eſt.
Si jure periit ſanguinis noſtri parens

Simulatq; in epulas à deo deſcenderat,
Qui contrà ab epulis ad Deum ſcandit, bonum
Eſu recepit, ſicut eſu perdidit.
Nullæ pateſcant ſenſum nobis fores:
Intus vocandum eſt quicquid animo eſt virium:
Hebent amantum lumina atq; artus ſtupent
Quos entheatos ſanctus externat furor.
Res tota mentis vertitur: ſurſum viri,
Surſum eſt eundum. vivere hoc noſtrum eſt mori:
Nam caro per animum vivit, animus per Deum:
Ille animus animi, quo ſine animus mortuus.
Terrena ſic pars ſeq; & æthéream necat:
Niſi vitâ in iſtâ, vita naſcatur nova,
Quæ vita mors prioris, & mors mortis eſt.
Vita ipſa vitæ mortua hanc vitam dedit.
Quid illud ergo eſt quo creamur denuò?
Aqua prima rerum mater. At quæ ſuppetunt
Alimenta natis duret ut vitæ tenor,
Et aucta virtus robur in ſolidum exeat?
Panis, merumque. Sanguinem terræ, merum
Dixere veteres: farra ſunt terræ caro.
Ut ergo fomes ille naturæ calor
Vitæ priori conſulens, vultum novat
Faciemque rebus, unit & difformia,
Vinum ut ſit homini ſanguis, & panis caro:
Sic ignis alter iſte, naturæ nihil
Leges moratus, noſq́ue perficiens amor,
Ut intus hominem paſcat, & vitæ alteri
Miniſtret auctus, tranſitu miro facit
De pane carnem deque vino ſanguinem,

Carnem ſalutis, & ſalutis ſanguinem:
Ut ille potus & cibus, qui corpora
Hominum ſolet nutrire, mentes nutriat,
Ita quod merum paniſque carni & ſanguini eſt,
Hoc jam caro ſanguiſque fiunt mentibus.
Antiquus hic eſt ſermo: mentis filium
Porum fuiſſe, cui madenti nectare
Permiſta Penia pignus ediderit ſacrum,
Hunc eſſe Amorem. Scilicet natus dei
Æternus ipſe, mente ab æterna ſatus,
Pulchrúmque princeps, forma vitalis boni
In quo refulget, & perennis gratia,
Exemplar univerſi, & exemplum patris
Species quod omnes continens unum facit,
Quo cuncta vis divina ſeque intelligit,
Sic ille dives, inſitæ quem conſcia
Privationis noſtræ paupertas adit,
Ut ejus opibus ipſa, quæ nil poſſidet,
Famem ſitímque ſatiet; hæc veriſſima
Amoris eſt origo: ſed nemo deum
Amare poſſit quem Deus non ante amet.
Nam ſicut oculus luce non tantum ſuâ,
Sed ſolis ipſum luce ſolem conſpicit,
Idémque qui videtur & viſum facit:
Adverſus & nos ſic dei prior eſt amor,
Et cauſa noſtri amoris adverſus deum.
Hic ut beëtur quærit, ille autem ut beët.
Nos certè egeſtas noſtra propellit, deum
Non ſua, tamen ſua, quippe ſimulachri ſui:
Dei eſt profectò, noſtra non eſt copia,

Et noſtra tamen eſt, cum ſit in nobis Deus.
Quod amat in id quod amatur ipſum vertitur:
Deus homo factus, ut hominem faceret deum.
Ac ſicut uxor víſque conſortes thori
Inter ſe amoris fœderantur vinculo,
Unúmque fiunt corpus, haud aliter deo
Cœtus fidelis corpus eſt ipſum dei.
Fuêre grana plurima, uvæ plurimæ
Qui panis eſt nunc unus, atque unum merum.
Quanquam caro olim fracta, panis frangitur,
Sanguíſque fuſus, funditur vinum, caro
Tamen una, ſanguis unus, panis unus eſt,
Unúmque vinum: nec minus quorum uſibus
Franguntur & funduntur, unum ſunt & hi.
Rex unus, unus populus eſt: rex in ſuo
Populo: populus in rege, populus, rex idem.
Sed populus eſt ut corpus, & rex ut caput.
In capite mens eſt ordinatrix corporis,
Ita ut ſit eadem tota toto in corpore,
Eadémque tota ſingulis in partibus.
Vitæ prioris ille miſerandus parens
Contaminatam poſteris carnem dedit:
Hac pariter omnes à deo diſceſſimus,
Et ab altero alter, quódque fuimus non ſumus,
Sed aliud ex uno, ſed ex aliquo nihil.
Novæ ſed auctor optimus vitæ, ſua
Pura, innocenti carne donavit ſuos.
Hac reſtituti nos & uniti deo,
Et alteri alter, quod fuimus iterum ſumus,
Et aliud unum eſt, & nihil factum omnia:

Conjunctus animus carne cum noſtra, facit
Vitam priorem, carne cum prolis Dei
Vitam ſecundam. Non amans tam ſe penes
Quam penes amatum eſt: unde non tam nos caro
Noſtra maculoſos, quàm Dei puros facit.
Mors amor, & idem vita: mors idem domi
Foriſque vita: propter hæc noſtra mori
Nos carne decet, ut carne vivamus Dei.
Lex vetus amare nec nova aliud præcipit,
Primò Deum, deinde & effigiem Dei.
Deus ipſe ſeſe, Deus & ipſe homines amat:
Homines amemus igitur, ut amemus Deum:
Propter ſe amandus Deus, homo propter Deum.
Per multa amoris motus, at in uno quies:
Utcúnq; latè circuli patet ambitus,
Tamen omnis inde linea in centro coit.
Fructus hic amoris eſt voluptas maxima,
Terram colentes quæ ſupra cœlum locat,
Æternitatémq; antevertit tempore.
At & hic amoris uſus, ex ſe gignere
Quod ſimile amato eſt: hoc in animo dicimus
Meditationem: noſtra mens igitur Deum
Figurat ipſúmq; imprimit pulchrum ſibi
Ligante vero: námq; cognitio eſt duplex:
Illa eſt amoris mater, hæc eſt filia:
Sed matre multo filia eſt perfectior:
Ut illa pulchro ſimile, ita hæc pulchro eſt idem.
Si prima virtus mentis eſt ſapientia:
Eadémq; nobis ultima eſt fælicitas,
Et ſapere cuncta eſt ſcire; fælicis erunt

Quicunq; potentem cuncta in uno diſcere,
Præſtare ſola quod poteſt ſapientia
Divina, per quam cuncta & in qua cuncta ſunt.
Beatitatem donat hanc nobis amor:
Quo noſter intellectus, is qui non capit
Formas quidem omnes, capere ſed tantum poteſt,
Patiq; natus agere nil per ſe valet,
Fit purus intellectus, inq; actum venit,
Ut cuncta agenti junctus intellectui.
Sic finis abſq; fine mentem perficit,
Idemq; ſine primordio primordium eſt.
Te nunc precamur optimumq; & maximum,
Qui ſolus unus atq; ſimplex es, quod es.
O cauſa cauſarum, & ſoluta neceſſitas!
Quies ſuprema, motus unde omnis venit,
Nihil ipſe patiens, cuncta agens, primum, ultimum,
Mediumque, vitæ vita, lux lucis, bonum
Verum boni, natura naturâ prior,
Semper & ubiq; totus, immutabilis,
Ultra ſupraq; mundum, ac in quo mundus eſt,
Æterna tua mens hoc quod eſt intelligens
Sapientiam progenuit æqualem ſibi,
Se menſa quanta eſt compari ſub imagine:
At hinc videntem colligans viſumq; amor
Proceſſit, in ſe vim repercutiens ſuam,
Unumq; tria ſunt: nam quod es, ſcis, vis, idemque es:
Oramus ergo qualis exiſtis tibi,
Talem ipſe te per opera nobis exhibe:
Amorq; primum ſancte purgans Spiritus,
Odii repelle virus, & qui nos Deus

Amore amarit inde ſenſum mentibus,
Fac iſtum amorem nos amemus mutuò,
Ut igne natus ignis ignem nutriat.
At tu ſuprema maximi pietas patris,
Verbumque primum ratioque & ſapientia,
Quem monſtrat ille tectus in nobis amor,
Quique ex amore facta nos propter caro es,
Sine patre homo, ſine matre qui fueras deus,
Homo mortuus es ut vinceres mortem deus:
Mors nata falſi: vita tu & veri parens:
A te fluens nos imbuat ſapientia,
Vox vera, vox juſtifica, vox exuſcitans,
Via ad ſalutem, qua tuam ſapientiam
Sapiamus omnes: ergo tenebras disjice,
Ut lux ab ipſa luce lucem proferat.
At tu parens ingenite, fons ſubſtantiæ
Tua ipſe origo, mens coæternis prior,
Ad quem tua illa nos rapit ſapientia
A te profecta, quique amoris ſpiritu
Permotus omne hoc eſſe juſſiſti, tuo
Sapiente verbo, quod prius fuerat nihil,
Hominemque rurſus aliter effectum nihil,
Revocaſti ad eſſe motu eodem ſpiritus,
Per idemque verbum, tolle quodcunque eſt mali,
Bonuſque ſummo fac bono ſimus boni,
Noſtrum eſſe, ab eſſe, ut eſſe concipiat tuo
Deus unus, unus in tribus, fac nos ita
Amare, & intelligere, & eſſe, unum ut ſimul
Fiamus alter alteri, atque unum tibi.

HUGONIS GROTII

SILVARUM

LIBER SECUNDUS.

In quo Patria.

GENEALOGIA NASSAVIORUM.

Septemplex genus ex uno, ſtirpemque renatâ
Fœcundam virtute cano, cui fata tuendi
Juſtitiam partes tribuunt, ut ſemper iniquos
Fortunâ famulante premat: quam ſæpe rebelles
Horribilem placidamq; hoſtes ſenſere ſubacti.
Non illa exiguâ paulatim ab origine creſcens
Temporis auxilio, magis ut procederet, uſa eſt:
Non ævi laſſata moris poſt tanta ſeneſcit
Sæcula, defectaq; à nobilitate remittit
Degener: exuperans alias ſe ſemper adæquat.
Hâc cœpit quà finis erat: jam temporis magnis
Elapſo ſpatiis tanquam modò nata vireſcit.
Romulei vectum dedit hæc ad culmen Adolphum
Imperii: fælix, fælix foret ille, negatum
Jure niſi Auſtriades bello quæsîſſet honorem,
Et conjuratis ambiſſet ſceptra Bohemis.
Quinq; hæc ipſa duces gaudenti protulit orbi,
Quos penes optandi jus eſt ex more vetuſto
Cui domino parere velint, & vivere cujus
Cæſareis totum cupiant ſub legibus orbem.
Nam tu Didericum germano Cæſare clarum
Trevir habes: Janum populoſa Moguntia adorat,
Et cum Gerlaco geminatum nomen Adolphos.

Quis genus egregium, formidatamque tyrannis
Progeniem, & belli tot fulmina, totque canenti
Semideos, quorum pietas victricibus armis
Æmula teſtatur non ſolo robore vinci,
Hippocrenæo labiis arentibus hauſtus
Sufficiat de fonte liquor ? majora poëtæ
Omnia cum referant, ſunt hæc majora poëtis :
Cum nihil haud fingant, ſi gens ſpectabitur iſta,
Nil veris æquale dabunt ; non Caſtalis iſtis
Unda ſat eſt. Dic Serra mihi, cur ſanguine miſtus
Quoque fluas auctore, tuas quis pinxerit undas :
Et vos Cappadoces populis narrate coloni,
Vicina Iconii qui mœnibus arva juvencis
Finditis, offenſo quoties ſub vomere teli
Diſſiliant fragmenta ſolo, vel qualia paſſim
Oſſa crepent, tractiſque impulſa cadavera raſtris.
Rapta quod integrior Soltani è faucibus eſſet
Pars Aſiæ, nec victa foret pars tertia mundi
Unius prædonis ager, ſi vera fatemur
Naſſaviæ eſt virtutis opus : namque agmine pr
mo
Millia ductabat decies ibi ſena Robertus.
Arbitrio fælix hoc Barbaroſſa fuiſti ;
Qui primus, quod nos quoque poſt tot ſæcla vid
mus ;
Vidiſti, & toti ſenſiſti congrua mundo,
Huic generi ſervire Deos : quîs vincere cordi eſ
Naſſavios optate duces : ſpes certa triumphi.
Hoc quingentorum decies cum ſtrage viroru
Ad Guinegata docet cæſis victoria Gallis

Ex ipsâ revocata fugâ, dum verſa repentè
Agmina dux tumidum rapit. Engelbertus in hoſtem.
Idem etiam miſſus feriendi fœderis autor
Exemplo docuit non ſolo Marte potentes
Naſſavios; idem Flandras moderatus habenas
Brugarum indomitam toties compeſcuit iram,
Dum verbis animos regit, & fera pectora mulcet.
Sic nullis ingratus erat, populique ferocis
Rectorem metuebat amor. Ferróque togáque
Henricus geminus patruum virtutibus æquans,
Legatus cum laude fuit; paciſque negandas
Poſcere te leges, contemptaque, Galle, paciſci
Fœdera fulmineo perrumpens Marte coëgit.
  Quo feſſum Cabilone vocas? tua maxima virtus
Auguſto ſpectata diu mea carmina terret,
Infirmaſque oneri tanto ſuccedere Muſas.
  Nos priſcos potius Comites, ſtirpemq́; canamus,
Quam ſtantes aptat, ſuſtentans linea ductus
Mauritio, noſtroq́; duci jugat arduus ordo,
Decliveſque gradus; cujus protendere nomen,
Si nihil egiſſet tanto jam tempore dignum,
Gloria præſentes cujus pertingeret annos,
Unica ſufficeret tam magni fama nepotis.
  Pannonius patrii numen juraverat Iſtri
Devicto galeas demùm deponere Rheno;
Non illud toleravit Otho, vindexque pudoris
Teutonici, & toties jam rupti fœderis ultor
Intrepidam domuit gentem: nam cæſa cruentis
Mille quater decies jacuere cadavera ripis:

Hoc Rhenum tenuère modo, frontesq; reliquit
Callida! non antè in jugulum Germanicus enſi
Altius Hungaricum deſcenderat: hoc duce primùm,
Imperii reparatus honos: Alemannia tantum
Huic debet, quantum tot dudum amiſerat annis.
Sed præter domitos celebrandis cladibus Hunnos
Qui Colopimq; Savumq; bibunt, amnemque Baguntî,
Naſſoviis ſemper Mars quantum indulſerit armis,
Dalmata teſtis erit, meritusq; vocabula Sclavus,
Illyricusq;, & qui Naronis flumina potat.
Fælicem nimium gentem, cui militat ipſe
Militiæ pater, & jurant in claſſica Divi:
Quos ſucceſſoris Walravani jure ſecuros,
Eſt toties miratus Otho, Magniq; probavit
Naſſovio ſudore notam. Nil fortius illo:
Ne cauſam mirere tamen, nil juſtius illo.
Cum ſibi vicino peteretur culta Tribocchо
Alſatia, & multis felix Lotharingia caſtris
Gallorum, Lodoice, manu, Walravia virtus
Eruit, cauſæq; nihil confidere iniquæ
Admonuit: juſſis rurſum tibi miſſus in armis
Suppetias tulit, & duros ultura rebelles
Patria Parrhiſiam tentoria fixit ad urbem,
Pallida tranſlatum cùm vidit Gallia Rhenum
Deſpectas auſum per tot juga ducere leges.
Tanta fides, juriſq; metus ſervator honeſti
Huic fuit, & quotquot tanto ſunt ſemine creti.

Hic Wendeſlai fraternâ cæde madentem
Eſſe Deum docuit, regeret qui bella Bohemum;
Cum fatum ſecum traheret, nil profuit illi
Luſtrorum mora longa trium: non degener idem
Nunquam majores infami cæde fugavit
Pannonios, galeiſq; Lycum victricibus hauſit.
Hunc ſequitur patrii Walravus nominis hæres:
Ille Roberte tibi pater eſt; te prælia bina,
Et decies ſenas Henrico Cæſare pugnas
Intrepidâ geſſiſſe manu, (quis credere poſſet?)
Non dubitant nunquam dubitandi tradere faſti.
Reſtituens puero rectori totius orbis
Depoſitum ad juſtos fovisti principis annos.
Vincenti toties non unquam defuit hoſtis:
Semper erat tibi Saxo ferax: tua dextera & ipſam
Sub juga vi captam Romam Romana redegit,
Pannonicis eadem toties ditata trophæis.
O ſemper te digna gerens, ſemperq; renatâ
Nobilitate virens, nunquam tibi degener ipſis,
Et cujus ſobolem genitorum fata ſequuntur,
Una domus toties una de gente triumphans.
Hinc alius Walravus adeſt: gratiſſimus ille
Cæſar erat, Conrade, tibi: qui fidus ubique
Cæſareas Aquilas Romanaq; pila ſecutus
Saxonas, & Bavaros domuit, fratremq; ſuperbi
Hungaricis fretum auxiliis, Siculoſq; minantem:
Illius & Phrygiæ valles, quas clade cruentâ
Montibus æquavit, virtutem dicere poſſint,
Mæandriq; vagos toties mutantis curſus
Flumina, quæ largos mutârunt ſanguine fluctus.

Quàm propè tunc fuerat Solyme ut devicta fuiſſe
Hoc quoque debuerat titulis accedere tantis.
Perfide cur Manuel ſociorum laudibus obſtas?
  Filius Henricus ſtudioſum pacis Othonem
Progenuit, natuſque iterum eſt Henricus ab illo
Nomine avum referens, pacatâ mente parentem.
Hos poſt tot magno genitos Mavorte Quirinos
Profuit eſſe Numas. Hinc nomen Divitis illis.
Optimus Henricus latè ditionibus æquis
Teutonicos ſaltus, & Norica rura tenebat.
Teſtis opum ſolus naſcentis conſcius Iſtri
Abnoba, quem citra locuples regnabat, & ultra.
  Henrico generatus Otho, cui Loïna ritè
Fraternas diſtinxit opes, atque arbiter animis
Fines rexit, æquiſq; interluit arva ſequeſtris.
  Tertius Henricus genitorem jactat Othonem,
Qui dillenbergas æquavit nubibus arces.
  Poſtquàm Henricus erat cupidis præreptus
  aſtris,
Tu ſuccedis Otho Viti cognomine Burgo,
Parteq; Grimbergæ, dotaliq; aucte Viandâ.
  Sic etiam magni princeps ſucceſſor Othonis
Clivia ceſſiſſet, ceſſiſſet Marcia tellus
Jane tibi, niſi jura ferox tenuiſſet Erinnys,
Quæ ſpolium de dote tulit: nec tæda jugalis
Engelberte tibi nîl profuit: addita Bredæ
Lecca tibi eſt, & jure tua eſt Polana marito.
Et tibi Burgundo junctiſſime Jane Philippo,
Maxime gentis honos, expugnatorque Dynanti
Auſpiciis Caroli, non parvam fœmina dotem

Am-

Attulit, & patribus duro Mavorte paratas
Fert Hymenæus opes: ſic vobis maximus æther
Servit, & effundit pleno ſe Copia cornu.
Quid ſuccedentem Jani hunc quoque nomine natum
Moribus extollam, aut nulli cedentibus armis?
Exuperat laudes, quicquid laudabile geſſit.
O Pietas! O rara fides! non deſiit ejus,
Ceu vitæ connexus amor, meminiſſe ſepulti
Regis, at in ſobolem tranſcurrit gratia patris.
Nam Comes Auſtriaci Caſtellæ in regna Philippi
Ut quondam coluit cum ſceptra teneret, & auras,
Sic coluit poſt fata virum: nec pignora (mirum)
Plùs unquam ſua, quàm natum curavit herilem;
Cumq; ſolo evecti Regis raperetur iniquis
Bæticolæ inſidiis bello quæſita ſupellex,
Obſtitit, & gemmas, & magni ponderis aurum,
Detulit hæredi: cœleſti ex arce Philippus
Vidit, & (heu fruſtra!) cœlo clamavit ab alto:
Quotquot ab Auſtriacâ ſurgetis gente nepotes,
Diſcite ab eventu: tutò qui credere vultis,
Credite Naſſaviis: Hiſpano fidite nulli;
Illum Bolſuarti obſidio flavente Sicamber
Cæſarie ſtupuit: Friſius miratus eundem eſt:
Quiſque foret ſensêre hic hoſtis, & alter amicus.
Illum bis ſeptem celebrat Neoporta diebus
Hoſtili ſubrepta jugo, & donata Batavis
Aſpera, cùm Geldros ſævâ modò cæde tumentes
Jam profugos unâ docuit dare terga ruinâ.
Hoc natus Guilielmus, opes cui præter avitas

Catthorum acceſſit ditio te judice Cæſar.
Hic ditis quoq; nomen habet, ſed ditior idem,
Si non pura foret veneratus ſacra, fuiſſet.
Sic ſincera nocet pietas, odiumq; meretur
Relligio: ſemperq́ue bonis mala ſæviùs inſtant.
Magnus Arauſiades, ſequitur par nomine patri,
Par pietate patri, ſed cui par nullus in armis,
Ille niſi ſolus qui ſe cupit eſſe minorem,
Præferriq́ue patri meritorum laude recuſat.
Aſpice nos, ſi forſan adhuc mortalia curas,
Nec pietas Batavos erga, Guilielme receſſit,
Quos tua fælices fecit manus, aſpice natum,
Qui nos non patitur, licet haud patiamur & ipſi,
Non meminiſſe tui. Quis relligionis amorem,
Prudentemq; animum natum iſtis rebus agendis,
Virtutemq; canat? Manſueta modeſtia puræ
Mentis erat cuſtos, exulq; ſuperbia ceſſit
Corde pio, nunquamq́; nimis tua canduit ira.
Peſſima cùm paterere diu, meliora putaſti,
Sperâſtiq; tamen: nec ſi quid forſan Iberus
Prætendens nomen proprio regale furori
Auſus erat, poteras irato aſcribere regi,
Quin etiam in mortem magna mercede petitus
Nîl metuis, lethumq; juvat præferre timori:
Cumq́; tibi placeat, quam nobis, ſancte, dediſti
Libertas, quam jura tui te perdere mavis.
Evenêre Tagi nunquam caritura pudore
Crimina, queis nondum reperêre vocabula linguæ,
Nec titulum natura dedit; quo nomine dicas
Prodere, cumq́; ſuis alienas vendere vitas?

Barbara ſemiferis nutrix Hiſpania Mauris,
Unam de cunctis meritò te cernere terris
Sol metuit, mergiſq; diem cum noſtra cohortes
Arva tegant, equitentq; tuæ tot collibus alæ,
Ad cædem ſine Marte venis! dic perfida tellus,
Indorum tantis nondum ſatiata ruinis,
Quis tibi bella negat? cur talibus uteris armis?
Vindictam, tanto ſceleri quæ debita, nullis
Suppliciis explere potes, licet ipſa cremetur
Hiſpalis, & toto ſeſe Tagus exuat auro,
Sanguineis ſpectandus aquis, teſtabor inultum
Funus Arauſiadæ; ſi quid tamen arma valebunt
Hoc noles feciſſe nefas, quid dira paveſcis?
Nulla fraude cades; dabimus concurrere campo:
Heſperias clades totum ſpargemus in orbem.
Cantabricæ centum ſcindant freta noſtra carinæ:
Nos face, nos ferro votum faciemus Iberis
Naufragium feciſſe tuis. Te claſſe ſequemur.
Gadibus exuſtis terrarum meta peribit,
Et fortunatæ nomen mutabimus oræ.
Hinc Brabanta tuo tellus, hinc Flandra madebit
Sanguine: nec noſtro tantum ſub Marte jacebis:
Te tua ſigna prement; non eſt odiiſve maliſve
Terminus; ultores ipſos veniemus ad Indos:
Vindictâ Batavum populus gaudebit Eous.

HISTORIÆ BORRII.

SI ſatis Heſperiæ noſtro maduere ſecures
Sanguine, & affines manibus cecidere ſuorum,
Si fera civiles explevit dextra furores,
Communiq́; pudet ſceleri tot vindice nullo
Impenſas inſontum animas, ſi pœnitet ipſos
Jam monſtrata ſibi paſſos exempla magiſtros,
Quid gratis ſervire juvat? metus ecquis adegit
Deteriora pati, quam quæ potuere timeri?
Fata, reos nos fata vocant: te patria ſontes
Prodimus. Heu! fueras quondam fœcunda virorum
Belgica: ſed fueras: nunc nil miſerantis Iberi
Relliquiæ deflenda jaces. O degener orbis!
O pudor! En ubi nunc, ubi libertatis amantes
Harmodius, Brutiq́; duo: ſibi maxima tellus
Ultores effœta negat, gaudetq́; domari.
At fœlix mihi Roma tamen cum Cecropis urbe
Quiſq; ſuis ſervire datum. Gens barbara Belgis
Imperat, incenditq́; in mutua vulnera cives,
Degeneres damnabit avos pia cura nepotum,
Conſorteſq́; jugi merito indignabitur Indos.
Occiduo (miranda canam) de ſole profectæ
Solem prima ſacræ reparantem incendia flammæ,
Surgentemque vadis acies videre Philippi;
Et matutinos veſper migravit in ortus.
Ergo tui, crudelis Iber, meta ultima regni
Hinc Tagus, hinc Ganges erit, hinc duo cornu
Rheni.
At non uſque adeò trepidas ignavia mentes

Obſ

Obſidet: illa priùs redit in præcordia virtus,
Ingenuoq́; graves verſat ſub corde dolores:
Concita Libertas furiis, & ſe diſcere quiſque
Incipit: inventi qui per diſcrimina vitæ
Eſſe ſui quærunt; domini præ morte timentes.
Excuſſêre jugum tota cervice Batavi
Rectores ſpumantis aquæ, virtuſque ſecunda
Mattiacûm, Friſiiq́;, paludicolæq́; Sicambri.
Quis benè tantarum nobis molimina rerum
Pandat, & infandi repetens exordia motus
Inclyta Arauſiadæ conſignet bella papyro,
Albaniq́; Ducis furias, & mobile vulgus,
Ambiguamq́; fidem toties, & ſanguinis æquor,
Spemq́; unam ſperare nihil? te patria, Borri,
Deſtinat immenſo judex non falſa labori.
Si quas cura tibi Quæſtoria liberat horas,
Sedulus his totos fugientes atteris annos;
His victura diu luci vigilatur & auræ
Belgias: O quotquot rerum monumenta priorum
Scribitis! humani per vos injuria ſæcli
Vincitur, & curſus properantis ſiſtitur ævi,
Sævaq́; penſantur noſtræ diſpendia vitæ:
Dumq́; legunt homines quæ geſta, geruntq́; legen-
Ante diem partus vivunt, poſt funera vivunt. (da,
Quis leget hæc, quem non aut gloria gentis avitæ
Incitet, aut odium diri crudele Tyranni
Armet, & in lachrymas cognata cadavera cogant!
Placârat dominos Parmenſis cura furores:
Vilia ſævitum jamdudum in corpora vulgi,
Et juſſi patriæ ſummum valedicere terræ,

Quos

SI ſatis Heſperiæ noſtro maduere ſecures
Sanguine, & affines manibus cecidêre ſuorum,
Si fera civiles explevit dextra furores,
Communiq́; pudet ſceleri tot vindice nullo
Impenſas inſontum animas, ſi pœnitet ipſos
Jam monſtrata ſibi paſſos exempla magiſtros,
Quid gratis ſervire juvat? metus ecquis adegit
Deteriora pati, quam quæ potuere timeri?
Fata, reos nos fata vocant: te patria ſontes
Prodimus. Heu! fueras quondam fœcunda virorum
Belgica: ſed fueras: nunc nil miſerantis Iberi
Relliquiæ deflenda jaces. O degener orbis!
O pudor! En ubi nunc, ubi libertatis amantes
Harmodius, Brutiq́; duo: ſibi maxima tellus
Ultores effœta negat, gaudetq́; domari.
At fœlix mihi Roma tamen cum Cecropis urbe,
Quîſq; ſuis ſervire datum. Gens barbara Belgis
Imperat, incenditq́; in mutua vulnera cives,
Degeneres damnabit avos pia cura nepotum,
Conſorteſq́; jugi merito indignabitur Indos.
Occiduæ (miranda canam) de ſole profectæ
Solem prima ſacræ reparantem incendia flammæ,
Surgentemque vadis acies vidêre Philippi;
Et matutinos veſper migravit in ortus.
Ergo tui, crudelis Iber, meta ultima regni
Hinc Tagus, hinc Ganges erit, hinc duo cornua
Rheni.
At non uſque adeò trepidas ignavia mentes

Obſidet: illa priùs redit in præcordia virtus,
Ingenuoq́; graves verſat ſub corde dolores:
Concita Libertas furit, & ſe diſcere quiſque
Incipit: inventi qui per diſcrimina vitæ
Eſſe ſui quærunt: domini præ morte timentes.
Excuſſêre jugum tota cervice Batavi
Rectores ſpumantis aquæ, virtuſque ſecunda
Mattiacûm, Friſiiq́;, paludicolæq́; Sicambri.
Quis benè tantarum nobis molimina rerum
Pandat, & infandi repetens exordia motus
Inclyta Arauſiadæ conſignet bella papyro,
Albaniq́; Ducis furias, & mobile vulgus,
Ambiguamq́; fidem toties, & ſanguinis æquor,
Spemq́; unam ſperare nihil? te patria, Borri,
Deſtinat immenſo judex non falſa labori.
Si quas cura tibi Quæſtoria liberat horas,
Sedulus his totos fugientes atteris annos:
His victura diu luci vigilatur & auræ
Belgias: O quotquot rerum monumenta priorum
Scribitis! humani per vos injuria ſæcli
Vincitur, & curſus properantis ſiſtitur ævi,
Sævaq́; penſantur noſtræ diſpendia vitæ:
Dumq́; legunt homines quæ geſta, geruntq́; legenda,
Ante diem partus vivunt, poſt funera vivunt.
Quis leget hæc, quem non aut gloria gentis avitæ
Incitet, aut odium diri crudele Tyranni
Armet, & in lachrymas cognata cadavera cogant!
Placârat domitos Parmenſis cura furores:
Vilia ſævitum jamdudum in corpora vulgi,
Et juſſi patriæ ſummum valedicere terræ,

Quos patriæ ſtimularat amor: ſuccedere miſſus
Alba ferox, longeq; ſua truculentior unda,
Herculeis ubi meta viis freta fervida Calpe
Claudit, & oppoſitam ſpectat, ſublime columnam
Surgere, quæ terræ mutat cum littore nomen.
Perfidus innocui, quodcunq; ſuperfuit ille
Sanguinis exhauſit: nec jam plebeia placebant
Funera, ſed proceres detruſi in carceris umbram,
Heroumq; genus, damnataq; colla machæræ,
Quæ non paſſa jugum. Capital ſit crimen Ibero
Diſplicuiſſe Duci: ſceleriq; (O ſæcula) tanto
Jus datur. Hornanum vidit Bruxella cadentem:
At tibi quid laudata tui clementia regis,
Aut quid donatum Phryxæi velleris aurum,
Et Grevelinganæ prodeſt victoria pugnæ?
Scilicet ereptus Gallorum, Egmonde, periclis,
Carnifici ſervatus eras. Metus unicus Albæ eſt,
Ne nihil auderent hoc rerum in turbine cives:
Et cauſam bellis patientia tanta negaret.
Venerat armatus nullo prohibente, nec uſus
Militis ullus erat: tamen extorquenda videntur
Prælia: quærendum, quod erat prætendere Marti,
Nec ſervare juvat, ſed diro quærere Belgas
Marte, ſed imperii juratas frangere leges,
Et ſibi mancipio totas aſcribere terras:
Ut Tarteſſiaci foret una colonia regni
Quicquid Moſa rigat, Scaldiſque, aut oſtia Rheni,
Unus ager regis. Capita ire in ſingula, magnus
Judicibus nimis ille labor. Rea Belgica tota eſt:
Damnaturq; ingens regio, damnantur & urbes:

Accuſans ſedet Alba, & ait, migrate rebelles.
Tu quoq; migraſti, ſed enim damnaris, Arauſi,
Abſens, inq; [illegible] fulmina regno
Tutus, & [illegible] tecum tuus ille maneret
Filius, heu! [illegible] qui nunc abreptus Athenis
Audit (at ignotas) crudelis barbara Vergæ
Juſſa, patremq; procul vocat, & ſacra jura Lycæi.
Ille tamen, quanquam tum primùm ſupplice vultu,
Munus it Heſperio regi: Tu Cæſaris aures
Sollicitas nequicquam, & magnos cogis amicos.
Intèreà [illegible] civibus urbes,
Sanguineiq; fluunt rivi: ſpes una tyrannis,
Aënæ ſurgunt [illegible] laborant
Præſidiis. Quid non ſedes Auguſti [illegible] olim
Nobile Trajectum, quid non Antwerpia paſſa es?
Tu Ducis, heu! [illegible] titulosq; ſubacta videbas,
Et poſitum [illegible] de libertate trophæum.
Reſtiterat [illegible] tentare ſub [illegible]
Et precibus [illegible]
Exigere [illegible] vectigalia juſſus.
Ergóne collatis [illegible] Belgica gazis
Servitii [illegible] quicquid habebis
Fiſcus erit [illegible] navita ponto
Aut procul ad veſtras [illegible] Gades?
Dî tantum prohibete nefas: vos, ſi quid in iſto
Reſtat adhuc ſanguis populo, prohibete [illegible]
Omnibus amiſſis [illegible] itaq; [illegible]
Res tentare novas. Sic vis Romana premendo
Crevit, & injuſtis fremitus deſpexit Amuli.
Tunc quoq; vicinis terrores gentibus ambo

In luſtris latuêre Duces latuiſtis in illis,
Vos quoq́; qui experti longè genus omne ferarum,
Mitius Hiſpano, fugiſtis ab urbibus illis
In quibus hoſtis erat, tutiq́; habitaſtis in antris.
Inde vbi creverunt animi vindictaq́; fortes
Fecit, & extremis urgens in rebus egeſtas,
Hoſtibus ereptas nemoroſis condere caſtris
Divitias, aptoq́; inopem traducere vitam
Silvicolæ didicere manus. Ex legibus illis
Lex ſuprema fuit populi ſervâſſe ſalutem,
Et propè conciderant ut poſſent jura renaſci.
Altera pars Albam gremio ſecura fefellit
Hoſpitis Oceani, mortiq́; pericula certæ
Prætulit armatis ſcindens freta vaſta carinis,
Littoribus, ripiſq́; timor. Quo patria credam
Te latuiſſe loco, terris dominante Tyranno,
Civibus at pelago belli mutantibus æſtum?
Non tu fixa ſolo. Reſpublica ſparſa per æquor
Claſſis erat, pelaguſq́; focos, araſq́; tenebat,
Quotq́; rates totidem ſteterant in fluctibus urbes:
Ite boni cives; vobiſcum Belgica terris
Exulat, & noſtros peregrè vehit unda Penates.
Alba ſibi metuat. Fugitivis contigit ultor,
Et, quiſquis tamen ille, venit, qui pulſus ab Anglis
Cogitur in Batavo navalis quærere portu.
    Brila celebrabunt te divitis oſtia Moſæ:
Libertas incæpta magis: tibi poſtera laudes
Heſperio non preſſa jugo meditabitur ætas,
Fliſſingæque pari meritis, niſi tempore cedat.
Accenſi exemplis animi, dum nemo recuſat

Monſtratâ ſemel ire via. jamq́; unda Bameſtræ,
Jamq́; potens Enchuſa mari, & contermina Flævo
Mœnia:& à Friſiis quæ ſeparat ora Batavos
Contingens Zephyro Friſios, Aquilone Batavos,
Eluſere minas nil tale timentis Iberi,
Seq́; urbes cepere ſibi: mea patria Delphi
Gaudaq́; nomen aquæ referens Thuridreſq; ſecuti,
Vicinumq́; tuæ Gorichemum Corbulo foſſæ,
Inde & Bommelia, & Veronæ proxima noſtræ
Alcmara dives opum, ſedeſq́; futura Camœnis
Lugdunum proavis habitata Colonia Cattis,
Inq́; Salum quondam delapſi conſcia Rheni.
Quanta fames illam, quæ peſtis, & altera peſtis
Obſidio quam dira premet? tamen ille fidelis
Libertatis amor, præfractaq; pectora durant,
Miſſaq́; ſervantur volucri mandata columba.
Urbs quoq́; quæ magni cunabula jactat Eraſmi,
Non viſura iterum cædes tot inulta ſuorum,
Additur, & veteres Hiſpani dedecus undæ.
Sed nec dura diu, ſed nec Schonhovia ceſſat
Longiùs Harlemumq́; Caninefatibus olim
Culta viris, quorum ferratis cognita roſtris
Ad Peluſiacos venit victoria fines.
Hæc tamen ingenio quantum fas fidere Ibero
Exemplum decepta dedit, cum mutua ſeptem
Menſibus exactis poſt prælia, ſpemq́; metumq́ue,
Dedita crudeli ſævitum in corpora ferro eſt.
Si tamen, O! ferro tantum, neq́ue pœna fuiſſet
Æquor & infami lethalis in arbore nodus:
Intereà Batavis dum tanta geruntur, ab omni,

Fervere parte Duces, armiſq́; laceſſere Maurum:
Ante alios fratrem Lodovici dextra juvabat.
Illius Hannonium cepit ſollertia Montem:
Victa Valencena eſt: hujus brevis uſus: at illam
Tempore poſt aliquo Dux cingit Ibericus urbem,
Obſeſſaq́; diu præſens vix ipſe potitur.
Gens Friſia à multo jamdudum effræna, jugiq́;
Impatiens ævo, domini pertæſa ferocis,
Jamq́; armis impulſa ruit: ſed motus inanis
Ille nimis, populiq́; trucis deferbuit ira
Succedente metu, cum nîl patre mitior Alba
Filius, in pariter trepidos tulit arma Sicambros.
Namq́; illos etiam, quoſq́; alluit Iſala campos
Traxerat in partes magis imprudentia vulgi,
Quam patriæ cordatus amor: didicere quid eſſet
Non benè firmato meditari pectore bellum,
Zutphaniæ cives; nuſquam crudelius actum.
Ingenii certamen erat, quæ pœna placeret,
Qua ſibi ſemanimes ſupereſſent morte negata.
Heu quod ubiq; ruunt utriuſq́; cadavera ſexus,
Uxoreſq́; virum pueriq́; ante ora parentum!
Iſala fert primos, & corpora prima ſecundos.
Credimus, an mendax augendæ fama laborat
Invidiæ, ut ſteterit congeſtis ſtragibus amnis,
An propè vera fuit: niſi (quod puto) gurgite pleno
Prorumpens feciſſet iter ſibi ſanguis, & una
Hærentes traxiſſet aquas, ſecumq́; tuliſſet.
Ipſa fatetur ab his vinci mala cuncta vetuſtas
At ſua, Narda negat: quæ cives teſtibus aris
(O ſcelus infandum!) truncatos vidit inermes

Dira, nec ætati, generi nec dextra pepercit:
Præcipitata ſenum, puerum prærupta, virorum
Fata ferâ violata manu! cecidiſſe ſub uno
Corpore quis binos, commortua viſcera matri
Credat, & infanti nec viſum lumen ademptum?
Audiit hanc veniens Brabantis victor ab oris
Ductor Arauſiades cladem, multaſq́; ſequentes,
Deq́; obiter partis ſibi vix ſupereſſe triumphis
Nivellam, Grudioſq́; & fluminis oſtia Ruræ.
Altior inſurgit tamen, & navalia pugnat
Prælia, & in terris arctatus, in æquore regnat:
Audet & exiguis depellere viribus hoſtem
Littore Zelando, Valachrorumq́; obſidet urbes,
Gertrudiſq́; capit ſervantem nomina Bergam.
 Nec minus Alba furens animi tamen omnia verſat
Succeſſu caritura ſuo; rapit omnia contrà
Adverſum toties frangenti fœdera cœlum,
Juratuſq́; deus. Seu Medemelaca jubetur,
Sive dolis Enchuſa peti: jam prodita noſtris
Proditio: ſive obſidio placet Alcmera, Narda
Civibus ante oculos, cinereſq́; & funera circum.
Hæc ſibi quiſq́; timet: depellit cominùs hoſtem
A muris armata cohors: imbellior ætas,
Alcmeriæq́; nurus ingenti pondere ſaxa
Ferventemq́; picem, rapidæq́; incendia flammæ
Mœnibus & fracti jaculantur culmina tecti.
Sive habet immiſſis ratibus, quà ſpectat ad auſtros
Infeſtum pelagus, capitur prætoria puppis,
Vinctus & hoſtilem trahitur Boſſujus ad Hornam.

Amſteliamq; urbem (namq; uſibus illa marinis
Tunc famulata Duci eſt) domini propè pœnitet
Albæ:
Unica quæ Batavûm, patriæ communibus auſis
Defuit: ignorabat enim quo tempore ſeſe
Fœdere junxiſſet ſociis, mox protinùs ipſam
Ceſſuram Rhodon, & Delum, bimaremq; Corinthũ,
Ingentemq; ſuis pandendum claſſibus orbem.
Et loca quæ nunquam credant habitata priores
Nulla futura ſibi, quæ non ſint invia ſoli.
Tot votis fruſtratus erat: ſententia ſedit
Cingere Lugdunum: titulo neq; nobilis ullo
Hæc prior obſidio eſt: nam nondum venerat hora
Qua, dicámne urbem magis an civile ſepulchrum?
Eripuit tumido vindex Neptunus Ibero.
Amiſſus tamen antè locus, quo Moſa domatur
Objice, & alludit Batavis innoxius agris:
Et noſtri quondam regni caput Haga futurum,
Nataque delicijs ſedes: ibi ſacra Senatus
Conſilia, & Proceres, & curia noſtra triumphat,
Nunc Turenhoutanis, nunc Flandris aucta trophæis
Fortia ibi toties ſuperato ſoſpes Ibero
Pectora Mauritius victricibus exuit armis:
Sic reperit bellum pluſquàm quæſiverat Alba,
Cumque adverſa ſibi cuncta, & fluere omnia retro
Conſpiceret, patrias Coriæ remeavit ad arces,
Toletumque ſuum, reſonaret ut aurea credo
Ripa Tagi laudes, Valachræ poſt littora terræ
Perdita, poſt Batavos, quod non amiſerat omnes.
Succeſſor Requeſenus adeſt. hic meta laboris:

Tertius Albanis liber hic qui ſcribitur actis
Deſinit, & ſextum conſignat Borrius annum.
Borrius hac felix opera: mirabitur hoſpes
Cum leget hæc, Belgas tot paſſos ſumma, tot auſos:
Juſtius at cives, diras tum ſolvet libero
Belgica poſteritas, ſcriptori præmia laudum,
Quæ libertatis merces manet una magiſtrum.

III. Pars Hiſtoriæ obſidii Lugdunenſis.

Conſul Petrus Adriani Wervius cives quoſdam tumultuantes ita alloquutur.

O Nimium facilis domino ſervire minanti
Plebs ignara mori! ſi vobis, debita cunctis
Mors tam grande malum, fuerant patienda Tyranni
Juſſa; nefas illos pro libertate moveri
Servitii finem qui pluſquàm regna paveſcunt.
Nempe truces Albæ furias, & dira cataſtæ
Supplicia, & decimas, & quicquid bella merentur
Hi pepulere animi, non gens in fata ruentes,
Et queîs ſumma mali famulantem ducere vitam?
Quid mihi monſtratis veniens à morte cadaver
Et modò pallentes oculos? hæc ſpectat Iberum
Invidia & populos Baldæi ſigna ſequentes,
Si gravis uſq; adeò eſt, quam virtus priſca virorum
Sæpe tulit nec juſſa famem, diſcedite turba
Degener atq; epulas dominorum quærite caſtris.
Vadat, & intrepidam contactu liberet urbem
Qui preces dignatur non longi temporis ævum

Servet ut in pœnas animam; non civibus iſtis
Tempus eget: ſed nos quibus eſt ſua patria cordi,
Torrida dum nondum tenuis per viſcera ſanguis
Aruit, adverſùs ſaturum pugnabimus hoſtem.
Proderit hæc rabies, obſeſſoremq; docebit
Quamlibet impaſtis gladium non poſſe negari.
Qui metuit tantùm, ne ſe fera perdat egeſtas,
Hoc armis debere poteſt: trahat agmina ſecum
Heſperia in fatum, ſaltem virtute coacta
Fortis & hoſtili rapiat cum funere mortem,
Vindex ipſe ſui, ſummæq; haud prodigus horæ.
Languidus exhauſtor cum jam non ſuſtinet artus
Omnis in Hiſpanum civis ruat. Ergóne Nardæ
Excidit, atq; ipſas mactatum vulgus ad aras,
Quas miſeris ſævi jurârat filius Albæ?
Hoc placet, O cives, ad Iberica pacta reverti?
Abſit, & hanc ſaltem Rhenus me conſule peſtem
Neſciat. Hiſpano nihil eſt bellante putandum
Tutius eſſe fame, ſtrictos niſi militis enſes.
An ſpes nulla patet, cui ſe pereuntia ſervent
Corpora? Nos igitur melius premet improba mentis
Credulitas quam juſta fides, ut poſtera quicquid
Accidit aſſcribat patriis erroribus ætas,
Acceptumq; ferant vobis ſervire nepotes?
At quanto Auſonidum pro fœdere capta Saguntos
Fortiùs, Annibalis veniſſe quæ prætulit ignes?
Pro pudor, exemplo ſi vincimur urbis Iberæ!
Nos quoque venturæ Cattorum ab origine gentes
A fama celebrent non degenerâſſe parentum:
Nec ſine Lugduno meliores referatur in annos

Libertas Batavum. Quanquam deprenſa periclis
Non videt optatos hominum prudentia caſus,
Quid votis pendere vetat? Tam juſta merentes
Deſpondere animum ſcelus eſt. Habet iſta faventem
Cauſa Deum: ſiquid ſolitum crediq́ue meretur,
Lugduno prodeſſe nefas: pars vera ſequatur
Faſius atque pium, quæ noſter Arauſius arma
Induat, an videat regnorum injuſta probetq́ue,
Sanciet æternum nova per miracula numen.
Cum deêrit fractis omnis fiducia rebus,
Incipiet ſpes prima mihi. Si terra negabit
Auxilium, veniet totis cum fluctibus æquor,
Occluſiſq́; viis ibunt mandata per auras,
Succurret miſeris quicquid natura recuſat.
Si nihil hæc proſunt, ſi certæ pignora vitæ
Quæritis, & video jamdudum infenſa loquenti
Quas paret ira minas, nihil hoc terrore movemur.
Quicunq́; eſſe poteſt perituri corporis uſus,
Accipite: infecto quæ manat ab aëre tabes,
An fragiles artus penuria ſolvat edendi,
An furioſa manus, quæ veſtra eſt ſola poteſtas,
Nîl moror, huc omnes ignavi vertite ferrum,
Mergite adhuc ſiccos in ſanguine conſulis enſes.
Me patriam & leges & nomina vana cientem
Scindite: quid ferris prohibentem alimenta paciſci,
Qui cibus eſſe poteſt? conſumptis omnibus eſcis
Jam dudùm, menſæ quas non novere priores,
Humanis dapibus ſupereſt homo; rodite juſſis
Partibus æquali diviſum vulnere corpus,
Et ſemel inſueto jejunia ſolvite morſu.

En ultrò jugulum mortemque vocantia vobis
Membra fero. Tantùm precor hoc pro luce, refecti
Viſceribus noſtris, ſervantes mœnia paucos
Expectate dies, dum qua licet omnia Princeps
Comparat, & ſocio veniunt à littore claſſes.
Hoc ſatis: ante jugum moriar, trabeaſq; relinquam.
Soſpite me Batavâ non ſtabit in urbe poteſtas
Major, & aut leges & libera jura manebunt,
Aut fruſtrà me quæret Iber. Sic ille profatus
Ediderat Batavo dignas & Conſule voces.

Oratio ad milites quoſdam conſternatos poſt victoriam Neoportanam.

SAnguinis hoc igitur pretium tantoque labore
Quæritur evicti terris fuga? claſſibus æquor
Teximus, hoſtiles turmis oneravimus agros,
Scilicet ut liceat flandrâ tellure reverti,
Totque ſimul populos & tanta moventibus arma
In votis exire fuit? Num Scotica virtus
Et qui de Valachro veniebat littore miles
Cum periit nobis, hoc credidit? ah! nimis illi
Vilis vita fuit cui contigit unica merces
Quod ſociis abiiſſe datur. Quin agmina tanta
Cum premerent, nec ſpes miſeris foret ulla ſalutis,
Talibus inter ſe firmabant pectora dictis:
State viri: patriæ certas impendite mortes.
Quo caditis campo, quem veſter ſanguis inundat,
Hoſtibus iſte perit: non victe ſed obrute miles
Qua potes arva tene; victori Flandria cedet:

Si qua fides cras in Batavâ tellure jacebis.
Scilicet æternos tumuli florentis honores,
Et memores titulos, ſtructas & aggere prædas
Naſſaviaq; manu ſolatia fortibus umbris
Sperabant; queis ſi meritos à morte potiri
Non fuit, at melius certè fortuna negaſſet.
Nunc ultrò nos illa reos agit, arma viroſque
Implorans: ſuperûm neſcimus dona tueri.
O ſcelus ignotum nullis non hactenùs armis!
Egregii manes coelo pelagoque teguntur.
Quis ſocios viciſſe putet? præcidite funem,
Deſerite infauſtum littus, terraſque nocentes.
Talia quis loquitur victor? Dic improbe miles
Quid faceres aliud, traheret ſi compede ſæva
Mauricium Mendoza ducem? quæ præmia belli
Cepimus? alterno mutatum ſanguine littus,
Captivumque ſenem? Quis enim ferat hoſtibus iſtos
Exprobrare fugam? nam quod Burgundica ſigna
Oſtentant, Hagæ nihil eſt hæc poſſe videri,
Quæ meliùs Brugis Gandavique arce locâſſent.

ANNALES DOUSARUM.

ULtima decrepito currunt dum ſæcula mundo
Mœonidæ poſt tempus, Ariſtoteliſque ſuperbum
Ingenio, metuens jamdudùm effœta videri,
Auſa recollectis uteri conatibus uno
Quicquid erat veterum partu ſuperare recenti,
Douſiaden natura dedit, legumq; ſuarum
Transfuga fælici tam ſeri temporis ævo
Æthereum donavit opus: te, Douſa, parentem
Cœleſti dedit infanti, qui lucis in oras
Editus ipſe ſua tellurem luce bearet,
Æmulus aſtrorum radiis; ſurrexit in altum
Igneus ille animi vigor, & ſublimis origo
Protulit ardentem, non illum priſca latebant
Tempora, non longos quot mundus vixerat annos,
Non loca, non toto nobiſcum diſſita cœlo
Auſtralis plaga ſæva poli, ceu quicquid ubique
Conſpiceret ſol ipſe, ſuo dictaret alumno.
Nec vili contenta ſolo noſtratibus hæſit
Partibus, in patrium ſed mens migravit Olympum,
Cœlitibuſq; dedit leges, & ut ordine juſſo
Sidus in æthereos ſe quodq; revolveret orbes,
Motator cœli fuit, aſtrorumq; magiſter.
Tandem ubi per paucos terras contempſerat annos
Spiritus, anguſto nimiùm ſe carcere claudi
Indignatus abit, repetit ſua ſidera Janus

Luſtrorum vix quinque ſenex, quemque antè tenebat.
Ingenio, nunc totus habet, nunc liber Olympum,
Fortunæq; vices, & rerum lubrica ridet.
Jamque Lyram pulſat fidicen, quæ proxima Nixo
Signa tenet, cantatque Deum mundiq; figuras,
Antiquumque chaos: miratur carmina Delphin,
Atque novo nuper ditatus ſidere Cygnus.
Succinit ipſe æther, & ducunt aſtra choreas.
Ipſe ſuper nati ſedem ſibi legit in aula,
Unde ſuis vultu Batavis affulget amico,
Quaque poteſt contra Belgarum nominis hoſtes
Fata movet, nobis fælices temperat urnas.
At vos Douſiadæ ſalvete o poſthuma proles
Annales fidi quos patria pignus amoris
Servat, & hâc totum circum mare navigat aura,
Antiquas Batavum ſedes, et junctaque Cattis
Nomina, Romulei ſocios fratreſq; vocatos
Imperij, raramq; fidem, cui tempore tanto
Depoſitum vitæ dominorum credidit orbis,
Audiet extremus Gange, Guinæq; colonus
Audiet, & jam non ultra pars tertia terris
Afer, & Heſperiis ſubjecta ſecuribus omnis
India, in occiduum latè qua tenditur axem.
Quæ Didricos tellus noſtros, quæ neſciet ætas,
Et Friſios domitos, & Trajectina Batavum
Prælia? Douſiaden jam jam, Douſamque parentem,
Qui canit Arctoo fuſas ex littore claſſes,
In quo Janus adhuc nobis genitore ſuperſtes
Vivit, & expectat non fruſtrà digna laboris

Supplementa ſui, totus legit orbis, & ambos
Æterno ſuper aſtra vehens dignatur honore,
Ambos laude pares, hunc vita, hunc morte priorem
Poſteritas totidem quos grata remunerat annis,
Quot nobis tribuere ſuis Annalibus annos.

MATHEMATICA

PRINCIPIS

MAURITII.

QUis liber æthereos cenſus, & divite charta
Naturæ partiris opes? Niline papyrus?
Et Peluſiacæ tibi decrevere paludes
Inter Mercurii tabulas, aut ſiſtra reperto
Iſidos, & vultus imitantia ſigna ferarum?
An vetus aula Phari genuit, priſcique Necephi
Archivis ſervata manus? te Bactra dederunt,
An Ninyæ domus, & magni penetralia Beli?
An decus hoc partus exploratricibus undis
Rhenus habuit? Batavo natales amne probati
Promeruere fidem: nobis ea gloria ſurgit:
Quæque nec Euphratis populus, nec civis Eoi
Audiit, invictum ſolitus qui quærere Mithram
Aſſyrio ritu magus, & prece cogere Lunam,
Aut exoratos carmine ducere Divos:
Nec tumulis ignem celebrat qui meſſe Sabæa,
Fertque Deo ſua dona Deum, nec torrida Memphis

Fertilis Arctoï ſedes tulit ultima mundi.
Sunt animis rebuſque vices, ſapientia migrat
Ipſa, nec immotas retinet per ſæcula ſedes.
Principio Danaës populos habitârit, an Indos
Ambiguum ? certant Babylon, & regia Nili,
Brachmanumque genus : nec vos, pia turba, ſilebo
Celtarum Druides, quorum commenta tegebant
Avia lucorum, concretaque robora viſco.
Gloria in incerto eſt : veſtigia priſca ſuperſunt
Temporis, & quantum ſatis eſt periiſſe videri.
Græcia ſucceſſit ſtudiis, Ciceleſque Samoſque
Et Pandioniæ multùm dubitaſtis Athenæ
Socraticâ præeunte domo, radiantibus aſtris
Parcus honor Latio : ſecuri diſcere cœlum,
Aſſeruere manu terrarum regna Quirites.
Vana ſuperſtitio legem donare futuris,
Figmentoque favens nimis, & ſibi credulus error
Auſoniæ, tantùm placuere potentibus aulæ
Hactenùs, & ſeptem tetigerunt ſidera montes.
At ſerus plùs vidit Arabs, Nabathæaque diri
Regna Muhammidis, pelagique extrema rubentis.
Hos egreſſa ſinus rario ſibi conſcia cœli
Nunc ad Hyperborei glacialia venit Olympi
Culmina, divinas huc poſtquàm tranſtulit artes
Tycho Getes, radianſque ſuis Copernicus aſtris.
At neque privatis contenta penatibus ultrà
Tangit Arauſiacis parentem legibus orbem,
Hoſpitio dignata Ducis, qui gentibus aſtra
Dividit, & terras, & quod tenet omnia cœlum
Unus mente tenet, cui maximus imputat æther.

Jam noſci meliore ſitu, tantumque moventi
Miratur patuiſſe polos, quæ ſæcula credent?
Ille pater patriæ, cui jam bis ſeptima vincit
Meſſis, & Heſperios exhaurit dextra furores,
Cornua dum Rheni toties, Vahalimq; [illegible]
Fulmineo mavorte domat, Moſæque rebellis
Monſtra, Palladias animum demittit in artes,
Evincitque ſuam non una laude Minervam.
Nec ſatis eſt ſuperatus Iber, victoria mundus
Major, & immenſus rerum natura triumphus.
Sic alterna juvant: ſic poſt tot caſtra, tot arces,
Poſt clades Turenhouta tuas & Flandrica nuper
Littora, Varaxi multum lætatus opimis,
Mendoſamq; trahens, inter ſqualentia campis
Funera, & Hiſpanis infectum cædibus æquor
Tranquillum meditatur opus, ſibique otia rebus
Indulget graviora ſuis, & cedere regum
Exuvias, cœloque jubet ſervire trophæa.
Qualis ab Heſperio quondam Tirynthius orbe
Victor, ubi ſolis nocturna cubilia Gades
Liquerat, & triplici terras rectore madentes
Geryonæ dives ſpoliis, Atlante remiſſo
Suſtinuit ſuperos, & poſt fera juſſa novercæ
Extremus labor aſtra tulit, meruitque ferendo.
Jam bellatorem placet admirata vetuſtas
Deſinat, Iliacis quamquam ſub caſſide pugnis
Legit, & Euphraten Gangem cum jungeret armis
Carmine Mæonium ſibi ſuſpiravit Achillem,
Æaciden Pelideque faces, & amore ferocem,
Diſcere Tantalidas, Ithacique bilinguibus armis

Æqua.

Æquarunt pelagusque quæ gloria deſidis hæc eſt
Temporis? Ille, cui Tellus anguſta Triumphis,
Cum peteret plures, unum malè noverat orbem.
Mauritium majora docent; nec bella, nec Ammon
Huic animo genuere patrem. Cùm claſſica ceſſant
Victrices ſtridere tubæ, quæ verterat urbes
Eſt radiis armata manus: vocat alter eundem
Pulvis, & inſcriptum ſummarum ductibus æquor.
Tunc fata exigere, & totos penetrare receſſus,
Naſſaviaſque datum ſub leges mittere mundum.
Non tantum Germanus eques, Rhodaniq; catervæ,
Quoſque ſub Hybernis Alpes aluêre pruinis,
Huc frameas & gæſa ferunt: non Belgica tantum,
Non Friſii, Latioque auſi ſe dicere fratres
Gens invicta mari, non æquore cincta Britanno,
Quæque Caledoniis horreſcunt agmina ſilvis
In numeros, & ſigna ruunt: venit omnis Olympus
Ad lituos: Ledæa venit concordia fratrum,
Argolicum mutavit herum, faſſuſque laborem
Deficit Alcides, & cum duce vincere vellet:
Mauritio minor it Perſeus, neque tantus Orion:
Militat ipſe pater Mavors, & ſidera Divûm
Conjurant, fertque arma ſibi contraria veſper.
Gratulor hoc nobis: Batavi, cœlumque ſub uno
Vivimus imperio. Tuque o, Germania tantis
Quam quondam impoſuit populis caput, inclite
Lugdunum: neq; te Romani gloria Montis (gaude
Tam juvet, aut veteri Cattorum ab origine regnum,
Quàm famulum vidiſſe polum: tu patria libro
Principis; hunc ipſæ voluiſſent ſcribere Parcæ.

Hunc amet Uranie tanto didiciſſe magiſtro.
Præſens numen adeſt; multamque oracula rerum,
Plus auctoris habent: nec enim tam Delphica rupes
Certa canit, nec virginibus bacchata Sibyllis
Antra Deûm, quàm ſcripta ducis. Quis ſemina rerum
Et Palamedeæ momenta potentia ſummæ,
Sacraque Pythagoræ numeros, nec cognita priſcis
Pondera metiri labor eſt, abacique figuras,
Huc omnes coëant animi; quæque æthera totum
Provocat ingenio, cœli ſpatia ignea luſtrans,
Ardentesque à ſole vias, huc longa vetuſtas
Confluet, & victam ſeſe miretur in uno.
Nil Cnydos objiciet Batavis, nîl mœnibus ultrà
Pellæis, Mægareque domus; Salaminia tellus,
Oſtiaque aſtriferi cedent Peluſia Nili,
Sic quoque victus Iber; ſcrutatoremque profundi
Ætheris Alphonſum ſuperavimus; Heſperus illi
Quo ſuus, aut ſolem propiùs vidiſſe cadentem!
Et tu nequicquam patriis excepte ruinis
Marcelli victoris amor, ferventia menſus
Littora, & innumeras primò inficiatus arenas
Das palmam non ſponte Duci, titulumque ſepulchri
Diſſimulas, clauſum jactas nec in orbe Cylindrum.
Atque utinam, cum tu deſpectans curva Pachyni
Littora in Auſoniam torſiſti fulmina claſſem,
Ille Syracuſias potiùs ſediſſet ad arces
Dux Italæ pubis: nec enim victore periſſes
Mauritio. Tanta imperii reverentia caſtris.
Et jam Sicanios curru ſpectante triumphos
Vellet Arauſiades etiam te vincere Ductor,

Non Arethuſæos magis admiratus amores,
Et flammas coeuntis aquæ, quàm cærula curſus
Ætherei ſpatia, & fragilis mendacia mundi,
Sidereoque tuam noctem radiare metallo:
Quin potuit monſtrare tibi certamine vitri
Se melius præſtare Jovem: ſive iret in artes
Bellonæ, raperet medias ex æquore claſſes
Sublimi per inane fugam, ſuſpenderet urbes
Aere, tellurémque nova tellure moveret.
Audax ingenii, poſtquàm ſatis aurea vertit
Aſtra poli, cœloque ſuas circumtulit horas,
Ad terrena redit, nihil hic ſuperare relictum,
Ipſa animo natura minor, furtoque latentes
Mauritii fœlix reperit ſolertia cauſas:
Invenit in Terræ venas iter: unde Veſevi (minis
Flamma jugis, Hieræque faces: quibus Ætna ca-
Ardent, & quantis eructet fluctibus ignes
Sæva polo: quæ tanta coquant incendia terras,
Quid faciat montes, ſparſaſque per æquora cautes;
Quid per operta ſoli, per credita manibus antra
Depoſitas ſubmittat opes: cur æquora turbet
Seditio, dum Luna procul pendentibus undis
Erigit Oceanum, dimiſſaque cærula rurſus
Reddit aquis: quæ ſit ratio creſcentibus arvis:
Unde Paratonio fœcunda licentia Nilo:
Cur ruat in Boream, Arctoaque ſidera magnes
Ceu terram ductante polo; quis molibus undis
Arva neges, & juſſa feras in littora Pontum:
Prævertit mens omne vigil: tot ſecula tenebris
Damnat, & humanis ſolvit miracula curis.

Multa dedit vitæ diverſi temporis ætas
Sic artes partita ſibi nec parva reperta
Detrivere dies & nondum nota reponent.
Multa latent, noſtriq́; fugit commercia ſenſus
Indeprenſa fides: adverſúmne aſtra laceſſunt
Orbis iter penſantq́; fugam labentis Olympi?
Credimus? an terræ referuntur deſide mundo,
Noſq́; rotat vertigo ſoli, nos currimus annum,
Invitiq́ue diem rapimus, dum fluctuat aer
Vaſtus & octavo trepidat vaga ſidere tellus?
Namq́ue etiam noſtris (mirum) ſub paſſibus infra
Tot populos, urbeſq́; premi merſaſq; videri
Alternis gentes non omnis credidit ætas,
Cum parcè tentata fides maris, & ſua tellus
Grata ſatis, pelaguſq́ue novos ſubmoverat orbes.
At nunc auriferum velis arceſſimus Indum,
Sinarumq́ue plagas: dum vota fugacibus auris
Credimus & dubio deponimus æquore vitam.
Nulla remota ſatis ſunt litora, quaque cucurrit
Lyncibus Eois ingens ululatibus Evan,
Et quæ pacatis ſtatuit divortia terris
Maximus Alcides: neque gentibus ultima Thule.
Jam ſacra Parrhaſij ſecreta reteximus Axis,
Arctoümq́; chaos, pereunt ubi terra tenebris,
Unda gelu, nebuliſq́; dies & noctibus anni:
Tantùm triſtis hyems & cano gurgite Tethys
Regna tenent habitata feris, Boreæq; furenti
Pervia. Victores quo pervenere Batavi,
Non potuit ſol ipſe ſequi: Naturaq; rerum
Interit à noſtris nondum deſerta carinis.

Quin etiam oppoſitum patriis ſulcavimus æquor
Fluctibus, atque tua puppim religavimus ora,
Quæ Lybien Aſiamque ſimul, quæ virginis æquas
Littus Agenoreæ, rerum pars maxima, ſeu tu
Cecropiis fueras Atlantica terra ſenectus,
Seu procul atra fugis noſtræ contagia vitæ
Hactenùs antiqui ſeclo ſervata metalli;
Et vel adhuc ignota fores, niſi dira libido
Bætin & abſtruſi ſitis inſatiabilis auri
Ferret in abruptum; quàm nunc America velles
Indomitâ cervice mori! quàm pondera clavæ
In dominum ſociis cuperes librare Batavis!
Nec tantùm quà regnat Iber, ſed fervida terræ
Clauſtra Magellano nomen debentia nautæ
Perfregere rates, & mundi fœdere rupto
Adverſi coiere poli: ſtetit æquore claſſis
Noſtra ſuum mirata diem, ſtupuitque reverſam
Temperiem, & patrios alieno cardine ſoles.
Signiferi flammæ dextros referuntur in ortus,
Et paria haud pariter nobiſcum ſidera ſurgunt.
Terra Noto ſubjecta jacet, ſupraque Canopum
Auſtri ſigna videt: tantundem poſſidet axis
Mauritio fulgore minus, quo vincitur aſtro.
Salve prime ducum, libertatiſque renatæ
Magne parens, & vince diu: tibi capta Batavæ
Roſtra ferant puppes, & totum ſervire [illegible]
Imperii dos iſta tui eſt. Cum prima juventus
Poſt ſcelus Heſperium patriis ſucceſſit habenis,
Ingentem pelago debellatura Philippum
Bellonæ concurrit hyems: Pardenda tranſtra,

Viderunt Morini, formidataſque Britannis
Velivolas acies non ſolùm perdidit æquor.
Bella etiam noſtris ratibus pendentia movet,
Et raptas Tarteſſus opes, quæque arva priores
Fortunata vocant: tibi conſummatus in orbem
Orbis iter: toties mutatâ navibus umbrâ
Dum redeunt perit una dies, damnoque probantur
Arctari regum ſipes includere Faſti.
Inde fretum, ſemperque novo ſub ſidere terræ
In nomen crevere tuum: tu proxima Plauſtro
Regna tenes, tituliſque tuis inſcribitur ortus:
Sceptra maris dominum te nunc Eöa ſalutant,
Legatique procul ſupremo littore miſſi
Taprobanes ſocias inclinavere tiaras.
Sis fœlix ſtudiiſq; fave; nîl chara morabor
Tempora ſolennes domino meritura triumphos.
Jam ferrum belli maculis inſigne coruſcans
Vertice deſpectas acies, dum cornua juſſum
Concipiunt, lituique ſonis eliditur aer:
At ſonipes tibi Marte calens, & murmure rauco
In turmas, inque arma ruit, tremit aurea caſſis,
Et cono radiatus apex, & flammeus auro
Diſcutit umbo jubas, ſpargitq; à pulvere nubes.
Mœnia vel quaſſas, collapſurumque ſuperbæ
Turris opus: tua vel circundas agmina vallo,
Cogis & invitos famulari legibus enſes:
Aut ubi Pieriĳ ſtudiis placuere receſſus,
Hîc quoq; caſtra locas, bellumque per otia ludis,
Et pugnæ ſimulachra cies: jam pingit arenam
Et loricato metatur limite campum

Ingeniosa quies, alias [illegible] Olympi
Mente vaga [illegible] hominem, mundóq; petitis
Mox cadit in terras animus, vel [illegible] habenis
Canitiem spumantis equæ, [illegible]
Quærit ab occasu quæ linea separat [illegible]
Sæpè agitas consulta togæ, cùm teste Senatu
Arma moves, cladémque truci promittis Ibero
Sæpè Magistratus populis, belloq; magistros
Ductoresque legis, patriam patriis [illegible]
Aut vitæ das jura reis, parcisque severis
Legibus, & veniâ vindictam judicis [illegible]
Horarum pars nulla perit, non [illegible]
Scipiades, curis indelassabile pectus,
Perfidiæ terror: Lybicæ qui [illegible]
Annibalem prohibens Tarpeiis rupibus [illegible]
Nec cui debentur Latii primordia regni,
Cæsareumque tuo transmissum nomen Adolpho
Julius: hic quanquam dubio minùs ordine [illegible]
Ire diem, Phœbumque novum [illegible] orbem,
Et domito fasces audet præponere Rheno;
Arma tamen fascesque tibi submittit, & annum

HUGONIS GROTII

MYRTILLUS

SIVE

IDYLLIUM NAUTICUM,

AD

DANIELEM HEINSIUM.

PRIMA mihi ſylvis, & amœno fonte relicto
Fiſtula ad Oceani fluctus, & ad æquora venit,
Æquora quæ Batavis potiùs cantanda Poëtis.
Nam neque me tantum ſaltus, aut paſcua circum,
Aut Hagæ nemus omne meæ juvat; invia quamvis
Littora, pendentéſque domus, ſcopulique cavernæ
Non audita canam; labor hic tibi ſumitur Heinſi;
Heinſi noſter amor, ſi quid mea carmina poſſunt;
Te Lybicus Garamas, te Java loquetur, & Indi,
Et puppes Auſtrina ferent ad ſidera cœli.
Dia Sophocleo tua pulpita quaſſa cothurno.
Dicite formoſæ Nereides, inclyta Ponti
Numina, quas voces, quæ carmina Myrtilus inter
Aërias rupes, & reſpondentia ſaxa
Cochlidis inſano jactârit ſaucius igni.
Jam defuncta malis pelagi ratis, acta per altum
Venit ad hos fines; ubi dividit inſula pontum

Cara mihi, & ſolo notiſſima Cochlidis antra;
Tiphy ratim ſerva: ſi nox collegerit Euros,
Anchora demiſſo deſcendat in æquora ferro;
Aut littus prætexe, malus ſi ſæviet Auſter:
Sed brevia, & rapidos æſtus fuge: dextera multis
Eſt via cæca vadis: ſecurius ire ſiniſtra.
Cochli, quid expectas? quin, ut priùs ipſa ſolebas,
Proſpicis intonſi ſpecula de montis in undas,
Méque procul reducem longo clamore ſalutas?
Heu! quis mutavit mihi te Deus? an tibi pectus
Tranſverſum novus egit amor? ne fallite nautæ,
Súmne alius, quàm nuper eram, cùm candida Dorcas
Diceret, Heſperiis Dorcas prælata puellis,
Pulcher es: ipſe tibi me judice cedit Amyclas?
Illa quidem dixit: ſed vix ego credulus illi,
Ipſe tamen, tamen in placido me flumine vidi,
Hirſutáſque genas, & latæ frontis honorem,
Et roſeos crines, & cærula menta notavi,
Qualia vel Neptunus habet, vel qualia Nereus.
Teſtis anus Corale, quin ter mihi, Myrtile, dixit,
Deſpue & linguam tace ne faſcinet invida vultus.
Hæc eadem canto, quæ cùm cantaret Arion,
Mulceretque Deos pelagi, circumſtetit omnis
Delphinum chorus, & quem ſervavit in undis.
Scilicet aut Boreæ vulnera, & Erichthonios ignes,
Aut Phorci laudes, aut cæruleam Amphitriten.
Æmulus at concha mihi perſtrepit æquora Triton,
Mirantúrque ſonum Panope, Panopéſque ſorores,
Et Proteus, & Glaucus, & Inous Melicerta.
Heu placeo Nymphis! at non tibi: ſola marinos

Deſpicis amplexus crudelis, & oſcula vitas.
Quem fugis ah demens? ſecuerunt Di quoq; Pon-
Et magni Minyæ Reges, & primus Jaſon (tum,
Per freta duxerunt abituram in ſidera puppim.
Navifragis jactatus aquis incendit Ulyſſes
Sole ſatam Circen, Atlantiademque Calypſo,
Et ſibi Nauſicaæ tales optavit amores.
Quid juvat, illa ſuum ſi me faſtidit Ulyſſem,
Quæ mihi Nauſicaa, Circe prior, atque Calypſo?
Sæpè ego te vidi, meminiſſes improba Cochlis,
Cùm per arenarum tumulos, & littora, conchas
Oceani legeremus opes: nam tunc ego primùm
Cum patre tentavi raucum mare, veris adulti
Tempore, necdum ulla pictus lanugine malas.
Sæpè etiam, ſera quoties ſub nocte venirem,
Siccaſti æquoreis manantes imbribus artus:
Nec te pœniteat; prius hoc quoq; fecerat Hero,
Cujus ego & turrim Seſtæo in littore vidi,
Natáque collegi vicinis oſtrea ſaxis.
En etiam tibi dona fero miſer, en nucis Indæ
Pocla, quibus potavit Arabs: Siniſq; petitum
Fictile: non alias tremui propiore periclo,
Et niſi Leucothoen mea tunc in vota vocaſſem,
Infælix Stygias iviſſem nauta ſub undas.
Quin & Teutonicis mecum fero condita teſtis
Smegmata, in Oceanum labentis munera Rheni.
His etenim Batavi, ſoli ſulcare periti
Puppe ſalum Batavi, cœloque indicere ventos,
Martia gens toto pelagi diviſa profundo,
Menſe quater rutilant nodatos arte capillos?

Hoc ego pigmentum poſcenti nuper Erinnæ
(Nata fuit magni Barcæonis illa) negavi,
Quamvis multa diu per Dorida, per Galateam,
Per Thetin, erroréſque meos quemcunq; per orbẽ,
Luminibus pactis, & blanda voce rogaret.
Et poteram donaſſe tamen: nam ſaxea non eſt,
At tu nil misereris: in hoc ego paſtilo fortem
Effundam rabido flagrantes corde dolores.
Ipſe tibi Rubro prædatus in æquore ſilvam
Alternas laurus, & Medica mala jugavi.
Nunc labor ille perit: nec tu mea munera curas,
Quantum dura ſilex pontum, vel littora pontus.
Huc ades, ut caſtâ velatus tempora quercu
Portuno ante alios, & Dîs, quorum æquora curro,
Sacra feram, reddámq; reus ſolennia vota,
Quæ rerum Oceanus genitor, quæ Tethys, & ipſe
Nympharũ accipiat Nereus pater. O mea Cochli,
Huc ades, ut cellis mecum deprompta Falernis
Muſta bibas, cæſáque canens epulere juvenca;
Aut ſi fortè juvant thynni, molléſque plateſſæ,
Te magis, & ſoleæ, mecum piſcabitur Olpis:
Eſt mihi namque domi non invidioſa ſupellex,
Fiſcellæ virides, nodoſáque textа plagarum,
Filáque, & hærentes maculis humentibus algæ,
Cum labyrinthæo plexis errore ſagenis.
Sunt jacula, & tumido fluitantes cortice fundæ,
Pendet & æquoreo pecori lethalis arundo,
Setáque, & implicitis lumbricis pinguibus hami.
Quid loquor infelix? Cochlis nihil audit, & idẽ
Qui mea vela ſolent, venti, mea verba tulerunt.

Si tibi dulce mei nihil eſt, ô ferrea! verè
Ferrea, dulce tamen mea mors erit: aſpice tantùm;
Ibo per has cautes, ſummóque cacumine lapſus
Deferar in fluctus: nomen mihi debet æquor,
Myrtoúmque novum fiet mare: vivite rupes.
 Fallor? an huc Cochlis reſpexit, & omnia circum
Flabra ſilent, blandique fovet pellacia Ponti?
Hic recubans cantabo: jubet locus, altáque ſubter
Saxa ſupercilio cohibent umbracula rupes.
 Cochli, quid in ſolis conſumere cautibus ævum
Te juvat, & penſis viridem donare juventam,
Dum teneros multo digitos ſubtemine laſſat
Mater anus? noſtram potiùs conſcende carinam.
Illîc & vitrei fluctus & marmora Divûm
Prona jacent, ſpeculóque ſali fiat ſolis imago,
Et picturato reſplendet in æquore cœlum,
Sacráque Naturæ miracula, gurges aquarum
Inſequitur Phœben, caudam Cynoſurida magnes.
Quid mirum? ſua quæque trahunt: te, Myrtile,
 Cochlis.
Illîc falſa ſalo labentibus inſula, cete,
Et validi Piſtres, & Phyſeteres anheli,
Phocarumque natant examina: Pompilus illîc
Per mare veliferum puppim comitatur euntem.
 Illîc nata Venus, comitata Cupidine parvo,
Nunc etiam conchâ patrias quæ navigat undas,
Nudatóque ſinu pulcherrima Cymodocea
Captat in apricis vernantes fluctibus auras.
 Nam neq; ſemper aquæ furit implacabilis æſtus,
Ventorúmque fremit laxato carcere vulgus.

Sunt etiam Ponto ſua gaudia; ſæpè per æſtum
Gurgite pacato ridet mare: ſæpè remotis
Vulturno, & Borea, pluviamque cientibus Auſtris,
Oebalios tantum Zephyrus ſuſpirat amores.
Longa Miniſteriis ſunt otia, pace ſerena
Mitia cum placidi requieſcunt terga profundi,
Altáque languenti deſcendunt cornua velo.
Aut igitur tacito luctantur in æquore tonſæ,
Aut ubi jam ferrum premit unco dente carinam,
Nos genus irrequies, alii, quorum indiget uſus,
Buxea ligna damus rudibus tornata figuris:
Pars facilem oramus reditum, ventumq; ſerenum
Ingentes in puppe Deos: pars ſidera cœli
Metimur radio, & totum deſcribimus Axem.
Sollertis labor ille Tyri: qui prima meatus
Æthereos, & ſigna Polo labentia vidit.
Tunc noſci cœpere Feræ, cuſtoſque Ferarum
Arctophylax tardè pelagum ſubiturus; & alter
Ille quis eſt, lucet trino cui baltheus igne?
Heu miſer excludor, duráque in rupe relinquor
Imbribus! ipſe parat radiis liventibus atrum
Sol Tarteſſiacis immergere fluctibus orbem.

INAUGURATIO REGIS BRITANNIARUM ANNO CIↃ.IↃC.III.

Bina Caledoniæ ſociantur regna coronæ;
Biſq; novum Jacobi debetur crinibus aurum.
Hunc ſibi, quem poſſit cunctis impendere ſæclis,
Delegit natura diem. Tria ſceptra profundi
In magnum cojere ducem, dominumque Britannæ
Tethyos ad cultus tandem revocata viriles
Gaudet Hydaſpeis incendi purpura gemmis.
Ille diu votum Populi, qui voce petitus
Unanimi procerum, qui, ſi non jura dediſſent
Sanguinis, imperium potuit virtute mereri,
Rector adeſt, viduaſque manu tranſumit habenas.
Nubila diſiciat Phœbus, placidiſque ſerenum
Principis ignaris oſtentans gentibus æther
Sic Jacobum regnare probet: lucemq; Britannam
Mundus agat, quam vix tenui caligine turbet
Juppiter, & cæcas prohibet ſuccedere noctes.
Anglica dum ſolitæ peragit ſolennia pompæ
Majeſtatis honos ſceptroq; inſignis avito
Scotus adoratur Normanni nominis hæres,
Regia ſolares teneant ſpectacula currus,
Tótque dies eat una dies: fax aurea nuſquam
Occidat, & ſoli tenebris damnentur Iberi.
Tuq; parens rerum (nec enim mentita vetuſtas
Omnia) quo primùm complexo informia regni
Emerſit natura rudis, præſentia priſcis

Quando fidem faciunt, & te jam pignore tanto
Credibile eſt genuiſſe Deos, age cærula major
Oceane, extremum nunc te procul addere ponto
Littus, & invitâ quamvis fas creſcere lunâ.
Sume animos à rege tuo meliore levatus
Sidere, nec cælo populos quocunque calẽtes
Sole, per immenſum quem circum volveris orbem,
Quis det jura mari? ſciat hoc ferus axe nivoſo
Sauromates, ſciat hoc Lybiæ ardentis alumnus,
Et qui Boſphorias arces, quiq; ultima ſervat
Ecbatana, & patrii cuſtos Gangeticus buſti.
O mihi ſi nullo deſes torpore juventus,
Menſq́ue capax æſtri tantos perferre tumultus
Audeat, an potiùs ſceleratæ crimina Phlegræ,
Thebarumque nefas toties, & mœnia dicam
Hectoreâ defenſa manu, quam Nereos alui
Orcadas & refluo pendentem gurgite Thulen?
Teque ô Juverna: qui littora, quique Britannos
Tot quondam validis partitum gentibus orbem
Unus habes; quantus mihi ferret in æthera cantũ
Spiritus, imperio ſimul & virtute parentum
Majorem, regnoque decus? ſed ſumma poteſtas
impatiens modici nulliſque æquanda Camœnis
Terret adhuc; non ipſa mihi Parnaſſia rupes
Plùs uno poſſeſſa deo, cœtuſque ſororum
Sufficiant. At ſiqua tamen nos ire per altum
Aura jubet, majus ſedeat mihi pectore numen,
Ipſe veni, vireſq́; tuas ſonitumq́; beatæ
Da, Princeps Auguſte, lyræ. Tua ſola per orbem
Implicuere ſibi noſtras diademata laurus.

Nam vis velivolas acies, fluctuſque cruentos
Jonii (par iſta Cypro tum reddita clades)
Neſcias, extremos etiam cantata per Indos?
Tantus & heroas patrios qui dicere poſſes
Solus eras. Quæ cura Dei, non ſimplice regum
Sanguine, non quovis quod te demiſerit oſtro,
Sed quo nobilius nihil eſt, aut laudis avitæ
Ditius, & digno naturæ à principe naſci.
Certa ducum retrò ſeries, ſed cujus origo
Oceani cum fonte latet; ſeu credimus orbis
Merſi relliquias, cum littora prima ſequendi
Jus fuit, & viſos ventis arceſſere montes,
Hic quoq; poſt tantos fluctus jam longius auſis,
Humanum reparaſſe genus: ſeu fuſca virorum
Celtica gens populos Æbudum miſit in æquor,
Artabricæ pertæſa plagæ: mox major Ierne
Cepit, & in veteres Brittonum tranſtulit oras:
Seu propiore fide Scythici commercia reſtant
Nominis, & multùm crudæ virtutis imago,
Seu quodcunque genus, ſoli non invidus æther
Stare diu, nulliſque dedit ſuccumbere ſeclis.
Jam toties redeunte polo bis dena per orbem
Circumflexa tulit centenus ſecula Titan,
Signa Caledoniis ſteterunt cum Scotica campis
Ferguſii clangente tubâ: manet ille nepotum
Sanguis, & in ſobolem cognata potentia durat.
Intereà viros Macetûm, faſceſque Latinos
Vertit longa dies, nullæque à tempore tanto
Succedunt in ſceptra manus. Quid fata parabant,
Tam conſtans aut unde favor? cur Scotica tantùm

Nil annis in [illegible]? Tu fœlices olim
Acceptumque [illegible] fua fata [illegible]
Inque [illegible]
Excepit [illegible]
[illegible] Jacobo [illegible]
Cum terris [illegible] Qua [illegible]
Stuartos [illegible]
Muſa canat, [illegible] duo [illegible]
Biſque [illegible]
Et totum [illegible]
Eſt labor, & [illegible]
Sanguinis [illegible] Bardi.
Nos [illegible] Quis [illegible]
Prima [illegible]
Aſtra poli [illegible] Terris [illegible]
Et ſua naſcenti donavit ſæcula [illegible]
An [illegible] cardine Eoo
Cæſaris Auguſti [illegible]
Arx habuit ſuperùm, Jove [illegible]
Sole [illegible]
Qua [illegible]
Blanda Venus [illegible]
Fert viſum [illegible]
[illegible]
Aſtra [illegible]
An vatem [illegible]
Major [illegible]
Quid, quod [illegible]
Tota [illegible]
[illegible]

Regna

Regna videt, nondum vicino flumine merſum
Quæſiviſſe diem: Rutupinaque littora gemmis
Luxuriaſſe novis, quales nec divite concha
Legit Erythræi populatrix turba profundi.
Sponte ſua nato ſtupuerunt melle Brigantes.
Paſſim etiam venæ rutuli fluxere metalli
Largius, & pontum non auſa laceſſere flabra
Alternus tacitas cum falleret æſtus arenas.
Regnorum pax iſta fuit, Pater ipſe Tuæda,
Et vitreis Solvæus aquis, quo fine ſecatur
Albion, & juris faciunt divortia ripæ;
Delituere vado, teſtataque flumina nullum
Imperio ſe ferre modum, cum fata dediſſent
Terrarum commune caput. Sic Herculis ortu
Mundus ſigna dedit: ſic nato fortè Lyæo
Sobrius ignota gemmabat vite Cithæron.
Quam feſtinus honos? Fert ad cunabula regum
Patria, & altricis dum parvus ab ubere pendes,
Non intellectum dominum te voce ſalutat.
Nec tenuere rudes privata crepundia ſenſus:
Ludus erat diadema tibi: reptantis in oſtro
Principibus jurata ſalus, & publica ſigna
Vagitus texere tuos. veſtigia quanta
Indolis, ut primæ ſuperet ſilentia voces
Præſtructæ matura loqui? quodcumq; parabas
Non pueri, ſed regis erat. primæva ſenectus
Fulſit in ingenio: timuit prudentia juſtum
Expectare diem, latuitque ſub actibus ætas.
Talis in Idæo tentabat fulmina luco
Parvus adhuc, (ſi vera canunt) ſimiliſq; ſorori

Juppiter, & tonitrus terrebat murmure matrem.
Mirati puerum comites, Dictæaque circum
Tympana Curetum manibus delapſa tacebant.
 Nec minus in tenero meditantem pectore regnum
Te proceres ſtupuere tui; mens alta negavit
Vota ſequi. ſemper ſpes à properante relicta eſt,
Prælatuſque labor: quantum non cura magiſtri
Præceptrix natura fuit. Non barbarus error
Traxit in exemplum, quæque eſt nunc gloria regni
Scire nihil: ſed enim puero perlecta vetuſtas,
Grajugenæq; duces, & quondam maxima bellis
Res Italûm: quo jure feras compeſcere gentes,
Quo veniat ſervanda quies: nec claudere vallo
Bella, nec armatas neſcis committere partes.
Sic tua Mavorti quanquam pacata juventus
Incubuit, nec plus quiſquam profecerit armis,
Ut quæcunq; vocent olim diſcrimina, factum
Inveniat Bellona ducem. Tum ſiqua vacabant
Tempora, quæ ſtudium, quæ regni cura remiſit,
Non vitæ pars ivit iners. Permeſſus in illa
Jus habet, & raris potatæ regibus undæ.
Hic quoties odiis incenſum, & virginis igne
Æaciden, ſemperq; moras errantis Ulyſſi
Percenſes animo, non pagina mallet Homeri
Pellæam laſſare manum, qua regia Pori
Concidit, & famulus ſubmiſit cornua Ganges.
Te Phrygis Æneæ vates, te carmine mulcet
Turba minor, metuitque legi ſub judice tanto.
 Seu tua Pierias curat facundia leges,
Quantus & ipſe virûm pugnas decurrere cantu,

Sanguineaſque vices? ſeu priſca oracula ſolvis
Maximus imperii Perſarum more ſacerdos.
Non ulli tantum patuit polus: undique curis
Intentus patriæ donas tamen otia mundo,
Et tranquilla quies uni te rege negatur
Auctori. Non ille aliter, qui ſpargit in orbem
Lumina flammiferis terras complexus habenis
Phœbus inexhauſto moderatur ſæcula motu
Pervigil, atque annis in ſolis utitur annos.
Sic illi crevere duces, quos æquat Olympo
Gloria, ſed tantum pietas ignara fefellit,
Et virtus malè grata Deo. Tu tradita cœlo
Sacra, nec humanas unquam ſubeuntia leges
Certâ mente tenes Hæc ſunt tibi pignora regni,
Non Diomedæo fatum violabile furto
Effigies mentita Deam, non arma per auras
Sacrifico delapſa Numæ: ſed neſcia fuci
Relligio, nec paſſa ſolo ſordeſcere mores.
His tuus incubuit ſtudiis labor, actaque ſanctè
Quæ didicit pueri, docuit maturior ætas,
Nec voluit ſudâſſe ſibi. Jam conferat ævi
Quicquid habet veteris miratrix fama priorum,
Quæ tam docta fuit, quamvis privata, juventus?
O decus ingenii, ô pulſæ regalibus aulis
Doctrinæ ſuper una fides, tibi ſacra ſupellex
Chartarum, quaſcunque manus ſcripſere beatæ!
Pro jaculis, arcuque fuit: nec quærere tantum
Si qua Caledoniis fera palaretur in agris,
Quantum Pierios juvit luſtraſſe receſſus.
Hinc ſtudiis reparatus honos, & Scotica nunquam

Socraticas tellus animoſior ivit in artes
Æmula naturæ, palmamque negavit Athenis.
At quæ conſilii virtus, quàm provida mentis
Omnia, & ambiguo nunquam decepta futuro,
Imperiique artes? quantâ quæ verterat uſum
Indole turbatis præſens ſollertia rebus,
Ante etiam quàm flore tibi matura juventas
Umbraret vultus. Toti prudentia regno
Sufficit, & molem patriæ complectitur omnem
Nec partes ſibi cura facit. Sic arbiter alni
Quanquam ſollicitus cœlo labentia ſervat
Sidera, nec tardi dimittit plauſtra Bootæ,
Conſulit & nubes, & cur Lunaria nutent
Cornua, quos cœli præſentiat unda tumultus,
Intereà decimi fluctus memor effugit iram,
Et quærit, quas frangat aquas. Te præſide canis
Legibus & magno conſtat reverentia Juri,
Nec venale forum. Rigido munitus honeſto
Fœdari tua ſæcla vetas, gaviſaque cernit
Æquatos Aſtræa reos: nec ferris ab ira,
Sed ſævire doles. Hinc quanquàm crimina damnas,
Pronior in veniam pateris reſipiſcere vivos.
Non tibi crimen opes, non inſonis gratia vulgi,
Non genus: innocuo regnant terrore ſecures.
Qualem centenas moderantem legibus urbes
Fama vetus Minoa refert, & jura Laconum
Qui populo ſanxit Delphis auctoribus exul.
Quæ tibi rara fides, & ſi præconia morum
Augentur leviore bono, quæ gratia vultus

Sanctaque majeſtas, & qui non tollit amorem
Frontis honos? Coæ redeat ſi gloria ceræ,
Te velit exemplum ſuperos picturus Apelles.
Non te ſollicitant iræ, non tetra cupido
Securum, regemq; ſui. Procul exulat aula
Luxus, & ambitio rebus ventoſa ſecundis:
Deſpicitur quiſquis laudem virtutis & æqui
Privatum putat eſſe decus. Tolerare labores,
Et veterum menſas corrupto reddere ſæclo,
Nec cultu præferre ducem, tibi debita ſoli
Gloria: ſic duris Scotorum exercita rebus
Promeruit virtus, quos non optavit, honores.
Ipſe tibi primis Deus explorator ab annis
Contemptas ingeſſit opes, & credidit Anglos.
Quis non præcipiti ſpe tanta impellere vota,
Et cupiat, rupiſſe moras? Te celſior intrat
Contentum fortuna ſuo. Non illa juventam
Regnorum commune nefas ſcelerata libido
Exagitat: Thalamis totos addicis amores.
O quam feſta dies, populis ô quanta duobus
Gaudia, cum tetigit littus Regina maritum
A Cymbro deducta mari, ſacrumque jugale
Nexuit oppoſitas æterno fœdere gentes.
Tunc quoq; Codanum conſperſa floribus unda
Credibile eſt riſiſſe ſinum, carmenque ſecutam
Orcada tunc virides inter ſaltaſſe ſorores.
Hoc tibi certa thoro ſoboles, & fulta verendis
Aula puerperiis. Miſeri! quos proximus urget
Succeſſor, dubiuſque metus. Tu gentibus audes
Hæredem monſtrare tuum, qui congrua mundo

Votu facit, numquamque velut ſuccedere regnis.
Hunc olim percepta doces, avumque remenſus
Ipſe tuum patrios creſcentem ducis in actus,
Tu regis ætatem, te dante & ſemina laudum,
Sacraq́; & imperii leges, Regalia dona,
Accipit, & pacis mores, & fulmina belli.
Jamq́; Caledonios Reges Mavortiaque aulæ
Gentis Hyperboreæ non vano diſcere motu
Incipit, & magnum promittit utriuſq; nepotem.
Ut leo, quem parvum, nondumq; mapalibus hoſte
Jam metuit Maſſyla cohors, quanquam horrida primum
Creſcunt colla jubis, fulvi genitoris ad iram,
Cum fremitum procul omnis ager, maternaq; rupes
Reddidit, & teneros audax reſpexit ad ungues,
Verbere ſe ſtimulat caudæ: tum cornua denti
Deſtinat, & multo non vult ſine ſanguine paſci
Dum tua te tellus videt in commune maritum,
In commune patrem, meritis te credidit illis
Anguſtè regnare polus, totóſque Britannos
Intulit. O fælix triplicis concordia regna
Cuî ſervata venit, magnis quod regibus olim
Tentatum toties meminit, totieſq; negantem
Priſca Caledoniis comprenſa Annalibus ætas.
Fæderibvs nullis tantæ coaleſcere vires
Ante tuum potuere diem. Tibi maxima rerum
Inſula, cuî nullam terras diffuſus in omnes
Cæruleus Nereus æqualem fluctibus ambit,
Cæſaris invicti novus orbis, & altera tellus
Subditur imperio. Tibi non fera paret Jerne.

Hæc etenim nuper, cùm te jam regna manerent,
Accepit mores, ſatis prope finibus omnem
Pacatam donare tibi: ſic inſita genti
Detumuit rabies, totúmque excuſſit Iberum.
In te, regnorum quibus hæc fortuna pependit,
Tot ſæclis cecidêre vices: quibus Albion armis
Diſtulit, his omnis geſſit tibi bella vetuſtas.
Te propter Belgâ ſpumavit remige primum
Tethys, & Armoricas emovit Gallia ſedes
Quæſitura foris patriam, peregrináque regna
Condentes Druidæ populis tua fata canebant.
Mox regnatus avis ferro ſua membra notanti
Scotus inacceſſam Picto diviſit Iernen:
Quorum finitimo vexata Britanni a Marte,
In Boreæ qua flabra patet. Tum Teutone victo
Julius ignotum monſtravit gentibus orbem,
Fæliceſque aquilas infectus corpora luto
Pertimuit patrii moderator Britto Covini.
Hinc aliæ clades; nunquam tamen inſula bellis
Invenit dominum, nec tunc cùm littore toto
Proſpiceret dubiis venturum Saxona ventis;
Alternóque decus reparantem ſanguine Cimbrum,
Non minor Arctoum qui currere claſſibus æquor
Incertas turbavit opes: Normannica tandem
Arma, novas leges, & regno regna dederunt
Acceſſura tuo, non ultra nobile ſceptrum
Ad ſtudia imperii privatáque pectora venit.
Fecerat innumeros, te repperit Anglia Regem.
Non auxit tumidi vanâ te nominis umbrâ
Signiferum turris, iratáque libertati

Ipſa ſuæ plebes quæ ſummam duxit in arcem.
Non ſtudiis partum tibi conjurata dicavit
Nobilitas: belli non turbine rapta poteſtas
In jugulos juſſi civis dedit. Nec ſanguine partum
Nec pretio diadema tenes, nec fraude. Denique
Te fecêre ducem, Procerum ſententia dixit,
Optavit populus: nec Principe ſenſit ademto
Imperium confuſa ſui moderamina clavi.
Te, quod inauditum, vacuum, nullique petitum
Expectavit honos, & majeſtate futuri
Tuta quies; primus meruiſti ad regna vocari.
O fati miranda fides, & credita ſero
Omnia! non illud nihil eſt, quod nobile marmor
Obſide quo Scotos unquam diſſidere regno
Fama vetat, caſus Londini vexit in aulam
Hæc faſto ſignata dies, quæ duceret illuc
Scotorum dominum, Tameſique imponeret urbi.
Oblitas clades Bannoci flebilis unda,
Cum Floddone tace: veteres delere triumphos
Jam juvat, & nullis famam ſervare tropheis,
Ceu fuerit civile nefas. Generoſa Britannum
Corda bona coiere fide. Quos inſula jungit,
Nunc & Regna ligant, cupiunt gens una videri.
Non & apes aliter, quas Attica vidit Hymettos
Infeſtas miſcere acies, & ſpicula contra
Tendere, ſi regem, ſquammis qui clarus, ad unum
Summa redit, ſocio properant examine ceras.
Hic dat jura favis, hunc propugnacula ſervant
Excubiis, rapiuntque thymos & mella laborant.
At tibi, quæ toto diviſa Britannia mundo

Nil ultra, nil majus habes, quas dicere laudes
Vox humana queat? Rerum natura creatrix
Diviſit populos, & metas ipſa notavit.
Sic juga Pirenæ, ſic olim Rhenus & Aſpes
Imperiis menſura fuit: Te flumine nullo
Detinuit, nulla nimboſi verticis arce:
Sed totum complexa parens hic terminus ipſa
Subſtitit, atque uno voluit ſub limite claudi.
Te ſibi ſepoſuit ſupremo in gurgite Nereus:
Finis hic eſt, qui fine caret: quæ meta Britannis,
Littora ſunt aliis: regnique acceſſio tanti eſt,
Quod ventis, veliſque patet. Non altera credam
Arva beatorum potiùs dignata fuiſſe
Nomine, jam longo quanquam decus iſtud ab ævo
Intervertit Iber, & ſeris addidit undis.
Nam quibus hoc regnum non exundare videmus
Terrarum, pelagiq́; bonis? Dant littora baccas:
Cultis læta ſeges: multis ditata metallo
Floret humus: pecori longè tamen optima tellus,
Formoſique greges. Nulli violabilis aſtro
Servat temperiem regio: non uritur æſtu,
Non reditura timet glacialis ſidera brumæ.
Diffugiunt angues & non conceſſa veneno
Rura tenet tacito mirabilis igne Gagates
Longior ipſa dies, indeprenſæque tenebræ,
Cùm cancrum ſol altus habet. Fælicior omni
Terra ſolo, meruit quæ ſemper poſſe videri.
Et nunc quot habitus procerum, quos illa ſuorum
Præſtat opes! certat radiis ſolaribus aurum,
Flammati certant lapides. Quis littus Eoum

Tranſtulit, & totam Tameſi donavit, & Humbro
Taprobanem: ſedet ipſe toga, cultuq́ verendo
Purpureus: crines rutilant, ſceptroq; parentum
Inſignita manus ſacrat proavita Britannis
Jura, fidemque refert. Tum vultu ſupplice regem,
Et flexo innumeræ venerantur poplite gentes:
Qualis ad Euphraten Macedo concurrere victos
Auroræ populos, feſſiq; Hyperionis orbem,
Teque metum vidit donis Hiſpane fateri.
  Prima loqui properat toto pulcherrima vultu
Anglia, veliferis tunicam variata carinis
Quæ merces, quæ bella ferunt. O Maxime regum,
Qnem mihi nobilibus deduxit curia turmis
Tot procerum ſtipante manu, me ſume rogantem,
Nec ſcotis diſtingue tuis: nam ſanguine toto
Non minus es noſter, propior quoq; gente paterna.
Quis thalamum Henrici, quis fœdera neſcit Eliſæ,
Compoſitaſq; thoro partes cum publicus Hymen
Inclita cognato pepigit connubia regi,
Diſcordeſque roſas geniali jungere ſerto
Manſurus permiſit amor? Tibi ducitur ingens
Inde genus: Finem bellis, odiiſque daturum
Pacifico decuit regum de fœdere naſci.
Tu tamen externi ne tollas ſanguinis uſum:
Hæc neſcit ceſſare manus. Quas ipſe Britannûm
Admiraris opes, totus quibus invidet orbis,
Non tantum pax longa domi, cognataque terræ
Munera, & Eoi nobis commercia cœli,
Sarmaticæque plagæ, quantum victoria fecit.
Cauſſa mihi ſupereſt & qui ſpoliabitur hoſtis:

Annæ

Anna jube. Nondum pœnas pro claſſe pependit
Ille mihi, quanquàm quindenis vincimus annis,
Omnis & in cineres ſedit Tarteſſus, & iſto
Littore non dudùm quod noſtris objacet oris
Tot ſtrages hæc dextra dedit: prodemus Ibero
Egregia terras à virgine nomen habentes?
Si datur armatis quæſiti gloria regni,
Et mihi ſunt claſſes, & bello docta juventus.
An Bæti tantùm iſta licent? Quà funditur ingens
Oceanus, tua ſceptra coli patiare rogamus.
Sic vivas, populóſque tuo ſub nomine junctos
Imperio moderere diu, neque nobilis ætas
Auguſti Jacobum ſuperet, neque Pontica regis
Tempora quid longè votorum exempla requiro?
Majus habe; ſuperes illam fælicibus annis
Quam, quia tu ſequeris, me non amittere ſenſi,
Tum fœcunda virûm ſublimi pectore fatur
Altera: Me, Princeps, non longè jura, ſed ipſi
Natales tribuere tibi: licèt ingerat omnis
Se Fortuna, manet primum tibi Scotia regnum.
Nos cunas, nos prima tui veſtigia greſſus
Miramur tantúmque meis creviſſe ſub ulnis.
Nec donata tibi, ſervataque munera vitæ
Imputo: plùs noſtra fateor quod natus in arce es,
Me debere tibi: ſed ſi qua eſt patria regum,
Sum tua, nec veteri deductæ laudis ab ævo,
Nec virtutis egens: & ſi vindicta paratur,
Non aliis meliùs pro te certabitur armis.
Scimus enim noſtras Flandrâ regione cohortes
Per ſcelus, & contra fas inviolabile belli,

Juratamq́ue fidem, quæ gens truncârit inermes,
Et qui te: ſed non vacat indulgere dolori.
Mox poſito ritu patriæ feritatis Jerne:
Primùm da veniam: quicquid deliquimus, inquit,
Culpa quidem gravis eſt, & noſter credulus error,
Sed ſcelus Hiſpani: liceat peccata piare:
Dicemus cauſſam jugulo. jam ſentiet hoſtis
Quo pretio conſtet populos feciſſe rebelles,
Expertus regnare virum. Tua, Rector, origo
Deprecor: Illa ego ſum Scotorum maxima nutrix,
Unde Caledonios Pictum comitatus in agros
Exiit æterni per ſæcula nominis auctor,
Pignora quæ potiùs, quam tantæ exordia gentis,
Defenſura ream? placidis tum Gallia verbis
Dulce tuens blandumq́ue ſubit. Jam mille per annos
Fœdera cum Scotis ſanctè ſervata recordor.
Majus amicitiæ ſenium nec ſæcula nôrunt,
Nec ſol iſte videt. Lux tanto tempore nulla
Gratior effulſit, quàm qua tria ſceptra tenentem
Te tuëor, Francis Majoribus orta propago.
Creſcit, & ipſa tuum ſequitur concordia regnum.
Siqua ſimultatum reſidet ſub pectore nubes,
Dono tibi. Quæcunq́ue tuas gens audit habenas,
Hanc odiſſe nefas; omnem tibi maximus ultrò
Henricus promittit opem; ſolet ille favere
In regnum genitis: cauſſâ pugnavit eâdem:
Quanquam bella Tagus, totumq; effuderat aurum,
Vicimus. Hinc Cimbrum tellus. Quòd tanta pote-
Binaq́ue vicinos tibi tradidit inſula fluctus; (ſtas,
Gratulor affini: nam te moderante Britannos,

Si qua fides, priſco videor conſidere regno.
Ultima quam ſociæ circumfulſere ſorores,
Edidit intrepidas turrita Batavia voces.
Fælices nimiùm cives, quos Principis æqui
Cura fovet, ſub lege ſua, ſub lege ſuperna,
Cum modus imperii vis eſt, cum ſponte recuſat
Utilis & recti tranſire licentia fines,
Acceptumq́ue deo fert ſummum culmen honoris,
Expenſum populo. Dedit hoc fortuna Britanniss.
At nos heu miſeras certè poteramus, Iberi,
Non tam dira pati cur das documenta Batavos
Quo liceat furor uſque tibi? non tradita flammis
Oppida, non hauſtas tædis coſtilibus urbes,
Sed vivos arſiſſe queror Duo crimine noſtras
Irrupere domos & tot ſtravere ruinis
Artifices ſcelerum? quid tantum fecemus in quod
Mors non una ſatis! Flammas, ferrumq́ue meretur
Noſſe Deum, Juſſiſq́ue nihil diſcedere ſacris.
Hoc Hiſpane tuis nimirùm obtenditur armis,
Unde etiam regum qui ſtat cervice ſoluta,
Qui diadema niſi cælo debere recuſant,
Te facis hæredem: ſed ſi tibi quærere regnum
Unica relligio eſt, nos jam ſervire videbas,
Quid prodeſt vaſtare tuos procerumq́ue cruorem
Fundere? quis tantus timor eſt non vincere bello?
Egmundi teſtor cineres, totq; illa meorum
Exilia & quicquid crudeli ceſſimus Albæ,
Invitæ mihi bella dari. Sed numen amicum
Sic voluit cauſſamq́ue ſuam benè credidit armis,
Mox tamen optavi quoties deponere ferrum?

Pax infida dolis vetuit, perjuraque ſemper
Fœdera. Quam rectè fidei credatur Iberæ,
Nos exempla ſumus. Deus hic, Deus ipſe profectò
Externam monſtravit opem, teque Anglia nobis
Addidit. O fælix peregrino Marte virago,
Quæ potes oppreſſas gentes impunè tueri
Oceano defenſa tuo. Nec dicere tentem
Quanta tibi domitis victoria creſcat Iberis.
Ipſa tenes, partos ſed ne demitte triumphos,
Quære nec Heſperium pretioſis mercibus aurum,
Cùm ferro benè poſſit emi: ſic fata reſedit
In genua & regem multùm venerata quievit.
Inde iterum. Lætor dominæ non morte prioris,
Quam colui & nimium ſoli quæ vixit Ibero,
Sed quod ſæpè tuum, Princeps experta favorem,
Plus credo te poſſe mihi: quod ab æthere venit
Par animo fortuna tuo: quod ſceptra tuliſti
Sancta piis verus ſimul, & digniſſimus hæres:
Aucta quod his regnis, atque inconcuſſa poteſtas
Hiſpanos terrere poteſt, ſi ſenſa recludat
Pectus, & oſtendant animi præcordia motus,
Quam me gaudentem videas, quàm ferre ſaluti
Vota tuæ? contra cælantem corde dolores
Hiſperiam furiis ardere & inanibus iris,
Nec vultus præferre ſuos. Equidem omnia cernis:
Haud dubitem: tibi corda patent: nec fallit utrin-
Explorata fides. En hæc ego ſemper amica (que
Principibus, cujus vicit ſocialibus armis
Roma diu: merui cunctis è gentibus una
Quæ mundi ſervare caput: maxime ſemper
Cæſa-

Cæſareæ Batavo cuſtodia credita vitæ,
Et terris annexa ſalus. At ſerior ætas
Regibus his junxit, quos ſolum dividit æquor,
Ditibus & Rheni permiſcuit ora Britannis.
Non modò cœpit amor. Rectores Scoticus olim
Vinxit Hymen, vinxit concordibus Anglia pactis.
Sed tua me virtus, cui nullum ſæcla tulerunt
Priſca parem, ventura velint habuiſſe ſecundum,
Communiſque Deus vinclo propiore ligavit:
Regna priùs colui, te ſum venerata regentem.
Hoc orbi jactare licet, populiſque nepotum
Judice te placui, docuit quod regius infans,
Quem me teſte dabas quondam luſtralibus undis.
Quantus honos nomen regi, commune parentis,
Et commendatus fidei puer ille Batavæ,
Quem tot ſceptra manent? quid Iber, quem pectore falſo
Jam non infenſum facit Anglia velle videri,
Tene ullis medium belli, parteſque negantem
Officiis coluit, vel non te veriùs ipſe
Credidit eſſe meum? meritò: nam Scotica tantùm
Contulerat non vota mihi, ſed & arma, viroſque
Virtuteſque ſuas: nec, quamvis omnia deeſſent,
Cauſſa deeſt odiis. Nam turgidus ille, feróxque,
Et poſt auriferos nunquam placabilis Indos,
Deſtinat Heſperiis immenſum legibus orbem,
Sparſaque regna tenens pariter cum lumine ſolis,
Quicquid abeſt hoſtile putat; ſed bella meretur
Præcipuè, qui ſervat opes. Cur Gallica movit
Arma prius? quod jus in vos ſibi vindicat Angli?

Ut modò naſcentis taceam, pronæque diei
Littora quæ veſtris reperit Antonius armis.
Nulla deeſt juris ſpecies victoribus unquam.
In te, ſi quando faveat fortuna, paratus
Jam color: infeſto peragetur judice cauſſa.
Damnatos ritus alienaque ſacra ſecute
Jam ſceptrum privatus habes: Sed fœdera certè
Prætendit, ramumque ſuæ tibi mittit olivæ,
Hoc eſt, abſque dolis nil jam ſe poſſe fatetur,
Vindictamque timet ſociata Britannia neſcit
Non incauta capi, bello domuiſſe profeſſos
Sufficiens hoſtes & tantum pervia fraudi.
Nunc parat inſidias, nunc captat commoda rebus
Tempora, quæ bello melius, quàm pace caventur.
Quæ ratio ſuadet dignari fœdere gentem,
Cui violare fidem fas eſt, quæ gaudet abuti
Pollicitis, juratque Deum quem fallere quærit?
Donec tuta ſibi nondum perjuria cernet,
Pax erit: interea ſi ſpem victoria fecit,
In claſſem cadet omne nemus ſimulabitur ire
In Flandros: tu Flander eris ſin arma videbit,
Deſperata ſibi, ſupereſt atrocius unum,
Hiſpanumque nefas. Gens plus quàm barbara regnum
Vel Regnum cervice parat, pietaſque vocatur
Sacratum periiſſe caput: contemnere diſcit
Et ſcelus, & mortem, diriſque armata venenis
In reges furiis proficiſcitur acta juventus.
Sic bellant, pacemque colunt. Non Anglia tantum

Hoc docet & Celtæ toties in rege petiti.
Nos magis: O utinam nunquam niſi cominùs auſint.
Et meus heu nullis cecidiſſet Arauſius armis.
Quis ſcit, an ut nihil eſt quod credi poſſit Ibero,
Nunc quoque legatos cum mittat miſerit enſes,
Et cædem cum pace petat? punire nefandum
Tu genus, & læſos quæ res ſanctiſſima, reges
Ulciſci rex ipſe potes. Sic illa beatæ
Principis exemplum, non ficto fædere nuper,
Sed bello ſecura fuit: ſemperq́; nocenti
Non ſuſpectus Iber. nam ne Hiſpalis arma timeret,
Terruit, atque ſuos pacavit Marte Britannos.
Judicium noli dominæ quæ ſceptra reliquit,
Vel noſtram damnare fidem. Si fracta venirem
Sollicitare tuas adverſa in prælia vires
Poſſe tamen flecti reor & miſereſcere damnis,
Meq́ue ſimul miſeram, ſinceraq́; ſacra tueri.
Nunc gens nota tibi, quam centum tanta coronant
Mœnia & indomitæ cui ſulcant æquora puppes,
Vicino ſtudui fortunam ferre faventem,
Victriceſq́ne manus: florentibus utere rebus.
Aut ſi perſuadet melius timor, undiq́; preſſa
Scis Oſtenda mihi quam triſtes computet annos.
Ne littus contra videas hoſtile, cavendum eſt.

EPI-

EPICEDIUM
JACOBI HEMSKERCKII.

LÆtantes inter populos, & ſigna triumphi
Nuntia dum feſtis reſonant clamoribus urbes,
Nos tacitos mærere juvat, magnumq́; putamus
Cum patria gaudere nefas alit ipſe dolorem
Plauſus, & ingenti celebris victoria cantu
Victricem noſtris commendat luctibus umbram.
Ergo per hoſtili ſuccinctos littore fluctus,
Et quæ vaſta tuas timuerunt æquora puppes,
Hemskercki, non tu charos viſurus amicos,
Nec talis promiſſus ades, miſeroſq́; fefellit,
Nequicquam ſperata dies, qua claſſe ſuperba
Captivum Oceanum referens Soliſq́; cubile,
Tempora fælici premeres roſtrata corona:
Qualis Achæmenias regna ad Telamonia ductor
Cum merſiſſet opes ratibus, Phæboque monente
Servatas iterum muris invexit Athenas.
Nunc eheu tua vota quidem non irrita, noſtræ
In vanum cecidere preces, tu ſumere pænas
Seu face, ſeu pelago, crudeli ex hoſte, nec ultra
Orabas, quicquid belli fortuna tuliſſet
Securus reliquum, & cœleſtia fata remittens:
Herculeo cum namq́; jugo ſubjiſſe videres,
Velivolas arces, & caſtra natantia ponto,
Et ſummam obductis Calpen latuiſſe carinis,
Clamabas: nunc ite viri, mundoq́; probate
Non eſſe Hiſpani regnum mare, ſæpè minores

Supplentur virtute rates in vulnera ſemper
Moles magna patet, ſedenim non fluxa Batavis
Corpora, nec molles, fractique caloribus artus.
Gens innata ſalo duriſque exercita ventis,
Et quibus eſt ludus pelagi labor, utimur alto
Ceu noſtro ſtabilemque gradum nutante carina
Figimus, ac patriam mediis agnoſcimus undis.
Quin & cauſa favet non hæc nos bella movemus
Sponte, nec Heſperiæ populatum venimus arva,
Sed natale ſolum, & leges ſervire vetantes,
Et thalamum, & natos juſtis defendimus armis.
En ille hoſtis adeſt, toties commercia rumpens
Libera qui famulo damnavit pectora remo:
Et nuper turbam plago perædatus inermem
Diviſit miſeris mortes lacerataque cernens
Viſcera, quæſivit qua primum parte perirent.
Fælices quorum iſta manus vindicta popoſcit.
Audentes laus certa manet ceſſuraq; nullis
Hactenùs exemplis, magna virtute parandum eſt,
Ne plus abſtulerit Rutupinum littus Ibero,
Et Morinum flammis lucens ultricibus æquor.
Hoc tantum moneo, nemo hoſti parcere quærat,
Nemo ſibi: ſummum ſed belli credite munus
Vincendo meruiſſe necem, vitaque ſoluta,
Nil patriæ debere ſuæ: ſic fatus & hoſtem
Eligis ex acie tota cui maxima puppis
Tollitur & paſſis nubes tranſverberat alis.
Jam quoque perfoſſus violenti ponderis ictu
Dum cadis extrema ſolatus voce dolentes
Spectabas ſocios lætus, quod fortior ira

Surgeret hinc animis, & non impunè futurum,
Inferiaſq́; tuæ magnas promitteret umbræ.
Implerunt eventa fidem: teque optime ductor,
Extincto, tua mors tamen & prudentia vicit.
Fiderunt trepidæ nova rurſum incendia Gades,
Nec leviora ſuis: depreſſæ fluctibus alni,
Anguſtum fecere fretum carcheſia paſſim,
Diſiectaſq́; trabes reſupinaq́; corpora ventus
Jactat utroque mari, refuguſq́; a littore Nereus
Europæ monſtrat fractas, Lybiæque carinas,
Membraq́; dum ratium numerant immania nautæ
Tot claſſes perjiſſe putant. O maxima clades
Heſperiæ, & nullis non exæquanda trophæis,
Sed magno nimis empta tamen, vicere Batavi
Scilicet, at Batavos docui qui vincere poſſe
Ille jacet, minus ipſe dolet ſua damna Philippus,
Et velut æquali bellatum ſorte fuiſſet,
Componit cum claſſe virum nec patria multum
Bæticolis audet tales jactare triumphos:
Unde etiam meritò gaudentis murmura vulgi
Fracti intercurſant gemitus & fœdere miro
Confuſi ſimul affectus in vultibus errant.
Præcipuè nos turba prius tibi nota ſodales
Vix premimus lachrimas, perculſaq́ue pectora
Duramus virtute tua, nunc ora recurſant (luctu
Lumine pacato rapidum cælantia Martem,
Nunc labor, & toto diviſa pericula cœlo.
Ipſe ego te memini quondam didiciſſe magiſtro,
Qualis Hyperboreum tellus projecta ſub axem
Ultima, concretis cingit quam montibus æquor,

Tandem hyeme infanda & longis deprenſa tenebris
Juſſerit amiſſam fruſtrà te quærere lucem,
Extra hominum, famæq; vias cum triſte ſub arcto
Natura pugnante chaos, Scythiciq; profundum
Littoris, atque alium reſerares gentibus orbem:
Et tamen audacis miſeratus fata carinæ
Nubila ſol ortû rupit clemente, ſuaſque
Præveniens leges cœlo caput extulit alto.
Nec minùs Eoo poſitas ſub cardine terras,
Turbatum & magno Gangi mare, ruraq; plena
Meſſis odoratæ cumulis ſe ſæpè canente
Mirabar, Batavumq; orantes fædera reges.
Heu quis ad auroræ populos, adverſaq; noſtris
Sidera ſideribus tam clari funeris ibit
Nuntius? ereptum te nobis India triſtis
Audiet Hemskerckî, regum plangere lacertis.
Namq; illi armigera jam te cum claſſe putabant
Venturum auxilio, qualis ſpectante Malacca
Devictis veniam Hiſpanis vitamq; dediſti:
Te fore qui pulſa terris pelagoq; ſuperba
Gente Tagi, cunctis faceres mortalibus æquum
Jus maris, & toto merces diſcurreere mundo.
Sed quanquam fera mors tantos interſcidit actus,
Vixiſti ad laudes certè ſatis, ipſa labores
Noctis regna tuos norunt, te Marte potentem
Prima canit, te ſera dies. Facunda virorum
Patria, cùm dubiis propè jam fiducia rebus
Ceſſiſſet pelagi, tua tunc reſpexit ad arma,
Oſtendiq; inter titulos, & nomina magna

Virtuti patuiſſe locum. Jam gloria leti
Nobilior nullis potuit contingere votis.
Tela inter, præcepta tuis, animoſq́; miniſtrans
Occidis, intentus perituris hoſtibus, illo
Nil minor incubuit ſtratis qui victor Achivis,
Et Spartæ ambiguos aſſcripſit ſanguine fines.
Nec nos te lachrymis igitur, mæſtiſq́; ſequemur
Planctibus, ad manes luctus nam gratior ibit
Ille tuos, quo flet demerſam Hiſpania pubem,
Et Tarteſſiacæ plorant ſua funera matres.

INDUCIÆ BATAVICÆ

Cognati cineres, longum manſura per ævum
Nomina voſque umbræ, Batavis quibus alta ſub armis
Gloria quæſitæ permiſit mortis honorem,
Quorum in magnanimis agnoſcit patria fatis
Virtutes, cladeſq́; ſuas qnocunq́; jacetis
Cardine, ſeu noſtram pinxiſtis ſanguine terram,
Seu vos hoſtili trepidæ ſub gurgite Gades,
Seu fluctus agitat Indi maris, & novus orbis,
Mercedem contemptæ animæ, tantique laboris
Hic annus, gaudete, dabit, nam veſter agebat
Hoc cruor: hoc vitam voluiſtis claudere voto,
Ut quæ vos genuit tellus obnoxia nulli
Servitio poſitis olim requieſceret armis.
Ipſe pater verus patriæ, quem poſtera Bruto
Sæcula componet, ſervatoriq́; Camillo,
Motus inexhauſti ſpopuli cum fletibus in ſe

Verteret Albani furias vireſque Philippi,
Ambiguas animo curas circumtulit ictum
Non auſus ſperare diem, levet ardua cœlo
Brila caput, Fliſſinga ſuis exultet in undis,
Et quicunq; dedit tam magnis ſemina rebus:
Quis tunc ad Batavum venturos fœdera reges
Crederet? armatis nantes in puppibus urbes,
Lugdunique fames & merſa ſub æquore rura,
Hoc peperere decus, nunquam niſi fortibus auſis
Libertas emitur, nec tu non ſanguine multo
Decolor in Latia ſediſti Roma curuli,
Egiſtiq; tuis dictos a faſcibus annos,
 Limite Pannonio trepidum pacaverat Iſtrum
Et propè ſumpta manu Venetis excuſſerat arma,
Cum, ne non totum ſua munera ferret in orbem,
Venit & ad bifidi tandem divortia Rheni
Diva ſalutifera frontem quæ veſtit oliva:
Quà fert illa pedes, circum veſtigia fruges
Protinus emergunt: non ulla aut murmura venti
Aut pelago: rabies jacet exarmata ferarum.
Ipſæ etiam duro ſudantes Marte cohortes,
Turmarumq; acies & bellatricia roſtra
Adventum ſenſere Deæ, negat horrida muros
Sternere ſulfureis ardeſcens machina nimbis,
Et retro pavidis fugiunt mucronibus enſes.
Tum miſerata graves Batavum Pax alma labores,
O mea, ſed quondam mea, gens, ait unde ruendi
In ferrum tibi tantus amor? quæ tanta cupido
Cognatas miſcere manus, veſtrumq; cruorem
Fundere per cunctas quas ſol videt aureus oras?

An potiùs non dulce malum, nec ſponte ſequentes
Mars trahit, invitæ veniunt ad prælia dextræ?
Credo equidem: ſic nota fides: ſic moribus æquis
Incorrupta vehis toto commercia mundo:
Sic mea dona tibi mediis quæruntur in armis.
Irarum ſatis eſt: jam noſtros reſpice vultus
Digna vel octavo ſaltem requieſcere luſtro.
Hinc dea Brabantûm ſe fert rectoris ad aulam,
Regia quem gremio conjux complexa jacebat
Auro ſtrata torum, fulcris radiantibus auro.
Dux bone, trenquilli ſoboles pia Cæſaris inquit,
Quo melior nemo tenuit Germanica ſancta
Sceptra manu, quondam ſtudiis aſcripte quietis
Ipſe, nec ad ſævos bellorum nate tumultus,
Seu tu (ſexus enim cædes fugit iſte) rogari
Mollior, Heſperii proles generoſa Philippi,
Quem capient hæc bella modum? quid perditis æ-
In curas, triſteſq; metus? quæ gaudia vobis (vum
Cum nunc iſta tremant propter volitantibus alis
Mœnia, juratæ tua nunc in verba cohortes
Mœrentes ſpolient abrupto jure colonos?
Cernite quem vobis mala ſors objecerit hoſtem:
Sive opus ingenio navali conditus alvo
Ceſpitibuſq; atris medias erumpit in arces.
Qualis æqui latebris ferus exultabat Ulyſſes
Exitium tibi Troja ferens: ſive agmine magno
Ipſe minor premitur, Latias converſus ad artes
Flumina tuta legit ſinuoſiq; objice valli
Defenſus patriis ſecludi finibus arma:
Eluſæ pereunt vanis conatibus iræ.

Cum venit obſidio, ſecuris tendit in urbem
Flexibus, & nullo conſtat victoria damno,
Sed vel vulneribus ducunt labefacta ruinam
Mœnia, vel lento ſuccedens vinea tractu
Aggeribus furatur humum, vel cæca meatus
Flamma per infernos ſuperas procul exit in auras
Prælia cum ſuadet ratio, non impetus illi,
Spargitur in cuneos bellum, brevibuſq; maniplis
Ante fatigatas pellit vis ſumma phalanges.
At tibi per quantas veniant & proſpera clades
Oſtenda metire tua: veniſtis in urbem
Sed prius amiſſi magnos calcaſtis acervos
Militis, & veſtro rubuerunt ſanguine foſſæ.
Poſt Martis morbiq; graves, pelagiq; tumultus
Gens invicta malis ubi tertia venerat æſtas
Deſeruit fatale ſolum. Sic vincere vinci
Penè fuit, quæ ſpes igitur vos vivere cogit
Munitos gladiis Hiſpanaq; ſigna vereri?
Imperiine ſitis? Mores non omnibus uni
Gentibus, oblatum ſibi libertatis honorem
Cappadocum ſprevit populus, mirante Latino,
Suetus regna pati, gaudet coluiſſe tiaras
Medus: & Euphrates dominos & Nilus adorant.
Sed non Cecropidis ea mens, nec Dorica virtus
Quivit ferre jugum. Vixerunt ſceptra Lacones
Legibus, & juſſi reges ſervire Lycurgo.
Sic fera Cattorum ſoboles durare jubentes
Neſcit heros, ſibi ſueta regi. Vetus illa Batavis
Nobilitas animi, junxit ſibi fœdere juſto
Roma, nec armorum ſocios ſprevere Quirites.

Fas ubi mutatum violataque jura rapinis,
Tempore quo domitum ſpoliabat Flavius orbem,
Surrexere animi. Quantus Civilis in armis,
Quanta virum virtus? æqualis dux ipſe fugatis.
Dis patriæ ſolvit rutilantes vota capilli,
Lancea cum frameas, & pilum gæſa timeret,
Atque novos Senonum tremerent Capitolia motus.
Vos immite ſolum mixtaſq; paludibus undas
Projicite ex animo. Vobis quæ pinguia Scaldis
Arva ſecat, fortiſque Atrebas, & Nervia proles
Sufficiant: populos inter regnare volentes.
Sic poſtquam Auſtriacam blandis ſermonibus aulam
Flexerat, occiduas curru defertur ad oras,
Curru quem geminæ raptant per inane columbæ:
Atque ubi Laurentes advenit cominùs arces
Magnum regis opus, ſolio ſublime ſedentem
Conſpicit in multa gemmarum luce Philippum.
Centum illic populi centum reſponſa petebant:
Hinc quibus Ætnæas datur aſpectare favillas,
Et quos Sirenum mittit domus, unde ſuperbus
Inſuber & rapidæ tortor Balearis habenæ,
Et quas tot titulis diſtinguit Iberia gentes,
Et Lybis, & primi mirator luminis Indus,
Ignotiſq; avium velat quæ corpora pennis
Mexica, vel fulvi dives Peruana metalli,
Inque notos vergens alius quos deſpicit axis.
Non tot continuit Romana potentia terras
Tunc cùm ſumma fuit, nec ad hæc faſtigia rerum
Sub duce Pellæo Macetum venere ſariſſæ.

Nunc quoq; Biſtonii quamvis ſunt vaſta Tyranni
Regna: nec exiguo claudatur limitè Parthus,
Et latè gelidi glacialia littora ponti
Sarmata poſſideat: plauſtriſq; vagantibus exul
Mutet ſæpè domos Scythicorum victor equorum,
Multaq́; perpetuo defendat millia muro
Sinarum dominus: vix & ſua noverit arva
Qui regit Æthiopas damnatum Solibus orbem:
Heſperiis nemo regnorum finibus exit
Longiùs, & multum mundo fortuna pepercit
Quod tantas diſiecit opes, vetuiq́; coire
Tam procul averſo poſitas ſub cardine vires.
Cum tibi ſol gignat, populos orienſq́; cadenſque,
Pax ait ô proavos rex prætergreſſe potentes,
Et tibi tranquilllas ultrò dent ſidera luces,
Cur aliquid bellis vis in tua regna licere,
Et tibi perpetuos gens ſubjicit una labores!
Exhauris populos quos torrens ambit Iberus
Cladibus, exhauris gazas quas aurea donat
Gleba Tagi, ſiccis quas Africa mittit arenis,
Indorumq́; amnes & nuper cognita tellus
Quæ merces operum? cur hoc feret ultimus orbis
Per tot luſtra brevi concluſam littore gentem
Æquari potuiſſe tibi? Proh quanta Batavis
Ex te fama venit! poteras ſpreviſſe videri
Qui nunc hoſtis obeſt & magnos inquinat actus.
Quid non hac Aſiæ potuit Libyæque parari
Sanguine, barbaricum ſi Mars tuus iſſet in hoſtem.
Jam tibi ceſſiſſent veteris veſtigia Byrſæ,
Teq́ue ſibi dominum geminis imponeret oris

Boſphorus, & Solymi non ſolo nomine montes.
Terreſtres taceo pugnas, qui navibus ardor?
Staret in offenſis cum Pœna potentia rebus,
Carthago non tanta mari, nec Medica claſſis
In ſe tranſlatas gravius perſenſit Athænas.
Hoc Morinûm dicent turres, Hiſpanaque tranſtra
Qui tulit Artoas, Nereus diſiecta per undas,
Ultimaq; exuſtæ terrarum littora Gadas.
Nuper & Eoa raptas regione carinas
Flet Tagus, ipſa novis ventura claſſe paratus
Contremit audaci tellus monſtrata Columbo.
Et nunc ecce tuos hoſtis ferus obſidet amnes
Fluctibus inſultans, atque eripit æquor Iberis
Oceani quondam domitoribus: ardua Calpe
Teſtis, & Herculeis pelago via facta lacertis
Quos animos gens illa ferat, dux ipſe ſuperbum
Pertulit ad manes venalem morte triumphum.
Ille vir, ille fuit, gelidi qui clauſtra trionis
Primus & æterno concretum frigore pontum
Irrupit, totumq; diem poſt terga reliquit.
Siſte gradum, neque tu tam fortia Pectora perge
Exercere odiis, quid enim virtutibus addis
Materiam, queîs Celta favet junctuſque Britanno
Cimber & applaudit tellus Germana trophæis?
Dixerat: & ſubitò tendens ad Gallica rura
Inde petit Tameſin, regemq; affatur utrumq;
Hunc pacis ſtudiis, aſt illum Marte priorem.
Illum per dubios Bellona judice caſus,
Notaq; non ulli melius mala perque reductas
Et leges & opes, auguſtaq; culmina regni

Et benè civiles vetitas concurrere dextras?
Hunc per jura piam ſemper ſuadentia pacem
Admonet, & per quæ ſcriptis ſapientibus ipſe
Edidit in populos, properent ut ſiſtere claram
In ſolido gentem trepidiſq; auferre periclis.
Sic Batavum per bella fidem, ſic icta maneri
Fædera, quin ipſis manſuræ pignora pacis
Hinc etiam non parva dari, ſi lege perenni
Heſperiis Batavum decedat gloria rebus,
Vicinoſq; metu levet, invidiaque Philippum,
Talibus exitium cœptis ſibi dira creare
Senſerat, & toto, erexit verticis hydros
Damna timens dudum dilectæ ſedis Enyo.
Nec ſe faſſa tamen fucatis vultibus addit
Mendaces habitus, Libertas aurea qualis
Euganeos cœtus Alpinaq́ tecta celebrat?
Calcato ſic altra jugo, ſic pilea ſumit?
Conciliumq; petit, Batavos ubi maxima patres
Ceperat in ſeptem diſtinctos curia gentes.
Quid facitis, clamat, proceres? adeóne priorum
Immemores nondumq; dolos ſentitis Iberi?
Tranquillas nunc ille comas & vellera tendit,
Paupertas dum nēpe jubet, quia clauſimus æquor
Claſſibus, & toto Betim ſpoliavimus auro.
Jam laxate fretum, dimittite roſtra Philippi.
Cogat opes rurſus: mox cum ſua viſa poteſtas
Magna ſatis, ſubitis in nos novus ingruat armis.
Non tunc blanditiæ, non tunc hæc fædera vobis
Sed ſcelus Albani nimiumq; oblita parentum
Tempora, ſic vobis Egmundi ſanguis & Horni

Excidit, & fruſtrà juratas fuſus ad aras
Zutphaniæ Nardæq; cruor? Percurrite faſtos:
Hiſpana latuit ſemper ſub pace venenum.
Fædera nunc ſimulans Lugduni ad mænia venit
Vix pelago, vix illa avibus defenſa miniſtris:
Gandavi vix parta quies, à Veſpere miſſus
Altera civilis jaceret qui ſemina pugnæ:
Teutone quæſitum gladios finire ſequeſtro
In Moſam Mavors ferus irruit: hinc nova rurſus
Colloquia & fallax belli mora, cùm ſuper ingens
Claſſis adeſt, tectumque latet ſub puppibus æquor,
Poſt aliæ ex aliis fraudes: tempuſq; ſub unum
Miſſi oratores aderant, emptuſque ſatelles
Viſcera Marritii dira qui cœde feriret.
Ille quidem vivit fatis ereptus amicis;
Sed non & genitor, ſævi qui victima regis
Procubuit foſſus ſcelerato vulnere venas.
Quin mirum, feritas quando nec regibus iſta
Parcit & Heſperios exercet ſica Pothinos?
Hinc veſtri ſanxere patres gens provida veri
Spernere congreſſus, aureſq; avertere dictis,
Noxia ceu quondam Sirenum carmina fugit
Dulichio monſtrante ratis. Dementia quæ vos
Mutavit miſeri? declinant retia piſces
Quæ novere ſemel, vita ſus horrida caſſes:
Vos toties capti toties in damna reditis.
At non illum animi quantumvis luminis orbum
Conſcripti ſtupuere patres, qui clade recepta
Chaonio Romam vetuit cum rege paciſci,
Quippe id grande nefas, ſed poſcere fædus inermẽ
Juſſit

Juſſit, & Auſonia primum diſcedere terra.
Sic nunc impoſitas Belgis ſi detrahit arces
Hoſtis & artifices ſcelerum deducit Iberos,
Qui belli nobis titulus, quod fœdera quondam
Scripta jubent, populiſq; decem ſua jura reliquit,
Fas audire puto: Sin noſtri corporis artus
Servitio premit & nondum delicta fatetur
Signa canant, omni quærantur ab æquore prædæ.
O patriæ, magniq; patris fortiſſime vindex,
Cujus bis decimo jam mortem ulciſceris anno
Prime ducum, quos noſtra tulit, quos longior æ-
Aut quos ſera feret, ſub cunis deficit actis (tas
Noſtra fides, retrò majus nam computat ævum
Incipit immenſos quiſquis numerare triumphos,
Quos nunc extremis ſupplex canit India terris,
Tu partum tutare decus, nec mitte quod unum
Gloria pandit iter, nondum ſat Flandra biberunt
Littora: Mendoſam ne ſolum vincula norint.
Vos quoq; magnanimis quorum perterritus auſis
Subſtitit Honta rubens, verè Neptunia proles
Si dubitatis adhuc monſtrent quam fata ſalutem,
Cernite divitias, belli quas tempora vobis
Addiderint, pax hos aditus, hæc commoda rerum
Tranſcribet populis hoſtilia regna ſecutis.
Adſtabat Pietas (ſemper comes illa Batavis
Addita conſiliis) & quanquam fallere credis,
Non patiemur, ait, mentito illudere vultu.
Libertas non iſta ſoror, ſed ferrea jactas
Deceptis Bellona viris ego certior auctor.
Credite non veſtræ ſollers induſtria mentis,

Claraq; Mauritii virtus mileſq; paratus,
Obſequiis vobis tam res fecêre ſecundas,
Quam Deus & blandi conſtans clementia fati.
Viderat omnipotens miſerorum inſontia paſſim
Supplicia, atque uſtis fumantes civibus urbes,
Turbarum fas atque nefas; exuta ſub armis
Jura; bis oratus, bis caſtra ingentia vindex
Moverat, eluſas vires, roburq; caducum.
Extorres, contempta manus melioribus auſis
Monſtravere viam; cùm ſpes defecerat, hoſtis,
Perfidus in ſocios, ignarus parcere victis:
Impulit extremis animum præſtare periclis.
Ah quoties dubios caſus animoſq; labantes
Reſtituit diſcors ægrè parentis Iberi
Seditio? refugum quid protinùs hoſte fugato
Nerea, quid juſſo venientes æthere ventos,
Aut externa canam trepidis ſolatia rebus?
Nomen ut ipſa ſuum veſtris inſcriberet actis.
Reſpuit humanas divina potentia vires.
Hinc grandes cecidere minæ, nec proſpera rurſus
Sperata venêre via. Deus ille tueri
Vos & pace poteſt, (quid fata affligitis armis?)
Et mavult: dubitare nefas; an cædibus ille
Gaudeat & patrio dejectis rure colonis?
Illum flamma juvet tectis ardentibus, & qui
Sontibus inſontes gladius diſcernere neſcit?
Nunquam bella licent illi cui legibus æquis
Uti pace licet; cœlum niſi bella coacta
Ne probat; ibo equidem, damnataq; ſigna relinquã
Funeſtaſque acies, ſi ferrum ſponte tenetis.

Si ſacra, ſi veſtris libertas quæritur armis,
Fas hucuſq; fuit neutrum nunc eripit hoſtis.
Non ita perpetuis læti ſucceſſibus anni
Ut faſtu vitient animos, Mars integer ex quo
Incubuit Batavis, vicinaque regna quierunt.
Sæpè timor vobis, ne mox trans flumina nota
Staret & in trepidas hoſtis prorumperet urbes.
Et nunc ille quidem multo cum ſanguine, portas
Impellit tamen, aut ſummi ſuper aggere valle
Improviſus adeſt Ligurum; dux gente profectus
Non animi, non laudis egens. Nec lene tributum
Quod datis, aut veſtræ ſuperant impendia gazæ.
Sed tamen ut fluerent avidis concordia votis
Omnia, fortunæ par eſt vos jura vereri,
Incertaſq; vices & nunquam longa ſuperbis
Exitia. Imperio contenti vincite veſtro,
Hoc ſatis eſt, nec ſpes protendite longiùs æquo.
Quid vos ſollicitat populi ſervire volentes?
Forſit an inſidias & ſemper mixta timetis
Pacta dolis: laudo, ſi vobis rurſus Iberi
Impendent domini: ſin libera jura relinquunt,
Excubiis portas, ratibus vallate profundum,
Implete ambiguas validis legionibus urbes, (eſt)
Quæ bellum ſine cæde gerant: quæq; optima cura
Conſulite in medium: quod copia parturit aurum
In commune fluat: privatis publica præſtent:
Stet ſcriptas adamante tenens Concordia leges.
Præterea ſocii validis accedite regnis,
Et certate fide: non hæc munimina bello
Fida minùs, quæ non ſolet hoſtis ab hoſte paciſci,

Sed dat quiſq; ſibi ! ſunt non ignobile vobis
Helvetii exemplum, quos arma capeſſere quondam
Cauſæ egere pares : non illis gentibus ultra
Arma domi : parta ſed libertate fruuntur
Vnanimes : ſocios omnis vicinia donis
Ambit & Auſtriaci mercantur fœdera reges.
Talia dum patres ſapienti corde volutant,
Suſpenſis paulum gladiis, ut figere greſſum
Cominùs alternoſq; datum cognoſcere vultus,
Detumuere truces iræ, ſed multa manebat
Suſpicio, cautiq; metus : ſic flamina poſtquam
Laſſa jacent, fidunt pacatis æquora ſenſim
Fluctibus, ambiguo nondum confiſa ſereno.
Jamq; odium belli proceres plebemq; tenebat
Nondū pacis amor: magnū tamen hoc quoq; magnū
Quod durata malis, quod per quinquennia ſeptem
Gens addicta tubæ, geminis aſſuevit in annis
Otia poſſe pati : primis congreſſibus arces
Præbuit Haga ſuas; tanti capita ardua belli
Quorum conſiliis ſteterant aut robore partes,
Innocuâ commune nemus complectitur umbrâ.
Addunt ſe medios præceptaque fida miniſtrant
Quos magni miſere duces. Hic grandior ille eſt;
Eripuit qui ſceptra feris raptoribus & nunc
Legibus exornat patriam ſanctiſq; repertis,
Ipſe magis nullo ſe Sequana jactat alumno.
Alter hic Aſtrææ cuſtos, qui gente Britanna
Nobilis, ingenio laudes implebit avorum.
Hunc Nicer, hos Getici veneratur regia ponti.
Illi autem poſitis qui nunc concorditer armis

Mutant verba duo, nuper metus urbibus ingens
Adverſas traxere acies; vigor acer habebat
Tunc oculos longeque aliis occurſibus ambo
Implêrant animos. Salvete ô maxima belli
Nomina! quos ætas nunquam ventura ſilebit
Virtuti ſi verus honos & præmia rebus,
Non Epheſi par majus erat, cum Scipio Pœnum
Contigit, & Cannas illi Trebiamque remiſit.
Non tamen in Batavo potuit coaleſcere fœdus
Limite: legati nulla cum pace remiſſi
Et Marti ſpes vana redit. Clariſſima noſtri
Gemma poli, lux una tuis Antuerpia Belgis,
Hîc te manſit honos: ibi nos, non integra vultu,
Sed clarè ſpectanda tamen Pax alma reviſit,
Otiaque in populos totidem promiſſa per annos,
Annua quot menſes complectitur orbita Phœbi.
Armorum fructu generoſa Batavia gaude:
Libertas, veliſque patens & pervius orbis
In pretium ceſſere tibi. Tu Belgica dempto
Exulta ſecura metu: non oppida caſtris
Non turmis jam rura gemunt, non puppibus amnes
Clauſa diu reddunt longinquas æquora merces,
Terraque fert puras & non è ſanguine fruges
Jam domino fœcunda ſuo. Monumenta malorum
Deleat iſta dies: præſenſque ſequentibus auctor
Annus eat; quoſcunque poli mox janua pandet,
Biſſeno primùm ſubeuntes ordine fratres,
Hinc alii, nulla turbantes fraude quietem
Temporis iſtius veſtigia ſemper adorent.

HUGONIS GROTII

SILVARUM

LIBER TERTIUS.

qui habet Nuptialia.

EPITHALAMIUM CORNELII VANDER MILEN ET MARIÆ AB OLDENBARNEVELT.

Sidera jam tandem noſtris clementia votis
In Batavos poſuere minas, ſtudioq; reverſo
Erubuit juſtis regnatrix turba querelis:
Nec velut ante diu flammantes luminis iræ,
Sed pudor iſte fuit, vitio quod morbida cœli
Gens invicta manu tam fœda clade periret.
Auſpicio meliore novos procedere menſes
Aſtra jubent, quæ certa fides, teſtata favorem
In primore domo; ſit fas ita dicere, cœlum
Non potuit veniam pretio majore mereri.
Fœdere ſignantur thalami concorde penates,
Poſtquàm luctus abit: nec enim ſubtraxerat illos
Parca ſibi, contenta domos vaſtare minores.
Vidimus heu miſeri! ſed enim lux feſta referri
Jam prohibet lacrimas, ſinceraque gaudia poſcit.
Ille togæ princeps, quem patria luxerat orbum,
Jam ſocer eſt, audétque alios ſperare nepotes.
Inclita progenies virgo defuncta periclis
Nuper, & ereptæ nimiùm vicina ſorori
Ibit in amplexus, maternaque gaudia diſcet
Æquali ſociata viro. Nos fecimus omnes
Invidiam fato, tunc cùm dolor ureret artus,

Et decus hoc formæ mors in ſua regna vocaret.
Dum dubitata ſalus, metus & lamenta fuerunt
Publica: privatum laribus nil contigit iſtis.
Sed populi gemitu Lacheſis devicta remiſit
Hoc caput, & patri natam dedit, ille marito.
Sanguinis illuſtres titulis, legumq́ue potentes
Convenêre domus, & patria fædere in uno
Commiſit decus omne ſuum: connubia non hæc
Mortales fecêre manus: namque ipſa ſuorum
Rectorum ſobolem ſub vincla tenacia miſit
Pronuba fælicis regina Batavia lecti.
Stare jubet currum, quo magno ſæpè triumpho
Signaq́ue captivóſque duces reſpexit Iberum
Sub juga mox necti geminos ferrata leones
Jactantes cervice jubam, Berecynthia quales
Mater agit, teretiq́ue citat per inania buxo.
Audiit imperium ſuperari neſcia virtus,
Injecitq́ue feris Libertas ipſa lupatum.
Hæ ſemper dominæ comites, ſeu Martia bellum
Roma parat, ſocioſq́ue jubet ſervire Batavos,
Seu gens ſæva Tagi populum crudelibus urgens
Imperiis pariter leges atque otia turbat.
Hinc ubi flammiferis demerſa paludibus ora
Exeruit veneranda parens, inſultat in axem,
Peltatas imitata nurus, potiuſq́ue Minervæ
In ſpeciem: ſic vultus erat bellator, & idem
Sedatus ratione tamen: ſic gratia ſimplex
Ut nihil auguſta de majeſtate periret.
Aurea gemmatam ſtringebant cingula veſtem,
Quæ genuum demiſſa tenùs radiabat Eois

Mercibus, atque alio raptis à littore prædis.
Tantas præter opes, quas contulit axis uterque,
Fecerat ars pretium: variaverat ipſa figuris
Tegmina Nereidum populus, dominæque potenti
Nobile ſub vitreis munus properaverat undis.
Corniger hic Rhenus, Moſæque ruentis in illum
Oſtia: ſed geminum qua flumen deſinit, oræ
Ultima cæruleo lambebat gurgite Tethys,
Et quantum Batavis famulatur claſſibus æquor.
At coma non molli fluitabat devia cultu,
Sed nodis implexa ſibi geminaverat orbes
Aurea cæſaries, rutilo quam ſpuma colore
Tinxerat: hunc etenim capiti conceſſit honorem
Ex quo raſa comam, cùm primùm triſtia fugit
Imperia, & totum pepulit cervice Tyrannum,
Erexit genitos in libertate capillos.
Talem quadrupedum moderantem colla capiſtro
Abripit in cælum Boreas: patuere ſereno
Nubila, laxatúſque dies quacunque veniret.
Jamq́ue procul terras flatu ſubvecta miniſtro
Deſerit & ſeptem ſuccedit conjugis aſtris.
Lactea ſidereos inter jacet orbita curſus
Heroum domus: hîc niveo candore coruſcant
Semideûm ingentes animæ dignataq́ue cælo
Nomina: diſpexit proceres Germana virago
Agnovitque ſuos. Quanta ſe mole ferebat
Obſeſſor Veterum Civilis, regia proles,
Par magno decus Arminio? cui proximus ibat
Cariovalda ferox animo, victórque Cheruſci
Morte ſua ſequitur Canchorum optatus ab armis

Gannaſcus popularur aquæ, tum cætera turba
Qui ſceptrum tennere manu, ſine rege Philippo.
Hi Cimbros docuere truces, gelidiſque Trionis
Agmina littoribus claſſes avertere noſtris.
Hos Peluſiaci ſequitur pia laurea Nili,
Impoſitumque jugum Friſiis, & limite ab omni
Rapta trophæa manu: ſed victor Arauſius ibat
Ante alios, venas & pectora ſaucius empto
Vulnere, vindictamq; ciens: huic fidus, ut olim
Hærebat Mylius lateri: nam ſæpè ſolebat
Ancipitis belli dubias committere curas
Illius arbitrio ductor, fideique probatæ
Conſiliis armare manum: mox prima poteſtas
Et radians ſanctæ Themidis jubar, inque Senatum
Jus datur. Egregium mirata Batavia civem
Hic Mariæ ſocer, inquit, erit: gaviſaque læto
Omine ſublimi greſſum celeravit Olympo:
Depoſitas tamen ante rotas, dum permeat ignes,
Mandat Erichthonio, defrænatoſq; jugales
Mittit ad Arcadici ſocialia ſidera monſtri.
Illa petit cæli ſpatium, quà vergit ab Arcto
Signifer, & medio libratur pondere Mundus:
Hæc data juſtitiæ ſedes: hîc cardine vaſto
Autumni patuere fores: cœliq; refulſit
Concilium: tanti cœtus afflata coruſco
Horruit adveniens ſubitò: ſtupefacta viciſſim
Gens ſuperûm, poterantq; Dii timuiſſe videri.
Ordine diſcretas habitabant Numina ſedes
Biſſeni primùm proceres, quæ plurima votis
Turba, ſibi complexa Jovem: regione ſecunda

Pie

Pieredes Laudumq; cohors, Parcæque ſorores,
Totaq́ue plebs ſuperûm. Subiit ſua curia mente
Belligeram Rheni ſobolem : ſic namq́ue priorem
Nobilitas tenet altu gradum : Brederodius illic
A Byzantino veniens diademate ſanguis,
Cattaq; progenies urbes; atque oppida cenſus
Alter habet, Batavaſq; tribus noſtraſq; curules.
Hos inter medius, Phœbæi luminis inſtar,
Cujus utrinq; jubar totidem ſe in ſidera fundit,
Demittitq́ue ſuos cœlo, ſimul erigit ignes,
Aſſidet ordinibus geminis certiſſimus auctor
Conſilii, qui mentis opes partitur in ambos
Ingenio linguaq́ue potens : hoc fonte Batavis
Et ſociis edicta fluunt ; hoc patria gaudet
Ore loqui, cum ſancta petunt oracula gentes.
Poſtquàm conſtiterant vultus, Nymphæq́ue Diiſq́ue
Permutata ſalus, lævum tangente Tonantem
Cæruleus frater ſolio ſurrexit, & arma
Submiſit veneratus heram. Clariſſima terris
Diva, prior Neptunus ait, cui jura tridentis
Ceſſimus, ô ſparſis per tot mea regna carinis!
Circumfuſa polo, belliq́ue acerrima nutrix,
Ad ſuperos quæ cauſa viæ? rurſúſne Batavum
Mœnia claudit Iber, Lugduniq́ue obſidet arces?
Jam ruat Oceanus, teneant neque littora pontum
Arvaq́ue ſuccumbant laxatæ gurgitis undæ.
Puppibus an ſtravit gens Calpetana Britanni
Clauſtra maris? pereant vectores vindice flamma,
Aut mergantur aquis; quod ſi tibi fœdere rupto
Inteſtina graves agitat diſcordia motus,

Di facient partes; nam quæ non littora ſervant
Fata tibi? quantis olim dominaberis oris?
Illa refert: Gens magna Deûm tuque optima votis
Juno fave: nullas equidem in diſcrimina belli
Poſco manus: procul hoſtis abeſt, qui ſanguine nu-
Æquoreas infecit aquas cum ſtragibus auctæ (per
Littoris æquârunt ſabuloſa cacumina valles.
Tam propè nec nobis Tarteſſia caſtra timentur,
Quos urbes, amneſq; tegunt, quos mille cohortes,
Barnveldî quos cura vigil; cuſtode quis illo
Pectora ſecuro neget indulgere ſopori?
Tunc quoq; ductoris cùm mens veſana Britanni
Calcaret leges, in bello bella pararet,
Et quateret ſtrictas in libera colla ſecures,
Nullos mæſta Deos adii: ſufficit ad illum
Ferre preces, ceſſit metus & commune periclum,
Ut ſubiit trepido nutantem pondere molem.
Non aliter pacem pelagi turbante procella
Cùm nautas deprendit hyems, & condita cælo
Sidera: naufragii terret præſentis imago?
Tum ſi fortè ſeni puppis permiſſa magiſtro,
Ille cavet fluctus & mortes inter ab arte
Tutus abit, parcitq; diis & queſtibus aures
Exonerat, Neptune, tuas. Dedit ille Batavis
Non opus eſſe Diis: nec nunc oranda putarem
Numina, ni ſtaret menti ſententia, gratas
Ipſi ferre vices: ipſi mea cura laborat.
Namq; meum columen pro tanto munere, pro me
Soſpite quid debet cælo cui damna ſuorum
Imputat? ut fratrem ſileam vernantibus annis

Digno nupta thoro, nec adhuc ſatiata juventæ
Filia debuerat jam vivere Præſidis uxor.
Hoc pretium excubiis, indefeſſoq; labori,
An levis uſque adeò ſervati gloria Rheni?
Culpa ſed ô ſuperi tantæq; licentia cladis
Officio mutanda datur: in gaudia cedant
Immeriti luctus ſic vos abſolvite nobis.
Eſt illi pars quarta domus, nunc tertia, virgo
Magnis major avis nam formæ dicere laudes,
Cùm ſuperent animi, gravis eſt injuria morum.
At quam non muliebre ſapit? quam caſtus in omni
Ore lepor? vultus quam certa modeſtia, ſortem
Diſſimulare ſuam, nec patrem fronte fateri?
Sed quid ego hæc, Superi vobis? agnoſcitis ipſi
Concilii cæleſtis opus multaq; Deorum
Dote laborantum, qui nullo in pectore tantum
Conceſſere ſibi poſtquàm per munera victrix
Nomine non falſo terras Pandora reliquit.
Ipſa Venus donis, & triplex Gratia vinci
Mirantur potuiſſe ſuis: huic ſacra puellæ
Jura thori, ſobolemq; peto quo pluribus inſtet
Præſidiis ſuffulta domus, nec deſit in ævum
Tam generoſa meos proles rectura Batavos.
Quemq; ſuum coluit ſemper venerata parentem
Patria, rurſus avum Maria genetrice ſalutet.
Reſpondere thoris & gaudia tanta mereri
Vel Mylius vel nemo poteſt: ſublimis & illi
Sanguis: equo prælustris avus, genitorq; per artes
Palladis aſcendit ſummi faſtigia juris.
Egregium juvenem, ſuperaturumq; parentes

Nobilitas geminata tulit: mens ardua fulget
A puero, ſemperq́ue ſuos ſibi prærogat annos
Nec potuit tantum properare volatilis ætas,
Quantum crevit honos; prima lanugine pingit
Barba genas: primo veſtitus flore juventæ
Ante capit jam corde ſenes. Quis computet ævum?
Vincuntur Pylii quinto tria ſæcula luſtro.
Jamq́ue per immenſum curſus circumtulit orbem
Dum mores, dum regna videt: peragitq́ue ſecundum
Lætus iter, ſpernitq́ue hyemes, aut provocat æſtus,
Et tanti ſapuiſſe putat. Non Troïus olim
Advena, non tantis erroribus actus Ulyſſes.
Hunc mihi cælicolæ proprium venerandaq́ue lecti
Vincla precor, donate virum dominæq́ue mihique,
Quem ſocer excelſus ſua per veſtigia ducat.
Dixerat; arriſit leviter Cytherea, ſibiq́ue
Plauſit Hymen: regina Deûm, magnuſq́ue probavit
Jupiter: ingenti tremuerunt cærula nutu.
Aliger ex turba legitur puer unus amorum
Notus utraq́ue manu, facibusq́; & vulnere divûm.
Læſerat hic Bromium, cujus Minoïa cœlo
Serta micant, regem maris Oceanitide Nympha,
Raptoremq́; Deæ patruum, Veneriſq́ue maritum.
Hic dederat cupidi complexibus Herculis Heben:
Senſerat ipſe Tonans puerum, non cornua falſa
Fronte gerens, non cùm penna ſua nubila tranat
Remige, non furti pretium mentitus adulter,
Sed vultu profitente Jovem, veróque videndus
Numine, cùm magnæ petiit ſecreta ſororis.

Tum venus, Heus Mylium, quocumque ſub axe vagatur
Quære polo metuende puer: ſeu frigidus Iſter
Spumanti calcatur equo, ſeu maxima rerum
Roma tenet, Venetique patres: nam mœnia Celtæ
Credo equidem Rhodani, Tameſiſq; reliquerit aulã.
Sic ait, & volucrem dimittit in æthera natum
Nec verbis factura moram: volat ocyùs ales
Sidere, quod ſubito ſignavit tramite nubes.
Terq́ue quaterq́ue oculos devolvit in infera cœlo,
Et Mylii rimatur iter: vicinus Olympo
Alpinas terit ille nives, quà proxima cerni
Summa pruinoſis rorabant culmina ſaxis.
Tum puer: has inter rupes ſecurus amorum
Dum ruis, & medio credis te frigore tutum,
Accipe vulnus, ait: certè juga nulla rigenti
Stricta gelu ſolvent, quos hæc manus afferet, ignes.
Hæc ubi dicta, ſimul ſonuit gravis arcus & ictu
Per via non uno patuerunt pectora telo.
Ingeminat decies auratæ tela pharetræ
Sævus amor, nec, flamma manu jactata fefellit.
Senſit inexpertum juvenis ſub corde calorem
Saucius: ipſe, priùs lentos, incuſat amores.
Fitq́ue exul non ſponte ſua. jam triſtia ſordent
Quæ durus colit arva Ligur, picturaq́ue cœli,
Ambuſti Phaëtontis aquæ: tu ſola Batavum
Terra places, & vultus heræ: jam flumina damnat
Conqueriturq́; ſuis montes obſiſtere votis.
Præcipitat dominæ reditus abſentis imago,
Nec fert cura moras; tandem natalibus arvis

Lætus adeſt, flammamq́; ducem, patriæq́; ſecutus
Vota, ſuis iterum ponit veſtigia ripis.
Intereà & dominæ pectus mucrone Cupido
Strinxerat, imbelli meditatus vulnera nervo,
Non priùs adducto ſinuavit fortiter arcu
Cornua, non auſus totas in vulnera vires
Ferre puer, multúmq; ſibi, Mariæq́; pepercit.
At ſimul ipſe redux ſua vota reviſit Amore
Plus profecit amans, : adjuvit protinùs ictum
Chara manus, ſummoq́; natans in pectore cuſpis
Hæſit, & impreſſæ leviter tepuere medullæ.
Qualis vere novo tellus, cùm frigora brumæ
Egelidi minuunt zephyri; nondumq́; calentes
Lene tamen primis aſpirant frondibus auræ.
Quam nihil humani ſervat ſolennia ritus
Cælicolis curatus amor? maturat Olympus
Juſſa ſibi: non pulchra diu Ledæa minorem
Torſerat Atriden non Pelea mater Achillis.
Luna ſuum Mylion non una peregerat orbem,
Jamq́; redux & ſponſus erat, gratantur amici
Adventum, thalamóſq; ſimul, domus utráq; fervet
Officiis: non aula deeſt, non curia Patrum,
Principibus radiant ædes, populúmq; clientem
Et Batavas matres amplecti tecta laborant
Et jam læta dies, quamvis properata marito,
Tarda tamen votis aderat, niveóſque lacertos
Et ſperata diu ſpondebat gaudia Veſper.
Partibus adverſis æquevæ gloria pubis
Stant Mylii Mariæq́; chori non agmine tanto
Silenos, Satyróſq́; trahit Semeleius Evan

Arva Mimallonio quatiens Gangetica thyrſo:
Non Venus Idaliis olim comitatior exit
Arcibus, aut Cynthi virgo Latoia ſilvis.
Orbis opes tenet una domus: velamina Coa
Quæq́; ſuis Seres depectunt vellera ramis
Non ſatis ad cultas, nec quicquid Lydius amnis
Hoſtilisq́; Tagus rutilâ deſpumat arenâ.
Accedunt ignes lapidum: ſubtemina gemmis
Picturata virent; & ſtagni concha rubentis
Temperat Eoas candenti germine flammas:
Ipſa fores intrat cenſura Batavia, quanti
Tota foret, cœtuq́; ſuas metitur in uno
Divitias, & dum circumſpicit omnia, tantum
Miratur vexiſſe rates. ſed in ordine toto
Fulgurat ante alias ſubſtricta monilibus Indis
Compoſitæ ſuggeſta comæ pulcherrima conjux:
Cujus Hydaſpeo gemmas variata metallo
Alternos radiis miſcet cinctura colores:
Tegmine nec ſolo ſupereminet: eſt quoque formæ
Primus honor: ſic ſidereos intermicat ignes
Multa polo Phœbe, coiit cum cornibus aſtrum.
Virgineas quantum Mylii nova nupta catervas
Tantundem premit ipſe viros. hoc ſexus uterq́ue
Certavere thoro; vultus decor iſte marito,
Corporis hæc ſpecies, qualem nec carmina quondã
Semideis mentita ſuis. Tum maxima Rheni
Natarum, placidæ frondes innectit olivæ
Crinibus, & junctos altrix affatur amantes.
Nobile conjugium, quicquid meruiſſe parentes
Aut noſtræ potuere preces, Fortuna peregit

Nominis eximii titulos, cenſúſque beatos
Optarem, niſi veſtra forent; nunc poſcere ſerum
Quod ſpectare datur. Thalamis indicere pacem
Diffidentis erat, gratum nec amantibus omen.
Unum quod ſupereſt, magnæ date pignora gentis:
Rectores properate mihi; dationis avitæ
Veſtra manus ſoboli longè tránſmittat habenas.
Qualis erat, quantúſque puer, complexus utrumq;
Barnveldî Myliiq; genus? Pater ipſe ſuperſtes
Vos videat, veſtráque diu de ſtirpe nepotes.
Audierat Lacheſis, longævaque fila maritans
Nevit Jaſonii felices velleris annos.

DOMUM DUCTIO
MARIÆ VANDER DUYN
REGINALDO BREDERODIO
NOVITER NUPTÆ

Cernitis? exuviis, juvenes, & virgine victâ
Sponſus ovans lætâ ducit de nocte triumphum.
Cernitis innuptæ? veſtrum decus aurea tangit
Sponſa fores: venit æqualis deducta marito,
Æqualis, ſed prima tamen. jam dîcite longum,
Supremúmque vale: vitam tranſitur in illam,
Vos etiam quo vota trahunt, ſed vota parentum: 1
Veſtra tamen quoq; vota: quid eſt hoc dulcius uno?
Cernitis, ut thalamus lachrymas conſumpſerit omnes.
Dicite jam juvenes: jam reſpondete puellæ.
Læta venis igitur tam magni Præſidis uxor,
Nec te jam gemitus, nec te lachrymæque moræque
Sponſa juvant? tantumne tibi, tibi Dunia tantum
Tres noctes potuere? veni pulcherrima rerum;
Hæc te tecta vocant: hæc te intra limina rurſus
Oſculaq́;, amplexuſq́; manent, & conſcia luſus
Sidera, & in ſolem dilati copia ſomni.
Hîc iterum molles riſus, blandiq́; lepores,
Et quicquid docuit primâ te nocte maritus.
Dixerunt juvenes, jam reſpondete puellæ.
Quid tibi crudelis, qualis non ante fuiſti,

Sponſę fuit, quod ſic noſtris avellere noſtram
Luſibus, inque tuos velles transferre penates?
Qualiter innumeros inter quæ regnat odores
Rore novo, Zephyriſque tepens roſa, lilia quanquã
Et violæ circum trepident, ſi carpitur una,
Quæritur una tamen, viduataq; prata relinquit.
Nos quoque jam noſtri fuerat quæ gloria ſexus
Perdimus æquales, & turba relinquimur orba.
Dicite jam juvenes: jam reſpondete puellæ.
  Cinxia, ſeu Iuno cupis Ilithya vocari,
Cinxia matronis, ſed matribus Ilithya,
Hos tibi commendat Paphiâ cum matre Cupido:
Hos tibi tradit Hymen: currant innoxia vitæ
Stamina, da pretium meritis æquale precamur,
Et fortuna nihil poſt tantos peccet honores.
Non alias melius deceat concordia mentes
Prima Deûm: non ulla fide propiore ligentur
Pectora: quid valeant hîc experiantur Amores.
Dixerunt juvenes: jam reſpondete puellæ.
  Aurea virginitas (nec enim te nomen inane (nos,
Credimus) unde tui, poſtquam conjungere ſom-
Et lecti magnâ placuit decedere parte,
Tam facilis jactura venit? quam vidimus ipſæ
Fædera jam pacti metuentem prima cubilis,
Cùm vix è noſtris raperetur mœſta choreis,
Ut nunc, ò ſociæ, præfert interrita vultu
Gaudia! Quid? noſtri num tam citò pœnitet illam?
Pœnitet? an cogunt etiam gaudere mariti?
Dicite jam juvenes: jam reſpondete puellæ.
  Boſphorii reges, & ſceptri culmen Eoi,

Quorum in Cattigenas ingentia nomina noſtros
Tranſtulit alterius Didrici ſanctiſſimus hæres,
Unde parens Sicco, Brederodaq; vênit origo,
Ecce ducum ſoboles, & veſter ſanguis uterque
Jungitur; & quantum Batavorum ſoſpite fas eſt
Libertate potens, magni caput ille ſenatus,
Duniadûm gener eſt: dabit hic chorus ordine longus
Bis numeraturos faſtigia priſca nepotes.
Dixerunt juvenes: jam reſpondete puellæ.
Maxima progenies, facies pulcherrima virgo,
Virgo quidem nuper, ſed nunc matrona vocaris,
Túne igitur noſtri, & nobiſcum deſidis ævi
Immemor? an ſaltem cantus ſociare, jocóſque
Tam grave, nec poteras paucas nos fallere luces
Virgineis permiſſa choris? tamen ibimus omnes,
Ibimus, & fælix ſcribemus in arbore nomen,
Nomen Nympha tuum, deerunt nec florea ſerta
Frondibus, & molli ſpirabit truncus amomo.
Dicite jam juvenes, jam reſpondete puellæ.
Naſcere fortunæ promiſſum nomen avitæ,
Et patrias laudes (quanquam quis vicerit illas?)
Vince puer: primâ certûm genus indole monſtra.
Semina virtutis, niveos ſub pectore mores,
Ingentes animos, doctrinarumque capaces,
In victamque ſuo curarum pondere mentem,
Et totum genitoris habe. Veenhuſius alter
In leges & jura veni, ſublime ſenatus
Imperium, & ſimiles tædæ meriturus honores.
Dixerunt juvenes: jam reſpondete puellæ.
Naſcere formoſæ formoſâ parentis imago,

Par niveos vultus, par ora rubentia virgo,
Fulgenteſque genas, & caſti plena pudoris
Lumina: ſed pariter feſtivi plena leporis.
Filia qualis eris, referes ſi filia matrem?
Cui par nulla ſolo graditur ſpectanda Batavo.
Mox tibi, nunc quantum nos omnes Dunia vincit,
Tempore venturo formâ cedetur ab omni,
Et certamen erit tantum de laude ſecunda.
Dicite jam juvenes: jam reſpondete puellæ.
    Æternæ leges, & cuſtos maxima legum
Curia, quam clauſit flagranti Sirius aſtro,
Ne pacem turbate fori: civilia ceſſent
Claſſica: longa togis diſcordibus otia durent.
Non vacat in ſolitos curam perferre tumultus,
Et ſua caſtra duci rector juríſque, foríque,
Quam præſtat Batavis, ferat hanc Aſtræa quietem:
Conjugis in gremio dum dulcia bella parantur,
Et leges aliæ placidis ſcribuntur in ulnis.
Dixerunt juvenes: nec reſpondêre puellæ.

III. EPITHALAMION

CASPARIS KINSCHOTII,

ET

MARIÆ DE CHANTRAINES

DICTÆ BROUXAUX.

QUæ tam blanda ferunt viridis ſuſpiria fluctus?
Cur Boreas tam lene ſonat? quo frigora motu
Exuit antiquos oblitus Erichthidos ignes?
Unde tener ros iſte levi qui littora tactu
Mulcet, & in molles quæ frangitur unda ſuſurros?
Quis rubor hic? noſtras quæ purpura veſtit arenas
Eoo vix quanta mari? Tuus ille renidet,
Kinſchoti, tuus ille dies: thalamúmque jugalem
Sic natura dedit Batavûm trans æquora cerni.
Mollibus hinc Nereus animis, æſtuque canoro
Stringitur, & memores diverſo littore fœlix
Conjugium pinxere roſæ: dum pronuba flammis
Te Fliſſinga tenet regnatrix maxima ponti,
Nereidúmque domus. formoſos nutrit amores
Illa tibi. Quis tam veteri malè credulus ævo,
Qui nunc Oceano negat aurea ſidera paſci,
Inde novæ toties raparari cornua Lunæ,
Phœbeáſque faces alios conſurgere in ortus,

Si tibi, quæ ſuperis Bruxavia pulchrior aſtris
Et Valachro deducta mari, ſi tantus ab ipſis
Ardor aquis. Pelago non venit gloria major,
Cum Jovis æquorei complexibus Amphitrite
Accepit dotale ſalum: nec Theſſala Tempe
Cum Thetis Æmonium non dedignata maritum
Contigit innumeras inter ſtipata ſorores.
Tu mihi, reſponſant gratæ cui carmina rupes,
Cæruleæ Triton moderator prime choreæ
Fælices ordire modos: quis ſuaſor utrique
Inſtaurare thorum: quo ſub duce nota retentent
Gaudia. Sic fugiat rorantes parcius artus,
Piſtricemque tuam celeri Panopea natatu.
Sic placeas Nymphis, rauco cum murmure circa
Littus utrunque tonas, nec te tua buccina fallat.
Eſt inter Valachrûm portus Brabantaq; ripæ
Nomina ſubter aquas toto ſecreta profundo
Vitrea Nympharum ſedes, qua fine jugantur
Moſa pater, Scaldiſque pater, multiſque refuſi
Cornibus advolvunt ſeſe majoribus undis.
Incertus color inde vadis: cumq; aurea miti
Redditur in pelago Phœbi radiantis imago,
Hic tantum non una dies, Thaumante creata
Virgo trahit quales arcu ſitiente figuras
Compoſuere Deas fluvii, curſumq; ſecutæ
Naïdes humenti thalamos poſuere ſub antro.
Nec minus Oceani ſocialis turba puellæ
Exercent hic ſæpè choros, aut brachia laſſant
Fluctibus, aut flavos ſiccant in littore crines.
Sic illas vidiſſe putant, quos inſula circum

Plurima diffundit populos Miratur in uno
Nauta loco ſævas adeo ſilviſſe procellas,
Nilque notos audere truces: nec languida torpent
Æquora: ſed faciles ludunt in fluctibus auræ,
Et ſecura tument clementi carbaſa vento.
Digna Deis ſedes. gemmarum fulta columnis
Aula micat, certatque polo, lucemque reponit.
Huc labor, huc omnes regni coiere ſecundi
Divitiæ, rutilant Phrygiæ quo flumina limo,
Quicquid Erythræa merſum legit Indus in alga,
Quod miſerante Pado lachrimat pia ſilva ſororum,
Concertæq́; nives. Venus his ſuccedere tectis
Ipſa Venus gaudet, quoties natale reviſit
Æquor, & invehitur patrias regina per undas.
Æſtus erat, multumq́; maris permenſa Cytheræ
Victrices dum forte rates, claſſemq́; Batavam,
Velaq́; in Oſtendæ toties redeuntia portus
Spectat, & Hiſpanos ad mœnia ruta ſedentes,
Illic flumineis quæſitum frigora lucis
Iverat: interior nam qua ſpelunca recedit
Texitur æternum myrto nemus: herbida circum
Prata jacent. molles hic ſe Dea fudit in umbras
Florum fulta thoris, inter dum gramina læta
Et Zephyros juvat, & fluvios audire ſonantes.
Atque ibi dum curas animo, dum tædia ponti
Excutit, & blandos toties reſpirat odores,
Tandem ſidereo ſatiatam pectora ſomno
Occupat alta quies. At non gens mollis Amorum
Cum genitrice jacet. Pars eminus ordine nullo
Per virgulta ruunt: pars certant miſſa per auras

Tela ſequi, penniſque ſuas æquare ſagittas:
Aut violis implent pharetras, aut roſcida ramis
Mella legunt. ſunt & trepidis qui vulnera figunt
Arboribus, nulloque minas in cortice perdunt.
Mox ut quæque fuit puerili ſaucia ferro
Arbor amat: coëunt fœlici brachia nexu,
Et petit amplexus frons inclinata maritos.
Agminis aligeri luſus, dominæq; ſoporem
Tnrbavit ſubitus Zelanda clamor ab urbe,
Ft plauſus Hilares, exauditæq; per æquor,
Dum latè ſilet unda, fides. Simul inſcia rerum
Cypris, ut hærentes oculis ceſſere tenebræ,
Mollibus & ſtratis cubito ſubnixa reſedit:
Quid tantum cantatur? ait: quo cardine pompa
Prodit, & an nobis, pueri, ſonat iſte triumphus?
Aſtiterant pharetrata cohors, ſed celſior unus
Sidereo fratres ſupereminet ore Cupido.
Illos Idaliis Nymphæ fovêre ſub antris
Mille ſimul pueros. Hunc experientia ſolum
Cypridos excepit gremio, ſuccoſq; ſalubres
Tradidit, & vires creſcentibus addidit annis.
Integer oſtentat nullo corrupta veneno
Membra, minuſq; puer; non hîc intacta laceſſit
Corda ferox, ſenſuſq; rudes: non pectora libat.
Sed ſemel exhauſtos violentior ingerit ignes.
Defungique vetat. nondum ſanata receſſit
Plaga prior, venas aperit cum rupta cicatrix.
Huic fert exanimes obſcurior omnis Amorum
Turba faces: novat hic aliis incendia flammis:
Ante ſed immemori Lethes merſatur in unda

Lampas, ut antiquæ veniant oblivia cauſæ.
Diffugiunt luctus: exuritur atra doloris
Funeſti rabies, & inanis cura ſepulchri.
Hic facit ut victrix mortalia corda ſuperſtet
Invidia leviore Venus, ſævisq́; medetur
Mortibus, & viduis excuſat amantibus ignes,
Hunc contra nec fata valent. Ad blanda parentis
Oſcula tunc titubans circumſurgentibus herbis
Reptabat, dubioſq; pedes firmaverat alis.
Inde refert: Meus iſte labor, qui fertur ad aures
Mater. & ignoras tantis ditata trophæis
Quis jaceat telis, quem debellaverit arcus?
Uſque adeóne tenet mentem ſopor? ultima norunt
Littora, victores veniunt quocunque Batavi,
Neſcit adhuc quod ſola Venus? reparantur in uno
Fœdere bina ſimul noſtri diſpendia regni.
Nec modicæ coïere domus: ſed origo parentum
Nobilis, & magni nobis creduntur honores.
Quem latet immenſum genii jubar, altaque virtus
Kinſchotii? cujus ſaturati nectare mores
Plus tædis uſſere meis, dum lætus amœno
Pectore non omnem ſinit effluxiſſe juventam:
Quanquam magna virûm moles, curæq́; fatigant
Undique, nec quiſquam tantos ſufficit in actus.
Hunc quà jure ſuo fruitur, dominumq́; recuſat
Patria ſupremi vocat ad faſtigia juris:
Hunc Brabanta Themis ſuffragia poſcit alumnum,
Et leges quas calcat Iber. Geminata poteſtas
Arbitriis aulæ. Cœli juſtiſſima cura,
Terrarumq́ue ſalus, princeps ingentior orbe,

Cui dat victa ſuos domitrix Hiſpania Mundos,
Unius elegit curas, ſanctiſq; laborum
Arcanis hærere dedit. prudentia tantum,
Tantum nota fides; digeſtus creditur auri:
Naſſaviæ mandantur opes, magniq; tributa
Sanguinis, & centum per avos demiſſa nepoti:
Quod domino lætis de meſſibus area dives
Sepoſuit, quicquid ſervata Batavia donat
Sed meritis confeſſa minus, quas littoris Indi
Puppibus Heſperiis juſſæ rapuere carinæ
Divitias, Aurora duci quæ munera miſit.
Hunc ego tanta parens inter molimina rerum
Triſtia deſerto mœrentem fata cubili
Hortabar ſperare thoros, & priſca redire
Sub juga: nec noſtris cor impenetrabile telis
Illud erat. Quin gnarus heræ quid dulcia poſſent
Oſcula, quàm niveis infundi dulce lacertis,
Ceſſerat. Infœlix! Donec Chantrænide viſa
Manſuræ venere faces. Quàm fixa medullis
Vulnera! Vidiſti, quoties immite recurrit
Æquor, & in mediis flammas non perdidit undis.
Sic Athamanteï nimiùm contemptor ephebus
Gurgitis ad viſos ardeſcens virginis ignes
Incendebat aquas, exarmabatque procellam
Pectore. victrices ſic qui rigat amnis olivas
Pulvere Niſæo lapſus procul hoſpita ſubter
Æquora Sicaniæ dilecto Naïdos antro
Intemeratus adeſt. ipſum mare ſervat amanti
Oſcula, nec dulces corrumpit fluctibus undas.
Illa per infamem non una uirgine pontum,

Illa per Jonios fluctus magis una meretur
Forma peti. Quis frontis honos! quæ gratia viſus,
Et caſtigato quàm læta modeſtia vultu
Inſignes teſtatur avos! non cognita nuper
Stemmata: ſed meritis, & avitæ conſcia laudi
Chantrænos patriis inſcripſit Flandria faſtis.
Hinc animi, virtuſque truci ſuſpecta Tyranno,
Et mortem patriæ pro libertate paciſci
Hæſit poſtgenitis. illo quoque ſanguine multùm
Defletur pietas. Fœlix qui crimine nullo
Tantùm cum patria miſer eſt, cauſamq; dolendi,
Quod ſit civis, habet; communi preſſa ruina,
Cùm leges, omneſq; boni, cùm jura jacerent,
Hæc jacuit; ſecum proſtratam publica fata
Subrexere domum. ſeries hinc læta dierum,
Nec de plebe thorus paucos duravit in annos:
Atque iterum luctus, ſed qui mihi traderet illam:
Nunc inſignis honos, nunc tandem munere noſtro
Irradiat lux alta lares, cunctáſque ſubegit
Eluctata vices tam clari nupta mariti.
Non durus de more chalybs tam mollia læſit
Pectora, non Siculis haſti fornacibus ignes.
Ipſe ego flaventes inſeci melle ſagittas:
Ipſe acui Lydis attritum cotibus aurum,
Et matutino petii de ſidere flammas.
Hoc eſt conjugium, quó ſe fortuna probavit
Noſſe trahi meritis. Quærat licèt ardua virtus
Se contenta nihil, ſecuram ſponte ſequuntur
Divitiæ: veris miſcet ſe laudibus ultrò
Cenſus, & affectat titulis accedere tantis.

Jamque diem votis reſtat quæ ſola mariti
Pronior axis habet ſignumq; expectat Eoo
Carcere fraternis Phœbe ſuccedere regnis.
Fáſne tibi ceſſare parens ? jam ſtare cubili
Debueras, feſtaq; caput vincire corona.
Vix Amor hæc: nec Diva parens contata repente
Exilit, atq; ut erat leviter turbata capillos
Peccârat quodcunq; ſopor, ſine lege relinquit.
Neglectæ decuere comæ: ſuperaverat error
Quicquid cura poteſt. Paribus diſcriminat ingen
Sulcorum ſpatiis, & apertum dividit orbem
Concha Cytheriaci donum maris: omnis in una
Eſt color, & niveæ tractus in murice teſtæ
Cærulei venis interlucentibus errant.
Hæc Veneri tunc cymba fuit: ſed concava ſedes
Emollita roſis: prima quam nocte natantem
Propellebat aquas referens in littora pontus,
Auxiliumq; viæ famulantis ſpiritus Euri.
Mille pharetrigeri circum palantur Amores,
Mille maris Nymphæ Nereides. agminis ille
Ductor erat qui cauſa thoris. hunc maximus alto
Portabat Delphin; bipedes pars illa juvencas,
Cæruleos hæc frænat equos: hæc navigat alis.
Ipſa polo tantum reſupinos aurea vultus
Hæret, & à cœlo nuſquam movet ora Cythere.
Quærit enim quantũ cunctos ſuus Heſperus igne
Præradiet: quot ſtent ſuperâ Jovis arce puellæ,
Furtivumq; genus: num transfuga rurſus Olymp
Endymioneas invadat Cynthia noctes
Incluſit mox portus iter, ſponſæque penates

Adventu patuere Deûm, ſtrepit aula choreæ
Plauſibus, & longè cithararum fertur imago.
Illa autem (nec enim differt ſibi pacta maritus
Gaudia) jamprimùm thalami conſederat oſtro
Æquævis erepta choris. Stola plurima circum,
Primoréſq; nurus. At gens innupta puellæ
Liminis obſidunt aditus, dum jura morantur
Conjugis, & cupidum dominæ cervicibus arcent.
O bona ſimplicitas, placidi certamina lecti
Secura nubente timent: ſociámq; verentur,
Grande nefas, tantis nudam objectare periclis.
Nectit & ipſa moras; blandus ſub corde recurſat
Uſq; pudor, tandemq́; viro data copia magnæ
Noctis, & expertæ non inficianda voluptas:
Præſertim nitidæ cum jam deſcendere veſtes
Incipiunt, rubuere genæ, multuſq́; per ora
Sanguis iit. Subitò diffundi lætior aër,
Et lux in thalamum gradientis prævia Divæ
Nocturnas ſuperare faces; ſimul ille cohortis
Signifer Idaliæ genialia fulcra Cupido
Floribus innumeris, & odora meſſe coronat.
Advolitant pariter fratres: violaſq́; roſaſque
Liliaq́; & vernos calathis gemmantibus imbres,
Aut coſtum, caſiamq́ue ferunt, aut ſpargere certant
Rapta revicturi phœnicis cinnama buſto.
At De thalamo Nymphas prægreſſa ferebat:
Pone ferox, ardenſq́; ſequi ſua vota maritus
Impulit: hunc ceſto levitur parcente flagellans
Conſtitit æthereo juxta Chantrænida vultu.

Ut gemini quondam vicino cardine ſoles
Diviſere diem, dubiis nec conſtitit aſtris
Quem faceret natura ducem, ſic limite parvo
Tunc Veneres fulſere duæ: vix luce minores
Stringebat vultus mortalis gloria formæ.
Mox regina Paphi: Salve clariſſima, fatur,
Progenies, rarumque meas decus inter alumnas:
Nec tibi diſcinctu facilem, noctique paratam
Sit pudor exuto melius velamine cerni:
Sic ego te, ſic iſte cupit; inconſcia ſervet
Hunc ſibi virginitas morem, trepidétque coactus
Quod debet neſcire pudor; tibi noſtra pavendi
Munera prægrediens conſumpſit tæda colorem.
Hoc unum, rudis eſſe time; jam murmur amicum,
Jam molles meditare jocos; quæ mutua reddas
Oſcula, quo manuum jungantur vincula nexu.
Cúmque animos gemini jam conciliaverit oris
Halitus, amplexu cùm longo fota calebunt
Pectora, ne precibus nimiùm contende mariti:
Cede, rogo. Tuque ô ſobolis cui pignore tanto
Fulta domus, perrumpe moras nec parce neganti!
Si benè te novi, non tradita gaudia malles:
Plùs viciſſe juvat; Fœlices ludite: dulcis
Hoc ſudore ſopor venit, his concordia rixis.
Sic ait, & cupidos tandem committit amantes.

IV. EPITHALAMIUM

JOANNIS BORELLII

ET

AGNETIS HAYMANNÆ.

Scilicet invenit non mollis præmia curæ
Fidus amor: ductæ per triſtia ſomnia noctes,
Et tardi ſoles & mors propè viſa dolenti
Sub tanta mercede placent. tuus ille, Borelli,
Sed tecum meus iſte dies: nec lætior olim
Poſt Lybicas acies & Pæni prælia Martis
Lælius aſcendit currus victoris amici.
Ille ego curarum ſocius, teſtiſq; laborum,
Cui gemitus tu ſæpè ſoles, cui gaudia mentis
Credere (nam miſeros ſors utraq; verſat amantes)
Spem pariter luctumq; tuli: tibi vota meæq;
Sudavere preces: quin tum cum victa dolori
Succubuit mens ægra ſuo, tua vulnera longè
Et rapidas febres terris ſemotus & undis
Senſi equidem, & ſiquid poſſet vox nota mederi
Ire adeò & Valachris volui conſiſtere terris,
Non etenim infirmis animi radicibus hærens

Fortunæ arbitrio vulgi qui pectora verſat
Nos ſociavit amor : ſed puri candida moris
Regula, corque tenax generoſi ſemper honeſti
Me cupidum fecere tui, dum perdita quæro
Tempore funeſto melioris ſigna metalli :
Non aliter media quam ſurgens nocte viator
Obſcuros luſtrat cineres,tum fortè micantem
Scintillam rapit & toto fovet obvius ore.
Jam quid ego hic memorem quam tu non impiger unquam
Volvere divina fulgentem lege papyrum,
Quaſq́; notas Oriens diverſo tramite ſignat,
Et quicquid docuit facundis Græcia verbis,
Tum quæ conducant populis exempla regendis,
Quo domitas gentes pacarint jure Quirites.
Nec tamen ut multis ævi monumenta vetuſti
Exhauſiſſe ſatis, ſed ſæcli diſcere vultum
Cura tibi & quantum noſter mutaverit orbis
Cernere: non tantis erroribus actus Ulyſſes
Æquavit profugus Trojani tempora belli.
Te Tameſis regnum, te dives Sequana novit,
Pannoniiq́; amnes & primo gurgite Rhenus.
Non Itali mores animos flexere viriles,
Non mite ingenium corrupit barbara Thrace.
Quam nunc dulce oculis quondam conſpecta, ſagaci
Perluſtrare animo, atq́; alio te quærere cælo :
Aut apud antiquæ certantia mœnia Romæ
Byſantiſq́; domos rapidis ubi Boſphorus undis
Diſtinet anguſto coeuntes limite terras :
Aut qua ſe in ripas æſtivo flumine tollit

Nilus, & à pluviis non pendent nubibus arva,
Et vaſtæ tenui conſurgunt vertice moles:
Aut Syriæ in campis, ubi limi gleba rubentis
Creditur humanam primum ſumpſiſſe figuram.
Hîc homo divino tentatus membra ſopore,
Ut ſibi donatum corpus de corpore vivo,
Ignotum penitus traxit vitalibus ignem,
Unde amor & gemini fælix concordia ſexus,
Ne vita auxilio, neu vita mundus egeret.
Tene ego præteream ſanctorum patria vatum,
Vagitaſq; deo cunas & flebile regnum:
Et quibus excedens poſuit veſtigia terris
Humani paſtor gregis, & quibus ille ſub oris
Sobria non genito mutavit pocula vino,
Laudavitq; novo geniales munere tædas?
Idem ne dubita tua nunc hæc fœdera præſens
Approbat, hoc ſponſore tibi tua ducitur Agnes,
Ætatis flos illa ſuæ: quam proſpera fata
Speratam multis, optatam pluribus uni
Sepoſuere tibi. Non ergo longius ignes
Diſſimulat, ſolumq; timet non grata videri.
Nunc juvat ambages dubioſq; revolvere caſus,
Poſtquam digna patent ſolatia, lætior ipſe eſt,
Cum magno ſibi conſtat amor. Sic Perſea caſto
Andromede complexa ſinu vix certa ſalutis,
Dum pelagi meminit fremitum, rictuſq; minaces
Piſtris, ad invicti retulit ſe vindicis ora:
Fortè etiam trepidis ne quicquã exterrita ſomnis
Brachia non auſa eſt charo ſubſtringere collo,
Vincula adhuc ſcopulumq; timens. Fælicia corda

Conſtantes ambo, pariles in amoribus ambo,
Vos jam portus habet, nec vobis invidet ullus
Hac quam veſtra fides meruit mercede potiri.
At nos per medium mare quos crudelibus auſtris
Jactat Amor, longeq; jubet diſcedere littus,
Incerti miſeros quas tandem appellat ad oras,
Si non hoc etiam nimium eſt, à fœdere veſtro
Votorumque modum, fideiq; exempla petemus.

V. EPITHALAMIUM

PHILIPPI GUILIELMI
NASSAVII
PRINCIPIS ARAUSIONENSIUM
ET
HELIONORÆ BORBONIÆ.

QUÆSIERAT geminis æquales æſtibus umbras,
Feſſus ut excuteret ſoliſq; ſuoſque calores,
Naſſavii ductor generis placidiſſimus illum
Jam nemorum exuviis plenum, jam terga levantē
Venatoris equi denſis ſub frontibus herbæ
Excipiunt. juxta ſonipes: innoxia juxta
Tela, nec humano maculatum ſanguine ferrum.
Fons illimis adeſt tenues qui ſparſus in imbres
Mulcet humum, ſomnoſque vocat, dum murmurat unda,
Reſpondetque comis ſuper impendentibus arbor,
Et tot veris avis. Illic & populus alno,
Et platanis nubunt laurus, amplexaque vitis
Gaudet amatores in ſe traxiſſe corymbos.
At recline caput regalia nomina flores
Aggeribus fulſere ſuis, crinemque jacentis
Sponte roſæ ſubeunt, & tempora læta coronant,

Omina fauſta thori. Tum ſenſim crebrior ore
Spiritus in ſimiles fragrans emittitur auras,
Accepitque locus, quos non generavit, odores.
Quis ſuperi fuit iſte ſopor? Vix contigit ullis
Principibus tam vera quies: ſeu bella paveſcunt,
Seu cupiunt, hoſtis propior ſedet intus, & atras
Advolvit nubes: tanto mens concita motu
Fluctuat, & nullo mutatur cura ſereno,
Sed turbat factiſq; diem, viſiſq; tenebras.
At non magnanimi confuderat ora Philippi
Pœna latens; ſuus ille, ſibi, ſomnoq; vacabat.
Talis Aricino Nymphis conſpectus in antro
Egeriæ conjux cujus pax publica vultu
Emicat & clauſi teſtatur limina Jani.
Talis & ipſe pater, ſed tunc cum nobilis obſes
Continuit tanto ſecuros pignore Gallos,
Tutaq; finitimis dedit otia gentibus, ipſe
Pacis certa fides: vel cum Gandavica primum
Fædera, ſi Belgis noſſetis parcere Divi,
Speratum tulerant finem civilibus armis.
Ergo ubi corporeæ vires ſenſuſque relicti
Dimiſere animam nec jam ſuus artubus uſus
Quos vapor unus habet, mens in ſe tota receſſit
Purior, & magni meruit commercia cœli.
Namque illi multo ſpectanda in lumine fulſit
Majeſtas immenſa Deæ, quam cærula velans
Carbaſus æthereo textus flammaverat auro:
Quoque comas nodatur apex, non lectus in undis
Sed cœlo ſatus ignis erat, nec plebe petitus
Siderea, ſed qui fraternum prævius agmen

Inſtruit, atque idem mutato nomine Solem
Nunc fugitat, nunc ipſe fugat. Mox talia fatur:
Clara patris magni ſoboles, in maxima fati
Munera, tot caſus, & tot dilate per annos,
Agnoſciſne Deam? Venio tibi numen avitum:
Non quam Lemniacæ damnavit fama catenæ,
Et Phrygium nemus & nimium venator Adonis,
Attamen alma Venus, nec tu me ſanguine cretam,
Aut pelago ſpumante putes: mihi patria Cœlum,
Et pater, ipſi orbes illic & vitrea templa,
Quæque manent bis ſex, & quæ ſeptena vagantur
Sidera, & in Borean quantum procul exit, & Auſtrum
Flammarum, pingitq; feras, hominesq; figurat,
Me duce conſpirant, quin & gens corporis expers
Aſtriferæ mentes noſtris ſub legibus ævum,
Perpetuoſq; agitant motus, ac fædere junctæ
Paſcuntur numeris, & amico carmine gaudent.
Aſt homines, quanquam haud dubiè cœleſtis origo
Impulit erecto natales ore fateri,
Multum artus & vincla gravant: menſeſque reducens
Orbita, mortali ſpatio diſcrimen & aſtris,
Suppoſitos premit, ac ſuperis confinibus arcet.
Pauca manent generis veſtigia: namq; ubi primum
Ætheriæ pars ante animæ delapſus ab alto
Spiritus irrepſit membris, habituſq; caducos
Induit, hæret adhuc conſpectæ lucis imago,
Et decor ille ſubit. miſeri bona perdita tantum
Ut quærant, meminere. Velut, cum veſpere ſero

Excipiunt feſſos vada Calpetana jugales,
Non totum tegit umbra jubar, tenuémq; relinquit
Admiſſâ jam nocte diem : vel vertice qualis
Lapſus ab aërio totis fit gentibus amnis
Limes, & imponit regnorum nomina ripis,
Mox ubi jam terris ſe diſcedentibus infert
Tethys, & invitant longinquas oſtia claſſes,
Servat adhuc à fonte notas, & preſſus amaris
Fluctibus, agnoſci tamen extra littora pugnat:
Haud aliter demerſâ Chao ſincerior aura
Scintillat. Pars magna hominum caligine cæca
Fallitur, & pulchri mendacis imagine gaudet.
Fælix qui denſa radios ſub nube ſepultos
Me monſtrante videt: non illum inſomnia regna
Captivum traxere: faces non ille profanas
Concipiens ſontes in corpora miſit amores:
Sed non degeneres animos, & pectora cœli
Hoſpita ſcrutatur, meliore Cupidinis œſtro
Percitus, inque illis patriam reminiſcitur æthram
Nec tantum chalybis molitur pondera mundum
Qui ſimulat lapidis, & parili ſe cardine verſat,
Quantum cognata trahitur mens enthea mente,
Ceu partem mirata ſui. placet arcta ſubire
Fædera, & impreſſis ſubter præcordia formis
Permutare animas. Neque non & ſexibus olim
Diverſis ea cura venit, flammaſque miniſtrat:
Quippe ubi virgineo pellucens corpore virtus
Indolis, ut liquido ſub flumine purpureus flos,
Præcipuè tamen os tenerum, & fulgentia ſignat
Lumina dulce viro: juvat illud, & illa tueri:

Sed magis ardorem ſpecies movet abdita, cujus
Effigiem roſeo meditatur gratia vultu.
Tum vero Cypriis etiam geniale pharetris
Jus damus: accitur nil peccatura Dione.
Hæc eſt, æthereo quæ quondam animata calore
Bis geminos molem priſcam digeſſit in artus,
Et terras pelago diſcrevit, & aëre flammas,
Conjugiis vinctura novis, hinc plurima fœtus
Copia, dum pauper metuit Natura videri.
Hæc & graminibus ſeſe,& radicibus altis
Largior indulget, vitamque in ſemina fundit:
In mutos abit inde greges,& cogit amare,
Et ſimilem ex ſimili generando quærere prolem.
Celſior ex imo ſurgit gradus: ultima cura,
Et mecum communis,homo: qui mente perennis,
Æquævuſque polo, non idem cætera, mortis
Legibus hanc etiam vellet ſubducere partem.
Ergo ne quicquid perjit perjiſſet, & orbis
Ætas una foret, quos vis interna ligabat,
Horum etiam placidos quærebant corpora nexus,
Nempe animos imitata duces. hinc blanda ſonare
Oſcula, & amplexu cupidi livere larcerti,
Donec legitimis prælucens flammea tædis
Sanctus Hymen feſta velavit limina fronde.
Hic fælix amor, hæc meritò manſura voluptas,
Quam pia non uno ſtringit concordia nodo.
Quid tibi nunc thalamos laudem, quibus omnia debes,
Te quoque? num referam quoties excuſſerit iras
Gentibus, & dextras jungens in fædus inermes

Pronuba fax ſævos tectis defenderit ignes?
Aut malè disjectos populos Hymenæus in unum
Traxerit imperium? Cur nos externa morentur?
Inſpice Naſſavium decus, annaleſq́ue tuorum,
Ut genus à Lona veniens & fontibus Iſtri
Impleri geminum Rheni latus unde profectum
Longius Oceanum, & vicinas deſpicit Alpes.
Tot benè pro meritis unum Fortuna jugalis
Hoc poſcit pretium, benè de ſe poſſe mereri.
At tu lentus adhuc, nec fratres cernis in hoſtem
Ardere, & patrias armare in prælia leges,
Magnæ avidos famæ, quam, proh, generiſq́; ſuique
Immemores, vel morte petunt! tu primus ab ortu
Sanguis & haud fruſtra pacem cui fata dederunt,
Progenie fraudabis avos, ut jura parentum
Externus rapiat populorum cædibus hæres?
Quin age, quære thoros nec te ſpes irrita ludet:
Ipſa adero: tantum aude animumq́; hoc omine firma.
Vallibus Elyſiis vidi, duo maxima bello
Pectora, concordes etiam dum vita manebat
Exultare duces: cognati hic ora ferebat
Cæſaris, ille novem magnos in ſanguine reges.
Ambo manus nectunt, ambo genialia figunt
Serta comis, pulchramq́ue nurum, generumq́ue loquuntur
Alterni: juvat in communia pignora binas
Transfudiſſe domos, ſobolem virtutibus æquam
Optat uterq́ue ſibi: tantum meliora paternis
Tempora, juſq́; ſuum ſine ferro poſſe tueri.

Sic ait, & vera pecuſſit pectora ceſto:
Textilis in cinctu jocus, & ſolventia curas
Alloquia, & centum pariter riſere lepores.
Tum, glauci quæ forte ſinus aurata gerebant,
Principis in placidos fluxerunt lilia vultus.
Hic ubi fatidici perfuſus imagine ſomni
Exiliit, repetit viſus, auditaque narrat
Sæpè ſibi, quærens animo, quænam illa ſuperbis
Tot virgo dotetur avis, quæ gratia morum,
Quis decor auſpicibus mereatur nubere Divis.
Nec quid amet novit ſed amat. jam dulce mariti
Nomen, & ante oculos ſeries immenſa nepotum.
Eſt locus, Allobrogum quà ſe ſubducere montes
Incipiunt, læto quà ſidere Gallica tellus
Detumet & Latios meminit Provincia faſces:
Hic dites ſæcundat agros, non flumine primo,
Majoremve ſenex; fruſtra luctatus in amnem,
Sed Rhodani jam totus Arar: illum eminus undæ
Expectant Ligures, at qua ſe ripa recondit
Interior, priſcas inſignis Arauſio turres
Erigit, emeritæ ſedes aſſcripta Secundæ.
Ægri vulneribus, feſſi ſudoribus ævi
Hæc placuit merces. Illic quos ſtruxerat arcus
Clara triumphato Marii victoria Cimbro,
Et cavea apparet Romanis plauſa cothurnis.
Has nunc ille domos, hæc ille inviſere geſtit
Mœnia, regnatamq; diu majoribus urbem,
Ut quas multa furens circum turbarat Enyo
Reſtituat leges, & priſcos afflet honores.
Dumq; iter eſt illa, Francæ decora omnia gentis

Noſcere fert animus, quorum clariſſima mundi
Regia ſublimem variis ſe laudibus effert.
Te tamen ante alios fama monſtrante requirit
Inclite magnanimo juvenis generate Capeto,
Virtutum ſpecies puriſſima, poſtq; penates
Sceptrigeros primum Gallis caput: Et qua per orbem
Ignorat regio quantum tibi ceſſerit ætas:
Seu cùm Mæonio præluſit carmine, ſeu cùm
In rerum cauſas & inenarrabile totum
Egit præcipites annos, pueroq; videndam
Se Natura dedit, pectuſq; inſcripſit honeſto,
Quod geminas tenui diſtinguit limite culpas.
Tunc etiam, cùm tu latus ad regale ferocem
Tundis equum, roſeo perfuſus lumine, qualem
Cyllarus attonitis equidem monſtrabat *Amyclis*,
In te plebs omnis genitorem, & turba ſenilis
Belligerum miratur avum. Tum fortè meatus
Scrutans æthereos, quos turbine maximus orbes
Orbis agat, via quæ ſtellas traduxerit ipſi
Indeprenſa Pharo, ſimul adventare Philippum
Borbonius vidit juvenis, non aſtra morantur,
Non polus: inceptæ pereunt in pulvere formæ.
Quas tum nobilibus permiſti gaudia curis
Sermonum coluere vices, cum quæreret alter
Quis ſitus Heſperiæ, quo Sol ſtridere profundo
Creditus, & quo ſe Nereus molimine terris
Inſerat, avulſi faciunt ubi littora montes:
Cur Tagus haud ultrà pretioſis effluat undis:
Aut quis nunc Rhenum Mavors tegat, iraque regni

Divitis in magnum quanto ruat agmine fratrem:
Ille autem prima narraret ab uſque juventa
Immeritos caſus, ut belli & criminis inſons
Muſarum gremio, patriæq; abreptus, Iberas
Contigerit terras, nequicquam jura fidemq;
Inclamans: quam deinde gravis cuſtodia capto,
Cùm genitor motis natum jam quæreret armis.
Intereà (namque è medio monet æthere Phœbus
Inſtaurare dapes, & finem ponere fandi)
En pariter thalamo greſſum Trimolia mater,
Et virgo Condæa ferunt, ſtans inter utramq;
Læta parens ſobolem tacito ſua gaudia vultu
Comparat, & ſimili metitur fratre ſororem.
Sic ubi numinibus geminis ſedet annua Cynthi
Sacra, nec Ægæo quærendam viſere Delon,
It media & centum latè fumantibus aris
Ipſa uteri Latona ſui miratur honores:
Hinc matrem Triviæ vultus, hinc pulcher Apollo
Diviſere ſibi: facie nec cernit in utra
Plus Jovis, aut cujus laudet magis illa pharetras.
At ſimul auguſtæ conſpexit virginis ora,
Fulgenteſq; comas, arcanos concipit ignes
Pectore Naſſavius, ſomniq; in imagine viſam
Sentit adeſſe Deam. nec jam ceſſare tuendo
Sufficit, aſpicitur totas ſuper unica menſas.
Hoc contra magis illa oculos in matre pudicos
Figit & inſtantes metuit deprendere vultus:
Sed dum cura ſubit, cur ſoli blandior hoſpes,
Invitæ rubuere genæ. Coquit acrior uſque
Flamma virum: ac ſpatiis ſi quando excluſus iniquis

Vana ſibi reddit notæ ſimulachra figuræ,
Tum verò pallere ſimul, gemituq; profundas
Reſpirare faces, quam nunc & Arauſio longè,
Et memora, & faciles quacunque ſub arbore ſomni?
Nulla quies, nullus cordi labor: omnia turbat
Unum mentis opus. mediis quin ſæpè tenebris
Pervigil, agnoſco, clamat, redeuntia fata:
En iterum captivus ego. nec vincula poſſum
Iſta queri: procul Albanus, procul horrida bella.
Præda quidem, ſed ſponte feror. Cur queſtibus aulam
Infælix animæ, & votis cœlum omne movebas,
Si ſervire potes? Libertatiſne reductæ
Pœnitet, an tanti eſt Hiſpani perdere munus
O miſer & quando tandem meus? En erit unquam
Ut videat noſtros leviter miſerata dolores
Illa, nec egregiæ fallax clementia formæ?
Hæc ſecum: mora nulla, petat quin rurſus amatum
Limen, & exoptet flamma propiore peruri,
Sæpè rogans fratrem ſupplex, maternaq; ſæpè
Pectora ſollicitans, dextramq; amplexus utramq;
Ipſi quin etiam, licet haud inconſcia multum
Diſſimulet, vellet tantos facundior ignes
Promere, ſed juſſæ nequeunt procedere voces,
Pluſq; tacens loquitur. Jam mollior illa rogari,
Et placuiſſe placet: ſed jura potiſſima Regi
Cognatæ in thalamos: Regis tentanda voluntas.
Aggreſſus (nam cogit amor, prohibetq; vereri)
Salve, ait, ô non jam fato mutabilis ullo

Imperii bis facte parens dum Marte tueris!
Et dum pace foves: debes nam fortibus armis
Tu patriam, ſeque illa tibi: tantumq́; gubernas
Quantum dextra dedit, cinctus victrice corona
Ante decus Regale comas. Hoc reſpice vultu
Me me oro, quo tot quondam ſubſidere gentes
Vidiſti bello domitas, nimiumq́; beatos
Te capiente duces, cui, quiſquis poneret arma,
Civis erat. miſerere, tua eſt hæc propria virtus.
Vitam equidem veniamq́; rogo: non arma ſecutus
Hoſtica, nec Salias auſus contemnere leges:
Sed miſerum quem fecit amor. Non parva, fatebor,
Dona peto, noſtros ne dedignetur adire
Helionora thoros Lodoici ſancta propago:
Nec vilis tamen, aut generoſi ſanguinis exors
Fædera tanta precor. tu fortibus annue cæptis:
Gallia ſic toto manſuram corpore pacem
Accipiat, moreſq́; tuos: ſic arma paveſcant
Extera civiles concordia comprimat enſes:
Sic faciles Mariæ partus Lucina paterna
Majeſtate notet: ſceptri ſic duplicis hæres
Gaudenti ſimiles magna de matre nepotes
Oſtentet, ſeruſq́; tuas tranſumat habenas.
Rector at hæc contra: Benè te ſperare jubebant,
Et tua quantumvis virtus meritura favorem,
Et pater hunc olim vidi lætatus amicum:
Et nunc agnovi ſubito frontemq́; verendam,
Oraq́;, talis erat quam non alienus ab illo
Tempore Naſſaviis, ſcit, gens animoſa Batavi,
Mauritiuſq́; tuus: ſcit, quem Colignia mater

Edidit ingentes juvenis qui ſurgit in actus
Fraternas agitans hoſtili in pulvere turmas.
Cur tibi non eadem fiducia? Sed quid amantem
Demoror? En dabitur. Domus haud incognita nobis
Quum miſcere paras, generum Trimolia ſumat
Gens, habet unde nurũ. titulos namq́; inter avitos
Boſphorium juxta diadema & ſceptra canoræ
Parthenopes, regnumq́; Paphi Cabilonia fulgent
Stemmata Sequanicis longè ditiſſima terris.
Hinc dominæ genus: hinc veſtri ſtirps alta Renati.
Tangit & iſte meos ſanguis: multumq́; beata
Dat tibi Borbonidas genitoris tæda ſorores,
Unde fluunt Galli proceres, Germania magnos
Expectat nunc unde duces, nil ſegnior illo
Tu quoq́ue Condæos atavis inferre nepotes
Naſſaviis, noſtras frænent qui legibus urbes,
Si memor & geminos partu fundare penates.
Quam tibi tum læto trepidârint excita motu
Pectora, quiſq́ue tibi, voto properante marito,
Dictos ſtare dies fælix incluſerit unus,
Abſciderit q́; moras, cum ſumma minorq́; poteſtas
Ad pompam venere tuam, magnumq́ue potentis
Concilium regni menſæ vidére jugales,
Quæ nox illa tibi, curis quæ præmia lectus
Solverit, Aoniis cantabit Gallia dives
Ingeniis, ſeu cui major perſuaſerit æſtus
Heroas animare tubas, ſeu dulce Thaliam
Exercere jocis, & molles fingere luſus.
Nec fas intereà reſides tacuiſſe Batavos.

Namque, ut præteream patris fratriſq; labores,
Per quos parta ſalus, legéſque, & libera jura,
Et patria, & quantum Batavi ſumus, hîc tua Breda
Naſſavias oſtentat opes: hîc ſerpit inerti
Linga vado, lambitque tuos minor Iſala campos,
Mentitúſq; amnem fraudato Lecca parente:
Maternas ubi caſta tuo ſub nomine terras
Et populos germana regens, multùm anxia, ne te
Invideat Rhodanus nobis, tamen urbibus ora
Spondet heri, dominiſque parat naſcentibus aulam.

IN DISCESSUM
FILIÆ REGIS
BRITANNIARUM
NUPTÆ PRINCIPI
PALATINO.

FOrmoſæ Tameſis rigator oræ,
Tu dic Oceano, quod ille narret
Jactanti Batavûm trophæa Rheno,
Ut Rheno ſibi nuntiante gaudens
Majores Nicer æmuletur amnes:
Dic cùm ſolvere jam ratis pararet
Abreptura decus Britanniarum,
Regnorum proceres, piamque plebem,

Nullo non lachrymis madente vultu
Expreſſiſſe gravem doloris æſtum.
Sed tot millibus una cauſa flendi
Fleri ſe vetat ipſa, nec flet ipſa.
Certè cum patriam ſuumque patrem,
Cum matrem videt unicumque fratrem,
Toto nomina ſeparanda ponto,
Arcanum gemit: ut tamen reflexis
Cernit luminibus ſuos amores,
Conturbata priùs ſerenat ora.
At magnus pater: I Deo juvante,
I, dixit, mihi non neganda proles.
Te Germania nôrit & Britannos
Ex te judicet æſtimetque mores:
Scotorum genus, Anglicique ſceptri,
Maternis etiam ſuperba Cimbris,
Ad dulcis gremium feres mariti
Bojo ex ſanguine Cæſarum nepotes.
At tu ſpes bona Teutonum tuorum,
Fer tecum gener hanc: aviſque dignas
Et dignas ſoceris capeſſe curas:
Et quantum fuerit ſatis, memento
Regum vota tibi dediſſe regem.

HELENÆ EPITHALAMION.

Ex Theocrito, Latinè redditum, ut verſus verſui reſpondeat.

SIC apud Oebalidas, & flavicomum Menelaum,
Crinibus aptantes Hyacinthi ſerta puellæ
Ante novum lætas thalamum duxere choreas,
Biſſenæ numero Spartanæ gloria pubis,
Cum minor Atrides, Helenæ poſt grata cupitæ
Fædera, ſopitus ſera ſub nocte jaceret.
Sic pariter junctæ pedibus per mutua nexis
Applauſere modis, quos omnis reddidit aula.
STERTERE ſic igitur ſolitum tibi mollis amator?
An quis es infirmis genibus nimis, inque ſoporem
Lubricus? an ſomno pariter, vinóque ſepultus?
Si libuit dormire, prius dormire licebat.
At cum virginibus, cum chara matre, puella
Luderet in lucem: namque eſt tibi propria conjux,
Totque dies, menſéſque tibi ſervatur, & annos.
Sponſe, tibi quis in hanc venienti ſternuit urbem,
Totqúe inter proceres fœlix dedit omen amoris?
Unus ſemideûm poteris gener eſſe Tonanti:
Unâ nata Jovis tecum ſub veſte tegetur,
Qualis nulla nurus inter ſpatiatur Achivas.
Pignora magna dabit, referent ſi pignora matrem.
Namque eadem nobis ætas & more virili
Curſus ad Eurotan unctis fuit omnibus idem:

Viginti noviès ſumus ævi flore puellæ,
Nec tamen eſt, Helenæ, quæ ſeſe conferat, ulla.
Ut micat orta dies Auroræ lumine puro
Poſt tenebras, ut ver tepidum poſt frigora brumæ,
Aurea non aliter nos inter Tyndaris extat,
Pinguior, & major. Seges in flaventibus arvis,
Theſſalus in curru ſonipes, cupreſſus in hortis,
Tyndaris in tota Lacedæmone pulchra renides.
Nulla poteſt qualo tantos variare labores;
Nulla puellarum radio ſubtemina ducit
Doctior ordiri ſtantes tibicine telas.
Nulla pulſu fides melius Latoïda cantat,
Pectoris aut multa mirandam mole Minervam,
Quam tua, quæ cunctis oculis includit amores.
Dulcis at ô virgo! tu jam matrona vocaris:
Nos, ubi mane novum, procul in viridantia prata
Ibimus, & carpemus olentes ſuave corollas;
Multa tui memores Helene, ceu Mollibus agnis
Ubera lanigeræ ſitiuntur turgida matris;
Nos naſcentis humi; nos primæ, vincula loti
Nexa tibi gelidâ platani ponemus in umbra.
Nos ex argento primæ tibi flumen odoris,
Nos tibi ſub gelida platani libabimus umbra:
Unde legi poſſint, cortex tua ſcriptus habebit
Nomina: ME VENERARE, HELENÆ SUM
NOBILIS ARBOR.
Gaudete ô fœlix ſocero gener, & bona conjux!
Det Latona precor, Latona puerpera vobis
Det ſobolem: Cypris pariles, Dea Cypris, amores:
Juppiter æternas det opes, det Juppiter, olim

Nobilitas ſeros ut ditet avita nepotes.
Alter in alterius ſpirantes pectus amorem
Dormite, & memores mox ſurgite lucis Eoæ,
Nos quoque manè redimus, ubi cervice comatâ
Lucis avis primæ ſurgendi ſigna ſonarit:
Hymen ô hymenæe favens hoc fædere gaude.

OARISTYS,

Ex eodem Theocrito.

DAPHNIS, NYMPHA.

PASTOR & ipſe Helenam rapuit Paris: alter ab illo
Huic ego nunc Helenæ merui plus paſtor amari.
N. Ne placeas Satyriſce tibi: nihil oſcula proſunt.
D. Oſcula nil proſunt: ſed in his quoque magna voluptas.
N. Os quoque detergo: ne ſola vel oſcula reſtent.
D. Os quoque detergis? da rurſus, ut oſcula ſumas,
N. Oſcula virginibus ceſſa dare: quære juvencas.
D. Ne nimium: pereunt ut ſomnia, ſic perit ætas.
N. Uva manet, ſit paſſa licet: roſa marcida durat.
D. His oleis ſuccede tamen, quodque expedit audi.
N. Non libet: antiquas ſermonum novimus artes.
D. Hac tibi ſilveſtris cantabit avena ſub ulmo.
N. Me nihil iſta juvant: te, ſi libet, affice cantu.
D. Irritas Venerem virgo: vindicta parata eſt.

N. Alma Venus valeat: faveat modò Delia nobis.
D. Parciùs: injiciet captæ tibi Cynthia caſſes.
N. Ut libet, injiciat; dum rurſus Delia ſolvat.
Labra tibi pungam, niſi jam manus improba ceſſet.
D. Non tamen effugies, quem nulla effugit, amorē.
N. Effugiam, per Pana meum. quo perfide, tendis?
D. Pejori vereor ne ſis nuptura marito.
N. Multi me petiere proci, ſed nemo placebat.
D. Unus ego è multis tuus huc, pulcherrima, veni.
N. Et quid agam, ſi ſunt connubia plena dolorum?
D. Non mala, non luctus; ſolas fert tæda choræas.
N. Fama refert nuptis metuendos eſſe maritos.
D. Verius eſt parere viros: quem nupta timeret?
N. Horriferos partus, Lucinæ tela, tremiſco.
D. Hæc eadē partus, quæ vos quoque, Delia curat.
N. Forma puerperio, meus eſt timor iſte, peribit.
D. Si paries, paries dulces, nova gaudia, natos.
N. Si volo, quæ thalamis das dona jugalia noſtris?
D. Iſta tibi ſaltumque, gregemq; & paſcua dono.
N. Jura igitur, ne me viduam poſt fœdera linquas.
D. Non equidē, per Pana meum, licet ipſa fugares.
N. Ergo mihi thalamos ſtruis, & ſtruis atria, & ædes?
D. Et thalami fient, & grex tibi paſcitur iſte.
N. Aſt ego, quæ referam ſeniori verba parenti?
D. Audiat ipſe meum fac nomen, & ipſe probabit.
N. Dic igitur: nā ſæpè juvat quoq; nomen amantes.
D. Daphnis ego, Lycidâ natus patre, matre Nomæâ.
N. Non tibi ſum diſpar tam clara gente creato.
D. Nec certè prælata: pater tibi namq; Menalcas.
N. Duc agè me ad ſaltus, & textas vimine caulas.

D. Cerne meas primo vernãtes flore cupreſſus. (læ.
N. Ite: boves, dominumq́; boum ſequor: ite capel-
D. Dum nemus hoc monſtro dominæ, vos paſcite tauri.
N. Quid facis hic intus Satyriſce, quid ubera palpas?
D. Has juvat albentes primùm tetigiſſe papillas.
N. Obteſtor per Pana: manum jam tolle: fatiſco.
D. Parce metu mea vita, nimis formidine peccas.
N. Quid me agis in foveâ? niveos fœdabis amictus.
D. Sed paro molle tuis vellus ſubtexere peplis.
N. Ergo (quis hic furor eſt?) etiam mihi cingula ſolvis?
D. Hoc Paphiam primo placabo munere divam.
N. Deſine: neſcio quis venit huc: ſonus attigit aures.
D. Cupreſſus aliis aliæ tua fœdera narrant.
N. En etiam pallam laceras: ego nuda relinquor.
D. A me palla tibi donabitur altera major.
N. Omnia promittis, nec tantum fortè daturus.
D. O poſſem ſi cuncta, vel hanc impendere vitam!
N. Parce precor Diana; fidem tibi victa fefelli.
D. Et bove nos Veneri, & vitulâ faciemus Amori.
N. Fœmina facta Lares repeto quos virgo reliqui.
D. Fæmina, ſed mater: nec, ut antè, puella, ſed altrix.
Sic hilares illi, ſic carmina læta ſuſurro
Furtivos ſuadente thoros alterna canebant:
Altera dum ſurgens pecudes paſturo relictas,
Quamvis pectore læta pudẽtibus iret ocellis;
Et lætus thalamis, armenta reviſeret alter.

HUGONIS GROTII

ELEGIARUM

LIBER PRIMUS.

ELEGIA,

AD

HENRICUM BORBONIUM,

Primum Galliæ Principem.

ANNO CIↃIↃCXCIIX.

Regia progenies, quem Francica gentis origo
Borboniis veteri ſtemmate nectit avis,
Aſpice luminibus, Princeps Condæe, ſerenis
Carmina ſub Batavi ſidere nata ſoli:
Ingenio quæ digna tuo quicunque negârit,
Nîl agit, atque reum, qui fateatur, habet.
Et tamen hæc teneros defendi culpa per annos
Quiverat, exemplo, ſi paterere, tuo.
Nunc abs te veniam quo poſſim jure mereri,
Quâ ſperare fide, quam tibi tute negas?
Namque triumphatis naturæ legibus annos
Anticipans pueros non ſinis eſſe rudes.
Hactenùs ætatem ſegni prætendere culpæ
Fas fuit: auſpiciis nunc decet ire tuis.
Sed tamen eſt aliquid quod nos defendere poſſit,
Iſtaque ſe imparitas, quo tueatur, habet.
An nihil eſt patriæ dici ſpes altera terræ,
Tot proavos Reges, tot numerare Duces?
Non tantum dat regna genus, famamq; decuſque,
Magna ſed ingenium ſtemmata majus habent.
Imbelles, aquilæ nunquam genuere columbas:
Nulla leonino ſanguine cerva ſata eſt.

Emicat auguſtis penetralibus edita virtus,
Duret ut æternâ nobilitate genus.
Nos humiles animæ privatis claudimur umbris.
Obſita degenerum pectora torpor habet.
At tu, Magne puer, creſces majoribus ipſis
Major, & excelſæ gloria prima domus.
Siqua fides vati, te Gallia principe ſeſe
Efferet : heu longis Gallia preſſa malis!
Quæ nunc ille tuus poſitis rex ſuſtulit armis,
Sæcula majorem nulla tulere virum :
Te videant ventura patrem : tu proxime Regi
Sanguis in illius tramite pone pedem :
Ille tibi munivit iter, virtutibus ille
Exemplum fœlix, auſpiciumq́ue dedit.
Illius in causâ meritum Fortuna ſecura eſt,
Noluit & cæcæ nomen habere Deæ:
Tempore jam ex iſto vobis ſors proſpera ſervit,
Fataq́ue Borbonium ſunt venerata domum.
Jam tibi tota cohors famulari ſponte Deorum
Incipit, ut vacuum ſuſpicer eſſe Polum.
Molle tibi ingenium, moreſq́ue effingit Apollo,
Commodat & ſociam docta Minerva manum.
Quin, niſi fallor, apes quondam naſcentis in ora
Dulcia Hymettæis mella tulere favis.
Nunc etiam Muſas feſtas agitare choreas
Inclita diſcipuli Principis aula videt.
Integer in terras adeò cum migret Olympus,
Intereà cœlum Mars tibi ſolus habe.
Fortè tuis melius ſacris operabitur olim
Extera regali tractus ad arma tubâ :

Cum Conſtantini Francis ſpolianda trophæis
Urbs erit (hunc metuas perfide Turca diem)
Aut veteres Solymos, & lamentabile regnum
Afferet enſe ſibi vindice Gallus eques.
O ſi ſæva ſemel capiat diſcordia finem!
Nec privata malus commoda quærat Iber,
Quoque patet Chriſti divinum limite nomen
Europa interno libera Marte foret,
Nîl Scythici faſtus, nîl ſit Saracena Tyrannis,
Quæque Muhammedes ſomnia finxit Arabs.
O mihi tam longæ currant bona tempora vitæ!
Ut videam clades, gens Otomanna, tuas,
Sacraque condæi victricia Principis arma,
Victaque inhumanæ nomina Barbariæ:
Non mea Bargæo concedat Muſa cothurno:
Tam celſos Syrias tollat ad aſtra modos.
Jordanes te parve canam, cui languidus amnis
Prodiga palmiferis per vada ſerpit aquis,
Qualiaque umbroſæ ſudarint balſama valles,
Quamque Sionæi verticis aura juvet.
Te feret incinctum laurum ſacra tempora, Princeps
Magne, coronatis currus eburnus equis.
Quò feror, ut thyrſo concuſſæ pectora Bacchæ?
Quò rapiunt elegos fervida vota meos?
Sit ſatis ut nôris, quod te neſcire negârim,
Vivere mancipii me tibi jure tuum.
Atque utinam, ſicut ſatis eſt mea plena voluntas,
Non & monſtrandi copia parva foret.
Nunc quia deficiunt vires, quod poſſumus unum,
Mittimus exiguas carmina vatis opes.

AD

AD DOUSAM

Pro ſua

REPUBLICA BATAVA

ATHENIENSI atque ROMANÆ

comparatâ.

DOusa, Pater Vatum, miraris credo, pedeſtris
  Serpſerit ad veſtros quod mea charta Lares,
Cumque ego Muſarum te ſim duce caſtra ſecutus,
  Diſſidii fuerit quæ mihi cauſa, rogas.
Nocturni monitus, & ſomnia proxima vero,
  Quæ cornu, fallax an mihi miſit Ebur?
Crede, Deas vidi: ſed non quas paſtor ab Aſcra
  Viderat ingenio Numina amica meo.
Prima tenens æquam librato pondere lancem,
  Ex cultu potui diſcere, Graia fuit.
Picta inerant ſuggeſta togæ, portuſque ſalumque,
  Et tua cum patruo pugna Minerva tuo:
Hinc dictis populus pendens; hinc Curia Martis,
  Hinc Cereris luctus, Perſephonæque faces.
Nec ſortes aberant, nec qui penſabat Honores
  Calculus, extantes dum premit urna viros.
Cecropis aſpexi vultus, & Theſea, & illos
  Qui benè pro patria non metuêre mori:
Et Periclem, & Perſis horrenda Temiſtoclis ora,

Porticus & quicquid, gymnaſiumque dedit.
Altera victrices aquilas, & pila gerebat,
Et faſces, Latias ore imitata nurus.
Romulus in Veſta ſtetit, & Numa pictus eadem,
Magnaq; Threicio pectora vota Deo,
Fabricii, Deciiq; & nobile nomen Horati,
Byrſaq; Scipiadum bis ſuperata manu,
Roſtratique Duces: hinc curia plena Triumphis:
Inde tribunitiis plebs agitata dolis.
Mille trahebantur captorum corpora regum:
Ultima ſed patriæ victima Cæſar erat.
Tertia lixivio flaventes lota capillos
Ibat: in ore notæ ſimplicitatis erant.
Huic dabat ipſe ſui Neptunus jura tridentis,
Et famulas Nereus pone trahebat aquas.
Ipſe diu quærens agnovi pilea tandem,
Calcatumq; jugum, Naſſavioſq; Duces,
Et ſimul Heroas Batavos magnæq; nepotes
Stirpis, ab antiqua nomina ducta domo:
Cùm benè perſpexi, Salve mea patria dixi:
Illa nihil contra: patria triſtis erat.
Mox tamen in geminas oculis invecta ſorores,
Infeſto querulos prodidit ore ſonos.
Jam ſatis hic veſtris miles ſudavit in armis,
Cui debent aliquid pallia, plura togæ.
Teſtis erit Felix: cum Cæſare teſtis Aratus,
Et Cicero, ille tuum Martia Roma decus:
Ut taceam verſus veſtri Sermonis Athenæ
Quod dedit, & Latiis Carmina luſa modis.
Vos ſibi devinxit, ſed nil dum præſtitit illi,

Quam tetigit tenero corpore natus humum.
Hactenùs indultum eſt: quæ maxima poſcimus, ætas
Dum negat, & ferri tam grave neſcit onus.
Nunc humeris vires, roburq́; acceſſit ab annis,
Nunc dicam, meus eſt, injiciamq́; manum.
Sat placuit Batavis Romana vel Attica Siren
Auribus: illa tuis mera terenda rotis,
Libera qua currus victoria volvit ovantes,
Et res in roſeis publica fulget equis.
Dic Albæ, Parmæq́; minas, & crimina regis,
Quæ fuerint noſtris cauſa, faceſque malis:
Dic Socium Gallum, tractoſq́; in fœdera reges,
Anglus & in bellum quo duce miles eat.
Hinc tibi laus ſurgat: Batavûm te littora credant
Ultima: cum patriæ nomine creſcat honos.
Palladis urbs pugnam pro ſe Marathonis in arvis
Cæperat, & victas tot celebrare rates:
Roma ſuis omnem ſubjectum Legibus orbem,
Imperii & fines ſolis utramq́; domum.
Tum pariter, cum regna tibi, cum bella placebunt,
Si ſapis, à nobis, non aliundè petes.
Magnus amor patriæ eſt, & gloria magna Quiritum:
Laudat Erichthei dum tempora fama vetus.
Hærebam dubius, Paridiſq́; exempla timebam:
Juverit una licèt, plus nocuêre duæ.
Ite pares hinc, ite pares me judice, Divæ,
Nobilis in ſcriptis triga futura meis:
Voſque valete leves curanti ſeria nugæ:
Ordinibus Batavis hoc vigilatur opus.

DACTY-

DACTYLIOTHECA

GLORÆI.

ANNULE Principii nuſquam pereuntis imago,
Et cui vel finis nulla, vel ipſe tibi:
Annule, qui Cœli ſpecie redeuntis in orbem
Telluris cohibes omni parentis opes:
Annule, qui rigido Lapidem redimite Metallo
Fixa Promethea vincula rupe refers:
Annule, qui tribuis quod jus Natura negavit,
Ingenuoſque tuo ſolus honore facis:
Annule teſtis opum, quo plebs Romana carere
Cogitur, anguſtus quem ſibi clavus habet:
Annule, Legati quem ſacra, & judicis æqua,
Et ſcutata manus Centurionis amat:
Annule, quem donant reges, quem donat amator,
Quem fovet in tepido dulcis amica ſinu:
Annule, cui commiſſa penus, commiſſa ſupellex,
Servitii fures non metuêre manus:
Annule, qui miſſæ ſignas arcana tabellæ:
Legitimi ſacrum pignus & arrha thori:
Annule ſecreti vindex, cuſtodia veri,
Qui perhibes pactis, muneribuſque fidem:
Annule, cui moriens & villas credit, & agros,
Tutelamque ſuæ prolis, opeſque pater:
Annule, qui peſtem, fœdumque arcere venenum

Pectore, qui philtri crederis eſſe loco:
Annule, qui magicæ non ſervis inutilis arti,
Cùm tua ſidereis eſt rota picta notis,
Annule, quo ſolo ſi cedis dextra ſiniſtræ
Fallitur: armillis eſt, puto, juris idem:
Annule, quem minimus digitorum geſſit, & index:
(Scilicet hic Achates, hic Coriannos eras:)(eſt,
Annule, quem poſcit minimò qui proximus ungui
Eque tuo digitus nomine nomen habet:
Annule, ſubtili vis ad præcordia vena
Cujus inexplicita traditur ire via:
Annule, quem ferro procudit, & ære vetuſtas:
Optimus, argenti non grave pondus eras;
Annule, ſed caſtum cui nunc vix ſufficit aurum:
Tale tamen priſci læva Dialis habet:
Annule, qui totos minimo comprendere cenſus,
Qui pretium fundi claudere parvus amas:
Annule, qui miſtis etiam ſpectare metallis,
Unáque quem totum gemma cavata facit:
Annule, qui Sarda fulges, qui vinctus Achate,
Quem decet ex Arabum littore vectus Onyx:
Annule Beryllo renitens, viridique Smaragdo,
Cuîque Adamas, & cui fulvus Iaſpis adeſt:
Annule, qui totos hyberno Sole premebas
Articulos: pretii cui modus, æſtus erat:
Annule per luſum cui mobile dextra ſigillum
Ventilat, & gemmam vertit in orbe ſuo:
Annule, Pyrgoteles duro quem incidere ferro,
Quemque Dioſcoridæ ſculpere docta manus:
Annule, cui ſcalpro quæ ſæpe incuſa figura eſt,

Hæc aliàs cœli munere tuber habet:
Annule, materies in quo ne ſola placeret,
Sæpè Triumphales adjiciuntur avi.
Annule, qui Sphingas, qui turpia corpora ranas,
Sed tamen & magnos dignus habere Deos:
Annule, Cæſareos qui fers in imagine vultus:
(Ah capital Paulo quàm prope crimen eras!)
Annule, qui Gygi Lydorum ſceptra dediſti,
Qui, te Perſeæ caſſidis inſtar habet:
Annule, at Euphratis quem contrà ripa Seleuco
Abſtulit, & regni ſpem dedit eſſe ratam:
Annule, qui Samio jactura negata Tyranno,
Quem miſer, heu, nollet non periiſſe ſibi:
Annule, Cannenſis quo ſanguinis indice, menſa eſt
Carthago modiis Romula caſtra tribus:
Annule, Proſcriptor Nonî: quo Cæpia Druſum
Odit; & in Syllam ſe tulit ira Marî:
Annule, quem fatum docuit Demoſthenis, & quem
Annibalis celerem mortis habere viam:
Annule, quem loculo varium qui condidit uno
Romuleâ primus Scaurus in urbe fuit.
Annule, quo Magni laurus ditata, Latinus
Cùm Mithridatæas Jupiter hauſit opes:
Annule, quem ſenis diſtinctum à Cæſare thecis,
Marmoreâ Genitrix vidit in æde Venus:
Annule, non unum quem ſacra Palatia ſervans
Marcello acceptum pulcher Apollo refert:
Annule, te quicquid (nam non eſt omnia noſtrum
Dicere) quæ ſequitur charta fuiſſe docet:
Annule, qui quondam gemmis inſignis, & auro,

At nunc Gorlæi parva papyrus eris:
Annule, quem gemmis, & quem nunc præferat auro,
Quiſquis erit, veterum quem Monimenta juvant:
Annule, priſcorum Vindex redivive dierum,
Hei mihi! cur lucem nex premit atra tuam?
Annule, qui nobis Latium, qui reddis Athenas,
Hei mihi, cur turpi conderis ipſe ſitu?
Annule, Vir magnus prohibet, qui ſorde remotâ
Dat tibi candorem, quem neq; gemma dedit.
Annule, ſi carie tamen, & rubigine ſcabrâ
Roderis, antiqui temporis iſta nota eſt:
Annule, ne pudeat: numerat non pondus, at annos
Qui ſapit & vitium diligit ille ſuum.
Annule, quot longos ſenuiſti marcidus annos,
Gorlæo totidem patre renatus ages.
Annule, nunc te iterùm procerum manus atteret, & tu
Nunc iterùm dignum principe munus eris.
Annule, qui thecam poteras habuiſſe ſepulchrum,
Hæc natalis erit nunc tibi, theca, locus.

EPISTOLA IACOBÆ BAVARÆ AD IOHANNEM PATRUUM,

Auctore IANO DOUSA patre, cui proximè ſequente epiſtola reſpondet GROTIUS.

INſpicis? an tituli novitas vetat? inſpice: non hæc
  Mittitur a Tungris littera ſcripta tibi.
Durdrechti dominum princeps Iacoba ſaluto:
  Sed tamen urbs, memini, cum fuit iſta mea.
Omnia vertuntur; ſic te Eliſabetha maritum,
  Ludſenberga ſuum nunc vocat ora ducem.
Exclamare lubet: Quantum mutatus ab illo,
  Centronum ac Legiæ qui modo præſul eras.
Ipſa ego, quam dominam agnôras, nunc ſpreta cliente
  De patrua cogor aſperitate queri.
Heu, terris ſpoliata meis, ac parte bonorum!
  Quæ natæ paulo liquerat ante Pater.
At non tantus eras, tibi cum patrona vocabar,
  Quum primum comitis nomen adepta fui.
Tunc mihi ſpondebas operam, ſtudiumque fidele,
  Et fore te addictum tempus in omne mihi.
Voce, manu: ſimul ipſe Deos in vota vocabas:
  Et facere indubiam frons quoque viſa fidem.

Qui

Quis non ex animo patruum hæc voviſſe putaret?
At tu (pro facinus!) inſidiator eras.
Scilicet haud uno quæſiſti crimine palmam?
In neptem patruus, in dominamq́ cliens.
Perfidiâ, impietate ſimul graſſatus, & armis:
Auſus & ipſe tuam conſcelerare domum.
Scilicet hoc fuerat, propter quod præſul, iniquo
Obſidio à Tungris cùm premerere tuis,
Fratris ope, exemptus diſcrimine, redditus urbi es
Ipſe tuæ, & pœnas gens inimica luit:
Ipſius ut natam, viri ex cui proximus eſſe
Debueras, armis perſequerere tuis?
Eſſet ut officij mea tanti injuria merces?
Ah, nolim manes hoc meminiſſe patris!
Quid precor? ah patrii meminerunt omnia manes!
Teq́ue reum jam nunc proditionis agunt,
Ingratumq́; vocant, dignum nec honoribus illis,
Expenſos toties quos tulit ipſe tibi.
Ipſa ego, quanta tibi, præter legata parentum,
Commoda, quos titulos gratificata fui?
Muneris eſt noſtri denis quod millibus auctus:
Cum Leda Arkelius quod tibi ſervit ager.
Muneris eſt noſtri, Belli quod nomine Montis
Acceſſit titulis Hannonis ora tuis.
Scilicet auctus ope hac, in nos uti cornua vortas;
Exitioq́ue ipſi ſint mea dona mihi.
Sic inſpirato paſſa (heu) ſum vulnus ab hoſte
Natricem in proprio viſa fovere ſinu.
Quid tamen hoc mirum, patruo ſi credula neptis,
Falſaq́; flamineâ fœmina fraude fui?

Blanditiæ id fecere tuæ; me frontis honeſtas
Impulit & tituli pontificalis apex.
Credidimus ſcriptis conſignatiſq; tabellis:
Pollicitis teſtes addideraſq; Deos.
Teutonicam certe illa fidem promiſſa mereri
Viſa: neq; in patruum ſuſpicioſa fui.
Necdum etiam mentis violentæ eruperat æſtus.
Heu, in perpetuum debuit ille premi!
Arkelium (memini) quum perfidiæ ipſe notares.
Exemplis peccas turpiùs ipſe tuis.
Quin grates etiam nobis (veterator) agebas,
Promam adeò extollens munificamq; manum.
Faſſus adhæc, quod ſpe plura & majora dediſſem,
Nomine quo nobis debitor uſq; fores.
Heu, ubi avita fides, dominæ jurata Jacobæ!
Væ miſeræ quoties hæc iteranda mihi!
Hoc erat, hoc igitur, quod jam trieterida nonam
Uſq; ſacerdotis munia ſpreta tibi?
Ex quo Tungrorum delectus epiſcopus audis,
Teſtatus titulos hos ſatis iſſe tibi.
Obſidii cauſſa illa tui, Legiæq; rebellis,
Hei, quanto patri conſtitit illa meo!
Teſtis inundatus civili ſanguine Moſa,
Ah! nolim Tungros hoc meminiſſe tuos:
Quos pater obſeſsâ niſi ſummoviſſet ab urbe,
Quis tibi defecto (quæſo) tuliſſet opem?
At tu, ſi incolumen voluiſſent fata Jacobam,
Perpete debueras obſidione premi:
Flaminiq; vicem, multo ſufflamine ſtringi
(Declivi uſque adeò tramite) dignus eras.

Noluit hos genitor, fidei uon immemor unquam,
Pontificem cathedræ reſtituitq; ſuæ.
Non quia tu dignus, ſed enim quia candidus ipſe?
Quam diſpar fratris moribus ille ſui?
Te vacuum ſiquidem prava ambitione putavit,
Nec cadere in fratrem tam grave poſſe nefas.
Quanquã etiam tibi præſumptæ, dum viveret ipſe,
Multa poteſtatis jam data ſigna forent.
Primùm, quod ſacris præſul dare nomina nolles.
Hoc animi indicium ſceptra potentis erat.
Flaminis at quanto ſatius te munia fungi,
Et dare in anguſtos thura merumq; focos:
Quam tot colla ducum ferro demeſſa, virumque
Millia tot nutu ſtrata videre tuo?
Tunc, cum cæſorum calcares victor acervos;
Moſa cruentatis decolor iret aquis.
Nam quid ego hic Wordæ referam munimina,
Annuerat precibus quã pater ante tuis, (paullo
Hac lege, ut conclave inibi & nova tecta locares:
Pro conclave ſed arx ædificata tibi.
Nec tamen offenſus tantæ pater augmine molis;
Æmula Hageſteinæ jam licet illa foret:
Contentus dicto te dimiſiſſe jocoſo,
Tuta quidem hoſpitio tecta locata tibi.
Cauto opus eſſe tamen, ſibi ne hæc ſubſtructio por-
Aut ſoboli accideret exitioſa ſuæ. (rò,
Vera pater monuit, mallem ædificare vetaſſet,
Vel cæptum potius impediiſſet opus.
Una dies tantam potuit ſubvertere molem,
Vix luſtri ſpatio quæ properata tibi.

Unius edicti tantum effectum poteſtas,
Germani arbitrio ſic reprimenda fuit.
Ille quidem prudens prævisa pericula pridem
Conſiliis ſtuduit antevenire ſuis,
Conventu indicto, generi poſt funus acerbum;
Deficit hoc uno noſtra querela loco.
Hoſtica quod facere auſa manus, mihi ſcribere
mors eſt.
Si mihi, ſed tecum mors properanda fuit.
Indicto conventu igitur, ſe nempe putavit
Sat ſibi, ſat natæ conſuluiſſe ſuæ;
In ſua ſi proceres jurati verba frequentes
Signarent ſcriptas publicitùs tabulas.
Quarum ſumma fuit, ipſum ſi fata vocarent,
Nullius ſubdi ſe ducis imperio
Paſſuros, quam (Guilielmo quæ nata) Jacobæ.
Quatuor hæc populis una futura ſatis.
Ordo omnis juravit in hæc majorq́; minorque,
Oppida, præturæ, nobilitáſq; frequens.
Ille quidem hæc cavit; ſed enim quæ cautio contrà
Inſidias potuit cui ſatis eſſe tuas?
Quæ tamen, ô, te ſæva animi fiducia, præſul,
Induxit nepti bella movere tuæ?
Quæve tibi attonuit aures Bellona flagello?
Regis an hoc quoniam res benè ceſſit avo?
Te quoque ſperaſti, viduam dum invadis & orbam,
Succeſſu uſurum poſt duo ſæcla pari?
Cauſa mea eſt diſpar: invitis civibus Ada
Loſſenſis fuerat virgo jugata toro.
Admiſſum quid tale mihi? Patria auſpice, nupſi.

Del

Delphino, cui me tradidit ipſe parens.
Quem niſi fatali manu mors invidiſſet amanti,
Haud mihi jam patrui bella timenda forent.
Improbe, quid rides? niſi me præſagia mentis
Decipiunt, eadem te quoque fata manent.
At nihil ille mali meritus, tibi debita pœna hæc
Fas, noxam æquo animo qui meruere pati.
Quid? non audiſti ſcelus hoc quæ exempla ſequantur?
A patruo at poteras doctus id eſſe tuo.
Hunc etiam viduam Marte infeſtare parentem
Imperii vecors extimulavit amor.
Ille tamen victor (fateor) ſed reſpice finem:
Eveniat noſtris hoſtibus ille furor.
Scilicet Hamatorum & Aſello nomina piſci
Quæ debet, noſtræ hinc factio nata domi.
Quæ tibi nunc cordi eſt, quam tu præponere nepti
Audes, Egmondis fretus & Herculeis,
Queis mala tot noſtri retulere accepta parentes;
Imperio ut taceam tot data damna meo.
Horum ope, Gorcomium portas tibi nocte recluſit,
Captaque non ægrè proditione ſua eſt.
At non perfidiâ longum læta fuerunt:
Dii melius, ludus quos violare tibi eſt,
Ut meriti, pœnas certè ſolvêre nocentes;
Guilielmum ante alios ſcis cecidiſſe tuum:
Guilielmum fruſtra contra ſua fræna tenacem,
Ultimus Arkelii nominis ille caput.
Demens quem non exilium, non arcta parentis
Vincula, fortunæ commonuere ſuæ.

Tu quoq; vindicibus noſtris dabis improbe pœnas,
  Statura, hei, quanto perfidia iſta tibi!
Nam tibi quem poſthac auſis ſperare fidelem,
  Ipſe nec exemplis anxius eſſe tuis.
Dum mihi juratos ſatagis corrumpere cives,
  Nobiliumque animos conciliare tibi.
Hisque novas tabulas, illis addicere prædam;
  Hos prece & armatis ſollicitare minis:
Proſcriptos trahere in partes, queis non modò inulta,
  At ſua laudi etiam flagitia eſſe jubes.
Imperia his, faſceſque & publica munia mandans,
  Municipeſque armans in mea damna manus.
Jam conſtare tibi gratis cœpere clientes;
  Pollicitis dites quos facis eſſe tuis.
Aurea (militiæ decus) his calcaria donans,
  Quidquid & aurati ferre ſolent equites:
De noſtro largiris opes, largiris honores;
  De noſtro miles, quæ meret, æra capit.
Hoſtica dum patrias circumfers arma per urbes,
  Injicis & dominas in mea jura manus.
Omnibus inſidians: nec te Goilandia, nec te
  Arx Wordæ ulteriùs, vel tua Narda capit.
Nec mitrâ venerandus ades (uti præſule dignum)
  Nec nivea innocuos velat aluta pedes.
Principis in morem, turmis ſtipatus & armis
  Incedis, niveo conſpiciendus equo.
Et (tanquam comiti) tibi fulvæ inſignia clavæ
  Præferri, pompâ te comitante, jubes.
Haud aliter, quàm ſi, non ut nunc patruus, ipſe
  Germano frater ſed mihi jure fores.

Ornatuſque meis, (cornix Æſopica) plumis,
  Oſtentas vires, ambitioſe, tuas.
Quo (Lymphate) ruis? ſacra te celebrare decebat:
  A ſacris diſtant quam procul arma tuis?
At vidua es patre orba, inquis: ſcio, non nego: quid
  Tutelæne igitur credor egere tua? (tum?
Quid faceres, niſi, adhuc coleres dum ſacra, profanæ
  Tutelæ tutus hic indiguiſſet apex?
Jam pupillares ætas mea tranſiit annos:
  Hinc tutore mihi nil opus eſſe ſcias.
Utq; ſit, haud patruo mihi opus Tutore: Brabantum
  Malo ducem: nobis hic capiundus erit;
Vel patruo invito (faveat dum Roma) parentis
  Germano genitus ſit licet ille meæ,
Nam quid agam potius genitore orbata, viroque:
  Partè etiam regni jam viduata mei?
Expectemne, mihi dum te quærente maritum,
  Contingat tædâ principe dignus Hymen?
Tene inquam, neptim quo non violentior alter
  Jure thori, atque opibus deſpoliare ſuis?
Idq́ue fuit, cur depoſitis mitrâque pedoque
  Juncta tibi inceſtis Eliſabetha thoris.
Cujus & ipſe ſacro ſobolem de fonte levaras.
  Quid facis? ah, non ſic uxor habenda tibi!
Connubii tabulas, dominam cum dote propinquis
  Redde ſuis: Nemeſi vindice digna facis.
Nec vidua Antoni eſt Apicato digna marito:
  Nec gener hoc cuiquam more parandus erat.
At tibi viſa parùm hæc, niſi noſtra in commoda pec-
    ces,

Inſuper, ac neptis impedias thalamos;
Brabanto infenſus, qui me defendere, quique
Flagitiis poſſet obvius ire tuis.
Vincla ſed ambobus cognati ſanguinis obſtant.
Quid refert nova dum vincula nectat Hymen;
Et mea Romanus firmet ſponſalia præſul?
Ultima quæ patris vox morientis erat.
Quæ placuere patri, non eſt mihi ſpernere honeſtum.
Invidiam thalamis detrahit ille meis.
Nec tanti mihi tæda, ſalus ſed publica tanti;
Crimine quæ peſſum ſe dolet ire tuo:
Tempore jam ex illo, poſtquam (auſpice Sigiſmundo,)
Tranſiit in thalamos Eliſabetha tuos.
Schiſmaticis dum conſiliis, & Cæſare abutens,
Arbitrii Papam non ſinis eſſe ſui.
Cæſare, ad imperii corpus, poſt funera patris,
Perſuaſo, ſceptri res rediiſſe mei.
Scilicet Hollandi ſolii hunc non eſſe capacem
Sexum. Quid mirum? res agit ille tuas.
Quo, niſi uti patruo mea prædæ hæredia cedant;
Et patriæ nobis præripiantur opes:
Hic ſcopus eſt, acies in quem tua dirigit arcum,
O, ego tanta negat poſſe videre mala.
I nunc, & ſceleri tutelæ obtendere velum
Perge tuo, & populo, non mihi verba dare,
Tunc, cui gladios cui tela intendis & ignes;
Huic, (rogo) vindiciis vis opus eſſe tuis?
Cujus in exitium curvis Jovis unguibus ales
Imminet, (impulſu concitus ille tuo;)

Pontificem exterrens, rebus ne cauſa novandis,
  Aſſenſum tædis commodet ille meis.
Fruſtra; etenim haud ſegnis viduus ſuccurrere præſul.
  Di melius! ſimilis non erit ille tui.
Tutelam affectas? quid, ſi cum infante puella
  Res tibi, vel viduus deſipiente foret?
Tu tamen hoc aures fuco mulcere Batavas
  Auſus & inſidias diſſimulare tuas.
Scilicet id fuerat, Leccæ cum nuper ad horam
  Concilium indictum municipale mihi.
Teſtis, quæ Bellis urbs nomina ducit ab hortis:
  Legati à populis huc coiere tribus,
Huc proceres quantũ eſt, cum nobilitate frequenti;
  Viſus at hic cauſæ nemo favere tuæ.
Excipe, jam ante tuis quæ pars obnoxia juſſis;
  Excipe & Egmundos Arkelioſque tuos.
Sic Patrui ſic paſſa mei tutela repulſam:
  (Gratia Dîs) juris ſic ego facta mei,
Legitima Hannoniæ à Batavis ſic reddita princeps
  Auſpiciiſque meis res mea cœpta geri.
Nec ceſſare tamen placitum tibi: ſæva cupido
  Obſtitit, & regni non moderatus amor.
Sic tibi Durdrechti patuerunt mœnia primum,
  Perſonam fronti detrahit illa tuæ.
Hanc tua proſcriptis pietas patefecit aſylum,
  Damnarat frater quos capite ante tuus.
Ille quidem capitis ſontes damnarat, at a te
  Non tantum his noxæ gratia facta ſuæ,
Sed nova tecum etiam ſociatæ in fædera dextræ;
  Fædera, fautores non habitura Deos.

Hei mihi, quid dignum ſcelere hoc & talibus auſis,
Aut tibi quid tantâ pro feritate precer?
Quid, niſi uti pergas? primo ut quoque tempore poſſis
Præmia pro meritis æqua referre tuis.
Perge, (uti cœpiſti) ſtrages cumulare tuorum:
Perge animum noſtris exatiare malis.
Nil moror: in ſuperos perjurus, perfidus in nos,
Impius, ingratus non potes eſſe diu.
Non potes, ultores homines, habitare, Deumque;
Impia qui pariter, tum pia facta videt.
Nec minùs ultores manes habiture paternos:
Hiſque ſimul pœnas & luiture mihi.
His inquam, quos vel perjuræ crimine linguæ,
Perfidiâ placuit vel violare tibi.
Intereà, (ſponſo dignas ex præſule) neptis
Delitias facias Cæſariana tibi.

RE-

RESPONSUM JOHANNIS BAVARI AD JACOBAM.

Mitto, JACOBA, potes mihi quam debere, ſalutem
Patruus, & quanquam non ſinis ipſa, tuus.
Fæmineos queſtus & verba minantia legi.
Iſta tui ſextus ſcilicet arma moves.
Stulta, quid inſanis? quis curatoris egentem
Te neget, hæc auſam ſcribere verba viris?
His ego terrerer, quem non Arduenna rebellis
Terruit, excuſſo Moſa nec ipſe jugo,
Condruſonumque ferox acies, Eburoq; tumultus,
Contemptrixque necis Parviſiana manus? (tur.
Nunc tamen ecce tui Thuridres mea ſigna ſequun-
Tunc dubium Legiæ Præſul, an exul eram.
Exuleram certè. Trajecti mænia teſtes,
Obſidio ſedes nobilitata meo.
Nec tamen extremis animi fiducia rebus
Defuit, aut ſociæ, quïs erat uſus, opes.
Nam Nemetocernâ vênit mihi miles ab urbe,
Sequanicæque mihi concinuêre tubæ:
Nec miſerum fratrem pietas Gulielma reliquit:
Diſſimilis natæ quam fuit ille pater?
Non pudet, & fateor: nec enim benefacta meorum
Noſcere, more tuo, faſtus & ira negat.

Si tamen huic merito, vel ſi quæ plura fuerunt,
Gratia par factis nulla relata meis,
Umbra dabit veniam: quo me pia jura vocabant,
Sanguinis oblatum munus obire vetor.
Sæpe mihi frater lacrimis ita dixit obortis:
Per proavos Boia nomina nata domo,
Per tibi quæ caſto caput infula velat amictu,
Per defenſa mea Tungrica ſacra manu,
Sit natæ tibi cura precor, rerumque mearum,
Cum cinis, & Batavis flebile funus ero:
Unica quæ nobis ſceptri tam divitis hæres,
Quàm vereor tantas ut bene ſervet opes.
Nunc tamen, heu, vidua eſt: & tunc erit orba pa-
rente:
Sed vidua auxilio ne ſit & orba tuo.
Audiat hoc cælum: Non armis commoda ſector,
Quod mihi legatum vindico, cura tui eſt.
Quam bene ſanctarum voluit prudentia legum,
Vivat ut arbitrio fæmina nulla ſuo?
Nam quota pars animi ſupereſt, ubi ſola libido
Imperat, & pietas officioſa nocet? (tur.
Quid facerem? poſco, quod jus dabat: arma moven-
Debitus an ſperni ſe patietur honos,
Aut apud agnatam plus me Brederoda valebit,
Contemptuſque mei teſtis inultus ero?
At neque Di voluere: Ferox tuus ille momordit
Pulveream multa cæde cruentus humum.
Ille ferox jacet, Egmundis ſua regna Vianam
Auſus, & Herculeis æquiparare meis.
Digna quidem auctor habes civilis præmia belli,

Ex

Et tua jam tanti conſtitit ira tibi.
Tu tamen inſultas, & adhuc oblita tuorum
Quatuor, heu, populis funera quanta paras!
Quæ ſcelus hoc olim non deteſtabitur ætas?
Fæmina tutorem ne ferat, arma tulit.
Sume colum, lanamque manu, muliebria neſcis
Geſta, nec ad fuſos, & tua fila redis?
Hæc te cura decet, non fines Marte tuendi,
Publica nec moles, imperiiq́; labos.
Ille nec Auguſtam paſſus regnare, nec Adam:
Nunc Batavus leges audiet ergo tuas,
Zelandoſq́; reges, & duros Hannonas, inter
Penſa puellaris jura petenda chori?
Nonne truces populos, & quod vicinia bellum
Jam parat, & circum tanta pericla vides?
Accipe me ſocium, defenſoremq́; ſalutis,
Qua ſine me nunquam tuta futura tibi eſt.
Quid mihi te tumido patronæ nomine jactas,
Promiſſamq́; refers voce, manuque fidem?
Sive cliens tibi ſum, tua me ſine jura tueri;
Sive tibi patruus, patris obire vicem.
Quid mihi perfidiæ non ceſſas fingere crimen,
Ingratumq́; reum proditionis agis?
At non talis eram, mea cùm victoria priſcus
Iſelſteiniacæ concidit urbis honor.
Area nunc, veſtris prius arx, fuit æmula rebus,
Egmundos nolim quod meminiſſe meos.
Tunc tibi præſidium, columen, tutela, receptus,
Exemplum fidei nobile ſolus eram.
Nunc ubi tot grates, blandumque ſonantia verba?

In Lethes tacitas an tulit auſter aquas?
An quia proſcriptæ ſum nobilitatis amator,
Invidiam nobis concitat ille favor?
Principis egregii laus eſt ſuccurrere lapſis,
Supplicibuſq; ſuis ferre libenter opem.
Exutæne bonis, & non aliena petentis
Perpeterer turbæ pondus abeſſe preci?
Non majoribus illud, avo nec Cæſare dignum,
Sævitia ingenio nec facit illa meo.
Exulibus favi, memor exul & ipſe fuiſſe,
Meq; mei quondam movit imago mali.
At te, quæ miſeris inſultas fronte ſuperbâ,
Maxima fortunæ vindicis ira manet.
Quid faceres, ſi quam meruiſſent crimine pœnam,
Cauſſa nec ærumnæ civica bella forent?
Non ita pacatum capiet diſcordia finem,
Quæ toties noſtris tam malè ceſſit avis.
Crudelis ſoboles magis, an magis impia mater?
Crudelis ſoboles: impia mater erat.
Vos etenim Valachri portus, & littora teſtes,
Qua mare purpureis decolor ivit aquis.
Moſa peremptorum tantùm non ſtratus acervis
Viſus ad æquoreos tardior ire ſinus.
Quin ſenſere ſuas & Delphica mœnia clades,
Worcomiumq; ſuas, Gorcomiumq; ſuas.
Hæc mala non ulli metuent me præſide cives:
Diſſidiis finem ponere culpa mea eſt.
Sive quis a Piſci, ſeu nomina traxit ab Hamo,
Ille, vel hic cura compare dignus erit.
Objicis & tædas, mulier, tua crimina nobis.

Ex animo, tædas tu ſcelus eſſe putas?
O utinam; neque enim nunc deſolata marito
Lugeres vidui triſtia damna thori.
Amplexus mors atra tuos livente veneno
Abſtulit: ille ſuum concidit ante diem.
Nonne vides? Fato non ſunt tua gaudia cordi,
Funeſtaque venit cum face dirus Hymen.
Tu ſecura tamen patriæ connubia rurſus
Sollicitas, & te jam novus urit amor,
Inceſtoq; tuis certas imponere fulcris
Fædere, communis quem tibi jungit avus.
Regia progenies audax in bella Philippus
Antoni fuerat, Margaridiſq; parens.
Joanni pater eſt Antonius: at tibi mater
Margaris, & fratri fædere juncta meo.
Proxima quam ſeries, amitinaq; jungit origo,
Ducere fas illam Pontificale vetat.
An quia forma placet? quia te tenet improbus ardor,
Cedent ſacra tuis jura cupidinibus?
Scilicet ut regnet Batavis Brabantus in arvis,
Indigenaſq; jugo gens peregrina premat?
Avertat Deus, & terrarum magnus in orbe
Curio divinas juſſus obire vices.
Signa canant potius, campis haſtata vagentur
Agmina: Durdrechti ſurgat in arma furor.
Herculidum ditio, & Wordenæ nobile caſtrum,
Et tu cum Goio milite Narda fave.
Fallor an Oceano demerſi conſcia Moſæ
Brila mihi, & famulis Rotterda dedit aquis?
Cedit: & hæc omnis comitem me ſponte ſalutat,

Submittitq; meis faſcibus ora caput.
Eſt aliquid cauſſæ populos habuiſſe faventes:
Cæſaris affinem plus meruiſſe thorum.
Quod cognata negat, thalamus dabit. Ibimu
ergo,
Ibimus, & Batavûm regna triumphus erunt.
At tu quæ noſtram ſpreviſti perfida curam,
(Nam pudor eſt vilis jam tibi) quære virum.
Dos tibi ſit, ſanguis; lecto ſacra carmina, diræ:
Tæda, rogus patriæ; ſint rata vota precor.
Sint rata vota precor, facio quæ patruus auſpex
Bellona thalamum conciliante premas:
Conjugioq; tuo ſis non ſemel ipſa ſuperſtes,
Oderis & pejùs quæ malè ſemper amas:
Tunc quoq; cum velles hæc irrita fœdera, duren
Ne viduæ nomen jam viduata feras:
Et quia vir tibi re nunc eſt pretioſior omni,
Sis geminis uno tempore juncta viris:
Rurſus &, ô, rurſus, tua, teq; libidine perdas!
Et ſubitò fit amans hoſtis, & hoſtis amans.
Plura petis? diro peragas in carcere vitam,
Inque tuas clades, cum fugis inde, ruas.
Sit fortuna levis vultu ſemel uſa benigno,
Sitque Deæ conſtans in tua damna fides.
Deniqve cum terras conſumpſeris, æquora tent
Sitque ſali eventus, qui fuit ante ſoli.
Pauper, inops lateas, rerumque & honoris egen
Umbra tui reſtes, & moriare diu:
Et tua plus felice ne non te principe poſſit
Terra queri, pelagi fluctibus arva natent.
Ip

Ipſa parens in te rerum natura rebellet,
Adjuvet & fati triſtia fila tui.
Si potes (ut ſummo claudatur epiſtola verbo)
Hæc ubi percipies vera, valere, vale.

HYEMIS
COMMODA, AD POTTEIUM.

Crede mihi, Pottei, prodeſt & frigus amanti:
Sunt quoque quæ nobis commoda præſtet hyems.
Ver Floræ proprium, Cereri ſacra dicitur æſtas,
Vendicat autumnum Bacchus, Amorque gelu.
Ecquid adhuc dubitas? inter fera frigora ponti,
Æquoreaſque hyemes creditur orta Venus.
Scilicet expulſus fugit ad præcordia fervor,
Brumaq; vim calidi fomitis intus agit.
Inde Cupidineis agitantur pectora flammis
Acrius, atque ipſo frigore creſcit amor.
Cernis ut ipſe foci gravius crepet ardor, & ignis
Pugnet in obſeſſas ſpiritus ire vias?
Hæc veterum nos ſcita docent, tu conſule faſtos:
Si vacat, è faſtis certior eſſe potes.
Conveniunt ſoli genialia feſta Decembri:
Saturnalitios poſſidet ille jocos.
Novimus & Faunum, nutricem novimus Accam:
Ultimus eſt horum qui ſacra menſis habet.
Proximus eſt Jano, qui nulla veſte Lupercos

Aſpicit, inq; ipſo corpora nuda gelu.
Sunt etiam generis Romana Chariſtia ſacrum,
Cum coît ad ſocias turba propinqua dapes.
Unanimes pariterq; viri, pariterq; puellæ
Conveniunt, generis conciliante Deo.
Vina juvant, ſanguiſq; juvat: ferturque Cupido
Illo præcipuè lætus adeſſe die.
Quàm benè cognati ſub nomine nomen amantis
Delites; affinem dilige, tuta via eſt.
Nulla poteſt cogi charos odiſſe propinquos:
Hunc timet affectum carpere mater anus.
Ecce quod hyberno ſpectatur tempore cœlum
Huc facit & quodvis ſidus amare docet.
Quis fuit Ægoceros, niſi Pan Syringis amator
Vrginis, unde ſuum fiſtula nomen habet.
Quid referam piſces, quorum hæc Venus, ille Cupi
Magna Syræ genti numina, magna mihi. (do eſt
Improbe quid tentas, Latonia dixit, Orion?
Pro pretio ſtellas improbus ille tenet.
Quis Cephei tuos, quis Myrtile neſcit amores,
Aut Ariadneæ ſplendida ſerta comæ?
Hæc quoque quæ ſuperûm ſublimis poſſidet axe
Sicca ſuum ſemper reſpicit urſa Jovem.
Juppiter Electramque polo, reliquaſque ſorore
Impoſuit: digna eſt res Jove, ſemper amat.
Nunc taurus trepidam fert per vada ſalſa puellam
Nunc in Tyndarii conjuge ludit olor.
Hæc vos ſcire decet, qui diſcitis æthera totum,
Non hominum vanâ ſcribere fata manu.
Dicite Chaldæi, roſeis cur vecta quadrigis

Tardior hyberno tempore ſurgat Eos?
Memnonis illa ſuum mater complexa maritum
Dulcia productæ gaudia noctis amat:
Jam matutini præſertim frigora cœli
Dum timet, in tepidos & fugit uſq; ſinus.
Sæpe Deæ Phœbus, quid, ait, mea tempora perdis?
Jam dudum repetunt ſidera feſſa diem.
Sæpè Aurora Deo, quid, ait, mea gaudia turbas?
Quære tibi Clymenen, me meus ignis habet.
Quid faceret, ſi jam Cephalo conjuncta jaceret,
Per quem Tithono non licet eſſe ſeni?
Quam juvat inſomnem ventos audire gementes?
Tutaque in anguſto membra levare thoro,
Et dominam foviſſe ſinu, nocte ſuprema
Frigidus hybernas moverit Auſter aquas?
Fælices quibus iſta licent: mihi bruma dierum
Det bona; ſunt animi votà modeſta mei.
Me focus aſpiciat dominæ circumdare tergo
Brachiolum, & furtim non referenda loqui:
Et prenſare manus & figere blanda labellis
Baſia, & in gremio ponere molle caput.
Cedite dicemus mala frigora: duplice flamma
Cingimus, hinc Veneris ſtat vir, & inde puer.
Tunc etiam noſter ſeſe fælicibus alis
Tollet, & ad cœli ſidera ſurget amor,
Cum mea lux glaciem mecum calcabit & ibit
Per vada nocturno contabulata gelu.
Quis putet? in glacie veros invenimus ignes,
Fervor in aſtris frigore regnat aquis.
Quis juvenum primus ferrati vincla cothurni

Nexuit,

Nexuit, & rapidis ocior ivit equis?
Quis docuit teneras iter hoc glaciale puellas,
Compoſuitque manus, compoſuitque pedes?
Lubrica ſulcatur ferrò via, lubrica certè
Eſt via ab inſidiis parve Cupido tuis.
Illo Mercurius poſuit talaria viſo,
Plus Batavos ipſis faſſus habere Diis:
Ipſa quoq; ad ſollers ſtupuit Cytherea repertum,
Scilicet & dotes juſſit adeſſe ſuas;
Dos Veneris tæda eſt, & acutum miſſile, turba
Spargere per glaciem quæ puerilis amat.
His aliquis tactus ferrò ſua vulnera ſenſit,
Vulnera nec ſoleis effugienda ſuis.
I puer, hæc docto mea carmina defer amico,
Me mea me glacies, remigiumq; vocant.

AD POTTEIUM
ELEGIA.

CArmina perlegi domino te digna locoque,
Qualia Lugduno mittere Muſa ſolet:
Quæ niſi ſollicito ſcirem dictata dolori,
Tranquilli poſſem credere vatis opus.
Sic etiam facili cecinit ſua triſtia verſu,
Pulſus ad Euxini Naſo ſiniſtra freti.
Sed tamen Arctoi gelido ſub frigore plauſtri
Nequitiæ pœnas pertulit ille ſuæ:
Te pietas & fata premunt crudelia, nec ſunt
Poſteriora tibi carmina, cauſa prior.
Nam finem ſibi damna negant, ſemperq; ſequendo
Creſcit, & in cumulum proficit ipſe dolor,
Scilicet ut poſſis animo delere ſororem,
Eripienda tibi jam quoque mater erat?
Tu tamen his major fortunæ pectora regno
Subtrahis, atque animo præcipis ipſe tuo:
Triſte negans quicquid neſcit ratione caveri,
Nec mala confeſſus poſſe nocere bonis.
Mens fuit æquatâ tecum pietate parentem
Exanimem lachrymis condecorare meis.
Mens fuit & triſtes Elegos donare, ſed illud
Officium laudes eripuere tuæ.
Quis tibi det fletus, nec diſcat juſtiùs abs te
Fortiter ad charos poſſe dolere rogos:
Nec natum præferre viro, donataq; ſanctis

Manibus, hac ſaltem quà licet aſtra ſequi.
Otia qui quondam poſeras reperire Camænis,
Cum quateret matris viſcera dira lues,
Et te teſte mali jam deſperata jaceret,
Summaq; votorum cum foret una mori,
Quanto nunc melius ſpernes lugere ſepultam,
Parte tenet patrium quæ meliore polum?
Crede mihi tunc cum tot morbis pervia mater
Languida vix aluit membra, cadaver erat.
Vivere jam cœpit cælo, terræque reliquit
Exuvias tantùm, ſed nihil illa ſui.
Nos miſeri gens flenda ſumus: lugere beatam
Invidiæ ſpeciem deſipientis habet.
Nil opus eſt ſacris ſolatia promere libris,
Omnia quæ memori condita mente tenes.
Humanæ ſiquid poterunt tamen addere curæ.
Conſilio ſit & huic quantulacunq; fides.
Funereas moneo tædas mutare jugali,
Sanguinis ut thalamo damna repenſet amor.
Jam deſolatos reparet nova nupta penates.
Hæc ſoror, hæc conjux, pluſq; erit una tibi.

EPISTOLA PALLADII
AD THAUMANTIAM
PATRI SUO NUBENTEM.

Sume, novercales ſed ſi priùs exuis iras,
Eſt hæc Palladii littera ſcripta manu.
Nec volo te falli: non eſt manus iſta mariti:
Spes tamen, heu memini, cum fuit iſta mihi.
Et fuerat fortaſſe tibi, niſi crimina tantùm
Perfidiæ fictus diſſimulavit amor. (querelæ
Quid queror, aut quorſum? nec quid prodeſſe
Jam poſſint video, ſed tamen æqua queror.
Perdidimus vires odii, ſolamen amoris:
Perdidimus pariter teq; tuamq; fidem:
Omnia conſumpſi: levis eſt jactura querelæ,
Si cui nil præter verba perire poteſt.
Juro, tibi toties juratum numen Amoris,
Juro tuam vitam, vita, tuumq; caput,
Blanditiasq; tui vultus, oculoſq; loquaces,
Et quicquid melius te meminiſſe putem.
Nec potui ſperare nefas, nec credere poſſum,
Sed videor ſomnis invigilare meis.
Ille recens luctus ſe non capit: omnia tento,
Indignor, dubito, deprecor, oro, queror.
Ah leve fœmineum ſemper genus! illáne quondam
Baſia dicta mihi qui ferat alter erit?
Atq; utinam quivis non tam mihi proximus alter:
In ſocio majus crimine crimen habes.

Si libuit peccare tibi, ſine patre licebat.
  Invidiâ cauſam prægravat ille tuam.
Hoc mihi quod noſtros ſimul inceſtatis amores
  Hoc dolet, hæc iræ maxima cauſa meæ.
Si tamen, ô poſſim ſatis hoc odiſſe quod odi!
  Quid faciam, in tanto vulnere læſus amo.
Ipſe dabit veniam pater, aut peccavimus ambo,
  Hoc ego rivali judice tutus ero.
Compare judicio placuit tua forma duobus:
  Jure quidem melior cauſa prioris erat.
At nunc ille meos oculos, mea vota ſecutus,
  Tantum degenerem non probat eſſe ſibi.
Nil ego commiſi, niſi quod conſtanter amavi;
  Hæc quoque, ſiqua fuit, non mea culpa fuit:
Nam tua tam blandæ quem non cepiſſet imago,
  Et teneri riſus, aptaq; verba joco?
Quis non amplecti graciles deſideret artus,
  Et tam purpureis baſia ferre genis?
Adde, quod ingenio cunctis prelata puellis
  Hac quoque non ſtultis docte placere potes.
Fecit & hoc ut amem, quod me quoq; rebar amari:
  Heu nimium juvenes credula turba ſumus!
At quis non lachrymis oculiſq; fatentibus ignem
  Crederet, & verbis muneribuſq; tuis?
Oſcula non referam preſſis hærentia labris,
  Et niveum pectus, virgineoſque ſinus,
Pluraq; quæ vidi nondum benè viſa parenti
  Prætereo: tangi vulnera noſtra negant.
Juſtior erroris fuit excuſatio noſtra,
  Quod mihi non ſoli ſit ſimulatus amor.

Conſcia ſcit genitrix quæ cum te ſæpe moneret
   Complexus fugeres, alloquiumq; meum,
Cautior aut ſaltem, ſi non immitior eſſes,
   Audiit hoc unum, non patienter amo.
Quo gemitu noſtras tuleris, qua fronte tabellas,
   Scit ſoror, officiis fida miniſtra meis.
Me quoque fœlicem chari dixere ſodales,
   Et placui vulgi ſuſpicione mihi:
Nec tamen aſſenſi, leviter mea vota negavi.
   Cumq; alios vellem fallere, falſus eram.
Eſt mihi, plus auro ſpectandum munus ab arte,
   Quod demptum dextræ fert mea dextra tuæ?
Tu mihi (nam poteras demum prohibere) dediſti;
   Tunc quoq; cum finxi reddere, triſtis eras.
Fortè puellares inter mihi juncta choreas,
   Auſa palàm pignus diſſimulare tuum,
Hoc, ais, unde tibi? ſpolium, non ambigo, charæ
   Virginis, aut cupidæ munus amantis habes.
Hoc ego ſub vinclo ſocialia vincla recordor,
   Illaq; quæ tulerant brachia pacta mihi.
Nec minor aſcriptas ſervat mihi cura tabellas,
   Te fore pollicitas tempus in omne meam:
Has ego pro domina complector & oſcula jungo,
   Has comites noſtrum ſemper habebit iter.
Hei mihi quòd pariter nequierunt verba teneri,
   Voxq; ſibi gemitu teſtificata fidem!
Qua te non alios juvenis ſperare lacertos,
   Primaq; jurabas gaudia ferre mihi:
Tradita quæ ventis & trans mare vecta Britannum
   Tam procul, heu, nullo ſunt reditura die!

Crede mihi, conſtant nulli perjuria gratis.
  Crede mihi, ultorem res habet iſta Deum.
Audio jam veſtros morbo flagrare penates,
  Et prætentatum funere virus ali:
Quod metuo dicam: ſint omnia vana timori:
  Perfidiæ pœnas exigit iſta lues.
Parcite formoſæ, fatales parcite flammæ:
  Non ego ſum tanti; ſit metuiſſe ſatis.
Cui tamen heu! parco? quæ me furiavit amantem;
  Simplicitas nuper cui mea ludus erat.
Uſque adeone tuis igitur res digna triumphis
  Figere de noſtro corde trophæa fuit?
At puer & certè rudis hæc ego miles ad arma,
  Nullus & à tanta proditione metus.
Vix dum terna mihi quinquennia fecerat ætas;
  Jamq́; quid eſſet amans neſcius, iſtud eram:
Inſidiata mihi teneris tu protinus annis,
  Seu levis ille fuit, ſeu ſimulatus amor.
Perfida quid merui? tibi quod primordia flammæ
  Læſaque non alio corda calore dedi?
Hei mihi cur unquam Tungrorum venimus urbem,
  Conjugii feſtas concelebrare dapes?
Depoſitum fatale, meæ Thaumantia curæ
  Credita, nec ſolum nos ſociavit iter:
Hærebam lateri comes, & tibi noſtra vacabant
  Lumina, te noſtræ ſuſtinuere manus.
Inde mali labes; in me ſine fraude Cupido
  Interger, & præſens cum face venit Hymen.
At tibi Tiſiphone ſuccendit corda veneno
  Imprſſitq́; ſuas dira Megæra faces,

Pallida me macies, gemituſque è pectoris imo
  Prodit, & injuſſæ quæ maduere genæ.
Ingenii nec cura mihi, ſed triſte veternum
  Obſidet, & reſidis pectora torpor habet.
Tu prohibes animo ſolitas evolvere leges,
  Juraq; diſcentem ſub tua jura vocas.
Noctes atque dies tua me, tua ſemper imago
  Opprimit: os nomen murmurat uſque tuum.
Tu quoque dicebas ſine me tibi rara venire
  Somnia: purpureus tinxerat ora rubor.
Complexus etiam ſimiles, & proxima veris
  Oſcula narrabas, ſpemque fidemq; thori:
Omnia quæ mentes poterant flexiſſe ſeniles,
  Et puto non aliis ſuccubuiſſe patrem.
Dic age, id tandem? tibi me mutavit amantem,
  Dic age, diſſidii quæ tibi cauſa fuit?
An quia conjugii diſpar fortuna videtur,
  Hic tibi qui fuerat pectore ceſſit amor?
At nec opes nec honos, generis nec gloria diſtat:
  Tota ſed æquali pondera lance ſedent.
Sed tua quæ levitas nato præferre parentem
  Non dubitat, juvenem poſtpoſuiſſe ſeni.
Me certe terrere domus tamen omina veſtræ
  Debuerant, cæcus ni vetuiſſet amor.
Neſcio quæ totam gentem ſcelerata libido
  Exagitat: furiis hi placuere lares.
Nam cui non audita ſoror, funeſtaq; raptus
  Crimina & infauſtæ ſæva pericla fugæ:
Inde novum ſemper ſcelus & trucis auſa mariti,
  Illaque certatum pejor an ille ferct?

Feci

Fecimus exemplum cunctis memorabile ſeclis,
Affines uni dum juvat eſſe domo:
Pugna patri natoq; fuit, communia cum quo
Proſcriptus generi nomina ferret Arabs.
Hos igitur propter genitor certavit ambres,
Amplexuſq; ſui maluit eſſe ſuos.
Nec tamen hunc culpo (quis enim culparet aman-
tem?)
Debuerat quanquam non aliena ſequi;
Aut quaſvis potius quam nati quærere tædas,
Et ſi non aliis parcere velle mihi:
Tu magis una nocens, quæ, ſi modò vera feruntu
Diceris ipſa meum ſollicitaſſe patrem.
Expertus didici quæ ſint quibus uteris artes,
Et quibus illecebris concilietur amor.
Non ego, non fueram ſatis in tua vulnera ſolus:
Pergis, & ex tota gente tributa petis.
Gratulor inventum qui me fælicior eſſet,
Nec quoſcunque tibi diſplicuiſſe viros.
An non ipſe tibi, ſed opes, & luxus, & illa
Marmora ſurgentis grata fuere domus?
Et quod contiguos deſpectans culmine fontes
Invidiæ nimiâ mole laborat opus?
Qui matri properatus honos tibi ceſſit in uſum:
Illa tibi fecit, proh dolor! illa locum.
Sic mihi ſucceſſit genitor, Thaumantia matri:
Ut viduus fierem, ſcilicet, orbus eram.
Conſequor heu quantū genitricis morte dolore
In nece materna plus mihi matre perit.
Me maleſidus amor privignum fecit amantem,

Et faciet patrem, quem potuiſſet avum:
Nec pridem ſperat nurus jam diceris uxor:
Pro charâ fratres tu mihi prole dabis:
Cumque puer noſtrâ repebit parvulus aulâ,
Audiet, hic patri debuit eſſe nepos.
Hæc ego ſi ferrem ſaxis & cautibus eſſem
Durior, hybernâ quas mare tundit aquâ.
Nec volo, nec poſſum men' ut præſente paternos
Tu nova nupta premas & patiente thoros?
Injiciam nec jure manum? nec fœdere noctem
Evincam? pulchros involet ille ſinus?
Ergo novercalis nos pars aliquantula regni
Imperium veteris triſte feremus heræ?
Ibimus atque Iſtri potius ſulcabimus amnem.
Non erit ingenio ſævior ille tuo.
Nec metuo, quanquã metuo quoq; tela, nec undas:
Dum te non videam cuncta pericla placent.
Tum ſi fortè tuas continget nuntius aures
Oſſa peregrino noſtra jacere ſolo:
Fac genitor jam morte mea ſecurus amorum
Gaudeat: hac illi nubere dote potes.
Si me vita tamen cupiet ſervare dolori
Hæc mandata tui nuper amantis habe:
Me rogo, ſiqua manent veteris veſtigia flammæ,
Quantum per thalami jura licebit ames.
Nec volo te Phædram: ſatis eſt odiſſe novercâ
Parcius: heu voti ſors miſeranda mei!
Cum ſenis in thalamos fueris deducta mariti,
Et vacuâ vidui parte recepta thori,
Dic rogo, ſed leviter, prior eſt ubi noſter amator

Qui me jam poterat ſic habuiſſe ſibi?
Sic te ſemper amet novus ille maritus, & illum,
Heu, melius quam me tu quoque ſemper ames:
Sic quoq; non fingas, qui non benè fingitur, ignem,
Nec tuus hoc ipſo more vacillet amor.
Sic mihi des fratres ſimiles mihi, diſpare fato:
Sic mihi ſit de te, ſed benè fida ſoror,
Deficio: maduere genæ: ſtant vertice crines:
Exanimi gelidus concutit oſſa tremor.
Hæc quoqua ſcripta vides confuſi ſigna doloris,
Litteráque affectus exprimit illa meos.
Da veniam, dictavit amor; facit ille, quod ipſa
Fortè parùm metuit libera charta loqui.
Plura velim, ſed plura vetat reverentia patris,
Irrita ſpes, animi fax vetus, ira recens.
Rectius abrumpam: vox finiat una tabellas,
Diſceſſuſque mei ſit tibi ſumma. *Vale.*

In Paſcha, qui natalis vigeſimus tertius.

VEra dei ſoboles, hominis quem credimus una
Nobiſcumq; hominem, cumq; parente deum
Nos modò, qui triſtes ſub iniquo judice pœnas
Luxibus, & nigrum te moriente diem,
(Seu puduit ſolem domino pereunte videri,
Seu fuerat noſtri criminis ille color)
Oramus, jam parte tui dignare triumphi,
Dum novus inferno victor ab hoſte redis.
Mors ſequitur captiva; jacent diſrupta ſepulchri

Vincula: ſidereæ jam patuere fores.
Ungere quid Chriſtum muliebris turba parabat?
Illum, ſi neſcis, unxerat ante Deus.
Thura quid hic facient & quos affertis odores?
Suffimen patri gratius ipſe fuit.
Quæritur in tumulo vitæ, luciſque repertor:
Hoc peccata loco condita noſtra jacent.
At quem vos clauſum tam parva ſede putatis,
Non mare, non tellus, non polus ipſe capit.
Surgit mane novum, dum pulchrior ille reſurgit:
Et cum lucis hero lux reparanda venit.
Scilicet ut mortem tenebris ſignaverat æther,
Sic comes in vitam debuit eſſe dies.
Aſpicis ut primo radient convexa ſereno,
Floribus ut teneris luxurietur humus.
En Chriſtus pariter, pariterq́; renaſcitur annus;
Auctori plaudunt tempora læta ſuo.
Tum roſa quæ pratis latè viridantibus ardet,
Forſitan innocui ſigna cruoris habet.
Me quoq; cum domino ſimul & cum floribus ortum
Cur ego non iſta gratulor eſſe die?
Iſacidæ Phariâ domiti ſub lege jacebant,
Ipſaq́; libertas ſub pede regis erat,
Qui poſſet veteris patriæ ſperare quietem,
Et Cananæa procul paſcua, nemo fuit.
Iſta dies Moſen juſtas animavit ad iras,
Cum raperet feſtas, Azyma ſacra, dapes.
Fortes ite viri, quas nunc tener occupat agnus
Quas mox conficient, quantaq; bella manus!
Exitium video regi quam triſte parari,

Purpureâ vobis cùm mare ſtabit aquâ?
Nil deſperandi ſed nobis auctor Ieſus
  Certior: exanimum qui modò corpus erat.
Frigida membra crucem referunt; quæ vulnera mater
  Contigit, hoſtili vulnera facta manu.
Quid tibi tunc animi dicam pia virgo fuiſſe,
  Infœlix, ſub humum cum tuus iret amor?
Quo non ille ſenex turpavit vulpere canos,
  Qui reus aligero teſte peractus erat?
Tertia lux omnem detergit corde dolorem,
  Triſtitiæ veteri nec ſinit eſſe locum.
Cuſtodes trepident, plebes pia gaudeat: ipſe,
  Ipſe remolitus pectore ſaxa venit.
Hoc jubar, hoc alba juvenes in veſte loquuntur,
  Quos bonus etherea miſit ab arce pater.
Sic quoque diſiectis, quæ nunc eſt forma recurret
  Oſſibus, & cineres vita ſecunda manet:
Debemuſque nihil letho, niſi temporis uſum:
  Altera pars noſtri reſtat, & iſta redit:
Qualis cinnameo Phœnix juveneſcere buſto
  Creditur, in terris unica ſemper avis:
In veterem cuncti mundo flagrante figuram
  Ibimus, æthereâ gens reparata tuba:
Tunc cùm juſtitiæ medius veniæque ſedebit
  Arbiter, in clara præmia nube ferens:
Conſumptiſque ſimul terris & fluctibus, ignis
  In ſe conſtituet fata ſuprema ſibi;
Æterni quæ prima dies erit, ultima mundi:
  Fœlicem nobis hanc Deus eſſe velit.

Detque prius mentes quam corpora noſtra renaſci,
  Et ſtet pro vita poſteriore prior.
Non aliud puræ ſpondent myſteria lymphæ,
  Terque ſacer pueri fuſus in ora latex.
Quanquam etenim magnis vitiorum immergimur undis,
  Per Chriſtum vitiis libera turba ſumus.
Hæc ubi ſic repeto, cùm me quoque veris imago
  Immemorem veris non ſinit eſſe mei.
Quam modò cœpta fuit, quã mox abitura juventus?
  Hei mihi, quot noctes, quot periere dies?
Appoſuit geminos luſtris mihi quatuor orbes
  Per biſſena regens ſidera Phœbus equos.
Annum qui ſequitur cum primo flore genarum
  Hunc tibi ſumme parens, & tibi Chriſte dico.
Sanctior adveniat quam retrò volvitur ætas,
  Vindicet ex illa tempora plura labor.
At tu natalis, noſtrorum prime dierum,
  Da veniam quod te non colo, ſacra colo:
Non vacat a tantis in te deſcendere curis:
  Plus aliquid vitâ lux dedit iſta mihi.
Ille meas habeat, qui me quoque poſſidet, horas:
  Scilicet ille dedit te quoque poſſe frui;
Biſque ſuum fecit, cum me produxit in oras
  Luminis, & pretium cum fuit ipſe mei.
Concelebrent alii genialis fercula menſæ
  Quos juvat, & ſecum nata Falerna bibant:
Carminaque ingeminent lepidis applauſa choreis:
  Nos trahit antiquæ religionis iter.
Nec jejuna tamen læti ſolemnia ſacri

Ducimus, aut epulis gaudia noſtra carent.
Frangimus arcanum Chriſti ſub imagine corpus.
Hæ reparant animos, feſſaq; corda dapes.
Nec tunc cùm paſtus feriis in caſtra diebus
Depluit, Hebræis dulcior ille fuit.
Inde ſalutiferi libantur ſanguinis hauſtus,
Et ſedant noſtram pocula ſacra ſitim.
Tradidit hos ritus humanis dedita noxis
Victima, jam pœnas certa ſubire ſuas.
At pia poſteritas morem ſervamus avitum,
Juſſa, piatricem commemorare necem.
Carmina nec deſunt gratam teſtantia mentem,
Cum junctæ feriunt ſidera ſumma preces.
Hæc mihi, nam ſatis eſt ſuperet, pater alme, voluptas,
Et meus auſpiciis talibus annus eat.

DE SUSANNA.

Cum decus Hebraidum Suſanna, pudoris imago,
Supplicii peteret jam moritura locum,
Ante Deus vatis juvenis quàm proderet ore
Conjuratorum perfida furta ſenum:
Non poterat niveas (ſtringunt quia vincula) palmas,
Lumina ſidereo ſuſtulit illa polo,
Lumina quæ cunctas poterant inflectere mentes.
Tam rutilum flagrant, tam juvenile micant.
Illa quidem lachrymas retinet, tamen uſq; recentes

Prorumpunt, quali fons ſalit altus aqua:
Et poterant pariter pugnantia bina videri,
Mirus honos animi, mirus in ore pudor:
Non pallor faciem vicinâ morte notavit;
Perpetuò teneræ ſed rubuere genæ:
Integra mens ſcelerum letho nil mora futuro
Duntaxat famæ triſtia damna timet.
Venerat ad lapides: (ea pœna parata jacebat)
Flet populus: cunctis flentibus illa refert,
Vos primùm, Proceres, laudo, quos inclita genti
Iſacidûm poſuit reddere jura Deus:
Quod paribus pœnis hominum delicta piatis,
Legifer ut Moſes, ut Deus ipſe jubet.
At melius, ſceleris quamvis ego pura, peribo,
Securum poſthac quàm ſcelus ulla ferat,
Quæ violans promiſſa Deo, promiſſa marito,
Exuit infami fœdus adulterio.
Hoc igitur noſtras crimen quoque perſonat urbes,
Hócne piam gentem, ſepoſitamq́ue Deo,
Polluat ut totam pariter cum corpore mentem,
Quæ ferat Abramum fœmina neptis avum?
Non his ſufficiunt lapides, non horridus enſis,
Non crux, uſturi non fera membra rogi,
Non ſacri latices, mœchas qui crimine damnant,
Aut timidos purgant ſuſpicione viros.
Spernere ſiqua Deum potuit, ſupponere prolem,
Fallere conjugium, commaculare domum,
Quattuor ut poſſit culparum ſolvere pœnas,
Æquo jure quater debuit illa mori.
Nunc vos huc properate duo, faciantq́ue cruentæ,

Perfida fecerunt quod priùs ora, manus.
Exatiat truces inſonti ſanguine motus:
Vos ictus primi, vulnera prima vocant.
Sic caſtas tetigiſſe licet: ſpes improba vobis
Quam male promiſit, ſic potienda datur.
Nam neque vos unquam, nec quicquid ubique virorum eſt
Sivit ad hæc aliter membra venire fides.
Ut libet hanc frontem, malas, & labra ferite:
Imprimis oculus veſtra ſed ira petat:
Hi ſunt obſcænos veſtris qui ſenſibus æſtus
Nuper & illicitas inſeruere faces.
Quantumvis populus, quantumvis curia vobis
Credit, habet teſtes & mea cauſa ſuos:
Stat Deus hinc, ſtat mens nullius conſcia culpæ,
Et jurant iſtud crimen abeſſe mihi.
Tu mihi vir ſalve, vitæ lux unica noſtræ,
Speſque mihi, donec ſpes ſuper ulla fuit.
O utinam ſaltem ſupremos ferre liceret
Amplexus, & poſt oſcula pauca mori!
Arceat hæc ſaltem nobis opprobria cœlum,
Ut vincant animum crimina falſa tuum.
Si benè te novi, quam tantum ſemper amaſti
Credit in hac nullum mens bene fida nefas.
Nunc tibi, nunc animo communia vota repone,
Et pariter cœlum quæ petiëre preces.
Pende, quod obſequium, reverentia quanta mariti,
Ut tutata tuam ſit mea cura domum,
Excubiæ ſemper geminæ mea corda regebant,
Hinc pietas, illinc connubialis amor.

Noctes atque dies animum ſervantibus iſtis,
Dic vititis flammis quis locus eſſe poteſt?
Crede, tua ut vixit, tua ſic Suſanna peribit:
Jamque mihi poſthac non adeunde vale.
Sed precor hoc unum: tumulum concede peremtæ,
Et verſus, miſeram quod juvet, adde duos.
Hoſpes ſiſte gradum: jacet iſto fœmina buſto,
Quam dicit judex, vir negat eſſe ream.

HUGONIS GROTII

FARRAGINIS

LIBER PRIMUS.

PAULO CHOARTO

BUZANUALIO.

SI ſupereſt patriæ noſtræq; tuæq; vacanti
Dicere quod poſſis, Magne Choarte, tuum,
Temporis illius fas ſit mihi ſumere partem,
Audacem bonitas quem tua nota facit.
Quanquam ſollicitant ſapientes undiq; chartæ,
Exactoq; ſubit digna labore quies,
Non minus & tua ſunt aliorum ſeria rebus
Otia, deſcendas ad mea dona precor.
Quod reliquo reliquum eſt, hoc da mihi : lude legendo,
Inſpice : judicii res erit iſta loco:
Nec metuam nequis nimiùm mea carmina damnet,
Si modo ſunt oculos promeritura tuos.
Ipſa tibi credet, cui ſe ſuaq; omnia credit
Gallia, plùs nugas quàm nihil eſſe meas.
Altior ille hominum vitiis liberq; Thuani
Spiritus, & nullo qui fuit antè minor,
Menſaq; Caſauboni Totum complexa, videbunt
Cum venia verſus te præeunte meos.
Dic tamen his oro, tantùm rudis orſa juventæ,
Et vix ingenio pubere nata dari.
Nec tamen hoc ipſos Muſis ſacravimus annos,
Aut adeò his ſtudiis terra Batava favet:
Abreptos alias nos impetus egit in artes,
Cum quibus Aonio fœdera nulla choro.
Acceſſere graves curæ juſtique dolores,

Queîs ſubigi robur poſſe virile putem,
Arma inter patriæ pelaguſq; & frigora natum,
Et quem fata ſolo deteriora premunt,
Hunc ſiquis fieri credit potuiſſe poëtam,
Saltem non durus carmina noſtra leget.

COMASTES.

Ex Theocrito, verſus verſui redditur.

IBo meam viſens Amaryllida, monte capellæ,
Monte vagæ paſcunt, & agit mihi Tityrus illas:
Tytire, quo nullus potior mihi, paſce capellas,
Et potum paſtas age Tityre, & inter agendum
Occurſare capro, cornu ferit ille, caveto.
O Amarylli decens quin hoc, ut nuper, ad antrum
Me tranſverſa tueris, amatorémque ſalutas?
An tibi nunc ſimus videor, promiſſaque longum
Eſt odio tibi barba? mori me denique coges.
Aurea mala decem tibi nunc, qua carpta volebas
Arbore, carpta fero: cras altera rurſus habebis.
Cerne quibus macerer mœroribus: ô mihi tantum
Si ſit apem fieri, atq; tuum penetrare ſub antrum
Per filicemq; hederamq; quibus redimita refulges!
Nunc ſcio quid ſit amor: gravis & Deus: ille leænæ
Uberibus nemorum propter querceta pependit;
Qui mihi nunc imis flagrans procul oſſibus hæret.

Nigra ſuperciliis, gratum quæ Nympha tueris,
Tota lapis, circum me plectere, ut oſcula ſumas,
Oſcula Vana quidem, ſed in his quoq; multa volu-
Carpere me facies in tenuem fruſta corollam:(ptas.
Hanc Amarylli tibi ſervo: nanq; ipſe plicavi
Errantes hederas, apiiq; frequentis odorem.
Hei mihi quanta miſer patior mala! tu nihil audis?
Ibo tamen, ſaliamq; iſtas, ſine veſte, ſub undas,
Olpis ubi longa piſcatur arundine thynnos;
Et ſi non moriar, at te mala noſtra juvabunt.
Nuper enim, memini, ſignis rimabar amorem,
Infælix folium ſtrepitus non edidit ullos,
Sponte ſed in teneris poſitum mihi marcuit ulnis.
Sed nec anus cribro me vaticinata fefellit,
Cum legeret ſpicas, & diceret, omnis in illam
Perditus incumbis, quæ te faſtidit amantem.
At tibi cum geminis ſervatur capra capellis,
Quæ ſibi fuſca dari Memnonis Erithacis orat:
Et dabo: nam ludos faciunt tibi munera noſtra.
En mihi nunc oculus dexter ſalit: an precor illam
Aſpiciam? cantabo jacens ſub tegmine pinus;
Fors erit, ut videat quoq; me: nam ferrea non eſt.
Hippomenes fulvis rapidam Schœneida pomis
Diſtulit, & curſu celer inſtitit; at bona virgo
Ut videt, ut perit, ut totam gravis occupat ardor.
Egit & ipſe boves Amythaone natus ab Othry
In Pylon: at jacuit charum complexa Biantem
Pulchra futura parens laudabilis Alpheſibœæ.
Et formoſus oves propter juga pavit Adonis,
Quo ſuccenſa Venus traxit per membra furorem,

Mortuus à teneris nec ſecubat ille papillis.
Fœlix Jaſion, fœlix ſopor Endymionis.
His equidem invideo, ſi vera, puella, fatebor:
Nam bona tanta dari credant qui poſſe profani?
Jam doleo caput: at nihil hoc tibi: carmina ſiſtam:
Hic nunc exanimis collabar, & eſca luporum:
Dulcius hoc omni credo tibi melle futurum.

ITER

CURRUS VELIFERI.

Mira canam, ſed viſa mihi, ſed cognita multis,
  Et niſi viſa, mihi non habitura fidem.
Quod patet occiduas Batavæ telluris in oras
  Eſt latus, & Lateris pars ea nomen habet:
Nos à cæruleis ubi dividit unda Britannis,
  Et prætexta maris fluctibus arva jacent.
Hîc pater Oceanus ſitientes lambit arenas,
  Jamq́; vagas laxat, jamq́; coërcet aquas.
Ipſe ſibi poſuit fines Neptunus, & intra
  Aggeris agnati mœnia ſævit hyems.
Proxima ſunt Hagæ Sceverinia littora noſtræ,
  Æquoreis dives piſcibus ille locus.
Hinc ſi Pettemum, Zypæq́; novalia pergas
  Quærere, bis ſeptem millia pandet iter:
Millia quæ totidem vix Iphiclus ambulet horis,

Aut Ladas celeri notus ab arte pedum.
Hæc Curru volitanda fuit via: ſedimus omnes,
Ante oculos cælum, littora, pontus erant.
Ut ſuſpenſa ſuis tumuerunt carbaſa ventis,
Ut Pharus, ut naves, ut Sceverina perit.
Et velut indignans, quòd non ſua pondera vectet,
Neſcio quo ſtrepitu murmuris aura ſonat.
Non aliter mugire ſolet, cùm mittitur arcu
Gnoſſia Sauromatæ torta ſagitta manu;
Aut cum Naſſovius Rheni bellator ad undas
Fulminat, & ferrum ſulphuris æſtus agit.
At ſimul avecti primas ſuperavimus iras
Flaminis, & certâ cæpimus ire viâ,
Æquoreos inter fremitus, ventoſque relictos,
Senſimus in rapidis frigora nulla rotis.
Amiſſos tepidi fruſtrà quæſivimus auſtros,
Vela noti celeres non potuëre ſequi.
Talis erat, quocunque cito raperemur ab axe,
Qualis in æſtivo langueat aura jugo.
Orbita vix umbram ſimulat, niſi littore molli
Si quando celerem tardat arena fugam.
Tunc & pulvereæ nubes, Veneriſque creatrix
Spuma procelloſis imbribus ora ferit.
Tunc pluit & conchas & miſſum littore pontum,
Proximus eſt Lybicis Syrtibus ille labos.
Priſca vetus ſervat Cattorum nomina pagus,
Indicio referens poſteritatis avos.
Huc nemore Hercynio miſſos veniſſe colonos
Diſcimus; hinc Batavi gens animoſa ſumus.
Hîc Caii turris fuit, hîc extructa Severo

Horrea : nunc ingens omnia pontus habet.
Quid lapides periiſſe querar ? periiſtis & amnes,
Oſtia nec Rheni cernimus eſſe ſuper.
Navigat hàc Currus, quà naves antè ſolebant,
Continuatque pari tramite littus iter.
Hinc ad Nordovicum fines, & Douſica regna
Pergimus ; ô magni patria vatis ave !
Reſpicere à tergo Santfordica templa volebam :
Dum moror, à tergo jam mihi Vicus erat.
Egmundæ cineres, quibus incunabula debet
Relligio, & magnis regibus orta domus,
Vos quoque præteriit votis velocibus arbor :
Credibile eſt ipſos obſtupuiſſe Deos.
Sic celer avectas quantumlibet ante carinas
Currus, & æquoreas effugiebat aves.
Credimus exemplo tumidi latrare Pelori
Monſtra: canes Batavû non minùs æquor habet.
Quæ Siculis Scylla eſt, nobis Honsbuſca vocatur:
Nomen naufragiis nobile nauta timet.
Hîc formidatum Silvæ ſpumantis in auras
It caput : æquoreis illa reſiſtit aquis.
Terrarum damnis Nereus alimenta profundi
Quærit, ut in noſtrâ luxurietur humo.
Non alibi Batavos propiora pericula tangunt :
Pro nullo facimus tam pia vota loco.
Structa manu moles tumidas niſi frangeret undas,
Quod Pyrrhæ fuerat tempore, terra foret.
Nunc quoq; cùm ſaxis, & quercubus unda dometur,
Proſtratæ quercus, ipſaque ſaxa jacent.
Sed nemus uſque recens ſurgit redivivaque rupes:

Semper in his rauci gurgitis ira perit.
Siſtimur hîc: rumpitque viam tranſverſus ab undis,
Qui Pettema ſecat littora montis obex.
Littora Bājario quæ nil ceſſura Lucrino,
Hoc unum debent Silva Canina tibi.
Hæc propè ſicca jacet fraudato Zypa profundo,
Experta Oceani ſæpè, ſolique vices.
Hîc, ubi ſquammigerum Proteus pecus egit in algâ,
Nunc viret in ſegetes ingenioſus ager.
Marſacium pelagus, colleſque binominis Ogæ
Non procul, & Flævi triſte furentis aquæ.
Nos hoc omne latus geminis confecimus horis,
Tantillum eſt ſpatii quod ferus horret Iber.

ODE

IN FILIUM

CASPARIS EUSEMII

AD AVUM

JANUM DOUSAM.

DOnate magnis parve parentibus
Puer futuri gloria ſæculi,
Seu Niĕnordo diguns hæres
Et patriis imitator actis,
Caſtris petendæ natus adoreæ
Paras Ibero funera, & ultimas
Gades & Hiſpanum furorem
Pectore adhuc tenero laceſſis,
Te vagientem littore in ultimo
Veſper tremiſcet, te Tagus aurifer:
Annoſque creſcentis juventæ
Heſperiæ numerare matres
Diſcent paventes: quantus adeſt equis
Viriſque ſudor, cum celeres fuga
Cervos, & acrem feſſus aprum
Præcipiti ſuperare curſu
Vires & ævi robora fortior
Vertes in hoſtem: ſive Helicon placet
Phœbus & regnata Douſæ

Pierii juga ſacra montis,
I perge fœlix: non alium ſibi
Præponat olim Pindarus & Maro,
Magnoq́ue mens vicina cœlo
Mœonidæ, faciliſq́ue Naſo:
Cedet jocoſi Muſa Propertii,
Cedet Tibulli; non tibi Bilbilis
Certabit, aut Verona docti
Efferet ingenium Catulli,
Si docta paucis carmina verſibus
Amabis apto claudere cum joco.
Sin te ſibi quondam dicabit
Romulei nova laus theatri
Plauti ſepultos è Stygio ſales
Regno reduces, & pede compari
Implebis aut ſoccum Terenti,
Nobilis aut Senecæ cothurnum.
Te Douſa noſtræ geſta Bataviæ
Nunquamq́ue viſi carmen avunculi,
Suoſq́ue balbutire faſtos
Audiat ipſe ſenex nepotem.

TRAGOEDIA

HEINSII.

QUis ille tanto pulpitum motu quatit,
Et inſolenti tundit orcheſtram pede?
Quanquam furentem motibus fallax tegit
Perſona vultum, fæxque detonantia
Furatur ora, non lates Heinſi tamen:
Te certus index prodis; auguſtum jubar
Diſpellit aræ nubilum caliginis:
Centumque noctes luce perrumpit ſua.
At nos parentis vana terræ pondera
Fruſtrà tenebris indies victricibus
Luctamur: omnes ludit incaſſum labor:
Ut ille parvus ales abreptum fuga,
Et navigantem vaſta inanis æquora
Sequi parentem ſperat, & pennas quatit,
Auraſque plauſu captat, affectans iter,
Strepitque: tandem pronus nidum cadit.
Tu Dædaleis ocyor volatibus
Poëta cœli ſcindis alatus vias,
Plebemque, & ipſos plebis obtutus procul
Poſt te relinquis. Jam Sophoclen præteris,
Euripidenque fultus ala remige:
Seque auctor olim triplicis Promethei
Victum fatetur, quique Caſſandram dedit
Cæco furentem carminum volumine.
Nec hos, nec omnes cæteros Jonici

Faſtus theatri, longa quos nobis dies
Invidit, æviq́ue impotens injuria
Procul tueri terga ſectantes tua
Contentus, ultra tendis & cœlo natas
Sublimiori, deq́ue ſummo vertice
Priſcum Latinæ deſpicis ſcenæ decus;
Choragiumq; præter Annæi volas.
O cygne Flander, me ſimul tecum rape
Per candicantis cærulas æthræ vias
Ignava quanquam torpidum moles premit,
Et ſurgere ultrò pondere obſeſſum vetat,
Tuâ levatus quolibet dextrâ ſequar,
Supraq́ue nubes ibo, quas craſſus vapor
In nos adurget; deligam ſpectaculo
Propinquiores ſiderum metæ foros,
Ubi ſerena ſemper, & purus dies.
Hic priſca cernam provocantem ſæcula
Prodire noſtri temporis Tragœdiam:
Non hanc Jephthæ quæ triumphales manus
Cæde immerentis inquinavit filiæ:
Regiſvè menſis ora Baptiſtæ dedit,
Sed Heinſianam, nata quæ ſerò licèt,
Retrò tot annos laude prævertit novâ.
Judex ſedebit Douſa, judex Scaliger,
Hæres paterno deſtinatus muneri.
Heroa noſtris hunc, & hunc fælix Deus
Servavit annis, juſta ne ſæclo rudi
Noſtris deeſſent vatibus præconia.
Vox una binis: victa Gandæ Corduba.
Applaudit omnis maximi circi chorus.

Formæ micantem celſioris lumine
Miratur ire magnus Alcides ducem,
Arauſioque cedit, at nulli prius,
Doletque rurſum regis Hiſpani ſcelus.
Incedit alto parte ab Eoa poli
Princeps cothurno: nam tremit Veſper gradum,
Et ſentit hoſtem. Nunquid Atride pudet?
Bis quinque Troja meſſibus conſtat tibi,
Huic unus annus plùs decem Trojis dedit.
Hoc par, ſceleſtâ fraude quod victor cadis.
Vidit Mycena per ſcelus cæſum ducem,
Vidêre Delphi Patria ô quanto mades
Cruore! Non hoc eluat Rhenus nefas,
Non Moſa vaſto pronus incumbens mari,
Non qui propinquus menſtruo motu tumens
Neptunus agris parcit Hollandis pater,
Seſeque arenis arcet, atque hoſtes ſalo.
  Cerno Loiſa ſyrma, Talis Hectoris
Conjux, parenſque: talis Alcmene fuit,
Amphytrionis uxor, & nurus prior.
Oenis autem caſta ſanctæ conjugis
Veretur ora, tollere & vultum ſimul
Formidat, omnis quæ ſui ſexus cohors
Tranſgreſſa leges. Noxium Æetæ genus,
Ledæque proles, & noverca Virbii,
Materque Oreſtis, & viri mater ſui,
Et ipſa Juno. Stirpis antiquæ decus
Materna parvum ducit Henricum manus.
Alludit illi magnus Argivûm metus
Futurus Hector, Fata ſi vitam darent.

Alludit Hyllus, & coronati patris
Phocæa proles. Jam puer Philiſthenis,
Jam meta Trojæ Pyrrhus expectat parem,
Pæantiuſque dira Cocyti vada,
Et æſtuantes igne permiſto lacus
Hiſpana Erynnis linquit, humanus ſitim
Cui ſedat unus ſanguis: hoc illi merum eſt,
Hæc pócla monſtro, cerno pro tædis rogos,
Cerno ſecures. Ipſa ad aſpectum ſoror
Horret Megæra: defluit flagrum manu,
Fugitque tortis anguis implexus comis.
At ille magni parricida Principis
Pone, hic ſceleſtum perfidus volvit gradum
Fuit Thyeſtes impia factus dape
Natis ſepulchrum. ſe gregem Theſeus nova
Caſtum per agros filium ſparſit nece:
Patrem cecidit, miſtus eſt matri Oedipus:
Sed inſcientes: primus hic ſibi placet,
Gaudetque quanto nullus erravit malo.
Quicunque famæ punctus antiquæ nota
Crudelis audis patruus, frater, parens,
Ægiſthe, quique ſemper arentes aquas,
Semperque captas arboris fœtæ fugas,
Gaudete veſtra majus abſolvit ſcelus.
Inventus hic eſt, cujus unus patriam
Trajecit ictus: quis Dii tantum nefas
Auſus jubere? Non Lycus: Neuter Creon,
Non hoc Ulyſſes, ſævus in parvos quoque
Et in puellas: Ipſe nec fluxâ fide
Amans Jaſon: Aurei ſed velleris

Poſſeſſor alter. Ecquis immite hoc ſacrum
Aut cæcus augur aut ferus Calchas docet?
Vidéſne? pulchram raſâ Libertas comam,
Et pileata turpe proculcat jugum:
Sed pectus eheu ſaucium, vulnus gerit!
Quod ante Princeps: Patriæ raptum patrem
Seſéque luget. Ora commendat dolor,
Decetque luctus. Eurytum ſic filia
Cum lachrimaret, & parentales rogos,
Sibique lapſum patrii regni decus;
Sic cùm doleret vera ſe quondam nimis
Cantaſſe Phæbus, ſtaret & jam Pergami
Supra ruinas, & cadaver regium
Sub his ſepultum, Troïco flagrans rogo;
Tamen placebat. Talis Electre fuit
Cæſo parente: Nata talis Oedipi
Cæco parente. Si quis eſt ſenſus ſuper,
Curis nec umbras exuit mortalibus
Donata Divis manibus fælicitas,
Reſtatque, quod non atra Lethe ſorbeat,
Salve Batavis dux Arauſiade tuis,
Ultore nato, vate fœlix Heinſio.

GRU-

GRUTERI

INSCRIPTIONES.

ORbis ſupremi pignus, æterni ſator,
Immenſe ſerpens, ripa quem Nili colit
Squammas virentem ſemper, & tortos ſinus,
Qui volvis agmen ſimplici flexum via,
Tui relapſus in notas veſtigii,
Certis & hæres pervicax exordiis,
Voluminumque lubricis anfractibus
In os reductam prodigus caudam voras,
Tui triumphans pandit æratas fores
Gruterus antri: propter, annoſo ſitu,
Quæ ſola creſcit temporis diſpendio,
Repit Vetuſtas ipſa conſumptrix ſui,
Trahique gaudet. Ille demorſos tibi
Repoſcit annos, quæque luſtrorum parens
Spelunca ſervat ſæcla decurrentibus
Reddenda ſæclis ducit in lucem manu,
Ævoq; priſco donat amiſſum diem.
Quicquid ſuperbus ambit aſtrorum chorus,
Et illa ſignis picta teſtudo poli;
Quicquid creatum ſiderum princeps Deus
Victrice noctis Phœbus illuſtrat face;
Fatale vulnus, annorum vices;
Tempuſq; cuncta perdit, & primùm perit.

Tam pulchra rerum forma res eſt unius
Dies diei, dumque feſtinat mori
Occidit ætas, unda momenti rapax
Nunquam manentis, quicquid occurrit, gravis
Trahit fluenti mole, nec parcit ſibi.
Exciſa rupi ſaxa cano gurgite
Ferocientis pulſa nequicquam ſali,
Quæ non voravit fluctus, abſorbent dies.
Venis notatum marmor, & commercii
Mortalis aurum pignus, & gemmæ, ſatas
Quaſcunque conchâ littus Eoum vomit,
Duruſque terræ partus inventum neci
Lethale ferrum deteruntur ſeculis:
Vitamque cœli docta quam rectrix manus
Infudit æri, temporum tollit mora.
Quid iſta flemus parva, cum tota ſolo
Æquentur urbes! Heu Quirites patriam
Efferte: Roma funus eſt tantum ſui.
Urbiſque ſeptem quæ ſedens in montibus
Sublimis orbi jura ſubjecto dabat,
Illinc diei ſparſus, hinc noctis domum
Tangit, nec ipſa clauſus Europâ, cinis.
In omne mundi ſelatus lapſu gravi
Ruina fudit. Tuque Graii ſanguinis
Altrix, & omnis magna doctrinæ parens,
Olim tuorum terra fælix ſpiritu,
Quam nulla reſtas! Dira fatorum lues,
Si nil profani, quamlibet magnum, tui
Ferale virus effugit contagii,
Et delibutas peſte Plutonis manus,

Saltem ſepulchris parce. Sacras Manium
Sedes, & illud ſiquid eſt, quod mortuis
Datur ſuperſtes eſſe, quod vivi colunt,
Lex univerſi terret, & rurſum mori.
Virgo triformis orbis immenſi novis
Ditata prædis ſemper, & rerum malo,
Quid impotenter in tuas ſævis opes?
Quid buſta, cippos, & graves victoriæ
Teſtes columnas, & trophæorum ſtruem
Deles, nec orcum liberas orci metu?
Umbræ ſilentes, vulgus inferni Jovis,
Quibus quietem ſpondet æternam palus
Jurata Divis, hic quod amittant habent:
Poſtquàm fuerunt, indices perdunt quibus
Fuiſſe conſtet: inſtat & mors nomini.
Fas eſt profectò, fas tamen Divos queri
Minus minores: Inferis non eſt grave
Pati ſupernis numinum turmis idem.
Rex ipſe Divûm fulminis diri potens
Et circinantis tota cæli civitas
Injurioſa prorutas ævi pede
Deſpectat ædes triſtis. Ingentes moræ
Cedunt coloſſi. Sol ſuos annos timet,
Et Luna menſes, templa decreſcunt ſitu.
Et ille ſacris æmulus regum labos,
Impendiiſque ſtructa moles publicis,
Cenſus beati ſola, durando perit.
Nam ſive lata ſubjicit ſaxum baſi
Acuminato pyramis faſtigio
Tactura cœlum, ſive pons longus domat

Super

Superbientes amnis objectus vias
Agris timendi, ſive juſſu Principis,
Palatiorum ſurgit excelſum decus,
Altumq; jactant tecta culmen barbaris
Suffulta pilis, in ſuum finem ruunt.
Quicquid profundis deſtinatur ſæculis,
Hæredibuſque poſthumus inſcribitur,
Mox literarum lancinatis ductibus,
Vocumque membris ſponte diſſimulantibus
Antiquitatis vindices perdit notas,
At tu ſupremum ſtirpis antiquæ jubar,
Alumne cœli, Cæſaris magni genus,
Qui das vetuſta poſt futuris ſæcula,
Bataviæque gentis Eöæ ſonos,
Polumq; terris, teque nobis, dum licet
Succurre mundi Scaliger damno. Tuum
Te tempus audit. Te decet luſtris dare
Leges & annis. Ille fælici manu
Ferventis ævi raptus ex incendio
Theſaurus, orbis naufragi lectæ tuâ
Dextrâ tabellæ, parque Velſeri labos,
Peroſa dudùm clauſtra privati laris
Ibunt in auras, regna nec poſt hac ferent
Nocturna, ſeque mancipabunt publico.
Novo parentum maximorum fœtui
Gruterus almam primus alluxit facem,
Induſtriæque munus obſtetriciæ
Promiſit: ille tot virorum nomina
Invidit orco, totque laudes cœlitum,
Poſtliminiique juri luce reddidit

Cuſtos inertis antè Cocyti canis
Cogente magno vidit Alcide diem,
Miratus ore triplici ſolem novum:
Vicarioque functa letho Theſſala
Vitæ recepit lumen impenſum viro.
Blandum ſonante Ditis infenſas lyrâ
Demulſit aures, conjugem qui perditam
Reduxit Orpheus, & reductam perdidit.
Tenace mortis impeditum compede
Ars Æſculapî vindicavit Virbium,
Et abſoluto jam colus penſo ſemel
Novata nentes fila laſſârunt Deas.
Plus ille fecit, qui tot acti temporis
Res delitere non ſinit merſas, Styge;
Per quem ſenectam nulla moles priſtini
Perſentit ævi, nec datum Lethes aquis
Opus caduco regium ſumptu perit:
Et mortuorum (quis putet?) manes ſuis
Vivunt ſepulchris: ſint ut hæc communia,
Gruterus ipſos ſolus æternat Deos.
Et ſacra ſervat. Eſt & hæc laus propria:
Vicêre plures antè legem Tartari,
Pro ſe nec unus; quoſque vivos tranſtulit,
Omnes revexit morte confectos Charon.
At hic perenne nomen omni ſæculo,
Quod Dîs & umbris reddit, hoc ſervat ſibi.

GRATULATIO AD DOUSAM.

GRatulor, ô Batavi, lux admiranda ſenatus
Catdici, Nortgæq; potens, quod reddere noſtr
Digna tuis proceres ſciverunt præmia faſtis:
Quod Dea quæ tardo mergi vicina Boote
Signa tenet, Douſaque Themis ſe faſſa minorem
Cauſarum ſtrepitu fælices liberat aures,
Emeritumque ſenem ſervat majoribus actis.
Scilicet agnovit ſibi patria chariùs ipſi
Temporibus nihil eſſe tui: nec enim illa perire
Paſſa marotorum ſtudiis, rixaque forenſi,
Diffiſſoque die toties, & murmure inani,
Aut te difficiles inter caneſcere lites.
Attamen in dubiis ſiquando rebus egeſtas
Extremam ſibi quæerit opem, te Douſa repoſcent
Judicia, atque tuo pendebit ab ore Senatus:
Tuque tribunalis ſpes ultima, ſacraque vaſto
Anchora in Oceanô ſtabis, cûm turbida ponto
Surget hyems, triſteſque furent immitè procellæ.
Ad tua confugiet tum demùm oracula diſcors
Curia, tu quoties ſententia diſſidet ipſis
Judicibus venies judex, punctoque ſub uno
Res erit, & ſciſſo priùs in contraria fluctu,
Te domino diſcet vento cui pareat æquor.
Fortunate ſenex, non te ſublime ſedenti
Cauſarum rectore forum clamoribus emptis
Mugiet, aut trepidi vendent perjuria teſtes:

Non genua attinget, tibi ſordida turba reorum
Non tabulæ aut hæres, non jam tua tempora perdet
Circumſcripta dolis pueri malè puberis ætas:
Non veterum leges, non interdicta Quiritum
Subrident tibi Douſa diem: non illa malorum
Sarcina: vindiciæ pro libertate dabuntur:
Noſter eris. Fælix tandem ſucceſſit Olympo
Lucifer & Douſæ Douſam dedit: ite labores.
Fortunate ſenex, tu jam tabularia priſcæ
Dona manus, & tu tot in illis ſæcula volves
Non alii ſervanda viro: tibi credita ſoli
Tot patriæ ſecreta tuæ, teſteſque papyri.
Tu canis & Floros Didricum genus, & Gulielmos
Jam tum ſæpè bono nomen fatale Batavo:
Tu canis Auguſtum comitem, domitoſque rebelles
Cum Flandris Friſios, Wiltaq; ab origine gentem:
Tu Velſi facinus, longeque abeuntibus annis,
Hannonas & Bajos, maternaque bella nefandis
Decertata odiis: hinc ſeditionibus actum
Vulgus & ultrices Furias, populiſque timendam
Finitimis verſam mox in ſua viſcera dextram.
Cernis ut ad ſolis radios, lucemque recentem
Diffugiat nocturna cohors, clarumque recuſent
Monſtra diem, & nebulæ turpes in inane recedant
Aurorâ veniente tuâ: moléſque Gigantum
Centaurique abeant, & fabula priſca Chimeræ
Scyllaque nec ſe auſint manifeſto credere cœlo.
Ecce triumphali te falſis credulus error
Invectum ſequitur curru, & te judice primum
Carceribus damnata levis mendacia vulgi.

At tibi ſunt comites, antiqui temporis ætas
Jam numero donata ſuo & veracibus actis,
Monſtratiq́; amnes, & Flævus & altera Rheni
Oſtia & Auſoniis celebrata Batavia chartis,
Oceanuſq́; parens, defenſæ fortiter urbis
Qui Lugdunenſis tecum partitur honorem.
Sic melior nunc te poſcit labor: aut ubi cogi
Tempus erit proceres, geminuſque vocabitur ordo
Concilium in magnum, patriæ cui commoda curæ,
Tu quoque primores inter fulgebis & inter
Cognatos Equites ſpectataq́; pectora bello
Antiqua de gente nepos: Douſæq́; ſedentis
Conſiliis vincatur Iber qui Marte ſolebat:
Aut exercebit Batavi te cura Lycæi:
Aut tu Nordovicem populum, ſobolemq́; vetuſtam
Catthorum imperio moderaberis uſus avito:
Sepoſituſq́; tui quacunque ſub arbore regni,
Urbanis procul à curis, fremituq́; togatæ
Gentis Apollineâ redimitus tempora lauru
Dulcia præcipiti concedes otia vitæ.
Ilicet accurrent comites ad gaudia Muſæ
A puero tibi nota cohors: aqua Pegaſis ultro
Affluet, & totis Helicon migrabit ab antris:
Temporis intereà partem ſervare memento
Heinſiadæ, Grotioq́; tuis: tibi Douſa laboris
Parvi primitiæ, tibi ſe tener impetus ævi
Devovet, & quicquid perituris ludimus horis,
Conatuſque leves. at tu creſcentibus auſis
Mitis ades, calidam nec dedignare juventam.
Impleat ingenuis ſic ille nepotibus aulam

Stepp

Steppo tuus; multos ſic vivere poſſit in annos
Conjugis & magni totidem numerare triumphos:
Chara patris ſoboles formoſi mater Julij:
Sic ſocerum digno faciat te Jana marito.

IN SYMBOLUM
SCULTETI,

Viciſſe voluptatem voluptas maxima.

PArs melior noſtri divinæ lucis imago
Mens alto cognata polo, & cæleſtibus auris,
Poſtquam corporeos artus moribundaq; membra
Induit & tenebris circumdata corporis atri
Exilium vitæ, peregrinaq́; regna ſubivit,
Ingenti pelago rerumq́; involvitur undis
Naufraga: nunc raucæ circumſonat ira Maleæ,
Nunc Scyllæ rabies, nunc impacata Charybdis,
Et quicquid timuit victæ poſt tempora Troiæ
Carmine Mæonio multum cantatus Ulyſſes.
Ignea namque animi vix excandeſcit in iram
Indomitas imitata feras, dirumq́ue furorem
Combibit, & cæcos vindictæ colligit ignes.
Tunc igitur Ciconum pugnas, tunc cæde cruentos
Infanies patimur Læſtrigonas, Antiphatemq́ue
Tunc & nos Siculo mandit Polyphemus in antro.
Illa quidem gravis eſt, gravior tamen altera peſtis,

Quæ juvat, & dulci ſcabiem prurigine velat:
Scilicet hæc avido Lotos guſtata palato
Optatos patriæ prohibet contingere fines:
Hæc eadem quanquam forma placitura Calypſo
Contextâ tabulis fuerat fugienda carinâ.
Hæc eadem Circe molles effæminat artus,
Excantatq; virum, mox & ſub imagine porci
Cogit in immundo grunnire Elpenora cœno.
At quibus ingenii ratio moderatur habenas,
Empuſaſq; leves cohibet, Proteiq; figuras,
Nos neque Trinacriâ nullo cuſtode vagantes,
Titanis prædamur equos, nec fraude ſolutis
Utribus adverſo complemus inania vento:
Claudimus at ſurdas Sirenum cantibus aures,
Et fruimur, contra pellacis pocla veneni,
Non intellecto ſuperorum munere moly.
Illud Hymetteâ tinctum dulcedine virus,
Illecebraſque animi, rabidæq; cupidinis æſtum
Vincimus, & magno perrumpimus aſtra triumpho.
Per luſus alii, fucataq; gaudia tendunt
Ad Phlegetontæi flammantes ignis arenas,
Cocytiq; vadum, celebrataq; tartara pœnis.
Nos Styge, & inferni ſuperato limine Ditis
Victores tandem in ſuperas evadimus auras,
Tranquillæque Ithacæ cæleſtis ſede potimur,
Prima voluptatem quibus eſt viciſſe voluptas.

DE PATRIA.

Quæ te digna canam ſanctum & venerabile nomen
Patria? vincis enim laudum faſtigia totos
Virtutum complexa choros: tibi copia fundit
Ruris opes, orbesq; novos trans æquora pandit
Arcano natura ſinu; miramur olivæ
Munera victrices inter tibi ſerpere laurus:
Tu decus armorum, tu pignora certa triumphi
Naſſavios ſortita duces: hinc aurea mala
Heſperidumq; hortos tibi myſtica tradit Eleuſis.
Sic Latium ſua pila dedit, ſed juncta maniplo,
Impoſuit cui ſancta pares concordia nexus.
Stat virtus comes, & ſuperi ſtat conſcia mundi
Relligio, non quæ ritu bacchata profano,
Simplice ſed cultu cœli meritura favorem.
Te quoque venturos audax irrumpere caſus
Tarda gradu ſequitur prudentia, tutaque bello,
Sed belli ſecura quies, reverentia caſti
Juris, & alma fides, & quanquam auguſta poteſtas,
Blanda tamen, tua tota cohors. Gensne ulla reperta eſt,
Quæ victos ſervire vetet? tu legibus æquas
Quos ſuperas bello, regnataq; pectora donas
Jure ſui. Pars prima boni quo naſcimur omnes
Libertas & in hoſte placet. Conſtantia magni
Quanta animi, quod te nimiũ non proſpera tollunt,
Non adverſa premunt: quod, major clade reſurgis
Cum fatis ſævire vacat? viret ardua qualis

Palma ſub irriguam Jordanis conſita ripam,
Pondera fælices multum torquentia ramos
Indignata ſequi, Veteres tibi reddit Athenas
Ingeniis redivivus honos: non ulla tot artes
Præſtat humus: noſterque fidem tibi ſacrat Apollo.

DE ITINERE SVO
PER
RES PROLATAS.

AMans quietis lene dum vadum Lingæ,
Æſtuque jam non turgidas peto ripas,
Et otioſum mitis oppidum Buræ,
Vidi Camænis ſacra tecta Lugdunum,
Veteriſque Rheni ſtagna, cujus antiquum
Caput Batavo littus invidet ponto,
Et ubi Quiritum ſigna fixit Alphenus,
Arcemque Wordæ, Præſulis domum Boii.
Faces Enyo jecit unde civiles:
Et Didericis longa bella Trajectum,
Antiſtitales ut retunderent faſtus.
Mox ut Sicambros proximavimus fines.
Ultraque Buram limiti pedem Geldro
Inferre juvit, illud, illud apparet
Batavo durum, quæ tot urbium princeps
Fuit, ſed olim. Nunc ubi pares Romæ
Quæramus arces, ambituſque murorum,
Et plura Divûm templa quinquies denis?

O Lecca dives, tuque non procul Moſa,
Fluviique noſtri Vahalis alterum cornu,
A voce fontis cujus unda deſciſcit,
Amnes beati, Naiadumque fælices
Salvete ripæ conſciæ vetuſtatis:
Vos cùm frequento liber omnibus curis,
Vobiſque repeto teſtibus ſenes annos
Solutiorque, doctiorque, bis vivo.

IN
CARMINA
I. MEURSII.

HActenus iſta vacans alienis cura libellis,
Et perſanato vulnere nota manus,
Deſinit antiquis horas donare papyris,
Et cupit à verſu nomen habere ſuo:
Nuper & in vulgum ſapientibus edita chartis
Hoc ſibi, qua pergat, Gloria fecit iter.
Præſes ab Arnulpho dium genus accipe Meurſi
Carmina, natali carmina digna domo.
Accipe Veenhuſi, quantum majoribus arma,
Civiles tantum cui tribuere togæ,
Battiadæ nemus, & Naſonis ſacra renati,
Quo dominum donat munere verna liber,
Ipſe movet celeres vitæ formator Jambus

Ad tranquilla ſui judicis ora pedes,
Spirat adhuc priſcos Jani nova charta labores,
Et veteris meriti pagina teſtis adeſt.
Cum trimetros miror tragicâ gravitate, videtur
Ipſe mihi Lycophron, ſed ſine nube, loqui.
Nec Plauti lepor ille deeſt, nec digna Catone
Scita, nec à Siculo quæ ſene Muſa venit.
Nec ſacra Arnobii cum majeſtate vetuſtas,
Nec quicquid Macrobî docta papyrus habet.
O elegia, meo nil conceſſura Tibullo!
O quibus æquatur Bilbilis ipſa, joci!
O Graiæ veteris ſæcli decus heroïnæ!
Quis ſe, quis vobis poſtulet eſſe parem!
Quod legeret Ceyx, ſi jam ſupereſſet, haberet;
Mittitur Alcyones litera ſcripta manu.
Gnoſſis ad Ægiden pelago jubet ire querelam,
Littoreas inter ſola relicta feras.
Nec numeros Naſonis amat, nec verba Catulli;
Jane, tuo poſthac eligit ore loqui.
Procris adulterio nimium tentata mariti
Mittit ab Actæis ſcripta legenda jugis.
Mileti ſoboles inceſtum ſignat amorem,
Germano pluſquàm debet amica ſoror.
Myrrha parens fratris, patris uxor ſuccuba matris,
Poſt tantum potuit crimen habere preces.
Proderet ut patrii Niſeis fata capilli,
Hoſtilis miſeram præcipitavit amor.
Cætera quæ toto fulgent miracula libro
Quid repetam? præſens omnia numen habent.

Scilicet in verſu Phœbus micat, ipſaque, Meurſi,
Gaudet in amplexus Muſa venire tuos.
Quemq́ue caris crater, erat hic Aganippidos unda,
Quæq́ue arbor meruit carmina, laurus erat.

AD GERNANDUM.

Sancte Nicer, Rheni Nymphis gratiſſimus hoſpes,
Si quando tumidis laberis auctus aquis,
Jam cornu majore tuas aſcendere ripas,
Jam decet æſtivam diſſimulare ſitim.
Ille tuus, tuus ille puer Permeſſide lympha
Potus, & æthereo nectare plenus adeſt.
Gernandi venerare diem; da ſerta capillis,
Albaq́ue purpureis lilia miſta roſis:
Qualia creſcenti tribuit Penëus Achilli,
Theſſalicis quateret cum juga feta feri
Qualia Caſtalius quoque fons Pythone perempto
Fertur Apollineis impoſuiſſe comis.
Da frondes ederæ, da laurus virginis umbram:
Convenit Aöniis illa vel illa choris;
Da pingues oleas vigilatæ præmia noctis:
Palladias artes Palladis arbor amat.
Da quodcunq́ue ſolet Latios ornare triumphos:
Ille triumphato victor ab hoſte redit.
Ille tuis quoties poſuit veſtigia ripis,
Lentiùs attonitas currere vidit aquas:
Audiit Orphæâ quiddam teſtudine majus,

Et ſtetit ad doctos mobilis unda ſonos.
Dum nunc Cecropii repetit commenta magiſtri,
Porticus & quicquid, Gymnaſiumque docent;
Scitaque nodoſo multùm ſudata Lycæo,
In quibus & magnus pallet Ariſtoteles:
Monſtra vel errorum domat, Ariique furorem,
Subductuſque ſolo celſior aſtra petit.
En quoties meruit victrices dona coronæ,
Hei potuit tantum cur ſemel illa dari?
At tu magne puer (neque enim puer eſſe recuſas,
Ingenio quamvis anticipante ſenem)
Qui jam Socraticos malepubes præcipis annos,
Et canis potuit quod ſatis eſſe ſapis,
Inclytus his cœptis quibus & finire fuiſſet
Gloria, conſpicui perge parentis iter.
Hunc tamen intereà tibi quem donavimus auſum,
Ex enimo pretium dantis habere puta.
Inferiora tuis Epinicia ſume trophæis:
Nam qui digna dares ipſe, ſed unus eras.
Artifices naſci tecum non poſſumus omnes:
Hoc eſt naturæ ſe ſuperantis opus.

ANA-

ANACREONTICUM
AD
HEINSIUM.

Medulla amorîs Heinſi,
Et corculum Cytheres,
Robuſtiorque blandi
Anacreontis ætas,
Quid grande per theatrum
Gravi ſtrepis cothurno,
Arauſiique cædem
Sceluſque Celtiberum
Mandas tragœdus ævi
Sequentis ultioni?
Quid iſta tam ſuperba,
Quid iſta digna cantas
Promiſſiore barbâ,
Horrentibus capillis
Supercilîque faſtu?
Jam pone, pone laurum,
Et impedi capillos
Semper virente myrto
Roſâque ſemper uda,
Humore quem ſerenæ
Noctis reliquit aura,

Incende corda vates,
Vini calentis hauſtu,
Narde caput perunge,
Lanuginiſque florem;
Lanuginis tenellæ,
Quam Reſſa ſemihulcis
Lambitque, alitque labris,
Dulcique amoris igni,
Et halitu Sabæo
Priore cinnamomo,
Pubem fovet genarum.
Feroculum poëtam,
Et arma jam ſonantem
Te blandulis ocellis,
Tenellulis papillis,
Rubellulis labellis,
Et oſculo integello
Roſſilla baſiatum
Abducet in triumphum.
Deus, Deus triumpho
(Nam te vocant Jacchum
Et Liberum bimatrem)
Fave tuo poëtæ,
Qui victor eſt poëta,
Sed victus eſt amator.
Iô, Iô, triumphe.
At ille, victus ille
Furet, furet, furetque
Muſis, Amore, Baccho.

IN FILIUM

GUILIELMI MARTINII.

GAude præcipiti quiſquis das gaudia vitæ,
Et quamvis ſerò quos juvat eſſe patres,
Tuque hominum officiis nondum defuncta ſenectus :
Vindice. Martinio cauſa probata tua eſt
Hanc celebret vates redeat ſi Tejus horam,
Purpureis miſcens lilia cana roſis :
Ipſa ſuos verſus Peligni Muſa recantet :
Fortè ſenex miles, fortè ſenilis amor.
Tu quoque Martinio, neque te debere negabis,
Mæonide debes : Zoïlus ecce tacet,
Neſtora nec vidit, dum tertia vivitur ætas,
Virgineo lateri conſeruiſſe latus.
Nec populum tardo Priami de ſemine natum,
Hectore vix unâ prole probante virum.
Plùs igitur vernante valent lanugine cani,
Ultima nec vitæ tempora perdit hyems,
Atque aliquid tandem perituris imputat annis,
Et negat hæc ætas dedidiciſſe marem.
Non minùs Anchiſes potuit quàm pulcher Adonis,
Tithonus Cephali ſæpè peregit opus.
Hunc etiam laudat gravitas cenſoria morem,
(Quid cum Sileno, cum Satyriſve mihi?)
Ipſe Cato vetulis ſit quanta potentia nervis
Exemplo dignum credidit eſſe ſuo.

Quam bene Martinii ſunt juncta vocabula Marti,
Et Veneris conjux quam bene nomen habet!
Prœlia ſunt illis, ſed amorum prœlia cordi,
Qualia Gradivus, qualia Cypris amat.
Hinc deſperatæ tandem tumuere papillæ.
Totque annis menſes plus valuere novem.
Flere puellares noli jam mater honores,
Ereptæ pretium virginitatis habes.
Pœnitet exacti tam longum cælibis ævi,
Et cuperes iſtos anticipaſſe thoros.
Ecce voluptates & gaudia prodidit index,
Nec Paphios luſus diſſimulare licet.
Hoc teneri fletus, infantiaque ora loquuntur,
Lucinaque tuus ſignificatur hymen.
Fortunate ſenex tot demum meſſibus actis,
Ergóne ſementis jam tibi tempus erat?
Tu tamen Herculeum potuiſti ſolvere nodum?
Túne igitur nomen dulce parentis habes?
Jam migrat in cunas melioris poſthumus ævi
Filius; hunc nuper nox vigilata dedit,
Servatumque diu latus & non prodiga virtus,
Et ſine progenie non voluiſſe mori.
Gratulor hæredem parvum tibi ſerpere natum,
Gignere quem libuit, quem genuiſſe juvat.
At quantam ſobolem ſegnis tibi perdidit ætas!
Jam poteras proavus, qui potes eſſe pater.

HUGONIS GROTII

FARRAGINIS

LIBER SECUNDUS.

EPITAPHIUM FRANCISCI JUNII.

Quanquam nec veteris Mauſoli ſaxa, nec audax
Pyramidum Pharius ſurgit in aſtra labor,
Hoc tumulo plus rege jacet: tam nobile marmor
Eoæ quondam non habuiſtis opes.
Ille diu toti nomen venerabile terræ
Junius ex tota mortuus illud habet:
Non qui Tarquinios Tarpeïa depulit arce:
Non qui Cæſareo ſanguine tinxit humum.
Mitius ingenium fuit huic, cui candida virtus,
Cui placuit ſanctæ pacis amica quies,
Sed tamen hunc etiam duri metuere tyranni.
Hoc quoque libertas vindice tuta fuit.
Ille triumphato toties errore, quadrigis
Invectus docuit relligionis iter.
Victa ſuperſtitio divinæ præmia laurus
Et pietas illo præſide læta dedit:
Orba parente domus, pubes ſtudioſa magiſtro
Quod dolet & lachrymat, ne putet eſſe ſuum,
Privati non ſunt in tanto funere queſtus:

Humani generis publica cura perit.
Collacrymant gentes, & fletus fluctibus orbis
Miscentur: ad cunctos pertinet ille dolor.
Gallia ut ereptum digne lachrymaret alumnum,
Contulit huc undas ipſe Garumna ſuas:
Hoſpitis exequiæ triſtem traxere Lemanum,
Cui Rhodanus ſociâ ſponte cucurrit aquâ.
Nec tantum tenui lachrymat Germania Nicro,
Contentúſve ſuo gurgite Moſa fuit;
In Rhenum fluxere ſimul, quem maxima luctus
Damna tenent ipſa proximitate mali:
Atque utinam poſſet Cattorum littore rupto
In pelagus lachrymas exonerare ſuas.
Impendit totam vicina Britannia Tethyn,
Sarmaticæq; procul tabuit unda nivis.
Sufficiunt amnes? an cœlo poſcimus imbrem?
Nil nimiũ eſt, & plus imputat ille polo.
Hunc meritò Lethe meminiſſes ipſa dolorem,
Et ſua mors Stygiis crimina fleret aquis.

ANA-

ANAPÆSTI IN MORBUM FRATRIS FRANCISCI GROTII, EX QUO OBIIT.

Themidis gremio nata Tonantis,
Legis & æqui veneranda parens,
Cui conſiguus face vicina
Verſat ſenior plauſtra Bootes,
Tibi ſi ſobolem priſca dederunt
Sæcula ſomnum, pariterq́; quies
Ab utroq́; venit; tibi bella ſilent,
Ponit rabies violenta minas,
Et compoſitas tranquilla tenent
Otia mentes, nec feralis
Populos in ſe mergit Enyo:
Premit indomitos ille furores
Membraq́ue longo jactata die
Lenis placida ſub pace fovet,
Vigileſque animi decoquit æſtus:
Et quod parili lege coërcet
Genus humanum, redditq́; ſibi,
Genitricis habet:
Tibi perpetuos ſi noſtra domus
Servit in uſus, tibi ſi Grotii

Gens ſacra ſumus; tua ſi quondam
Cecini parvus munera vates,
Et præsipiens nucibus poſitis
Orſa ſenectæ, ludente trocho
Gente coæva, cœpi Latias
Pectore leges, tibi prima dedi
Tempora nondum puberis ævi:
Tibi ſi fratris cura diurnas
Partita vices, nunc pulvereo
Docilis circumducere campo,
Et nunc minio pingere leges,
Miſcens tereti jura cylindro
Didicit numeros lanceſque tuas;
Et jam poterat (memini certè
Mens iſta fuit)
In Socraticas ire palæſtras;
Pactiſque ſuas reddere leges.
At nunc (ô vis invida fati)
Tenet obſeſſum pectus Stygio
Membra veneno depaſta lues,
Et cæca vorat flamma medullas,
Neque depoſitos vita ſuperſtes
Suſtinet artus: jacet ignavum
Thalamo pondus, nullaque in illo
Species reſtat priſtina vultus.
Decus hoc oris, decus hoc periit,
Indolis olim geniique notæ:
Pallor turpis ſedet & macies,
Lougamque ſibi lumina mortem
Lapſa minantur. Noviſſe poſſis

Rediit bigis aurora polo,
Novies tenebræ rapuere diem,
Ex quo virus ferale mali
Ciet aſſiduos corde tumultus;
Cætera torpent languore gravi,
Mens una ferro concita motu
Neſcit placidam ferre quietem.
Propè conſumpto corpore demens
In ſe morbus perdidit iras,
Vis lædendi lædendo perit.
Conſule damnis, ſtudiiſque tuis
Aſtræa fave: non iſte ferox
Enſe reperto, ſociaſque trahens
In bella manus, polluit olim
Sincera tui ſæcla metalli.
At nec rupto fœdere rerum
Pelago terræ mutavit opes,
Purus morum, certaque fide,
Metuens luxus & pacis amans,
Multum veteri ſervat ab auro.
Quanquam auxilium medicina negat,
Quodque ſupremum miſeris, vix jam
Sperare licet, ſi fortè tamen,
Si reſpiciat nos alma Salus,
Et placato numine Pæan
Ægrum meliùs ſervet alumnum,
Unumque caput tribuat Muſis;
Mitique favens Panacæa gradu
Comitem ſecum ducat Hygiam,
Præcipe Somno jure parentis

Veniat facilis, feſſoſque malo
Mulceat artus: & Cimmerio
Genitum ſaxo nocturna ferat
Virga papaver, tingatque levi
Tempora fuſco: quantum ex illo
Furata dies, tantum requies
Blanda reponat. Pellat tumidos
Pectoris æſtus, & veſanos
Animi fluctus, ſopor ut reddat
Mite ſerenum: vires illi
Reparare datum, ſolique licet
Vincere duræ tela ſororis.
Dormi dormi frater, & acris
Saltem ſenſum lucrare mali.
Quamcunque feret tranquilla quies,
Hæc ſuppliciis hora peribit.
Pars cruciatus vigilare fuit,
Leviuſque dolent quos torpor habet,
Preme ſecuro lumina ſomno,
Totumque oculis expelle diem,
Et niſi certæ nuncia lucis
Criſtas iterum ſuberiget ales,
Artus nullo torpore graves
Exue ſomno.
Non intereà turbet pavidum
Pectus imago: non vanus agat
Subdola Morpheus ſimulachra virûm:
Non in ſpecies eat inanimes
Luſus inani Phantaſos umbrâ:
Non horribiles imitatus feras

Variet

Varies fallax ora Phœbe tua;
Sed non vaga mens operata ſibi
Repetat ſolidos priſtina curſus.
Sin vis animi negat irrequies,
Intus cæcam ducere noctem,
Tu monſtrificos averte metus
Dea Melinoë, certa ſalutis
Faciles præſtent omnia ſomni,
Jubeat meliùs ſperare ſopor:
Aut inſolito vehas axe diem,
Cinctuſque coma radiante caput
Sol Heſperiis ſurgat ab undis.
Sacer aut agris Epidaurie tuis
Medicas ſerpens offerat herbas,
Aut radenti tempora ferro
Verticis altus decreſcat honos,
Meſſiſque cadat ſilva capilli,
Videat lætam ſua vota Deo
Ferre ſororem, videat matrem,
Fratreſque duos.
Tantum miſeri fugiat patrum
Patris imago, qui feſtinat
Triſtia mœrens fata ſenectæ.
Hoc præcipuum mœroris habent
Nos, nos ſocios habuiſſe mali,
Nec ſe tantum doluiſſe ſibi.
Satis hæc ſanos lugere ſatis,
Satis hæc totos meminiſſe dies.
Quos non ludos fortuna facis?
Premis excelſos humileſque levas;

Penſas totidem dona rapinis,
Propriumque nihil te dante fuit,
Non tam pelagi malè certa fides.
Tunc cùm primum tranquilla tument
Æquora ab imis commota vadis,
Pacemque ſali rumpit ſubitis
Nubibus Auſter.
Nos onus ipſum nominis urget,
Nimio conſtat titulus Magni,
Nec in invidiam durare ſuam
Fortuna ſinit quodcumque beat,
Nomine tanto mortale genus
Quanquam ſeriem temporis acti
Longa vetuſtas repetat Magni
Meruiſſe notam, nemo à fatis
Impunè tulit.
Dederat domita priùs Aurora
Procul Oceani viſere fines
Macetûm regi, perque triumphos
In naturæ currere fines:
Sed victori famulata diu
Fortuna, gravem diſtulit ictum.
Medio in curſu ſortis amicæ
Jacuit juvenis fraude ſuorum.
Flevit Babylon, mirata nefas,
Tantum levibus licuiſſe Diis.
Alter populos vincere Eoos
Parili tenuit qui lege datum,
Fælix Latii cura ſenatus
Per maturos vectus honores

Poſt

Poſtquàm Lauri decus æquoreis
Quæſivit aquis, Phariumque tulit
Gentibus annum, contra ſocerum
Stare tyrannum ſanctis patriæ
Juſſus in armis in Pharſaliis
Fata cucurrit, mox Lagæam,
Mandante nefas puero, truncus
Preſſit arenam.
Quid enim memorem tam crudeles
Conſtantini, Caroliq́ue neces,
Quibus in ſummum, quamlibet ævo
Vergente diem, cùm ſponte ſuâ
Jam depleri ſtamina poſſent,
Rupere tamen fila ſorores,
Et ut in vitam conqueſta nihil
Licuiſſe ſibi, facilem mortis
Violenta vicem fata negârunt.
Nos privati quos nec gladii
Metuere duces, nec rectores
Vidit populus jura ferentes,
Solaq́ue faciunt nomina Magnos,
Et ſiquid tu Muſa dediſti,
Premimur nunquam cedente malo,
Totoq́ue ſali mergimur æſtu.
Tu quoque nimiùm clade recenti,
Oneras noſtram Franciſce domum,
Ut jam pelagus puppe bibentes
Decimi fluctus quatit unda rates.
Heu Cornetti quondam proceres!
Heu gens titulis Adrichema potens!

Bello

Belloque ferax, Hemskercka virûm,
Grotiique parens nominis Aghea;
Quorum pœnitet eſſe nepotem,
Dum ſic humiles fortuna premit.
Vindexque Deus quo decidimus
Sanguinis claro degener ortu?
Sed quid veterum meminiſſe juvat?
Pone ex animo genus antiquum
Magnoſque patres clara juventus,
Tandemque tuis ſuccumbe malis.
Gravat hic luctum, nimiumque ſuis
Favet ærumnis, prius exactos
Qui dediſcit ſegniter annos,
Nondum docilis nova fata pati,
Miſerumque gerit corde feroci.
Tamen in lachrymis etiam lachrymis
Solamen habent. Sæpè dolorem
Satiâſſe juvat, nec turpe mihi
Sic heu longas miſerum, miſerum,
Tecum, frater, fallere noctes!

IN MORTEM INFANTIS MARTINII.

Poſtquàm marito ſcripta, poſtquàm cœlibi,
Poſtquàm parenti, dentur orbo carmina.
Matri ſuperſtes ille, conjugii brevis
Unæ reliquiæ, patris heu mœſti dolori
Solatiumque triſte maternæ necis
Illum reliquit, hanc ſecutus mortuam.
Valete myrtus, & diu gratæ mihi
Lauri corollæ: curſus ad taxum vocor.
Jactura non te, Martini, ſimplex premit:
Duo ſunt in uno funera, efferuntur ſimul
Puerque raptus, raptaque in puero tibi
Pars magna matris: quippè dum viduum pater
Dediſcis, animo ceſſit invito dolor,
Vultumque in iſto ſpemque maternæ indolis
Seſe fefellit nunc bona primùm fide
Cunas inanes luget, & viduum thorum,
Ubi ille fletus, atque vagitus rudes,
Nec ſemper iræ, ſæpè feſtivus lepos,
Tenerique riſus, & vacillanti ſono
Imitata primùm verba? ſolliciti patris
Periere vota, ſed ſimul periit timor:
Si non paternæ culmen hoc ſapientiæ
Docili juventâ vincet & caſtos thoro

Servabit annos, nec favore Principum,
Secundus ipſis, in flagranti gratiâ
Tenebit aulam, dulce nec ſenium patris
Affinitate glorioſus nobili
Sequetur hæres: ac nec illius manum
Patria vocabit preſſa dominatu gravi,
Bonumque civem publicæ in partem ſuæ
Rapient ruinæ: non in exilium procul
Jugum gravatus ibit, aut ſortis ſuæ
Suſpecta habebit commoda, aut metuet mala,
Falſumque fragilis neſciet vitæ bonum.
Omnes eódem pergimus, vita omnibus
Data pro miſeriis longa, pro curſu brevis.
Feſſos labore ſola mors donat rudi.
Nulli minoris conſtat abſolvi malis.
At hic beatus qui nec ærumnas tulit,
Nec illecebras allubeſcentis mali
Vivendo ſenſit, nec pavens mortem puer
In innocentis cecidit ævi limine.
Nos flenda turba, noſque perpetui ſumus
Materia luctus, flere fælices cave,
Quisquis mallignâ liber invidendâ,
Aliena non vis damna cum quæſtu tuo.
Præmiſſus hic eſt, non tibi amiſſus ſenex,
Et multa lucrifecit à fato mala,
Certè ſenectam & damna maternæ necis,
Et patre adempto lachrymas, quas accipit.

AD

AD GERNANDUM

BEatus ille qui fugaces actibus
Reprendit annos, ſeque dante longiùs
Quàm fata dederunt vixit, impubes ſenex,
Non hunc jacentem publicanus temporis
Semiſſe vitæ ſpoliat ignavus ſopor,
Non hic amori, non gulæ, non Libero,
Proſtituit horas, durus exactor ſui.
Non hunc juventæ dulce torpedo malum
Effæminavit, otiíſve degener.
Non ille morem geſſit unquam moribus,
Sed quod negavit ſæculo, vitæ dedit:
Pretiumq́ue verum tempori dixit ſuo,
Auarus ævi, ſed laboris prodigus:
Rarum eſt in orbe canus ingenio puer,
Annos ſeniles qui repræſentat ſibi.
Gernande talem te colit Germania,
Paterq́ue Rhenus. Omnis eſt in fænore
Dies, & ejus nulla pars quæſtu vacat.
Sic tota ratio conſtat ut pereat nihil.
Linguas in ipſis doctus incunabulis,
Quas poſcit uſus, exuiſti infantiam:
Reptaſti ad artes inde properatus puer,
Et imbibiſti quicquid eſt ſapientiæ
Cum lacte primo: Quid Deus, quis ſidera
Limes ſequatur, qui rotent mortalia
Quantiq; caſus, unde tam certas vices
Cauſæ revolvant, ſepta quæ virtutibus

Veri quis index. Nunc ad æqui regulam
Legeſq; domito Roma quos orbi tulit
Acclivis ævi prima vertis tempora:
Sic uſque major creſce, quem te mox virum
Nicer videbit, quæ ſenecta te manet,
Cujus ſenectam præcipit pueritia.

IN NUPTIAS D. DE KESSEL

Mulciberum Batavis nuper ſudare caminis
Viderat, ingenii more miſerta Venus.
Incudis gemitus reddebat voce Pyracmon:
Et Brontes quantum follis anhelus erat,
Forcipe jam poſita, pictus fuligine vultum,
Orabat Steropes otia parva Deum.
At regina Paphi viduas quid ducere noctes
Cogeret, & ſtudii quæ nova cauſa rogat?
Ignipotens claſſem quæ flandrica vinceret arva,
Narrat, & in pelago mille fuiſſe rates;
Mox benè mutatas Oſtendæ collibus urbes,
Et Valachris nullos jam ſupereſſe metus.
Keſſelium noſtri (quis enim celebratior?) inquit,
Quo duce non una clade fugatus Iber
Præcipuè tunc cùm Naſſavia caſtra reliquit
Reſpiciens Cluſam captaq; roſtra Ligur.
Illi vulnificum noſtra fornace metallum
Liquitur, & juſſo ſe tenet orbe chalybs.
Quo ruat in turmas trepidum quo fulminet ho-
Cedat ut Heſperio maſſa recocta Tago. (ſtem,

Scis Batavis ſervire Deos, cœliq; favorem
  Totius Hornanum promeruiſſe genus.
At Dea ſubridens, nil ultrà novimus, inquit,
  Boxteliaſque tenet me quoque cura domus:
Trajecti teneris radiat prælata puellis
  Meria Zavertemi ſanguinis illa decus,
Qualis ubi niveos perſtringit purpura vultus,
  Miratur ſimiles Gratia læta roſas.
Hanc amat, hanc toto ſuſpirat pectore ſecum:
  Et genus eſt certè formaq; digna peti:
Quid properas adeò conjux tua munera flammis
  Urere? cui properas uritur ille magis.
Arma prius pereant & nomina vana triumphi,
  Et ſiquid virtus Martia laudis habet,
Quam rapiant hoſtes, melius quæ dantur amicæ,
  Tempora nec bellis eſt inimicus amor.
Fortior Alcides in tauros ibat & angues
  A Megara quoties venerat ille ſua.
Promeruit noctes Pellæi regis Amazon:
  Hac dominam tetigit qua tulit arma manu.
Quid vetat hunc etiam fœlici fœdere jungi?
  I puer & facibus pectora junge tuis.
Ne tamen hunc illis conjux, precor, inſtrue telis:
  Nil opus eſt; undis tela miniſtrat Amor.

EPISTOLA JOCOSA
AD HENRICUM DELMANHORSTIUM
cum Medicinæ Doctor crearetur.

BAccardus ad me quem ſecundis litteris
Miſiſſe ſcribis, ille non comparuit.
Sed frater ipſo cognitus vultu mihi
Pergrato amicas tetigit aures nuntio:
Laborioſo nempe te Coi ſenis
Curſu peracto juſta meritum præmia
Promiſſa doctis Æſculapî filiis.
Namque ipſa quanquam ſufficit ſcientia,
Sibiq; ſatis eſt; attamen meritò juvat
Tot eruditis conſequi ſuffragiis
Mentis peritæ vera teſtimonia.
Sed quando jam te ſcire morborum mala
Simul & medelas voce conſtat publica:
Eſt cur ſalubris artis experientiam
A te vetuſtæ jure amicitiæ petam.
Paſſim in Batavis, hic ſed Hagæ maximè,
Quædam vagatur natio mortalium;
Quam neſcio quis triſtis exagitat furor,
Sive ira Divûm eſt, litigare ut geſtiant
Semper: nec ipſis poſſe rixari ſat eſt,
Sed quoſdam & alios ære conducunt ſuo
Homines togatos, non quidem per ſe malos,

Sed negare ſuſtinent nummis nihil,
Clamore pro ſe quos dies totos jubent.
Nullum quietis eſt minus patiens malum.
Curſare videas pallidos circum fora,
Circum tribunal, judicis nunc ad domum,
Nunc ad patroni. Si quis eſt uſquam lapis
Magno Galeno notus, aut Arabum libris,
Si qua eſt in hortis herba Lugdunenſibus,
Quæ pellere illam poſſit ex animo luem,
Operum hoc tuorum crede, ne certe tuum
Valde bearis; namque nonnihil & mihi
Genus hoc moleſtum eſt; quod niſi talis cohors
A me fugaret illa Muſarum ſacra
Dilecta quondam, non canendis laudibus
Tuis, Amice, defuiſſet hæc manus.
Quam me juvaret dicere ingenti ſono!
Qualem mariti fixa telis filium
Puella dederit oſcinis nigris rea,
Qui mox beatæ cultus Epidauro Deus
Æquaret arte, vinceret barba patrem,
Quoties docere Pelei puerum volens,
Inferre natum, non mederi vulnera,
Iratus imam torſerit caudam ſenex.
Argolica quanti fecerunt Machaonem
Fratrémque caſtra, maxime ſi quis Phrygum
Senſiſſet arcus. Quomodo multis diu
Collecta templis ſigna voti nuntia,
Et mentis ægrè ſomnia artem fecerint:
Quæ Græcia profecta, mox Latium, ſuam

Catone fruſtra prædicante braſſicam,
Morbis replevit; inde Nabathæos procul
Inter magiſtros hæſit ejus dignitas,
Donec ſub Arcto fulva quærens vellera
Exorta gens eſt, quæ ſalem, quæ ſulphura,
Majæque ſobolem voce barbarica ſonans,
Incerta fecit cuncta, quæ bona fide
Crediderat orbis. Hæc ego atque alia inſuper
Eram paratus dicere haud humili pede,
Tuumque nomen ferre in æthereas domos,
Animo capaci dona qui complecteris
Utriuſque Phœbi, carmine atque herbis potens,
Noſtriſque Batavis Junium præſtas novum.
Sed illa nunc me jurgia infælicia
Liteſque revocant; ergo quod ſolum licet,
Pia vota peragam. Proſpere cedat dies
Tibi hic & ægris imperaturis tibi,
Quos inter eſto ſicui melius vacat;
Mihi nunc quidem non otium eſt: quare tibi
Debere quidvis malo, quam ſanam cutem.
Alios valentes igitur ut facias, vale.
Dabantur Hagæ poſtero idus Julias.
Roſſa poëtam, quæſo, Taciti interpretem,
Et Martialis editorem Lentulum
Pro me ſalutes, qui velim in dapibus tuis
Rhenenſe nectar more majorum bibant.

EPITHALAMIUM POTTEII.

I.

TU jam purpureo ſola cubans thoro
Pictum languidulis ſubter odoribus
Oſtrum, pulchra, jaces, non tibi gemmei
Cultus virgineas impediunt comas:
Non cervice fluens divitiis tibi
Structum barbaricis ſyrma trahunt pedes:
Non ſuras cohibent vincula liberas.
Sed qualem docuit ſæpè recens dies
Materno tepidam ſurgere de ſinu,
Nulla veſte lates: ſola ſed invidis
Non incluſa micant ora tapetibus.
Qualis puniceum roſcida cum jubar
Denſa nube parens Memnonis extulit,
Cedunt aſtra polo, nec facie minor
Audet turba choros duce Pleiadum:
Wachmannæ teneras lumine ſic novo
Perfudêre genas, aut pudor, aut amor,
Aut utrumque ſimul; jam tibi palpitat
Pectus ſub teneris molle papillulis,
Et jam nuda ſibi virginitas timet,
Nec multum lacrymis fidit inermibus.
Sed jam pone metus. Ducimus en tuum,
Potteium juvenes ducimus, & decem

Intacto teneræ corpore virgines,
Flos lectus Batava pube, parem quibus
Spondent vota diem. Deſine fletuum,
Ne mox ille ſuis ſorbeat oſculis
Humentes lachrymis ſimplicibus genas.

II

Hic, hic eſt, tuus ille, noſter ille,
Qui totus nimio liqueſcit igne,
Et quanquam tacitus ſuique cælans
Jam non diſſimulat ſuos amores.
At nos illud iter novum novumque
Mirati ſumus inſcii ſodales
Quid ſub mœnibus Amſtelis lateret,
Et quali cuperet perire forma:
Dum te callidus ille & unus unam
Ridentem videt, & videt loquentem,
Et fulgentibus imminens ocellis
Haurit tot Veneres, Cupidineſque:
Dum tu ſaucia molliore flamma
Docto pendula murmurantis ore
Omnes pectore combibis ſuſurros.
Index, cordis & artifex amoris
Tantum ſi placuit loquela, crede,
Blandi plus ſapit oſculum mariti.

III.

Ad te profuit vertiſſe preces
O fælices experta thoros!
Non ignoto ſanguine mater!

Nam te virgo reſpicis unam,
Et tibi fletus imputat iſtos.
Miſeram, miſeram ſolare parens
Dic non tales inſtare metus.
Tibi commendat ſua vota gener,
Dominamque velis placare rogat.
Te namque ſuis facilem ſenſit
Perſæpè malis: tu ſueta viro
Flectere duræ ſenſa puellæ.
Noras etenim quam virtutum
Fœcunda foret Potteja domus:
Quibus ingenium moribus olim
Pia firmarit cura parentum,
Ne ſecuros minus auderet
Sæclum contra tollere vultus,
Quo non ullum metuente nefas
Heu virtuti jam rarus honos.
At nec deſunt exempla tamen
Judicis æqui; nam vera boni
Bona reſpectant. Vos non tantum
Res ampla domi divite cenſu,
(Qui nunc mos eſt vendere tædas,
Poſtquam cœpit nomen amoris,
Excors vitium mentis avaræ)
Nec maturi gravitas multum
Sobria vultus, quanquam merces
Hæc virgineæ debita formæ,
Quantum juvit ſincera fides
Rigidique capax pectus honeſti,
Sanctaque animi provida cura,

Et doctrinis ſatiata quies.
Non hic noſtræ more juventæ
It furtivas quærere noctes:
Non alterius fœdera turbat:
In pacta ſibi gaudia venit.
Quare ſolio propiore ſedens
Cum pulvinar geniale premes,
Summaque figes oſcula natæ,
Age dic Mariæ mater in aurum:
Jam cedendum de parte thori,
Contrahe paulum juvenile latus,
Et ſic ſpatio breviore jace;
Debes genero mea nata locum,

IIII.

Candida tranſmiſſo Phœbe rutilantis Olympi
Culmine præcipitat bigas, cæloque cadenti
Invehitur centum ſtellæ, centum aurea circum
Sidera, languidulis quæ luminibus ſcintillant,
Quæ veſtros procul ex alto ſpeculantur amores,
Et prius æthereo nolunt decedere curſu,
Quam vos compoſitos ſupremo nocte relinquant
Sed nunc ite procul gens imperioſa puellæ,
Et pueri procul ite, vacet nova nupta marito.
Claude marite fores, & dum deponis amictus,
Baſiolis ſolare moras: tua tempora currunt.
Fœlix, quæ patrios curvo de littore fundis
Oceano regina ſinus, urbs totius orbis
Hoſpita, quam donis Oriens ſupremus adorat:
Non quia mille tuæ volitant ſuper æquora puppes,
Non

Non quia cærulea frontem redimita tiara
Mittit odoriferas tibi decolor India meſſes:
Sed quia non alibi formarum tanta ſuperbit
Gloria; vincit enim prælato corpore, vincit,
Oppida tu quantum tantum Wachmanna puellas.
Fœlix illa etiam, juga quam ſurgentia denſis
Collibus & virides occultant undique ſilvæ,
Libertas tua ſancta domus, non mœnibus ullis,
Sed genio defenſa loci, ubi currus, & arma
Sunt ducis, & quo non audita ſub axe trophæa?
Hic etenim legum ſtudiis operata juventus
In patriæ decus, & promiſſos creſcit honores.
Hic Potteius erat, ſimiles cum degeret inter
Lætus amicitias, alternaque tempora vitæ,
Nunc illi veneranda domus, caſtique penates,
Nunc immite forum molli diſponeret ævo:
Quem roſea toties in virgine ſuſpirantem
Deprendit tacitis nox evigilata tenebris.
At tu, quam circum ſinuoſo flumine ludunt
Scaldis, & illabens piſcoſas, Moſa paludes,
Infœlix, fœlix ne magis, placidiſſima tellus,
Belgarum princeps, dum pax & jura manebant,
Unde viro domus & cunabula prima puellæ?
Sed tamen hæc olim. Pietatem cedere poſtquam
Juſſit Iber, tituluſque fugæ fuit inclita virtus,
Omnes, nec querimur, fecit fortuna Batavos.

V.

Age jam beate conjux,
(Tibi Gratiæ, Venuſque,

Tibi nam favent Amores)
Simul in tuum cubile
Rapido ferere ſaltu,
Simul illa vela pandes
Tua ſub quibus quieſcit,
Cave frigus æſtuantem
Grave vulneret puellam.
Adhibe tuos lepores,
Tenerúmque circumactæ
Rape baſium puellæ.
Reſonent labella contra
Reſonantibus labellis.
Neque tu genas omitte
Juvenile purpurantes.
Quid enim genas omittas,
Modo quas madere fletu
Tuus ille juſſit ignis?
Neque flammeos ocellos.
Quid enim reos amoris
Patiare nunc inultos?
Niveos ſed in lacertos
Et eburna colla fuſus
Pete ſuaviis viciſſim
Oculos, genas, & ora,
Bibat igneos odores,
Bibat halitus pudicos,
Et in ore jam natantem
Animam trahat medullis.
Sed & ipſa mox fideli
Tepefacta cordis æſtro

Referat ſubinde longas
Tibi baſiationes:
Sed & oraſſem hiulcis
Tibi vellicet labellis,
Imitata lene murmur
Ab amantibus columbis.
Sed & inter oſculandum
Supereſt, marite, quiddam
Meliuſque dulciuſque.
Digiti ſciunt procaces
Quid agant apud papillas,
Ubi lacteas ſorores
Spatio brevi diremptas
Premit horridum cacumen
Referens roſæ pudorem.
Scit & illa quid paretur.
Gemina repente palma
Geminum prehendit uber.
Negat ecce pernegatque,
Neget uſque pernegetque:
Ita nuptiale fædus
Perhibet: licet negare,
Licet & negata ferre.

VI.

Neſcio quis ſubito ſonus auribus
Accidit: an fælix crepuit thorus?
Agnoſco tua ſacra potens Amor,
Orgiaque & thyaſos Amathuntidis.
En etiam noctem ſine lumine,

Quales ad tenebras olim Venus
In complexibus hæſit Adonidis.
O placidæ pacis certamina!
Tu quoque furtivis ô lectule
Conſcie delitiis, & jurgia,
Totque voluptatis præludia!
Fœlix purpureis quæ vos tulit
Aurea curriculis pernicior
Hora boni veniens gremio Jovis.
At tu, tanta manent quem gaudia,
Ne metuas audire ſerus, ſerus.
Impacata licet de ſæviat
Oraque formoſis notet unguibus,
In tua jura venis; caſti pete
Corporis exuvias tibi nam tibi
Devictus ſpolium debet pudor.
Altera procedent mox tempora,
Suave micans tremulo cum lumine
Vt tibi pro tali grates aget,
Et vinci voluiſſe fatebitur.
Interea flos dulcis, & abdita
Virginitas luſtris bene quattuor,
Heu ſubito moribunda, *vale*, *vale*.

V I I.

Jam fatiſcentes amore
Conjuges beatuli,
Dum pavent artus anhelis
Languidi ſingultibus,
Et fragrans odore caſto

Dulce ſudat lectulus,
Sic amate, ſic jacete.
Nox, marite, nox tibi
Invidet, poſſis amantem
Ne videre conjugem,
Quæ ſtupens ſe neſcit, ipſa,
Zonulæque conſcia
Inter amplexus ſolutæ
Pallidum quiddam rubens,
Molle ſecretum fatetur:
Jam recomponit latus,
Jam caput pulchrum ſupinat,
Imminens ſemper tibi,
Teque ſemper irretortis
Vulnerans obtutibus.
Talis in gemmante prato
Quæ ſerenum fulgurat,
Luſus aureæ parentis
Et Cupidinum roſa,
Educata rore noctis
Oſculiſque Naïadum.
Solis ad comas tepentes
Ipſa defluit comis,
Inque luteum papaver,
Inque violas funditur:
Quantus ignis in medullis!
Quantus ardor vocibus!
Quanta baſiis voluptas!
At quis ore blandulo,
Udulisque te labellis,

Bella, juſſit ludere!
O puella, nunc & uxor,
Sive Potteium ſinis
Lacteo pendere collo,
Seu virili ſubditum
Læve cervici jubetur
Brachium liveſcere,
Seu tuus dulcem maritum
Dulcis expectat ſinus,
Sive mutuis placebit
Implicari vinculis,
Sicut indivulſa lenta
Vitis hæret populo,
Quiſquis eſt, qui vos juvabit
Nexus, aſtringat fidem,
Et viciſſim conjugales
Pectus expiret faces,
Donec halitus remiſſos
Gratus invadat ſopor.

VIII.

Candidis charum juvenem lacertis
Comprimens dormi, nova nupta, dormi:
Dumq; reſpiras placidam quietem
Pars tibi curæ melior diurnæ
Cœrulis ſomni revehatur alis.
Jamque marcenti tibi cor reſultet
Gaudio primam metuente noctem:
Jamq́ue luctantem gremio repellas,
Dum pudor ſævus ſua quærit arma,

Nec ſatis totum patitur maritum.
Torqueant illum ſimili ſub umbra
Vana non fictæ ſimulachra flammæ.
Nunc in amplexus ruat, & labellis
Sponte in alternos patulis hiatus
Oſculi captet liquidi ſaporem.
Nunc manu caſtos fugientis artus
Prendat & dulci metuat rapinæ.
Inter has curas, animíque luſus
Tranſeat majus ſpatium diei.
Ille nec criſtas ubi tollet ales
Nuntio cantu teneri ſoporis
Otium rumpat, mediúſve Titan
Turbet occluſos radiis ocellos.
Nec prius tergat geminas puella
Luminum gemmas, tunicamq; poſcat,
Sera quam ſummæ cadet hora lucis
Mixta fulgori dubio tenebras,
Cum jugo Phœbus petit exoluto
Barbaras Gades, nitidumque veſper
Ordinat Lunæ redeuntis agmen.
Nec tamen ſurgat, niſi diſcat ante,
Viſa nudatis melior papillis,
Quid virum monſtret, faciatque matrem.

IN

IN NATALEM PATRIS.

Non ego quantumvis nimia prope mole laborum
Impedior veteres ſemel interviſere Muſas,
Dulcibus & ſtudiis viridem exercere juventam,
Luce tua ſileam, genitor; concedite leges,
Prima piæ ſoboli lex eſt placuiſſe parenti.
At te nunc variis jactatum ſæpe procellis,
Sortis & omnigenæ memorem, declivior ætas
Accipit, atque actis utinam fælicior annis.
En erit ut quondam poſt tot ſua crimina, canos
Erubeat fortuna tuos? quanquam horrida mentem
Cura premit, placidamq́; negat commiſſa quietem
Aula ducis, tamen hæc mecum ſolatia ſume,
Quæ te ſola juvant; luſtris plus quattuor, ex quo
Formaſti teneras primo mihi tempore voces,
Errorem diſcentis amans; tum protinus artes
Ingenuas, quantum hæc ætas permiſit & ultra,
Exhauſi duce te. Teſtor mea gaudia, famam,
Et quas nunc etiam non poſſum odiſſe Camænas,
Septenaſque artes, & ſidera teſtor Arati,
Faſque ſacrum, totaq́; Deam tellure fugatam,
Si quid in orbe meum legitur, patris omnia, patris
Lector habes: didici quo ſolo audere magiſtro,
Et veniam ſperare tuam. Quam ſpernere longas
Dulce dapes, mentemq́; animi nō mergere Baccho,

Nec juvenum noviſſe choros, ſed ſæpè tenebras
Furari ſtudiis, & nocte extendere vitam
Monſtravit genitor, dum corda inconſcia culpæ
Avertit ſæclo, laudiſq́ue inflammat amore.
Plus hoc (ipſa dabit veniam natura fatenti)
Quam genuiſſe fuit nam vitam & luminis auras
Non ſemel ille dedit, per quem ſupereſſe ſepulchro
Poſſumus, & noſtri memores ſperare nepotes.
O ſaltem liceat, ſi non perſolvere grates,
(Quod divinę opis eſt, hominum inſuperabile votis)
Certe aliquos fructus & dona rependere tantis
Muneribus! Satis ergo pater, ſatis ergo voluptas
Illa tibi, cum vel Lybici trans vaſta profundi
Æquora, mecũ una Batavûm ad miracula Gangem
Proſpicis attonitum ſepteno ſe ore ferentem
Taprobanem contra, (totus fugit undique mœſto
Puppe Tagi populus, veniunt ad fœdera reges)
Vel cum res patriæ: patriæq; extrema tuentum
Mauritium & multum ſudantem in littore Flandro
Me ſcriptore videt: nec vis Cornelia fallit,
Nec Criſpi te ſenſa brevis: juvat addere leges
Militiamq́ue fori. Noſtras tua dextera palmas
Computat, & ſimiles jubet exorare triumphos.
Accipe & hæc quæ parva fero; quæ vota dicabo?
Quaſve preces? redeat gaudenti ſæpius iſte
Lucifer, & trina videat te prole beatum,
Conjugioq́ue hilarem. Me me tibi fata reſervent
Dum placeo, & patriæ poſſum prodeſſe mereri;
Sic matri ſe nata probet, moreſq́ue pudicos
Accipiat: ſic ille puer præſtantior annis

In tua ſe moveat veſtigia, nec mihi cedat,
Acta ſed à tergo longe fraterna relinquat.
Audi hæc Omnipotens, puramq; ante omnia mentē
Et cœli promitte fores, tum cætera firma.

IN
JOHANNIS MEURSII
DE LUXU ROM.
LIBRUM.

QUa flet fortunæ nimius favor, impete quanto
In ſe victa ſuo pondere, magna ruant,
Invida fatorum majora exempla poteſtas
Queis dare non potuit, dat tibi charta brevis.
Quid priùs hic mirer? quo gens tua, Romule, venit
A Tatii ſtipula, fictilibuſque Numæ?
Suſpenſi dubia fluitant in veſte Quirites:
Frangit odoratas Martia turba comas.
Luxus opes ſequitur, civilis buccina belli,
Inque dies gliſcens in ſua damna furor.
Quid referam, ne non turbent patrimonia menſæ,
Quæſitas hominum non ſine morte dapes:
Servorum totas acies, privataque regna;
Cryſtallum, gemmas, citrea, marmor, ebur:
Intra tecta lacus, & ſupra culmina ſilvas,
Incluſumque domo quicquid ubique fuit?

n1

Ferrea Romanus tunc ſecula vixit in auro,
Non jam Saturni, nec Jovis ille memor.
Non erat hic populus cui priſca Palilia ſæpe
Quærendos dederant inter aratra duces.
Hæres Pergamidum, ſector Carthaginis hic eſt,
Et cui vectigal ſola rapina fuit.
Quid miramur opes, magnum quas moribus iſtis
Perdere flagitium, quærere majus erat?
Orbis enim, non urbis erant; quid denique tantum
Si dives mundo paupere Roma fuit?
Illa quidem dives: ſed qui comprendere Romam
Ingenio potuit, ditior ille mihi.
Quædam corporibus tribuit Deus, omnia menti:
Hac homines facti conditione ſumus.
Si meus in Roma totum dat Meurſius orbem,
Non orbem, non te maxima Roma velim.

IN
JUSTI LIPSII
OBITUM.

Siquid adhuc hominis civilia bella relinquunt,
Et vinci officiis hoſtis ab hoſte poteſt,
Orantem Batavum tandem, Brabante, videbis
Ille ferox, ſupplex incipit eſſe tuus,
Nec ſunt improba vota: brevis mora poſcitur armis.

Quæ tutum veſtro limite ſiſtat iter.
Sic olim laceri venturus ad Hectoris artus,
Dorica non timuit caſtra ſubire pater.
Pone metum, ferrumq; ſimul: veniemus inermes:
Et tantum lachrymas agmina noſtra ferent.
Servat ubi doctos cineres, monimentaque Lipſi
Viventis nuper notus ab ore locus,
Flebimus immixti pariter, ſolumque manebit
Certamen tangat quos magis iſte dolor.
Hicne jaces Lipſi? clamabimus hoc tibi præſtat
Patria, tot chartis vivere juſſa tuis?
At Rheni in ripa vacuus morbiſque maliſque
Plenus honore, tuus denique totus eras.
Cur male ſperaſti de libertate Batavâ?
Cur tibi vilis, opus, noſtra juventa, tuum?
Debita Lugduno ſaltem fuit iſta ſepulchri
Gloria: non alibi ſanctior umbra foret.
Quo mihi centenis ſplendentia templa trophæis,
Hoc de me ſpolium ſi meus hoſtis habet?
At vos, ſi gravius quid dictum, ignoſcite Belgæ.
Non ſunt hæc odii verba, ſed invidiæ.

IN FEUDA

CORN. NEOSTADII.

Gloria Gymnaſii quondam, nunc magna ſenatus
  Portio, conſpicuum nomen utraque togâ,
Jura paludicolæ domino maris edita donas,
  Oberti veteres auſus inire vias.
Ille dat Inſubribus, tu noſtris Feuda Batavis,
  Indelibati grande laboris opus;
Tu ſucceſſorum morientia jura, diuque
  Oblitas leges, priſcaque pacta refers:
In quorum exitium jamdudum proficit ætas.
  Res patriæ quantas parva papyrus habet!
Te mores voluere ducem: tibi credidit uſus,
  Et ſolita hæc jurat, quæ placuere tibi.
Hæc docuiſſe puto Themis, aut didiciſſe fatetur.
  Nam prius oraclis nil habet illa tuis.
Aſtrææ genius, ſæcli lux hujus, & acti,
  Juris honos, patriæ dextera, norma fori,
Perge Neoſtadi tabulas proſcribere, rectè
  De plano poſſint omnibus unde legi.
Quod Romæ bis quinque viri, Spartæq; Lycurgus,
  Cecropiiſque Solon, tu potes eſſe tuis.
Vive diu tantum, nec ſit tibi viſere manes:
  Tu Batavis Minos & Rhadamanthus eris.

IN OBSERVATIONES FEVDALES

CORNELII NEOSTADII.

RES eſt laboris plena, nutantis levi
Momenta cauſa, pendulas inter vices,
Trepidæque lancis ſemper alternans onus
Libræ ſubacto ponderare examine,
Æquata dubiis jura partitum reis.
Et hoc, & hoc plus tu Neoſtadi facis,
Priſcos Batavæ qui labores curiæ
Inſperſaque actis judicum ſuffragia
Cenſore libro promis, & cauſæ ſtatum,
Summamque litis, atque controverſiæ
Apices ſagaci deprehendis ſpiritu.
Res judicatæ plurimùm debent tibi,
Quas erogati reſtitutor ſæculi
Diſcis, doceſque: latiùs quanquam tuum
Patet tribunal, ſepta nec novit forum.
Et auctor ille veritatis calculus
Toto vagatur orbis auditorio,
Archiva noſtra publico juſſus dare,
Sententiamque ferre de ſententiis.

HUGONIS GROTII

FARRAGINIS

LIBER TERTIUS.

ANAPÆSTI

IN MORTEM BEZÆ.

O Quæ viridis margine ripæ
Puri propter ſtagna Lemanni
Urbs parva ſedes, parva, ſed altis
Ingens animis, fœlix nuper
Vel ad invidiam totius orbis
Dum Beza fuit, quis te tanto
Decore orbatam mœrere vetet?
Non trux hoſtis, ſolitus quanquàm
Tacitos etiam ferro vultus
Flammaque ſequi, lachrymas auſit
Damnare tuas.
Nulla quieſcant lumina fletus:
Imbre genarum lacus exundet,
Nec jam fluvio memor antiquam
Servare fidem ſibi turbatum
Miſceat amnem, Rhodanuſque celer
Pelago ſalſas inferat undas.
Humida tundant ora lacerti:
Crebro manuum verbere diſcant,
Pectora ſævum ferre dolorem.
Gemitu vago mugiat aër,
Cui nimboſum rigidus ſubdit
Jura cacumen, gelidiſque ſonans
Alpibus Echo nubes inter

Canaſque nives, tantum planctus,
Tantùm Bezæ nomina reddat,
Nos intereà, quos tam longè
Situs axis habet, tetigit veſter
Dolor, Allobroges: quantum cui non
Funus licet hoc dixiſſe ſuum?
Bezam Batavi, gens nota ſalo,
Notaque bello, Bezam remis,
Ipſis Bezam plangimus armis:
Totidem fletus, totidem gemitus
Noſtris veſtros cumulare juvat:
Vento triſtes reddente ſonos
Fremit Arctoum littus & ingens
Regia Nereï.
Luge Bezam ſacrata cohors,
Quæ mortales inter plus quàm
Mortale ſapis: templaque ſoli
Poſſeſſa deo, quibus effigies
Verba magiſtri. jacet ille jacet,
Cujus peragi publica ſacris
Vota Camænis audiet ætas
Ultima, & orbi quæ ventura eſt
Suprema dies. At tu juſtas
Agnoſce dei vindicis iras:
Gens flagitiis immerſa tuis.
Non in pœnas jam ſufficiunt
Barbarus hoſtis, quæque agnatum
Sitiens acies bina cruorem
Patriam telis utriſque petit,
Non jam morbi ſatis in vulgus

Vili tantum ſtrage furentes:
Non ſubductis frugibus anni
Fecere famem: nova tela placent?
Tota Bezæ morte ferimur.
Quis ſollicitis poſthac populis
Reſponſa dabit? cujus verum
Fortius unquam charta loquetur?
Quod cor virtus ſincera leget,
Quod nunc pietas dabit exemplum,
Specimenque ſui? cujus vitæ
Contra ſeclum ſigna ſequemur?
Ne pugnacis rabies animi
Sibi doctrinæ poſcat honorem,
Ne quæſiti nubila vultus
Gravitas morum caſta vocentur:
Mala ne ſpeciem mentita boni
Cum divinis humana trahant.
Cecidit toti flebilis orbi,
Qui modò vivens, in ſe totum
Traxerat orbem. Silet os illud,
Quo ſperaſti Gallia ſolo
Te poſſe loqui.
Cecidit, cecidit dux ſæpè ducum,
Rector populi, cujus in omnes
Magna poteſtas ſine faſce fuit:
Cujus ſapiens labor antiquos
Reſpicit annos, virtus noſtros,
Fama ſequentes.
At tu ſalve, ſummumque vale
Venerande parens: vis nos certè,

Vis inſano parcere luctu:
Imperioſum ſed te contra eſt
Deſiderium pertriſte tui,
Solumq́ue hoc eſt quod fas nobis
Eſſe putemus cum Beza vetet.
Quicquid in omni nimium luctu eſt
Tibi Beza parum eſt, unusq́ue modus
Nullum lachrymis noviſſe modum.
Gaudet ſemet ſatiare dolor,
Nec ſolamen potuiſſe pati.
Quanquam longi feſſa laboris
Prope ab humani metis ſpatii,
Qua vita ſtetit, quanquam cernens
Ut melioris reliquum ſæcli
Te poſteritas tua mirata eſt:
Et vix olim quanta ſepulto
Contigit ulli, non in mortem
Dilata tuam gloria, verum
Tibi te monſtrans comes annorum
Fida cucurrit: tamen heu nobis
Immaturo funere raptus
Beza videris! quid enim mirum eſt
Hunc, quem quondam ſua cum legeret
Nunquam juvenem credidit ætas,
Etiam nobis nunquam credi
Potuiſſe ſenem?

IN EVSEBIUM JOSEPHI SCALIGERI.

QUod per ſcripta tuos putamus annos,
Et quod nunc ubi te ſenem repente,
Qualem credidimus diu, videmus,
Nondum priſtina penſa deprecatus,
Libro, Scaliger, explicas in uno
Unquam quod fuit, & fuit quod uſquam,
Hoc pro munere quid tibi precemur,
Ingens gloria maximi parentis,
Quem Verona ſuum videns nepotem
Juſtas ſideribus remittit iras?
Unum difficile eſt, tibi quod opto,
Tandem tempora digna conſequaris,
Et gratos homines, piumque ſæclum.
Quod ni flagitiis fugata noſtris
Totum gratia demigraſſet orbem,
Cantarent populi, quibus vetuſtos
Verus digeris ordinator annos,
Laudes quiſque ſua tuas loquela,
Sed quam diſcere te docente debent.
Te gens totius inquilina mundi
Judæi colerent, tibi ſacrata
Lævis carmina ſcriberent figuris:
Nino te pariter Semiramique
Præferret Babylon: Pharos ſuperbas
De te Pyramidas loqui juberet

Non ignobilium notis ferarum:
Te cultor Libani, celerque Medus,
Te tortis niger Æthiops capillis
Æternum celebraret, & beatæ
Frugis meſſor Arabs: magique Perſæ
Cum Mithra tua facta compararent.
Nam quid cum Latio loquar Pelaſgos,
Quos jam demeritus puer fuiſti?
Sed quamvis fidei bonæ tot iſta
Fiant nomina, debitorque mundus
Quærat ſolvere quicquid imputaſti,
Nunquam non remanebit obligatus;
Tantùm poſteritas nec ulla reddet,
Quin acceperit amplius vetuſtas.

AD
SCALIGERUM.

Proles vera ducum, & ducibus majoris Juli,
Digne cui haud tantum Scoppius invideat:
Nobile ſed quicquid, ſed doctum quicquid ubique eſt,
Doctrinæ princeps, nobilitatis honos:
Téne hi qui Latiæ vendunt mendacia turbæ
Fraudatum tantæ gentis honore volunt?
Aut potiùs tanto fraudatam nomine gentem,
Per quod nobilior nobilitate ſua eſt?
Nam poteras fieri magni tu ſanguinis auctor,
Ni tibi per tantos fœmina veniret avos!
Téque ſibi proavum, quem nunc habuere nepotem,
Ma-

Maſtini cupiant, belligerique Canes:
Et quocunque Atheſis quondam rectore ſuperbit,
Conditaque Brenni mœnia militibus.
Nunc aliter viſum ſuperis, illuſtris ut in te
Gens per tota decem ſæcula proficeret.
Non puduit claros poſt ſævo Marte tyrannos
Edere divinum Cæſaris ingenium:
Nec ſtetit hac fini, nec ſpes fuit ultima Cæſar;
Quin vires iterum eſt auſa novare ſuas.
Poſt te fœcundos ſed deſiit illa labores:
Ut quo jam majus gignere nil poterat.

BONO NIHIL MALI.

EXilia, morbos, damna, pauperiem, probrum
Mala quiſquis arbitratur, ipſe eſt non bonus.
Namque illa facili turbine obveniunt foris,
Aut ſortis inconſtantia, aut motu levi
Popularis aura, nemo quæ ſapiens timet,
Cum nec timore, nec dolore digna ſint.
Mala quiſquis egit, patitur: artificem in ſuum
Iſthæc redundant, quaque naſcuntur manent.
Sceleſtus accuſator inſonti reo
Multò eſt miſerior, carnifex intus ſuus
Quem talionis lege damnat conſcium,

Fl[illegible]

Furiæque torquent. Quicquid agites, hoc time,
Nec aude in alios ipſe quod nolis pati.
Culpam ſequetur pœna; culpa ipſa eſt ſatis
Pœnæ, ſuperque Séne qui ſuffragia
Prius empta vendunt, ſerviuntque opibus ſuis
Putent beatos? ſunt mali; hoc quantum eſt malum!
Sunt alia forte, quæ putes incommoda:
Hæc fugere, ſiqua liceat, haud diſſuadeo,
Dum prima maneat cura, ſapienter, pie,
Probéque vitæ currere hoc ſtadium brevis.
Quin illa ab aliis quæ venire dicimus,
Plerunque noſtræ potius inſipientiæ
Sunt imputanda. Rarus eſt amor ſui,
Cum nemo amantem ſe ſui non æſtimet
Et æſtimetur. Regna non regnum modo,
Provinciæque proximam provinciam
Bello laceſſunt, vir virum, domus domum.
Homo ipſe ſummus ſemper eſt hoſtis ſibi.
Quid, ſtulte, vitas caſtra, mare, turbas, forum?
Neſcis, ubi omnis ſumma ſit periculi:
Si vis tibi cavere, te primùm cave.

IN NUPTIAS
JOHANNNIS MILANDRI,
Domini de Poederoye,
ET
MARIÆ HOHENLOIÆ.

SIderei vultus & candida virginis ora,
Mille petita procis, mille negata procis:
Luminaque Eöis æquale nitentia gemmis,
Et quicquid Mariæ dulce Milander amat.
Dum ſtupet ad veſtræ populus miracula formæ,
Votaque, ſed meritis inferiora, facit.
Gratulor ipſe meo, decus hoc quod contigit ævo.
Non eſt quod placeant ſæcula priſca ſibi.
Hanc benè ſi Phrygia ſpectaſſet paſtor in Ida,
Juſſiſſet victas tres ſimul ire Deas.
Quin poſſes Paridi, poſſes ignoſcere Trojæ,
Talem Ledæus ſi genuiſſet olor.
Hanc ſi vidiſſet male diſſimulantes Achilles,
Nunc etiam virgo Deidamia fores.
Hæc Tyriam Lybico fundaſſet littore gentem,
Roma potens Teucros non numeraret avos.
Gratulor & ſponſo: quid enim fælicius illo,

Cujus in amplexus tam bona forma venit?
Ille, diu magni dum Principis arma ſecutus
Commodat imperiis conſiliiſque fidem;
Longa quidem caſtris metitur, heriſque triumphis
Tempora, continuo factus honore ſenex:
Sed nunc en niveis iterum juveneſcit in ulnis,
Præteritoſque dies non putat iſſe ſibi.
Gemmantes oculi, roſeíſque impreſſa labellis
Oſcula quid poſſunt, virgineíſque ſinus?
A domina recipit, domino quos imputat annos:
Nunc fruitur vitâ, qua prius uſus erat.

IN
MORTEM
JACOBI ARMINII.

SCrutator altæ veritatis Armini,
Sublime pectus, anima fœta doctrinæ,
Solertiæque perſpicacis exemplum,
Tu nunc ademptus ſæculo tenebroſo
Et ſemicæcæ palpitantium turbæ,
Claros beatæ lucis incolis campos:
Et, ſive multùm debuit tibi verum,
Seu parte in aliqua, more gentis humanæ,
Et neſcientis multa ſorte naturæ,
Te cepit error (judicent, quibus ſacri
Juris poteſtas, viſque tanta noſcendi)
Certè ſuperni codicis frequens lector,

In verba certè non adactus humana
Labi timentis, nec rebellis in ſeſe
Fers teſte cœlo conſcientiæ laudem.
Ibi ſatur quiete, gaudii plenus,
Quæſitæ quondam diſcis, & vides, quanta
Involvat homines inſcientiæ nubes;
Quàm nil ſit illud, quod vocamus hic ſcire,
Quo nos ſuperbi tollimus caput cœlo,
Calcamus alios, invicemq́ue calcamur.
Hinc tanta bella ſæviunt magiſtrorum,
Hinc odia plebis; interim fugit longè,
Nec ſe videndam dimicantibus præbet
Amica ſanctæ ſancta Veritas Pacis.
Unde iſta rabies & libido pugnandi
Inſedit animos? cur placet Deus belli
Materia? quo tot ſtudia, tot novæ partes?
An hoſtis atra nocte peſtilens Chriſti
Inſperſit agro ſemen? an furor pugnax
Mortalitatis, ingeniq́ue corrupti
Alimenta quævis ſumit, & Dei cauſæ
Permiſcet hominem? curioſus an mundus
Dum nil latere patitur, & ſequi gaudet
Sciri negata, jure ſentit hanc pœnam?
Ut illa quondam, dum viam parat cœlo,
Structrix ſuperbæ molis inſolens turba
In mille linguas abiit, atque aberranti
Sermone priſcum vocis exuit fœdus.
Heu quid paramus? lectus orbe de toto
Grex ille parvus lancinamur heu fœdè
Iterumq́ue & iterum, ſcindimurq́; diſcordes,

Ridente

Ridente Turcâ, nec dolente Judæo.
Fælix remota factionibus vulgi
Religio ſimplex, arte non laborata:
Quæ morte Chriſti certa dilui culpas,
Hic ſpem, fidemque ponit, & dari credit
Gratis ſalutem, promerentibus pœnam:
Sanctique amore lene munus exercens
Non curat altum ſapere, nec nimis quærit,
An legé certa veniat omne venturum:
Exors malorum quomodo malum nolit,
Velitq; Rector: ſumma quatenus cauſa
Potente nutu velle temperet noſtrum.
Fælix & ille, quiſquis ambitu liber,
Nec vana captans lucra, nec leves plauſus,
Cæleſtiores excitatus ad curas
In aſtra tendit, & Deum ſtudet noſſe,
Qua ſe ipſe pandit, ambulatque ſuſpenſis
Periculoſas greſſibus per ambages,
Non mentientis fila perſequens libri:
Cui charitate temperata libertas
Certat manere diſſidentibus concors:
Piæque purus æquitatis affectus
Damnatus aliis, ipſe nimium damnat:
Modeſtiæque limitem premens, donat
Nunc verba vero, nunc ſilentium paci.
Hæc ſæpè populo teſte, ſæpè privatim,
Hæc ipſa fato jam propinquus, Armini,
Adhuc monebas, cum laboribus vitæ,
Longis fatiſcens, ſæculique pertæſus
Faſtidioſi, pertinacis, ingrati,

Indigniore parte fractus, & languens,
Meliore ſoſpes, illa millibus multis
Monſtrata per te regna totus arderes.
Et nunc paterno ſidus additum templo
Deum precaris, det gregi ſuo lucem
Hic quanta ſatis eſt, hac det eſſe contentum:
Det non loquentes ſua reperta doctores:
Det conſonantes ſemper omnium linguas,
Aut corda ſaltem: præpotente vi flammæ
Caliginoſas litium fulget ſordes:
Ut ſpiret unum tota civitas Chriſti,
Vitamq́ue terris approbet, fidem cælo.

IN PASCHA

ANNO CIↃIↃCXII.

NATALEM

TRICESIMUM.

CHriſte tui quondam teſtis de morte triumphi,
In lucem reduci quæ tibi prima fuit,
Hæc quoque naſcentem me tot poſt ſæcula vidit
Sancta piis, ſemper, bis mihi ſancta dies:
Scilicet ut nequeam, geminato munere, donec
Sum memor ipſe mei, non memor eſſe tui.
Olim, quindecimum cum ſol mihi conderet annũ,
Oſtendit mihi ver Gallia, vere meo.
Contigimus dextram, qua nulla potentior armis,

Quæ quòd regnabat debuit ipſa ſibi.
Nunc bis quindecimum luces mihi noctibus æquans
Phryxeæ Phæbus vellera luſtrat ovis:
Nataliſque meus me ditibus aſpicit arvis,
Quæ Tameſis puro vitreus amne rigat,
Vidimus hic illum, qui regno maximus, unus
Eſt regum regno celſior ipſe ſuo:
Qui poſtquàm terris datus eſt, ſapientia vera
Privatum poſthac ſe decus eſſe negat.
Hactenùs iſta; latet ſors indeprenſa futuri:
Scit, qui ſollicitum me vetat eſſe, Deus.
Duc Genitor me magne: ſequar quocunq; vocabor,
Seu tu læta mihi, ſeu mihi dura paras.
Siſtis in hac vita? maneo, parteſque tuebor
Quas dederis; revocas optime? promptus eo.
Poſt reges viſos da regum cernere regem,
Natalemque mihi, ſed ſine nocte, diem.

APOLOGUS.

Cum vis aperta non opimaret ſatis
In oves avito Marte graſſantes lupos,
Tum fortè ſenior unius illorum gregis,
Cui dens edendo fractus, & niveum caput,
Dixiſſe fertur nobilem ſententiam:
Parùm profectò ſapimus, ô fratres lupi,
Votoque noſtro noſtra ſimplicitas obeſt.
Quod non dedêre bella, pax nobis dabit,
Sed ficta, ſed mentita: non ſemper leo

Sequendus & profeſſus irarum furor:
Sed eſt quod & docere nos vulpes queat.
Non hæc in odia nos leves cauſæ ferunt,
Patreſque noſtros. Scilicet ſtultum pecus,
Iners, inerme, villus & caulæ tegent:
Nos Martialis turba, bellipotens genus
Semper tremenus frigidum noctis Jovem,
Nudi per alta teſqua palantes loca.
Tum paſcet illos gramen & centum novis
Nominibus herbæ, dira nos anget fames:
Cum ſit vel ipſo jure quod cunctis ſemel
Natura dixit, præda majoris minor.
Sed quid juvabit arma nos juſtiſſimis
Cepiſſe cauſis, ſi tegunt cuſtodiæ
Hoſtem, nec ullus patuit ad pugnam locus?
Fraude eſt agendum; fraude Trojani jacent,
Et plus peregit una nox annis decem.
Hæc ille fatus concionem flexerat.
Quanquam fuere qui negarent hæc ſatis
Pro decore gentis eſſe: majores ſuos
Virtute decertaſſe, non cautis dolis.
Ergo ad bidentes mittitur legatio,
Quam cum videret ſuſpicax ovium cohors,
Trepidare primò: ferro quin retrò pedem.
Sed conſpicatæ protinus caduceum,
Audire ſtatuunt, quid lupi portant novi.
Hi ſic profantur: ſi tot armorum mala,
Inopia, clades, ſanguis, ante oculos forent,
Cum ſæpè præceps ira quàm ratio magis
Decreta dictat, viverent pacatius

Homi-

Homines feræque, nec neceſſe nunc foret,
Ut nos, feroces ante, pacem & fœdera
Peteremus ultro. Sapere ſed primum fuit:
Primo negato pœnitere eſt proximum.
Per magna dedimus damna (quis verum neget?)
Tulimuſque non minora. Sed fideliter
Expectorare priſtinas injurias
Salubre victis, inclytum victoribus.
Sic quæ fuere bella, ſic tandem omnia
Habuere finem. lege non alia datur
Pax alma, magnum maximum munus poli:
Per quam vireſcunt arva, creſcunt mœnia,
Enavigantur maria, pingueſcunt greges.
Si par tenet vos cura, ſi ſunt otia
Tranquilla cordi, coëat ut paci fides
Securitaſque robur accipiat ſuum,
Illos prius fugate, qui pacem fugant,
Sævi tubicines Martis oricrepos canes.
His eſſe vobis fæderatos dum placet,
Qui nos quiete publicam ingreſſos viam
Non perſciendis allatrant convitiis,
Serentur odia ſemper ex odiis nova.
Hæc prima belli cauſa, nunc pacis mora eſt.
Poſt hæc recedunt, pariter ut deliberent,
Oves quid è republica ſumma foret.
Sedere dicunt arietes ſententiam,
Nec mater agni vetula, nec vervex ſilet.
Vox una cunctis; maximum pacis bonum:
Suſpecta merito bella: nec mirum canes
Hoc nolle, rabies quos & infælicitas

Aliena paſcat: eſurituros citu
Si ſedeat ovibus & lupis concordia.
Sed hoc nec æquum, nec Diis gratum, in metu
Vitam perenni trahere ſollicitas oves,
Et centies perire ne pereant Canes.
Fit pax latrantum pervetuſto fæderi
Renuntiatur, addito capital fore,
Ovile propter ſi videretur canis.
Sed infideles ſanguinarii lupi
Simul remotos eſſe cuſtodes vident,
Mox quibus nox pervigil, ſagax odor,
Et clamor index, per tenebras irruunt
Non ante viſi ſtabula. tum capiunt oves,
Captas trucidant, quamliber fas & fidem
Fruſtra vocantes; una dum crudeliter
Laceratur artus, ô canes, inquit, canes,
O fida turba, melius hoc quanto fuit
Vos alere, partirique vobiſcum metus,
Quam hic ſub umbra credulæ pacis trahi!

In Lexicum vetus Germanicum

ABRAHAMI MYLII.

O Patria ſalve lingua, quam ſuam fecit
Nec humilis unquam, nec ſuperba Libertas,
Quam non ſubactis civibus dedit victor,
Nec adulteravit inquilina contages,
Sed caſta, ſed pudica, ſed tui juris,
Germana priſcæ fortitudinis proles:
Lingua imperare nata, quæ citos mentis
Senſus adæquas non minus brevi voce:
Cujus retenta parte, tot triumphatæ
Adhuc fatentur arma Teutonum gentes,
Franci potentis præda ditior Gallus,
Et Longobardo victus Inſuber mollis,
Gothique regnum nundinator Hiſpanus,
Legeſque paſſus Angloſaxonum Brito.
Quid ſemibelgas ſemibarbaros Tauros,
Perſaſque referam noſtra verba conantes?
Nec nos parentum gloria minor ſanguis,
Invicta turba Martis atque Neptuni,
Quibus magiſtris civis ater Auroræ
Canat Batavum voce tinnula carmen,
Dum ſuavè olentes carpit impiger meſſes.
Nunc eruditum ſume Milii donum,
Arcana luſtrans qui tuæ vetuſtatis

Poſt multa reddit ſæcla deſitos cultus:
Quales habebas, antequam rudes Belgæ
Duro Camænas miſcuere Mavorti.
Trucem parentum verba præferunt vitam,
Et bellicoſum maſculæ ſonant voces.
His allocutus gentis inclitæ Patres,
Obductus ora criſtibus, tuens torvum,
Pulſura dominos ſumpſit arma Civilis.

IN BRONCHORSTII FEVDA.

Narratam lachrymis madere ripam,
Deplorant quibus axe devolutum
Aurigam temerarium ſorores,
Olim Brennus atrox ſubegit armis,
Auſus limitibus novis Comatos
Alpes ulteriùs locare Gallos.
Senſit mox Latias Padus ſecures
Mundi portio parva ſervientis.
Poſtquam Romuleas fovere vires
Pertæſum Superos, & in minutas
Partes diſſiluit ſuperba moles,
Hîc regnum poſuit ſimulque nomen
Hirſuto ferus ore Langobardus,
Duri Martia Teutonis propago.

Accepit

Accepti domino jubente ritus,
Et Germanica jura pro Latinis
Ergo in prælia militum ducumque
Conjurata manus; domus & agri,
Acti non leve præmium laboris
Venturi pariter fuere pignus.
Hæc Bronchorſtius, explicata paucis,
Virtutis rigidæ magiſtra jura,
Ut noſtram docuit diu juventam
In ſancta Batavæ domo Minerva,
Sic nunc dat populis videnda cunctis,
Famæ judicium nec erubeſcit.
Qui priſcum legis anxius Solonem,
Et ſcriptas hominum cruore leges,
Et quæ maſcula ſcita præſtiterunt
Securos ſine mœnibus Laconas,
Et bis quinque viris reperta quondam,
Sed bis ſex tabulis notata verba,
Hæc ſi diſcere non perinde curas,
Mirator nimius prioris ævi,
Externi vagus eruditione,
Quæris dulcia, profutura neſcis.

PASCHA
ANNI CIↃIↃCXIV.
qui natalis mihi XCXI.

Æterno ſoboles coæva Patri,
Humani generis piamen unum,
Quem certamine redditum cruento
Victorem necis horridæ ſalutat
Feſto carmine Chriſtiana plebes,
Ver pulchrum quoties reſulget orbi,
Et noctis ſpatium diebus æquat
Nulla parte ſui minuta Phœbe:
Te ſupplex veneror, reuſque voti,
Poſt bis Paſchata quindecim peracta
Unum cum ſuper additum recepi,
Has pro thure preces ad aſtra mitto.
Da fractum veteres dolere culpas,
Da vitare novas ſagace cura.
Da de tramite lubrico juventæ
Egreſſum pede firmiore niti:
Da mentem ſolidam, virile pectus:
Sit pax conjugio: meam parentes
Laudent, me pietas juvet meorum.
Res detur nec inops, nec invidenda,
Olim qua placide fruatur in ſpes
Non magnas nimis educata proles
Unum te dominum profeſſa conſtet
Libertas patriæ; neceſſe fuſo
Nec ſit ſanguine jus ſuum tueri.
Da nobis ſacra pura, da magiſtros

Veri ſollicitos ſimulque pacis,
Concordem populum, pium ſenatum.
Quòd ſi noſtra manus tibi miniſtra
Ulla in parte placet, nihil recuſo:
Sed dum te valeam juvante clavum
Rectum per medios tenere fluctus:
Dum non ambitio leveſque plauſus,
Non fulvi ſitis inquies metalli,
Sed me pro patriæ ſalute cogat
Forti cura jugum ſubireque collo.
Solves emeritum, redemptor orbis,
Cum viſum tibi: tunc Pharo relicta,
Agni ſanguine tinctus innocentis,
Ibo vivere, gente cum piorum,
Sincera Azyma, Paſcha ſempiternum.

HUGONIS GROTII

EPIGRAMMATUM

LIBER PRIMUS.

IN IMAGINEM
Principis Henrici Naſſavii.

Naſſavium ſpecta juvenem, quem longa vetuſtas
Majorum ſanctis donat imaginibus:
Nam quid Naſſaviis ſpectat Germania majus?
Aut Coligniacis Gallia nobilius?
Gallia maternum, patrium Germania priſca
Suppeditat clarum nobilitate genus.
Belgica, quæ media eſt, juvenem miratur avitis
Laudibus Heroum degenerare nihil.
Sic ætatis adhuc in limine puberis audet
Pro patriâ Fratrem relligione ſequi.
Qui videt Henricum, ſub imagine frontis eadem
Maternum magno cum patre cernit avum.

In imagines equeſtres.

Cornipedem ut brevibus deceat compeſcere habenis,
Spumanti aut frænum laxius ore dare,
Et modo per campum curvo contendere gyro,
Et modo directis leniter ire viis:
Quis gladiis uſus, quâ lancea parte minetur,
Vulnera quæ ſubito deſtinet igne globus:
Gelnius hæc pariter, quam Mavors ferreus ipſe,
Dicet in ære tibi tutius, & melius.

In imaginem Hagæ.

HAga ego, (fama tuas etenim mea contigit aures)
Qua non eſt toto lætior Orbe locus:
Me ſacra prudentum celebrant ſuffragia Patrum,
Heſperias toties fortiter ulta minas:
Me lites dubiæ, venerandaque Jura Senatus,
Me gemini celebrat cauſidicina fori.
Mauritiique ducis ſedes, cui machina Mundi
Ad famam ſedes non ſatis ampla patet.
Omnia quæ ne me corrumpant fata merentur,
Noviſſent meritum ſi tamen illa ſequi!
Nunc ego contemptrix ſuperantis cætera Fati
Geiniacâ vivo perpetuata manu.

In imaginem Vanitatis.

O Hominum amentes mentes, nec inaniũ inanes,
Quæ miſeræ miſerè dum pereunt, pereunt.

In imaginem equi capti in prælio ad Neoportam.

PArs ego Flandriaci non contẽnenda Triumphi,
Præda fui, fierem ne fugientis, equus.

In eadem numerale.

HUnc dedit Auſtriaco tellus Hiſpana creatrix,
Victorique dedit Flandria Mauritio.

In Orationem Nicolai Kinſchotii.

CHara bono ſoboles non inficianda parenti
Ingenio certum teſtificata Patrem:
Quid tibi dicemus, duo qui miracula jungis,
Singula quæ poſſent exuperare fidem?
Dicis enim primo ſub limine puberis ævi,
Quæ poterant ipſos condecorare ſenes.
Talis erat Cicero, tua nunc juvenilibus annis
Quem nocturna terit, quemq; diurna manus:
Qui conjuncta togæ Demoſthenis arma virili
Cum caperet, primo tempore magnus erat.
Sed non Mauritii laudes ætate ſub iſta
Dixerat, hæc uni gloria parta tibi eſt.
Mira quidem res eſt Naturæ vincere leges:
Plus tantum meritâ laude beare ducem.
Quis non attonitus legat hæc, ſtupeatq; revolvens
Tam benè, tam juvenem dicere tam gravia?
Nam nec quid melius potuiſſet Principe dici,
Nec melius quiſquam dicere Kinſchotio.

AD PRÆSIDEM VEENHUSIUM.

PUlpita, Veenhuſi, Tragico quaſſata cothurno,
Pluraq; quæ tenuis ſacra papyrus habet,
Accipe, & heu meritos teſtantia Carmina luctus:

Conjugii cineres qua ſacrat Ara tui.
Ne facies oculos turbaret prima legentes
Hanc habet extremo pagina mæſta loco.

AD PALUDANUM
de ejus Admirandis

THeſaurus Orbis, Totius compendium,
Arca univerſi, ſacra Naturæ penus,
Templumq; Mundi, Panos hîc ſacrarium eſt,
Cœli quod inſtar, unico penetralium
Claudit receſſu, quicquid aër parturit,
Edaxq; flamma nutrit, aut fœcundior
Vis circulantis obſtetricatur ſali.
Puerperæque fertilis Terræ labos.
Verum fatebor, ô Paludane, Iſidos
Magnæ ſacerdos magne Myſte, ſingulis
Mens victa hebeſcit; quod ſimul miracula
Sunt cuncta, cunctis majus hoc miraculum eſt.

In imaginem
GORLÆI.

GOrlæus hic eſt ære ſculptus, æs cui,
Argentum & aurum, Roma quod vel Græcia
Signavit unqam gemmaque, & charus lapis
Olim vetuſtis deſtinatus annulis
Perennitatis gratiam debent ſuæ.
Nunc experitur, an metalla à ſæculis

Qui vindicata tempori noſtro dedit,
Ipſum futuris dent metalla ſæculis.

AD MYLANDRUM,
pro Tragœdia.

INclyte, quo ſeſe domino Proderoia, Mylander
Jactat & Arquelios vix putat eſſe pares:
Conſcius arcani dum tu ſociuſque laborum
Non tremis invicti Principis arma ſequi;
Nos Tragico nova cura pedes vincire cothurno
Cepit, & ô utinam ſyrmate digna loqui.
Adami ſcelus infœlix, epulaſque rebelles,
Exiliumque ſacris ſcripſimus hauſta libris:
Hæc Grotii cape dona precor: ſed fronte ſerena,
Qualia magnanimi ſunt ducis ora tibi.

In adventum
NICOLAI KINSCHOTII.

INter conſpicuos, Kinſchoti, prime ſodales
Gratulor ad patrium te rediiſſe Larem.
Gratulor incolumem quod te Germania miſit,
Et Batavo Rheni reddidit unda ſolo.
Eſt tamen, eſt unus ſuper hîc dolor: integra carpi
Gaudia fatorum turbidus ordo vetat.
Nam prius amiſſa (tulerant ſic vota ſororum)
Matre, peregrino triſtis ab orbe redis,
Sed reor, aut ratio vitæ, morumq; magiſtra,
Aut potuit luctum vincere longa dies.
Dicis & ipſe tibi: jam me præſente peribat,
Cumq; mori dicta eſt deſiit illa mori.

DE EPISTOLA

Scripta Jacobæ nomine.

LItera Durdrechthum dominæ perarata Jacobæ
Venerat: hanc Patruo ſcripſerat illa ſuo.
Quàm citò perlatum Durdrechthi à mœnibus Hagam
Reſponſum Patrui triſte, Jacoba, legit!
Illas Nordovicum moderatrix dextra tabellas
Scripſerat: hæ Grotii ſunt juvenantis opus:
Has excuſari ſatis eſt ex tempore luſas:
Illas ingenii tollit & artis honos:
Naſoniq; ſuo non par ſatis iſte Sabinus:
At quis ſe douſæ poſtulet eſſe parem?

AD HEINSIUM.

GOrdunis lux magna tuis, ô carmine poſthac,
Te quoq; cum ſuperes, non habiture parem,
Heinſiade, quem Syrma decet, quem juncta cothurno
Sceptra Poëtarum principe ſumpta manu:
Legimus Auriacum, Libertatemq; Batavam,
Hic ubi Mauritiam ſaucia poſcit opem.
Legimus & Mores, & amicum munus Jambos,
Hic ubi nulla mea pagina laude vacat.
Gratia magna tibi eſt: alienæ munere famæ,
Lectoriſq; tui credulitate fruar.
Scilicet eſſe aliquid Grotium peregrina putabit

Turba, nec ignoto jam licet eſſe mihi.
Sed qui tanta meæ leget hic præconia Muſæ,
Quàm vereor, Muſam ne legat ille meam.

In albo Heremitii.

Accipe Heremiti deductum Carmen ab illo,
Partem aliquam Libri quem cupis eſſe tui.
Carmine cùm fœdus nobis ſociale jugetur,
Certius haud potuit pignus habere fides.
Affectu pariles ſumus; at tu carmine major:
Et meus hoc ipſo plus tibi debet amor.

De officio Advocati.

Qui ſancta ſumis arma civilis togæ,
Cui ſe reorum capita, fortunæ, decus
Tutanda credunt, nomini præſta fidem
Juris ſacerdos ipſe dic cauſam tibi,
Litemq; durus arbiter præjudica.
Voto clientum jura metiri time,
Nec quod colorem patitur, id juſtum puta:
Peccet neceſſe eſt ſæpè, qui nunquam negat.

Epitaphium uxoris Martinii.

Martinio conjux Veenhuſia nupta marito,
Præſide germano nobilitata ſoror,

Heu nimium ſeros Lucinæ paſſa dolores!
Non potui decimam condere Olympiadem.
Hæc tamen in tumulum mecum ſolatia porto,
Quod potui ſummum mater obire diem.
Claudere quæ partus aliis ſolet, inchoat ætas,
Atque eadem vitam claudit iniqua mihi.
Parcite tam longum thalamos differre puellæ,
Ventilet infœlix ne Libitina faces.
Morte dedi vitam: natales funere conſtant:
Virq; meus tanti non putat eſſe patrem.

AD RUDOLPHUM IMP.
florum picturæ dedicatio.

Non tibi Mars tantum favet, invictiſſime ductor:
Quem toties hoſtem barbara ſigna tremunt:
Plebs quoque te ſperûm donis veneratur, & illud
A Zephyri munus conjuge, Cæſar, habes.
Ver Dea perpetuum Batavo præſcripſit Apelli,
Prataque pictrici vivere juſſa manu.
Annuus Alcinoi decor eſt, & Adonidos hortis,
Nec Pharias animat longior aura roſas.
Priſca Semiramios jactat Pomona labores:
Alta tamen tecti culmina ſcandit hyems.
Quo tibi fluxus honos? Auguſtum ſerta Triumphum,
In quæ temporibus nil licet, iſta decent.

AD JOHANNEM OLDENBARNEVELDIUM,

Hollandiæ Advocatum.

NEptuno veterum commiſit fama Minervam:
Lis erat Actæi de ditione ſoli.
Rex Maris indoluit, quod equus ceſſiſſet olivæ,
Verſaque in exitium judicis ira fuit.
Conſiliis victus damnat Deus Atthida lævis.
Quid faciat Pallas? ſunt rata facta Deûm.
Succurrit tamen illa malo, juſſitque beatos
Eventus ſtulte quamlibet orſa ſequi.
Non ita res Batavûm ſub te viget, optime rector,
Succeſſus fœlix jura nec error habet.
At tua fortunam nobis ſapientia donat;
Certaq́; ab eventu ſcita probare licet.
In te cælicolas compromiſiſſe videmus:
Qui rixæ fieres arbiter, unus eras.
Pro Batavis patruo certat Tritonia regnis:
Nec quadrupes pretium litis, & arbor erant,
Dotabat Batavos dominus Maris æquore toto:
Conſiliis Pallas, belligeraq́; manu,
Inde tridens, hinc ægis erat. Sententia fertur,
Non Paridos qualis, Tireſiæve fuit.
Æquavit cenſura Deos tua, prime Batavûm.
Hinc patriæ utilitas, hinc tibi partus honos.
Nos quoq́; ſancta tuæ colimus qui caſtra Minervæ

Te duce, tutelæ pars aliquanta ſumus.
Accipe devotum tibi pectus & accipe Muſas.
Has etiam comites Pallas habere ſolet.

Ad Cornelium Mylium de Epithalamio.

SPonſe (tuæ quid enim referam præconia laudis?
Hoc potiùs nomen poſtulat iſta dies:)
Sponſe, diem canit iſta tuæ non conſcia noctis
Pagina; nos thalami ſiſtimur ante fores.
Sacra profanamus nec Cypridos Orgia verbis,
Illa tibi & dominæ mox celebranda tuæ.
Non mea defenſum tenebris tacitoq; cubilis
Limine ſecretum Muſa movebit opus.
Quæ claudenda putas ego nec dicenda putavi:
Hæc dominæ poſſunt abſq; rubore legi.
Parcere virgineo virgo ſtudet ipſa pudori,
Abſtinet & ſolitis noſtra Thalia jocis.
Gens rudis, ac auris caſtæ damnata Batavi
Non ſatis audemus verba Latina loqui.
Scripta verecundo donamus ſeria cultu:
Miſſa tibi, ſocero deniq; miſſa tuo.
Feſcennina procul diſcede licentia linguæ:
Hic teneram frontem ſemper habere decet.

Ad Monavium, de ejus ſcito, Ipſe faciet.

IPſe, ſoles, Faciet, ſtudiis exculte Monavi,
Dicere: quid ſignet vos precor iſta refer.
An mihi Pythagoræ repetis commenta renati,
Et te diſcipulum ſecta Crotonis habet:

Juſſa quibus longi finire ſilentia luſtri
Hæ ſolitæ voces, Ipſe ait, Ipſe negat?
Non reor, & nulli te juraviſſe magiſtro
Servitii impatiens mens animoſa docet.
Deinde quid eſt Faciet? nam ſi facere hoc facis eſſe
Concilio ad finem ducere quæq; ſuum,
Ipſéne ad huc faciet? cujus prudentia major
Quàm tua? quem pluris Principis aula facit?
Si facere eſt aliquid venturis tradere ſæclis,
Et dare quod cupiat poſthuma fama ſequi,
Quis potuit melius de poſteritate mereri,
Si dignam credas quæ tua ſcripta legat?
Si facere appellat victuros condere verſus
Græcia, tu dici jure Poëta potes.
Si facere eſt, ſacra ferre Deo, rituſq; probatos,
Gratius eſt illi nîl pietate tua.
Ergo quid eſt illud? Fieri quodcunq; vocatur
Reſpice, quando precor fiet, & ipſe, quis eſt?
Nemo unquam faciet, quod tu facis ipſe, Monavi:
Ipſe quid eſt Faciet dicere? Tute facis.

Epitaphium Johannis Lunghii.

IOhannes ſitus hic properatâ Lunghius umbrâ,
Magnanimi Cimbrum ſanguinis ille genus:
Tota cui luſtris non addita quatuor ætas.
Quid tibi cum tanta Mars erat invidia?
Oſtendæ fraterna ferens heu ſigna ſuperſtes
Cruribus amiſſis non fuit ipſe diu.

Vulnere ſed miſſo periit, non cominus armis,
  Et pro quo jacuit nunc jacet ecce ſolo.

AD
JANUM GROTENHUSIUM.

ERgóne ad huc trepidus tantum, nunquàm ne caleſces?
  Teque levi ſemper vulnere ſtringet Amor?
Omnia qui lædit, cur in te deficit arcus,
  Cur Pharetræ vires non habuere ſuas?
Tu cui formoſas fas ſit mutare puellas,
  Et transferre faces pectoris unus eris?
Securus poteris tu cernere, Jane, quod optas,
  Nec tanget loro te Cytherea ſuo?
Migret ad Aſtræam potius vel Pallada cæſtus,
  Quæ Veneri elapſum ſub ſua jura tenent.
Transfuga caſtrorum, nec nomine dignus amantis
  Cur tibi jus tanti dicere poſſe fuit?
Scilicet, ut laſſum cum te tua roſtra remittunt,
  Turbaret ſomnos nulla puella tuos.
Privato, ſatis eſt, viduos donavimus annos:
  Hactenus indultum. dum tibi ſalva quies.
Quæ nunc eſt ratio, qua poſſis lente tueri,
  Quod toties audes perdere, quicquid amas?
Odiſti curas? domus eſt minor urbe tuenda.
  Eſſe cupis liber? jam famulare foro.
Quantillum fuerat partiri æqualiter horas.
  Quæq; die pateris jurgia, nocte pati?

DE

DE
MELETEMATIS BARLICOMII.

Salve pietas, ſacraq; Muſa Barlicomi,
Salve meritis inclyta (nam decus benignum
Præſens tibi dat gloria, non in anteceſſum,
Sed continuans præmia ſæculo ſequenti)
Te non Helicon edidit aut gemella rupes,
Et ſi quid adhuc fabula dat vetus Poëtis:
Sed cælifero vertice mons ſacer Sionis.
Non Pegaſeis labra rigas canora rivis,
Sed poſcis aquæ munera fonte de perenni,
Unde ætherio pectora perluuntur imbri,
Pignuſque poli mens bibit entheos furores.
Si Relligio maxima, magna laus Poëtæ,
Quid majus erit dicere vate Chriſtino?
Nam res pietas quaſlibet erudita vincit:
Res nulla pia rarior eruditione eſt.

ERUDITA IGNORANTIA

Qui curioſus poſtulat totum ſuæ
Patere menti, ferre qui non ſufficit
Mediocritatis conſcienentiam ſuæ,
Judex iniquus æſtimator eſt malus
Suique naturæq; : nam rerum parens,
Libanda tantum quæ venit mortalibus,
Nos ſcire pauca, multa mirari jubet.
Hic primus error auctor eſt pejoribus:
Nam qui fateri nil poteſt incognitum,

Falſo neceſſe eſt placet ignorantiam,
Umbraſque inanes captet inter nubila
Imaginoſæ adulter Ixion Deæ.
Magis quieſcet animus, errabit minùs,
Contentus eruditione parabili,
Nec quæret illam, ſiqua quærentem fugit.
Neſcire quædam magna pars Sapientiæ eſt.

In librum ſuum de Moribus Athenienſium, Romanorum, Batavorum.

Martia gens ſemper Batavûm, nec inhoſpita Muſis,
Et cui compertum nil prius eſſe fide,
Scribimus hic Mores, quibus ipſas vincis Athenas,
Et tibi ſe cupiat Dardana Roma parem:
Vos urbis dominæ ſocios, fratreſque Quiritum,
Et libertati pectora ſacra colo:
Frænator pelagi populus, ſpes una Philippi
Et metus, Europæ lumen, & Orbis amor:
Ultima Taprobane quem jam veveratur & Indi:
Cui ſocias Regum dextera nectit opes:
Sacra tibi, Genioq́; tuo, Gentiq́; Batavûm
Hæc fero: tu fælix ad mea vota veni.
Siquid id eſt, Batavi Batavo celebrantur honores,
Et ſum materiæ pars quotacunq́; meæ.
Civilem Batavi, veſtrumq́; legetis Eraſmum.
Veſter hic ingenio maximus, ille manu:
Atq́ue alios quibus aut victorum præmia laurus,
Aut

Aut ederæ rutilas implicuere comas.
Patria da veniam, quod non numeramur in illis,
Qui poterunt nomen ferre ſub aſtra tuum.
Mars mihi diſplicuit : Muſæ placuere : ſibiq;
Hoc levis anguſtum gloria fecit iter.
Eſt tamen, eſt aliquid fungi benè munere civis,
Quaq; datur patriæ nolle deeſſe ſuæ.
Teſtor Arauſiadæ cineres Natiq; labores,
Qui tumidas Moſæ jam tibi ſubdit aquas,
Quod potui feciſſe, ſoliq; altricis honorem
Officio nunquam deſtituiſſe meo.
Non ego doctrinæ non duro Marte probati
Roboris exemplum, ſed pietatis ero.

In Petri Borrii libros de primis Belgarum motibus.

QUod regni mala quæſiit cupido
Inventum populi furore bellum,
Quo tandem ſupera benignitate,
Spem vulgi ſuper, & metum Tyranni
Libertas mediis refulſit armis,
Seros non patitur latere Belgas
Fida Borriacus labor papyro,
In cauſas referens, duceſque primos
Martem perpetuo cruore nondum
Poſt ſeptem mala luſtra judicatum.
Reges diſcite parcius jubere,
Et plebs regna pati novare conſtat

Succeſſu dubio, pari periclo
Cum jus imperii, licentiæve
Civili veniant emenda ferro.

DE ITINERE SUO PER RES PROLATAS.

DUm jura multum litigata dimitit
Periculoſo Sirius flagrans cœlo,
Libet occupare perbrevem fori pacem,
Libet mihi donare deſides horas:
In quas nec ullæ jus habent clientelæ,
Nec impiger conſultor antelucanus.
Sed Haga molles ſemper obſidet ſomnos,
Notaſque prohibet exui locus curas.
Regis Guilelmi, carcer advocatorum,
Valete turres: arbores Jacobeæ,
Inutileſq; tot negotioſorum
Umbræ valete, ſub quibus calent omnes,
Valete & Aulæ, Curiæq; diſcurſus,
Et ambulanti ſemper obvium murmur,
Valete paucos, ſed meos dies quæro.

AD

AD
DANIELEM HEINSIUM,
cum Adamum Exulem ſuam ei offerret.

HEinſi vetuſtæ reſtitutor orcheſtræ,
Ornas cothurno qui pedes Sophoclæo,
Euripideum ſyrma qui tuo vincis,
Et Æſchyleas & Lycophronis faces,
Et quicquid unquam perditum tragœdorum,
Deſideratumq́; hactenus repenſaſti;
Sume hoc amici (nomen hoc inæquales
Si non recuſat) ſin minus tui ſaltem
Poëma, in arrham quam ſacræ clientelæ
Poſtremus offert principi poëtarum:
Lecturus illud ut beatus exultes,
Cum nos videbis velle, poſſe te ſolum.

In meditationes ſacras
JOHANNIS MEURSII,

Dum veterum ingeniis doctos inſtaurat honores,
Obligat & toties ſæcula priſca ſibi:
Hinc animo Cyrrham dum provocat, inde Lycæum
Meurſius ulterius jam videt eſſe nihil.
Deſtituit noti juvenem via tota laboris.
Quid faciat? cœlo cura petetur ait.
Ergo ſacros aperit ſublimi pectore motus,
Ipſa per Iſaiden dum juvat aſtra ſequi.

Cernimus (en pietas) meditata prioribus annis,
Qualia vix canis otia ſera ferunt.
Magne Deus, vitæ peragit cui penſa juventus,
Neſcio quid faciet, ſit tamen oro ſenex,

IN LIB.
JOHANNIS MEURSII
de funere & puerperio.

UNa papyrus habet ſupremaq; primaq; rerum,
Naturæ fines continet iſte labor.
Lucinæ pia ſacra docet tibi nata recenter
Pagina: non fætus dulcior ille fuit.
Funera tu recitas, Meurſi, quæ nulla libellis
Opto tuis veniant, nec niſi ſera tibi.
Cernimus hîc cunas atque addita nomina fatis,
Et benè ſollicitos in duo vota patres:
Cum fletu tamen ille rudi ventura fatetur,
Et non viſa priùs reſpicit aſtra puer.
En tumulos, en buſta virûm luctuſq; ſuperbos,
Quorum ſe pretiis excitat ipſe dolor.
Hinc alios iterum lachrymas, miſerabilis urna
Quas bibat & celſo raptus ab igne cinis.
In laudes vagire tuas tener incipit infans.

Quis ſcit an & manes hic quoque tangat honos?
Omnes crede tibi populos, tibi dicere mundum:
Qui ſunt, qui non ſunt, tu facis eſſe tuos.

Ex Græco Theocriti.

Epigramma, cujus initium, τὰ ῥόδα τὰ δροσόεντα.

Serpillum denſis foliis præſigne, roſaſque
Rorantes divis pono Novenſilibus.
Alticomam laurum, celebrat quàm Delphica rupes
Accipe ſacratam, Pythie Phœbe, tibi.
At caper hic, qui nunc terebynthi brachia mordet
Ultima, mox aras imbuet ille tuas.

Aliud, cujus exordium, Εὕδεις φυλλοστρώτῳ πέδῳ.

Dum vari in ſummis ſtant montibus, æquore campi
Frondibus inſtrato te ſopor altus habet,
Daphni, pater Faunus te captat, & ipſe Priapus,
Tempora ſub crocea cui titubant hedera,
Et jam ſuccedunt antro ſimul: effuge Daphni,
Effuge, nec ſomno mergere, ſed vigila.

Aliud, cujus exordium: Τήναν τὰν λάυραν.

QUo via per quercus, paſtor, te ducet, imago eſt
Lignea, nuper adhuc, ut puto, ficus erat.
Monſtrum informe, tripes, cum cortice & aurib
orbum:
In Venerem factus quod tamen inguen habet.
Simplice quod cingit ſtructum pietate ſacellum,
Et viret è ſaxo lapſa perennis aqua,
Lauribus, & myrtis, & odorifera cupreſſu,
Quas circumplecti palmite vitis amat.
Illic & tremulis mulcentes vocibus aures
Congeminant merulæ murmura, veris aves:
Flava nec adverſum ramis Philomela dolores
Dulciſono ceſſat molliter ore queri.
Illic ergo ſede ſupplex, facilémque Priapum
Exora, ne me Daphnidis urat amor.
Si datur hoc, præſens hædi cruor imbuet aras;
Daphnide ſin potiar, victima terna cadet.
Tum capro faciemus, oviſque ſubibere fœtu
Et vitula: placeant ſic mea vota Deo.

n ſtatuam Piſandri, cujus exordium,

τὸν τοῦ Ζανὸς ὅδ' ὑμῖν.

ÆTerni ſobolem Tonantis illum,
Et dextra & domito leone notum,
tum quotquot erant ubique, primus
ander celebravit ex Camiro,
jus ſunt labor Herculis labores,
nc ipſum pia cura civitatis
c, ut noveris, æreum locavit
ltis poſtea menſibuſque & annis.

X GRÆCO AGATHIÆ,

In lapidem Ajacis.

ME petram Ajacis manibus ſub pectus adactam
Hectoreum fruſtra tollere quæris humo:
ora quidem & nigra ſum: ſed magnus dicet Homerus
Proſtratum noſtro pondere Priamiden.
nc me vix poſſunt paulum tellure movere
ſti homines, ſæcli turpia probra ſui.
me, hoſpes, potius terra; tegenamq; puſillis
am me ludibrium diſpudet eſſe viris.

In Navigationem.

STat placidum ventis nigrum mare: littora m
Inſanis pulſat fluctibus aura Noti.
Unda nec in rupes ſævis compulſa procellis
Retro lapſa altum volvitur in pelagus.
Sed ſpirant Zephyri, blandumq; ſuſurrat hiru
Dum nidum aggeſtis conſtruit è placis.
Navita pone metum, ſeu ſit tibi Syrtis aranda,
Seu tibi Trinacrii eſt ora legenda ſali.
Portunoque ſcarum, vel rubram amburere bo
Sis memor, hoc ut agas, dum nihil eſt quod

AD FRANCISCU
VERIUM.

IN Neoportano ſudatam littore pugnam,
Magna Britannorum gloria gentis, habe:
Naxima ſpectacli pars illius accipe Veri,
Quod ferat hæc eadem quæ tulit arma manu
Te primum, torvaque oculos in fronte micant
Et præſenſa animo vulnera, fugit Iber.
Flandria rurſus erit virtutum certa tuarum
Teſtis, & Oceani littora Pleumoſii.
Hinc reducem, lauru te cum victrice, manebit
Obſidionalis graminis alter honos.

DE NAVIGATIONE IN FLANDRIAM.

CUm modo Cattorum veteres invectus arenas
Millena premeret puppe Batavus aquas:
, mea gens, inquit, Neptunus, & hæc tua crede
Regna, nec externas reſpice ſemper opes.
Quid trepidas invicta? tibi viciſſe mereris:
Te tua libertas, te tua fata vocant.
Quando erit ut magno redeuntia ſigna triumpho
Aſpiciam? pœnas Flandria victa dabit.
pſa manu tot pone trahes caſtella, tot urbes,
Nervia qua Valachros reſpicit ora tuos.
Quo ferus iſte fugit? neſcis Hiſpane tueri
Flumina, jamque novo ſanguine caſtra madent.
Nondum etiam Flandri reginam littoris, ora
Ferre ſubacta fame, captaque roſtra vides?
Quid miſer in geminos actus te dividis? illis
Quod menſes, anni non potuere tui.

OSTENDA LOQVITVR.

ARea parva ducum, totus quam reſpicit orbis,
Celſior una malis, & quam damnare ruinæ
Nunc quoque fata timent, alieno in littore reſto.
Tertius annus abit: toties mutavimus hoſtem:
Sævit hyems pelago, morbiſque furentibus æſtas,

Et minimum eſt quod fecit Iber; crudelior armi
In nos orta lues, nullum eſt ſine funere ſumus,
Nec perimit mors una ſemel. Fortuna quid h
Qua mercede tenes mixtos in ſanguine manes?
Quis tumulos moriens hos occupet hoſte peren
Quæritur, & ſterili tantum de pulvere pugna e

IN PORTUM AD SINUM FLACCIACUM

FLaccides Nymphæ, quarum largiſſimus urn
Effluit in ſalſas Moſa Batavus aquas,
Hic ubi velivolis ſtatio jam fida carinis,
Clauſtra freti Vornæ continuere duæ:
Huc properate choros; hanc conchis comite
lem:
Invidiam veſtris detrahit illa locis.

ALTERUM.

QUod furit Hippotades ripis anguſtius iſtis,
Et pelagi ridet murmura tuta ratis,
Munus id eſt Procerum, ne libera terra Tyranno
Pluſquam naufragiis altera regna forent.
Extremis jam nauta redit ſecurior Indis;
Et faciles primo littore ſentit heros.

IN OBSERVATIONES
REGINALDI BRODERODII
PRÆSIDIS,
CORNELII NEOSTADII,
ET
RUMOLDI HOGERBETII
SENATORUM,
De pactis dotalibus.

Quas Hymenæe tibi, quas Juno pronuba leges
Deſcribunt Batavi ſidera terna fori,
Patria commendat vobis, ut munere quorum
Humanum vivit perpete prole genus,
Servet & hic meritos liber immortalis honores,
Dum thorus, & dotes, & vir, & uxor erunt.

ARX TEILINGA.

Principibus, quorum veneratur patria nomen,
Arx placuit ſolis hæc metuenda feris,
Dum ſatis hoc viſum, nondumq; tenentibus arma
Gratus in humano ſanguine ludus erat,
Nec Batavûm tellus civiles paſſa furores
Flebilis externo præda jacebat hero,
Qui gradus in mundi quondam cervice locaret

Sequanicam ſobolem, Pannoniamque domum
Tunc meliùs veteres nemora hæc ſaltuſq; tenebu
Cattigenæ cincti nobilitate duces:
Quorum ex antiqua ſupremus origine ſanguis
Teilingos habuit fœmina Boia lares:
Hiſque ſub arboribus, ſolio dejecta paterno,
Vim contra flevit jura valere nihil.
Arcis ob has de te quererer, fortuna, ruinas,
Ni gravior dominæ tanta ruina foret.

IN EUSEBIUM

SCALIGERI.

O Quem reſpiciunt fugituræ protinus artes,
Subſtitit Aonius quo retinente chorus!
Cujus ad imperium niſi te fortuna vocaſſet,
Non bene Scaligeras deſtituiſſet opes,
Ambigimus merito, tu longius omnia vincas,
Longius an curas ultima cura tuas,
Euſebii lacerum qua tot per ſæcula funus
In lucem genii reddidit aura tui:
Qualis Tantalides menſæ pars ante paternæ
Adſtitit, ipſe ſuum cum ſtupuiſſet ebur:
Aut qui membra ſolo monſtris disjectus avitis
Acceptum dominæ Virbius eſſe tulit.
Cum vita cenſura venit: ſordentia purgas,
Quod propè plus etiam quam revocaſſe fuit.
Quis non invideat liber hoc? quæ charta beata

Non cupiat dextræ promeruiſſe notam?
Si conferre libet, quid tantum Pamphilus illi
Præſtitit? apparet non ſemel ille tuus.
Jure igitur nomen ſumit majoris amici,
Et titulo gaudet nobiliore legi.

IN OBITUM

JUSTI LIPSII.

Hoc quoque fer totum, ſed triſtis fama per orbem?
Ille diu plauſus delitiæque tuæ,
Quem populis unum cunctis narrare ſolebas,
Occidit, & tantum vivit in ore tuo.
Omnis ad exequias, qua ſol oriturque caditque,
Hoc eſt, qua legitur Lipſius, orbis eat.
Præcipuè aſpicies domini cum Tybridis arces,
Fac ſeptem reſonet vox lachrymoſa jugis:
Lipſius occubuit, cui quantum defuit ævi,
Tantum neſcitur maxima Roma tui.

IN

NATALEM BURCHII.

Hic tibi ſuſpectum ſenibus qui terminat annum,
Quali agitur vultu lætitiaque dies,
Talis ſæpè precor redeat, clariſſime Burchî,

Quem celebres doctas inter amicitias:
Donec inoffenſæ traducto tempore vita
Natalem ſupera ſede beatus agas.

In diſceſſum ab
AMICA.

DEmophoonta feris fugeret cum Phyllida velis
In Lemnum adverſi pœne tulere noti;
Miramur quod mille rates dimittere Chalcis
Noluit; in cauſa Laodamia fuit.
Me quoque pro domina faciens velut admonet imber:
Hoc potius cœlo debuit illa peti.

Libri an puellis
DANDI.

CRede nihil noſtris, aut omnia crede puellis:
Lectricis mores pagina nulla facit.
Quæ caſta eſt totum leget incorrupta Catullum:
Illi nil tutum eſt quæ capit, & capitur.

AD
PAULUM CHOARTUM.
BUZANUALUM.

DUlcia privatæ laudas quod commoda vitæ,
Ante diem longo factus honore ſenex:
Et tibi non tanti eſt Gallo ſubnixa favore,
Mittere trans orbes arma Batava novos;
Ut non nobilius curis cæleſtibus annos
Tradere reſtantes, & tuus eſſe putes:

Buzanvale, ſapis: nec te latet, optime, quæ nos
  Suſpicimus quam ſint fumus & umbra levis.
Hoc ſi Chryſippus potuit, duruſq; Cleanthes
  Credere, nil miror: pauper uterque fuit.
Abſtinuiſſe bonis facile eſt ſperare negatis:
  Et quæ non poſſis, dicere, nec cupio.
Sed dederis, quod quam paucis contingit, amico
  Virtutumque bono judice, rege frui,
Rege datis multis deberi plura fatente,
  Quis ſcit, num ſubito ſpiritus iſte cadat?
Ille vir eſt, à quo retulit fortuna repulſam,
  Inveniens clauſos ad ſua dona ſinus.

IN BUSANUALII PERICULUM.

Nobilium flos docte virûm, cui gratia regis
  Tanta patet, quantum vatibus ipſe faves,
Si ſcelus iſtud aquæ, tua dira pericula, quondam
  Vidiſſet fœlix carmine turba prior,
Mæonides caneret, quod Ulyſſi præſtitit Ino
  Hoc tibi jam patriæ vota dediſſe tuæ.
Parcius optaret laudatam Pindarus undam:
  Nec ſolus crimen Naïdos eſſet Hylas:
Ipſas quas Helicon, juga quas Parnaſſia fundunt,
  Suſpectas vates omnis haberet aquas.
Non faceret Pimple, non Pegaſis unda poëtas,
  Sed tua pro cunctis fontibus ora forent.

ALIUD.

ALIVD.

LYmpha lacu Stygio Letheque infamior ipſa;
Et quam Cocytus non velit eſſe ſuam,
Propter quam noſtris irata eſt Gallia ripis.
Et patrias odit pæne Batavus aquas,
Tune igitur noſtrum voluiſti extinguere lumen,
Quod ſtabili gentes nectit amore duas?
Legatique ſacrum media inter prœlia nomen,
Materiam ſceleri quæris habere tuo?
Scilicet ut præ te pia ſit Bellona, ſibique
Quod negat & Mavors, audeat unda nefas?
Te noſtræ fugiant laurus, te mitis oliva:
Soláque te taxus flebilis umbra tegat.
Arceat ipſe ſuos à gurgite Phœbus olores,
Nec volucrum norit carmina dira palus.
Sed te juſta gravi repetens convitia limo
Rana vetet ſceleris non meminiſſe ſui.

ALIVD.

CUm jam videret impio premi ſtagno,
Os quo loquente ſe volebat audiri,
Parens virorum Gallię atque virtutum,
Heu quid paratis clamitat nefas Parcæ?
Revocate fuſos, hactenus mihi vixit,
Acer juventæ ſeu vigore confertos
Irrumpit hoſtes, fertque ſe obvium bello,

Seu major annis juſſam maximi regis
Perfert potentum luminum ſalutator,
Concordiæque ſacra firmat interpres:
Explevit annos nempe, ſed meos tantum:
Sui ſuperſunt. Non iniqua poſcenti
Parent ſorores, redditur colo penſum:
Eademque torto lana ducitur fuſo.
At tu Choarte, fruere cœlitum dono:
Memor, peractam nil moratus ætatem,
Annos ab iſto computare natali.

IN AVLICOS URINÆ TRIBUTA PETENTES.

AT ille pravi pereat auctor exempli
Ductor Quiritum Flavia ſatus gente,
Qui ſub tributum juſſit ire veſicas.
Quid hunc ſequi vos aulici juvat morem?
Illum cupido ſuaveolentis argenti,
Vos movit odium turpe olentis urinæ.
Hoc ergo diſtat jus utrumque, quod naſus
Avarus illi, delicatus eſt vobis.

ALTERUM.

AUla merum donans, urinam jure recuſat:
Nam reddi nemo vult ſua dona ſibi.

IN POEMATA.
D. BAUDII.

CAndida poſteritas, quæ nec livore maligno
Roderis, & melius quod fuit ante vides,
Ad te nota parum facundi pagina Baudi
Provocat, in nullas ambitioſa preces,
Sed quidvis contenta pati, niſi carmine lecto
Ingrati damnas ſæcula noſtra notâ,
Tuque adeo quamvis tali veniente poëta
Antiqui palmam vix tenuere tui,
Gaude Roma tamen: quod non jam ſola lepores
Jactat, & argutos Græcia docta ſales,
Quod veteris ſocci jocus, ultaq; tela Lycamben,
Additur ad laudes ultima ſumma tuas,
Baudî munus habes: debet cui turba bonorum,
Quod modo ſecuris non licet eſſe malis.

ALIUD.

QUem legis & laudas ſi vis noviſſe poëtam,
Verſibus & vita Baudius unus erat.
Vidimus hunc ipſum qualem tibi carmina monſtrant:
Ingenium domini læta papyrus habet.
Talis erat, ſeu cum fluitarent proſpera, ſeu cum
Immeritum premeret ſævior aura caput:
Liber & intrepidus, nec qui concederet unquam
Fortunæ magnis regibus eſſe minor:

Nulli ſponte nocens, & amabilis hoſtibus ipſis:
In quo, ſi noſſes, perderet ira locum:
Inſenſus ſceleri: ſed non ut lege ſevera
Viveret, antiquæ ſimplicitatis amans:
Melle madens, & quo non incorruptior alter
Miſcuit innumeris ſeria multa jocis.
Et, ſi cuncta ſimul permittis dicere, vates
Teïus arguto miſtus Ariſtophani.

DE AMBITU.

REbus gerendis publiciſq; commodis
Natus petendis hunc honoribus modum
Præſcribe, temet ut offeras, non ingeras.
Ambire ſemper ſtulta confidentia eſt,
Ambire nunquam deſes arrogantia eſt.

DE CONATU HOSTIS IN TRANSEUNDO VAHALI.

DIves aquis regni Vahalis tutela Sicambri,
Et quocunque fluis nomine Rhene pater,
Perge gravem noſtris defendere finibus hoſtem,
Cujus ab inviſo ſanguine ſæpè rubus:
Sic ſecura tuis veniant commercia ripis
Fontibus à primis ad maris uſque vias,
Cum procul à Belgis peregrino Marte fugato
Candida pax populis libera jura dabit.

IN

IN MORTEM LUCÆ TRELCATII PATRIS.

PLebs tua cum patriæ fines, & quicquid amatur,
Linqueret, exilio quærere juſſa Deum,
Os potuit tantæ ſiccum præſtare ruinæ,
Et genitum eſt fatis auſa negare ſuis:
Quæ nunc ecce tuo, Trelcati, percita luctu
Fortis in hoc primùm deſinit eſſe malo.
Quas populi lachrymas, quos planctus cernimus ur-
bis,
Ut magis haud alium fleverit una domus:
Quis fueris conſtat; lachrymis agnoſceris illis:
Frater amore pio, ſortis honore pater.
Te modici ſanctique lares; te templa requirunt,
Te ſchola, te verum diſcere quiſquis amat.
Præcipuè, quæ te profecit teſte juventus,
Miratur tantum jura valere necis:
Et quod tu toties ſcriptis, quod voce monebas,
Exemplo vellet non didiciſſe tuo.
At miſeri, nondumne igitur commiſſa fatemur,
Tam ſera quos coelo vindice damna premunt?
Nam noſtrum decus ingrato qui ſuſtulit ævo,
Nos peragit tanti funeris ille reos.

IN

IN OBITUM PAULLI CHOARTI BUZANUALII.

Accipe defuncti placido mea membra ſepulchro,
A Patria ſemper terra ſecunda, mihi.
Hic ego dum licuit domino ſervire tibique,
Securos ſenſi molliter ire dies:
Sollicitus tantum ne non ſatis undique tuta
Vel tua libertas, vel tua ſacra forent.
Nunc quoque quod Batavos incerto in marte relinquo
Crede mihi letho triſtius eſſe malum.
Rex bone, præſidium miſeris ultorq; ſuperbis,
Cui vitam debet Gallia tota ſuam,
Si nullas acies, ſi vulnera nulla refugi,
Parſque tui belli ſi fuit iſta manus:
Si tot apud populos & tot ſacra nomina regum
Eſt tibi perpetuò noſtra probata fides:
Si ne juſſa tibi peragam, quæ ſola poteſt mors,
Quod dolor, & morbus non potuere, vetat:
Hanc mihi redde vicem tumulum defende ruinis
Oſſa ferox olim ne mea calcet Iber,

IN ADVENTUM MARCHIONIS SPINULÆ.

SPinula, virtutes cujus laudavimus olim,
Tunc quoq; cùm nobis eſſet amare nefas,
Spes ſit quanta tui, perculſi munere tanto,
Si taceant homines, flumina crede loqui.
Illi pro noſtris vigilantes finibus amnes,
Qui toties curſus ſuſtinuere tuos,
Strati ſponte jacent æquataq; tramite molli
Pacis matricem ſe probat unda tibi.
Nil tibi navigiis opus eſt, nil pontibus ullis;
Hæc tantùm inarmatos ferre recuſat aqua.
Quin etiam cœlum venienti ſervit: ipſa
Frigora tam longas cum poſuere minas.
Quæ tam triſte gelu tam fælix aura reſolvit?
Non ſolis, non eſt aëris illa, tua eſt.
A te tam placidos ſumpſerunt tempora vultus:
Bella cui debent cedere, ceſſit hyems.

IN EMBLEMATA AMATORIA OCTAVI

QUeſtus Amor nondum ſua reſpondere triumphis
Præmia, nec famæ quod ſatis acta ſequi,
Mille per artificum ſpatiatus millia legit
Octavi doctas æs animare manus.
Ipſe regit ferrum, vultus ipſe imprimit æri,

Et gaudet duris durior ipſe puer.
At lætus monumenta dei victricia mundus
Accipit, & plaudit cladibus ecce ſuis.
Ecce Cupidineas omnis jam dextra tabellas,
Et Paphios luſus jam ſinus omnis habet.
Præda puellarum juvenes, juvenumq; puellæ
Diſcite quid valeant tela potentis heri.
At vos ite procul, tuto quibus iſta videre
Spes erat, & pictus lædere novit Amor.

AD PACEM.

Mitis filia maximi Tonantis,
Cujus jam Batavi cruenta ſeptem
Per quinquennia neſciêre nomen,
Da nobis veniam, quod ille alumnus
Bellorum populus, ſati ſub armis,
Et quorum clypei fuêre cunæ
Externis toties dolis petiti,
Quorum non meminiſſe tam ſuave eſt
Quantum oblivia ſunt periculoſa,
Securiq; diu timore ſolo,
Quam mens tota cupit petitq;, nondum
Audemus tamen invocare pacem.
At tu fœmina diſparata mundi
Certo fœdere quæ vetas perire,
Belgis redde fidem, ſoloq; fruges,
Cives mœnibus, amnibuſq; merces;
Aut nondum bona tanta ſi meremur,
Illos vincere da benigna, bello

Qui belli ſibi quæſiere finem,
Illos da deus peſſimè perire
Qui per fœdera quæſiere bellum.

IN EMBLEMATA
HORATIANA
OTTONIS VENII.

Quale apud Auſonios veteri certamen in ævo
Roſcius ingenti cum Cicerone fuit,
Cum pater orcheſtræ, geſtus digitoſque loquaces
Oppoſuit tanti viribus eloquii:
Aut Jovis ut magni quatientem ſidera vultum,
Et caput, & ſacri verticis omne decus,
Mæoniæ pugnans cum majeſtate Camenæ,
Phidiacum Grajos cernere fecit ebur.
Omnia ſic, doctas queis implet Horatius aures,
Otto tuæ nobis exhibuere manus.
Sic Romana fides cœlo eſt æquata Batavo:
Reſpondet numeris linea quæque ſuis.
Viveret ô utinam regum Tyrrhena propago,
Ferret ut hic etiam præmia digna labor.
Tu quoque Flacce, tuis debebas verſibus illum
Dicere, qui verſus monſtrat in ære tuos.
Quicquid de Threſſa legitur teſtudine credo:
Ex quo etiam ſurdis ſcit tua Muſa loqui.

IN MORTEM SCALIGERI EPICEDIA.

Iret ad occaſum cum lux clariſſima mundi
Scaliger, & ſanctum conderet umbra caput.
Dicitur exemplo tam ſævi funeris æther
Territus atque ipſi contremuiſſe poli.
Te quoque perculſum genitor radiate diei
Credibile eſt viſo ſidera poſſe mori.
Non minus ille ſuo luſtrabat lumine terram,
Non minus in gemino cardine notus erat.
Sed non tu retrò radios in ſæcula vertis,
Nec potes heſternum tu revocare diem:
Eriperet nocti qui ſæcla, dieſque diei
Redderet, ille fuit, qui tamen, ecce, fuit.

ALIUD.

Huc ades, huc hoſpes, ſeu per mare, ſive per Alpes,
Ad Batavos Brenni vectus ab urbe venis,
Non aliena tibi jacet his in ſedibus umbra,
A ducibus ſanguis ſeu venit ille tuis.
Hic ſitus hic ille eſt Joſephus Scaliger, ipſa
Quin hic Scaligerum gens tumulata jacet.
Nec tu ſceptra tamen, regniq; inſignia quære,
Et quæ quo libuit ſors inimica tulit.
Imperium longè majus ſibi condidit, & cui

Non Atheſis finem, non Padus ipſe facit:
Quod vix Oceanus, vix cœlum terminat. I nunc,
Et magnos aliquid crede fuiſſe Canes.

ALIUD.

Hic jacet & Gades ſuper exauditus & Indos
Scaliger, hic mundi publica lingua jacet.
Hunc velut amiſſum Memphis deploret Oſyrim:
Divitis huic ſilvæ munera mittat Arabs:
Æthiopes portate legit quæ gramina Phœnix:
Et Solymi plena balſama ferte manu.
Hunc Syrus Euphrates, hunc Medus plangat Hydaſpes,
Et qua tu primum Nile crearis aqua.
Græcia deſertas Aganippes effleat undas:
Cenſerat hunc atrum Martia Roma diem.
Europam pariter, Lybiamq; Aſiamq; per omnem,
Per ſola terrarum per freta luctus eat:
Et dicant populi: Jacet in tellure Batava
Hic qui pro populis omnibus unus erat.

ALIUD.

Unica lux ſæcli, genitoris gloria nemo
Quem puerum, nemo credidit eſſe ſenem:
Tam ſibi par ſemper, quam cunctis celſior unus,
Et qui ſe totum debuit ipſe ſibi,
Exuperans famâ quos æquat ſanguine reges,
Sceptrigeris majus nomen adeptus avis,
Hic jacet ille capax immenſi Scaliger ævi,

Nec ſibi mors unquam plus licuiſſe putet.
Quid querimur raptum? mens eſt qua vivitur ac nos
Ille tot exegit mente, quot orbis habet.
Omnia dum retro mundi veſtigia quærit,
Quærentem retro deſtituere dies.
Emenſus populos & diſſona gentibus ora
Ambierat, quantum lumine Phœbus obit.
Teſtamur natura, tibi non defuit ille:
Tu gentes alias, ſæcula plura dares.
Ultra Scaligerum nihil eſt: nec Scalliger ultra,
Ille tui finem repperit, ille ſui.

ALIUD
IN EFFIGIEM SCALIGREI IN BIBLIOTHECA SERVATAM.

Inter mille libros (nec ſedes dignior ulla)
Quæ tulit immenſus Scaliger ora vides:
Mille libros hoſpes nimiùm ne reſpice, major
Hic tibi quem monſtro bibliotheca fuit.

ALIUD.

Cum plutei doctis turgerent undique chartis,
Quas velit æterno fama fovere ſinu,
Exhæredavit moriturus Scaliger orbem,
Et vetuit poſt ſe ſcripta videre diem.
Heu nimiùm duras è miti pectore leges,

Pro quibus impietas magna ſit eſſe pium.
Digna ſit hæc pœna præſens quæ vivitur ætas,
Nempe hæc quæ Titios Scoppiadaſque tulit:
Sed quo poſteritas meruit non poſſe doceri?
Aut quid fecerunt tam bona ſcripta mali?
Parce pater, ſi nos recte tibi cuncta monenti
Credere in hoc uno credimus eſſe nefas.
Publica ſunt illæc; ſemel ut te fata dederunt
Omnibus, inde poteſt jam nihil eſſe tuum.
Sit tamen, ut mandes: nequeunt vel preſſa latere
Quæ tantum ex tanto nomine lucis habent.
Quicquid neſcitur foliis quæretur in iſtis,
Hinc ſibi reſponſum maxima turba petet.
Quanta nec Euboïcæ celebravit virginis antrum,
Nec tripodes medio quos habet orbe locus.
Quid juvat in populos has non dimittere chartas!
Scaligeri circum ſcrinia mundus erit.

IN EFFIGIEM
SCALIGERI paulò
ANTE MORTEM EXPRESSAM,

HÆC eſt Scaligeri mortem meditantis imago,
Luminis heu tanti veſpera talis erat!
In vultu macies & tortor corporis hydrops,
Sed tamen & magni conſpiciuntur avi.
Læva tenet chartas Nabathæi munera cœli:
Armatur calamo nunc quoque dextra ſuo.

Hæc eſt illa manus vitam cui tota vetuſtas
Debet & à primo tempora ducta die.
Quod ſi Scaligero meritis par vita daretur,
Non niſi cum mundo debuit ille mori.

IN EFFIGIEM JOH. SAMOSCI MAGNI POLONIÆ CANCELLARII in auro expreſſam & à Scaligero legatam.

PRima diu patriæ tutela, decuſque Samoſci,
Ex æquo gemina Palladis arte potens,
Sic oculos, ſic tu frontem, ſic ora ferebas,
Cum pacatus eras, ut puto, talis eras.
Non hunc aſpicio Livonum quem ſæva timebant
Agmina, præcipiti quem Scytha fugit equo,
Sed duce qui poſito Romam, qui Cecropis urbem
Auſus es in media ponere Sarmatia.
Talis Scaligero voluiſti nempè videri,
Qualem te Muſis, Scaligeroq; dabas.

IN EANDEM.

MAteries aurum eſt, ductoris imago Samoſci,
Scaligero donum qui dedit, ille mihi.

IN ECCLESIASTEN APOLLONII SCOTI.

HUc ades & Scoti ſapientes inſpice chartas,
Doctrinam quiſquis cum pietate colis.
Non Aganippeo bibit hic de fonte poëta,
Sed de Jordanis lete ſonantis aqua:
Non dedit hos æſtus mendax Parnaſſia rupes,
Sed pia veridicâ nobilis arce Sion:
Non hic trita ſequens veterum veſtigia vatum
Mæonide cæco ſub duce carpit iter:
Rex operis ductor, rex qui ſimul omnia vidit,
Omniaq; hæc unum comperit eſſe nihil.
Non hic Trrja tibi legitur Thebanaq; monſtra,
Sed Deus, atque deo conciliandus homo.
Evitare cupis quiſquis fallacia vitæ
Somnia ſecuros quiſquis habere dies,
Hæc lege deſpectum calcantia carmine mundum:
Quantum ſcire ſat eſt continet iſte liber.

IN MEURSII LEXICON GRÆCO BARBARUM.

ACcipe quem tibi dat lector ſtudioſe, laborem
Meurſius hac charta Græcia tota patet:
Non quæ Socratico quondam ſermone locuta eſt,

Quæ Macetûm linguæ fulmine fregit opes,
Sed qualis moriens in regni ſede ſuperbi
Singultus olim, mœſtaque verba dedit;
Cum Byzantinos habuit nova Roma Quirites,
Heu malè vicinis præda futura Getis.
Doctrinæ cultuſque parens (quis credere poſſit;)
Græcia qua dempta barbarus orbis erat.
Huc cecidit, Græcos velit ut qui diſcere libros
Debeat hinc Græcam diſcere barbariem.

AD
ÆLIUM EVERARDUM
VORSTIUM
MEDICINÆ PROFESSOREM.

SIc cedat quod ubiq; mali eſt coeantq; repente
Vulnera tam doctæ quæ tetigere manus,
Nullaq; ſit peſtis, vis hauſti nulla veneni,
Quam tuus eximia non fuget arte labor,
Et toties retro mors acta potentibus herbis
Victori veniat non niſi ſera ſuo:
Ut te præcipuè, Vorſti, delector amico,
Et juvat imperiis me placuiſſe tibi;
Non tantum quoniam, dum tu mihi proſpicis, in (me
Experior morbos juris habere nihil,
Ut nuper, cum ſæva mihi quartana minata eſt

In longum ſegnes maxima damna dies.
Sed quia peſte magis, magis occidente veneno
Odiſti, virtus quicquid amare negat.
Eſt aliquid morbis, plus eſt mihi crede, mederi
Moribus atque animis ferre potenter opem.
Peſſima ſunt ſæcli contagia, tot malè ſanos
Inter & ægrotos qui valet, ille valet.

IN MORBUM SPONSÆ

JOH. REIGERSBERGII.

HÆc quæ te potuit domare prima
Effreneſq; diu ligare ſenſus,
Cepit, ſed pariter puella capta eſt,
Et contagia traxit in medullas
Flammæ nec tenuis, nec antè notæ.
Et jam pallida lectulo jacebat
Imis viſceribus faces anhelans,
Jactandoque ſuum fovebat ignem,
Quem ſtulti medici febrim putabant.
Hic tu ſedulus aſſides cubanti
Et tangis digitos & ora mulces.
Solum te videt, audit illa ſolum.
Et luſus faciles jocoſq; molles
Tanti jam putat ut valere nollit.
Sed mox fortior exilit cubili
Et formam recipit, ſuaſq; vires.

Quid mirum? gravis eſt Deus Cupido,
Dum luctamur adhuc, levis eſt idem
Cum victi dominum fatemur ultrò.
Sic nunc illa ſuo calore gaudet,
Et vitam putat hoc, quod ante morbum.

IN NUPTIAS U. C.
JOHANNIS REIGERSBERGII.

Aſpice cincta mari quem dat tibi terra triumphum,
Nata maris vaſti fluctibus alma Venus.
Ille per innumeras elapſus ſæpè puellas
Subſtitit & tandem fræna momordit amor.
Poſt populos viſos, hauſtaſq; fideliter artes,
Poſt data ſublimi jura regenda manu,
Hoc aberat votis, nam maxima ſortis amicæ
Pars eſt, participem ſortis habere ſuæ.
Illa etiam fœlix, facibus quæ debita veris
Spes non unius virginis una tenet.
Cernitis ut morbo nuper profecerit ipſo,
Ut bona nil poſſit de febre forma queri?
Ægrotantis heræ magis ægrotabat amator,
Et febris illius, ſed dolor hujus erat.
Hæc tormenta tamen magnâ mercede placebant:
Proſpera non poterant fata probare fidem.
Erubuit fortuna ſuum ſcelus, & ſatis inquit,

Et plus quam ſatis eſt hoc licuiſſe mihi:
Nunc mea tam maneant conſtantia ſemper in illos
Munera, quam conſtans pectora junxit amor.

IN
ALBUM
JANI RUTGERSII.

Pictus Apollinea ſtellantia tegmina lauru:
Qui domini vatis ſe probat eſſe liber,
Optime Rutgerſi, non hic in plebe latentes,
Sed notas toto quærit in orbe manus,
Quas longæva manent conſtantis ſæcula famæ,
Omnis quas cupiat bibliotheca ſuas.
Iſte Caſaubonos habeat liber, iſte Thuanos;
Heinſiacas monſtret gentibus iſte notas.
Aurea doctorum recitatrix charta virorum
Nomina quæ tantum non moritura vehis,
Quid tibi nobiſcum? quid nos procul ordine vulgi
Detrahis, & juxta ſidera ſumma locas?
I tamen, & quæret ſiquis, narrare memento
Hoc tantum, domino me placuiſſe tuo.

IN

IN EFFIGIEM HENRICI MAGNI, REGIS GALLIARUM:

quæ eſt apud V. N. Cornelium Vander Mylen, Equitem.

QUantum aliis reges tantundem regibus extans,
Et belloq; & belli victor, & ipſe ſui,
Hic ille Henricus, quo Gallia dante recepit
Fracta decus, mores barbara, pauper opes.

IN EFFIGIEM MARIÆ MEDICEÆ REGINÆ GALLIARUM,

quæ ibidem.

OMnia contulerat magno victoria regi:
Sed deerat ſoboles, hanc Medicea dedi;
Ut quod, non periit, conjunx tibi Gallia debet,
Sic mihi quod poterit jam ſupereſſe tibi.

IN EFFIGIEM LUDOVICI REGIS GALLORUM,

quæ ibidem.

Vivas parve puer, ſed ſic quoq; maxime regum,
Publica cum cujus juncta ſalute ſalus,
Excito et patriis doleant virtutibus auctum,
Qui ſcelere extinctum non doluere patrem.

IN TUNINGII APOPHTHEGMATA.

Octo decemq́; tibi primos abſumpſerat annos
Tuningi (vix eſt credere) torpor iners:
Nobilis ingenii diſpendia flere liceret,
Sed facis ut lucro ſint tua damna tibi.
Eſt grave ſex annis Latialem diſcere linguam:
Hoc tua vis ſexto menſe peregit opus.
Verteris ad leges citius quam diſcere cuiquam
Contigit, has alios nec ſine laude doces:
Otia quis credat tanto ſupereſſe labori,
Sed quorum fructus iſta papyrus habet.
Græcia, Gallus, Iber charta ſpectantur in una
Et gens quæ nunc eſt Itala, quæq́; fuit.
Tam nova quam veterum benè dicta jocoſq́; tenere
Hoc aliis ſtudium, ſed tibi ludus erat.

Nil hic de toto [illegible] deſiderit ævo;
Nec tibi nunc anni bis periere novem;
Nam ne de vita decedat inutile tempus,
Vita ſequens plusquàm bis numeranda fiet.

ROCHI HONERDII

Senatoris

TRAGOEDIAM THAMARAM.

HErculeus labor, & ſolis fugienda Mycene
Scilicet, & ſcelerum tot rea prima ratis,
Et nunquam Thebæ ſine crimine, & aſpera fata,
Quæ Trojæ victor, victáve Troja tulit,
Vatibus hæc Græcis, hæc declamata Latinis,
Non malè mentiri laus quibus una fuit.
Tu meliùs ſicut doctumque piumque decebat,
Conjungis Tragicos cum pietate modos.
Nec teris cantare nefas, quæ credere fas eſt,
Nec tibi relligio eſt, relligioſa ſequi.
Qui numeros, qui verba capit, qui pondera rerum,
Suſpicit in vacuas nobile mentis opus,
Tu fervente foro, mediis in litibus ipſe,
Succeſſu dignum carmen, Honerde, facis.
Sancta ſenatoris gravitas in carmine lucet,
Et domini mores ſeria charta probat,

Ipſa pudore rubens trepidas ſcribentis ad ora
Regia fatidico nata parente Thamar:
Et metuens ne quid poſſit peccaſſe videri,
Vatis verba, notas judicis eſſe putat.

In Prætoria quædam Regia ANGLIÆ.

Nonſwich.

LUſtranti ſilvas & devia teſqua Jacobo
Nonſuichi præſes caſta Diana fave:
Sanguinis humani manus hoc tam parca meretur,
Armatam in ſolas quam juvat eſſe feras.

Hamptoncourt.

SI quis opes neſcis (ſed quis tamen ille?) Britannas,
Hamptoncurta tuos conſulat ille Lares.
Contulerit toto cum ſparſa palatia mundo,
Dicet, ibi reges, hic habitare Deos.

Windſor.

EXcelſis Windſora ſedens in collibus, aſtris
Vicinum regem quo licet uſque facit.
Subter at arva beans Tameſis leniſſimus amnis
Sic ſimilem domino ſe probat eſſe ſuo.

Richemont.

IN Ricemontano jam jam moritura cubili
His adiit verbis Eliſabetha Deum:
Hæredi moreſque ſuos, mentemque relinque:
Fortunam atque annos da Pater Alme, meos.

IN
ORGANUM MOTUS PERPETUI, QUOD EST
penes maximum Britanniarum Regem.

PErpetui motus indelaſſata poteſtas,
Abſque quiete quies, abſque labore labos,
Contigerant cœlo, tunc cùm Natura caducis
Et ſolidis unum noluit eſſe locum:
Et geminas partes Lunæ diſpeſcuit orbe,
In varias damnans inferiora vices.
Sed quod nunc Natura ſuis è legibus exit,
Dans terris ſemper quod moveatur opus:
Mira quidem res eſt, ſed non nova, maxime regum:
Hoc fieri docuit mens tua poſſe prius.
Mens tua quæ ſemper tranquilla & torpida nunquam
Tramite conſtanti per ſua regna meat.
Ut tua mens ergo motus cœleſtis imago eſt,
Machina ſic hæc eſt mentis imago tuæ.

IN
FLORES MISSOS BARCLAIO.

HOs tibi, flos juvenum, dat noſtra Batavia flores,
Et ne diſpliceant munera parva, rogat.
Telluri jam multos dedit natura Britannæ,

Poſſit ut hinc vobis nil niſi vile dari:
Si tamen adjiciant donis quid vota, peccabor
Ut triplici partu ſit tibi facta domus:
Et dominâ pueros, domino pariente libellos
Hortus & ipſe ſuas edere certet opes.

IN DANIELIS HEINSII POEMATA.

IN diverſa diu diverſas pectora dotes
Contulit, & parcè larga Camœna fuit.
Quiſque ſui vates coluerunt carminis artem,
Singulaque ad laudem dona fuere ſatis.
Non opus eſt Flacco, lyra nec tentata Maroni,
Nec tetigit tragicos ille vel ille modos.
Nec tibi Naſo, tibi nec credita plectra Propertî,
Sed neq; Bilbilici vos decuere ſales.
Romani ſolum Senecam novere cothurni;
Si velit hic elegos ſcribere, nullus erit.
Sunt & quos ſilvæ, ſunt quos epigrammata laudant:
Juſta quidem famæ cauſa, ſed una tamen.
Nunc congeſſit opes, atque in te nobilis Heinſi,
Effudit totos prodiga Muſa ſinus.
Tu tandem inventus par donis omnibus unus:
In tot ſufficeres qui bona, ſolus eras.
Tu lyricos cantus, elegos, epigrammata, ſilvas,
Tu tragicum carmen, tu grave pangis epos.

Itala te pariter celebrat, te Graia Camœna,
Tertiaque in partes noſtra Batava venit.
I nunc, & jacta tua nomina magna vetuſtas;
Ponimus hoc contra tot tua ſæcla caput.
Haud equidem quenquam, qui ſingula rectiùs iſta
Præſtiterit, vel qui tam benè cuncta, dabis.

IN
EDIT. POEMATUM
DANIELIS HEINSII

EN redit hic ad te, vatum pia gaudia, lector,
Qui nullus toto notior orbe liber.
Sed nova mundities, cultuſque acceſſit herilis,
Cumque recente vetus munere munus habes.
Non rectè ſcripſiſſe, ſat eſt, meliora reponit:
Et quod fama probat, non probat auctor opus.
Viceras antiquos, & cui concurrere poſſet
Heinſius, haud quenquam ſæcula noſtra dabant.
Repperit ecce parem, contra ſe currere cœpit.
Siqua fides, jam ſe poſt ſua terga videt.
Deſine nunc operum, ſtudiis clariſſime vates,
Et cœli ſaltem jus imitare tui.
Omnia qui claudit, cum ſe quoque clauſit Olympus,
Hunc finem ſtatuit rebus, & ipſe ſibi.

IN
IMAGINEM BUIESII,
Senatoris.

Ille piè doctus, doctè pius, & modò primùm
Linquentis Batavos ſimplicitatis amans,
Quo ſacra Buieſius, quo commoda publica rexit,
Quo res privatas, hoc datur ore tibi.
Nil optare queam majus tibi patria, multos
Quàm tales habeant curia, templa, forum.

AD
POLYANDRUM,
Theologiæ Profeſſorem.

Aurea pax turbæ nimiùm ſapientis abhorren
Jurgia, Palladiâ dum ſtruit urbe fugam
Ingenii, Polyandre, tui mirata ſerenum
Subſtitit, & tales fudit ab ore ſonos:
Aut ego cum tanta rectè pietate morabor,
Aut mihi jam nullus reſtat in orbe locus.

ALBUM
PHILIBERTI VERNAT

Aurum qui videt hic & uniones
Quales vix pelagi rubentis ora

Miratur teneris nitere conchis,
Ne credat domino placere libri
Hæc quæ prima ſolet putare vulgus:
Illi delitiæ ſeveriores
Sunt quas interior liber recondit,
Sanctæ nomina dedicata famæ,
Et cultu ſtudii pares amici,
Quorum gloria ſicut æquat aurum,
Sic mens candida vincit uniones.

DE CASU TURONENSI, AD REGINAM, REGIS GALLIÆ MATREM.

Magni magna parens Regis, qua ſoſpite, noſtris
Non ſurdum votis credimus eſſe deum,
Quod te ſtante domus traxit pars alta ruinam,
Hoc etiam cœli non leve munus habes.
Nam quæ cura fores Superis, oſtendere mundo
Imperturbati non potuere lares.
Quin aliis quoque te propter Fortuna pepercit,
Quos trabe præcipites, ſed ſine morte, dedit.
Exarmat tua ſic omnes præſentia caſus:
Agnoſcit fatum Gallia noſtra ſuum:
Quod ſtetit illius, per te ſtetit: hoc quoque regni
Quod cadit, illæſum te relevante manet.

IN ORATIONES DANIELIS HEINSII.

Poſt dignum Latio pedem cothurno,
Poſt Roſſæ teneras amationes
Scriptas carmine, quale Naſo, quale
Romanus cuperet ſuum Philetas,
Poſt Flacci cytharam, tubam Maronis,
Poſt tantæ trimetros ſeveritatis
Ut rugas ſuperent Catonianas,
Jam Demoſthenicæ ſititor undæ
Linquis Pegaſeos, amice, fontes,
Regnans eloquio ſolutiore:
Dum nunc ingenii fluentis æſtum
Libertas tibi Tulliana laxat:
Nunc facundia Plinium ſecuta
Conſtringi ſtudet arctiore gyro:
Nunc docti Senecæ refert acumen
Denſis pagina ſeminata gemmis,
Heinſi, vive diu, diuque de te
Certent Suada potens, novemque Muſæ.
Quicquid nominibus prioris ævi
Æternam potuit parare famam,
Hoc in te liceat ſtupere ſolo.
Millenis facibus ſuperba nox eſt:
Aſtrum ſufficit unicum diei.

AD
BENIAMINUM AUBERIUM, MAURERIUM,
Regis Galliæ legatum.

DEbeo multa tibi, quantum vix patria noſtra,
Quantum vix etiam Gallia veſtra poteſt,
Optime Maureri: tamen iſto pagina libro
Nulla eſt in laudes officioſa tuas.
Quid facerem? canerem tibi quæ reverentia ſceptri,
Caſibus & nullis cedere certa fides:
Aut tibi quàm conſtent ſapientibus otia chartis,
Quas ſcripſit Latium, quas dat Achiva manus?
Succumbant oneri teneræ Pimpleides; iſta
Dicere, da veniam, vix ſatis ipſe potes.
In reliquos aliquid liceat mihi; nomina tanta
Rectius eſt tacitâ relligione coli.

IN HONOREM
JACOBI DYCKII
Regis Sueonum legati.

SI faſtidia plebis & potentum
Moroſas, liber, oſcitationes
Te perferre piget, dabo receptum,
Hic qua limine conſpicanda primo

Urbes ductibus æmulans aquarum
Campis ſe leviter ſequeſtrat Haga,
Æterna trabe, nobilique ſaxo
Surgit magna domus minor ſtruente.
Pulſis ipſe foro ſuos penates
Juſſit perfugium patere Muſis,
Cujus conſiliis gubernat aulam,
Quoque interprete noſcitur Batavis
Rex qui ſub gelido timendus axe
Binos Sauromatas fatigat armis.
Nullis lætior ædibus Thalia:
Lauro feſta domus: ſtrepunt ſuperbi
Poſtes carminibus, ſed Heinſianis.
Quod ſi judice Dyckio probaris,
Et tam docta tibi vacabit auris,
Ultra jam nihil eſt, liber, quod optes.
Res eſt regia talibus placere,
Oſtendunt ſibi quos placere Reges.

IN MORTEM UXORIS JACOBI AUGUSTI THUANI.

Cum fera civiles Diſcordia redderet enſes,
Et bellum nullo ſumeret hoſte furor,
Dum ſibi quiſque timet, ne vis immenſa ruinæ
Privatas ſecum præcipitaret opes,
Securus ſolita pro libertate Thuanus,
Sollicituſque tibi, Gallia, ſolus erat.
Intactus ſtudiis culpas damnavit utrinque,
Et contra partes pars ſtetit ipſe duas.

Ru

Rurſus, ait, rurſúſne miſer ſcelerata videbo
   Prælia, & armatas in ſua damna manus?
Hanc das materiam noſtris, ô, Gallia Faſtis?
   Hoc unum de te quod referamus erit?
Hoc ego ne videam potiùs quacunque merentur
   Sæcula me cœli vindicis ira premat.
Inveniat vulnus patriæ ſine vulnere Fatum
   Omne malum regno ſoſpite ferre leve eſt.
Audierat, nimiumque, polus; pax reddita cunctis:
   Sed pia pro cunctis plectitur una domus.
Matronale decus, ſpecimen venerabile morum,
   Dignaque tam magni conjugis uxor obit.
Quàm benè viderunt ſuperi, qua parte nocerent!
   Publica vix tanti debuit eſſe ſalus.
Ille animus qui ſprevit opes, contempſit honores,
   His tantum potuit luctibus eſſe minor.
De reliquis facile eſt ſolamen lene dolorum
   Perdere, ſolamen vix capit iſte dolor.
Quid tibi dicemus vir noſtro celſior ævo?
   Quam tibi nos humilis turba feremus opem?
Nîl tibi ſuccurrat niſi tu, ſed pectore, quanto
   Geſta prius memoras, & memoranda geris.
Exemplum te grande ſui Conſtantia poſcit:
   Quid valeat virtus jam didiciſſe licet.
Impia concurrit toti fortuna Thuano.
   Par nullum potuit majus in Orbe dari.

JANO RUTGERSIO,

Suecor. &c. Regi à Conſiliis, in Sueciam abeunti.

Vos quæ cæruleo neſcitis gurgite tingi
Cuſtodes axis magna minorque feræ,
Suppoſitum veſtris petit en Rutgerſius orbem
Sideribus, patriæ ſidus & ipſe ſuæ.
Incolumem præſtate ratem, bona plurima ſecum
Quæ vehit, Arctoæ non benè nota plagæ.
Ad juga Sævonis, glacialique æquore cinctas
Lappionum terras, & Scritofinne, tuas
Actææ veniunt artes, Romanaque Suada:
Barbariem longè qui fuget, hoſpes adeſt:
Qualis præcipitem vates Oeagrius Hebrum
Sithoniâ fertur detinuiſſe lyrâ:
Qualis & ille ſolo dignus meliore Poëta
Plauſtrivagos docuit verba Latina Getas.
Sed ſatis eſt uti, Sueones: nîl poſcite majus:
Credidit hoc vobis terra Batava caput.

AD PETRUM SCRIVERIUM

Vitam quæ faciant beatiorem
Cantando tuus ille Martialis,
Tu multò meliùs doces agendo,
Scriveri, redivive Martialis.
Quicquid Græcia, Roma quicquid olim
Fama condidit arbitra probatum
Uno compoſitum tenere tecto:
Nulli pendere temporis tributum,
Sed pro jure ſuo diebus uti
Ignaris domini, nec elocatis:
Si quando libuit, vetuſta vatum
Dulci ſæcula provocare verſu:
Aut priſcos patriæ novare faſtos,
Norit poſteritas ut omnis, auctu
Quo ſe protulerit Batava virtus,
Quæ ſecura ſui nihil paveſcens
Jam longè poſitos tuetur Indos:
Aut doctas veterum polire chartas,
Quas Mars, quas ſib Terminus ſacravit,
Et votis ſitientibus petitum,
Qualem ſtella legebat, aut Secundus,
Talem nunc redhibere Martialem:
Hæc ſunt (audiat ipſe Martialis)
Vitam quæ faciunt beatiorem.

HUGONIS GROTII

EPIGRAMMATUM

LIBER SECUNDUS.

EPI-

EPIGRAMMATA

IN

Illuſtriſſimi Principis

CURRUS VELIFEROS.

EPIGRAMMA I.

AD

PRINCIPEM MAURITIUM.

Maxime florentis patriæ pater, optime vindex,
Ille novi domitor quem tremit orbis Iber,
A Batavis Princeps, animum demittere curis
Si vacat & menti ſi datur ulla quies;
Hæc de Velivolo quæ ſunt mihi condita Curru
Scripta legas, verſu ſupplice charta rogat.
Tempus erit, grandi nixus ſublime cothurno,
Oppida ſub leges cùm tot iiſſe tuas,
Cunctq; triumphatas in Flandro littore gentes,
Et Turnhoutani Martis opima canam.
Intereà tenero præluſi carmine: Princeps
Da veniam, propero quod placuiſſe tibi.

II.

DIvûm poſteritas amica, currus
Verſu diſce brevi: Deûm parentem
Vexerunt Berecyntiam leones,
Et ſacri ſocium furoris Attyn.
Deducunt aquilæ Jovem per auras.
Delphines pelagi per alta Conſum.
It Phœbe gemino ſuperba cornu
Mnlis Endymionis ad cubile
Captivos agitat Diana cervos.
Cygnos alma Venus, (ſed & columbas)
Et cum Pieris Apollo Nymphis.
At ſol gaudet equis, & ipſe Mavors.
Gallus Mercurio dicatus ales.
Angues ſub juga vomeris repertor
Miſit Triptolemus, Proſerpinæq́,
Mater flebilis, Æſculapiuſque
Primævuſque ſator fugacis anni.
Pavûm biga trahit Jovis ſororem.
Indorum rapuit per arva tigris
Vinctum tempora pampino Lyæum;
Et miſtam Satyrum choro procaci
Cinctam nebride Mænadum cohortem.
Unum Mauritium tulêre Venti.

III.

FAſſus Iber Batavos domito regnare profund
Inter ſubactos cærulì fluctus ſali,
At terrâ vincetur, ait, tamen; ille nec auſtro,

Nec in tumenti carbaſo patet via.
Falleris, ô demens, ſpe circumventus inani,
Et illa noſtra eſt nil reliquimus tibi.
Si non Lugduni ſatis es memor, aſpice Currum:
Genti Batavæ, cùm placet, tellus mare eſt.

IV.

HActenus immenſum Batavi decurrimus æquor,
Oceani nobis invia nulla via eſt.
Vidêre Amſtelias vada Calpetana carinas,
Vidit in oppoſito littore fuſcus Arabs:
Quaq; Magellanum cohibent freta fervida Mundum,
Quaq; proceelloſas Java colorat aquas;
Quaq; ruit Ganges cognato turbidus auro
In mare, & Arctoo quà riget unda gelu;
Nerea Cattorum ſoboles conſumpſimus omnem.
Jam nihil eſt ultra: velificatur humus.

V.

CUm ratis æquor arat ventos ſibi nacta ferentes
Oppoſitas rapidis motibus urget aquas:
Altiùs inſurgunt adverſis fluctibus undæ,
Et lîquidi tardant objice montis iter.
Dum rapiunt flatus, vis ſe ſublimior effert
Gurgitis: ipſa rati ſic facit aura moram.
Viderat hoc Princeps (quid non videt ille, parentis
Viſcera qui Terræ novit, & aſtra poli?)
Viderat, & ventos non ultra paſſus inertes

Hoc dedit excelſæ nobile mentis opus.
Impoſuit plauſtro vectantem carbaſa malum,
An potiùs navi ſubdidit ille rotas?
Velificans currus Batavam prælabitur oram,
Nec benè ſcit quanto pondere preſſus eat.
Puppe ſedens Princeps medius terramq; ſalumq;
Deſpicit, imperii cenſor utrinque ſui:
Et modò viſurus ſpatium poſt terga relictum,
Vertit ad emenſas lumina ſacra vias:
(Nec tamen immiti littus licet omne procellâ
Perſonet, adverſus verberat ora notus:
Ille quidem poterat vultus metuiſſe videri,
Sed currus ventos effugit ipſe ſuos:)
Et modò vicinas oculos cùm flectit in undas,
Miratur triplo tardiùs ire rates.
Scandit aquas navis, currus ruit aëre prono;
Et meritò dicas, hic volat, illa natat.

VI.

QUi videt in Batavo volitantem littore curr
Refluus æquoreæ dum fugit æſtus aqu
Qua via vix anguſta patet (nam cærula Tethy
Hinc premit, hinc alto ſurgit arena jugo:)
Attonitus flabris tolli felicibus alnum
Cernit, humi tenues vix ſupereſſe notas;
Quid foret ingentis ſi vaſta per æquora campi
Indefinito calle pateret iter?
Tunc etiam latus ambiguis ſtringentibus auris
Audeat obliquo carbaſus ire noto:
Aut adverſo etiam, ſi navita more Batavûm

Fle

Flectat in alternos lintea verſa ſinus;
Quis non Mauritii miretur ſeria, cujus
Tanta vel hic unus ſeria luſus habet?

VII.

QUi Scyllam veterem, & Lyciæ portenta Chimæræ,
Quiq; Ixionidas, ſemivirumque bovem,
Vera negas, poſt hac ne ſis incredulus, iſtud
Materiæ dûum cerne biformis opus.
Cerne ſinus, axem, capſum, carcheſia, clavum,
Abſida, paxillum, ſtamina, roſtra, foros;
Flamineq; antennam ſtringi, ſufflamine currum:
Seq; ratim cœlo ferre, rotamq; ſolo.

VIII.

DEfenſor patriæ, patriiſq; vindex,
Quem mirantur Eoi, tremuntq; Veſper,
Pulſum fluctibus æquoris Batavi
Littus navigat inſolente curru;
Et raptis celeri repente velo
Sulcat Cattigenûm rotis arenas.
Vi nullus Zephyri tepentis Auſter
Implet carbaſeos ſinus; locorum
Vaneſcunt ſpatia eſſedumq; velox
Vectum remigio fugacis auræ
Semper, linquere novas, novaſq;
Et cernit ſimul, & relinquit Alpes.

Vidi: quatuor & decem duabus
Terræ millia permeantur horis:
Et trabs fluctibus impedita nullis
Æquat pænè ſuos citata ventos.
Quicquid præpetibus levatur alis,
Quicquid per liquidas movetur undas,
Hic Currus ſuberat; ſed una Currum
Vincit Mauritiæ quadriga Famæ.

IX.

Non ita, cùm jacuit major prope littora cetu
Hîc ubi Cattorum nomina vicus habet,
Obſtupuit Batavi Neptunius accola Ponti,
Quam cùm velivolas vidit abire rotas.
Hanc ne, ait, hanc Argo poſſet quæ vincere molem,
Palladis eſt patruo gratificata manus?
Hocne, ait in vecto nuper per littora Curru
Rege maris ſenſit terra tridentis onus,
Cum pavidi, atque animo metuentes ultima reru
Fundamenta ſoli vidimus ima quati?
Fallor? an aſpicio Nymphas, & apluſtre ſub ipſu
Tritonis rauco murmure concha ſonat?
An Zephyrum Chloris, Borean vocat Orithyia,
Et vehitur flabris ille, vel ille ſuis?
An magis Hippotades collatis utribus illuc
Res ſibi Neptunum juſſit habere ſuas?
Omnia mentitur dubius ſibi, verus in uno,
Quòd dominos Currus credidit eſſe Deos.

X.

DUm ruit hic curſus, ſpectans in littore nuper
Nauta ſuæ timuit vela propinqua Pharo,
Omnia, ait, periêre, ferus tenet omnia Pontus,
Quodq; fuit ſpatium littoris, æquor habet.
Falleris: eſt illic Batavûm tutela, ſaluſq;,
Patria quo ſoſpes ſoſpite ſemper erit.

XI.

AUræ jugales, & quadriga ventorum,
Latè patentes quæ per aëris campos,
Vaſtumq; inane, ſpiritus vago curſu
Servis Batavæ gentis imperatori;
Ite, ite ad aſtra ſede fulta ſublimi,
Collegioq; nuntiate cœleſti,
Naſſaviarum ſtirpis inclytum germen
Viciſſe forti Martis impetu terras;
Viciſſe fluctus, atque jura Neptuni:
Nunc & ſubacto patris Æoli regno
Dictare leges impotentibus flabris:
Flammata cœli templa & aureos ignes
Reſtare tantum: namque & illa debentur.
At nos precamur Civitas Batavorum
Ne jura Olympi vindicet, niſi ſerò;
Sed hîc moretur, differatq; contentus
Cepiſſe cælum mente, dum vias Phœbi,
Lunæq; motus, ſiderumq; permenſus
Auſus profundos æmulatur Euclidis;

Solertiæq; acumen Archimedeæ,
Pelusiosque subjicit sibi fastus.
Hic voce mulcet plebis, & senatorum
Princeps paterque patriæ salutari:
Hic sæpe fusis gentis Asturum turmis
Victrice lauri vincias coma frontem,
Istoque curru gaudeas triumphali.

XII.

SÆcla forent veterum tanto ditata reperto,
Deucalioneas quis metuisset aquas?
Claude pice, & multo defende bitumine currum,
Jam poterit pariter navis obire vicem.
Perque solum, perque ire salum: vada naufraga cessent,
Si velis tellus curritur, unda rotis.

XIII.

HIc pote[illegible]
Hunc mihi si dederis, Sarmata factus ero.

XIV.

CURRUS LOQUITUR.

D[illegible] mihi [illegible] in cælo Jupiter [illegible]
Non ego [illegible]
Hic quoque [illegible]

Ne mihi pulvereas abluat unda rotas.
Iam didici vitare ſalum, dum littora curro,
Iam didici longum carpere ſiccus iter.
Sic ego quæ fugio nunquam Tarteſſia tangam
Flumina, & Heſperio tam procul orbe ferar.
Da mihi quæ Delphin etiam, quæ munera Taurus,
Quæ tulit aurato vellere dives Ovis:
Plus erit Europen, vel Ariona ferre, vel Hellen,
Quam Ducis invicti juſſa, manumque pati?
Nec ſolo vectore (ſic eſt tamen) hæc mihi poſco
Præmia; ſit curſus iſta corona mei:
Non mihi præripiat palmæ victricis honorem
Aut Aquila, aut Ledæ gratus adulter Olor,
Aut patrium findens talaribus æthera Perſeus,
Aut celer invicti Bellerophontis Equus.
Sidus Erichthonio celeres meruêre quadrigæ.
Hic honor invectis invidioſus erit?
Fulget in ætheriis Pagaſæa ſedibus Argo,
Humentes tantum docta ſecare vias:
Seu das, ſive negas, nil Pindo, nil opus Oſſa:
Me meus in cœlos Axis & Aura ferent.

XV.

Bis ſuſit ille decem ſeſſores Currus, & ultra
Scilicet & numerus quod ſuperaddat habet.
Juſtiùs ipſa tamen miremur pondera; puppi
Mauritius cœli maximâ cura ſedet.
Mauritio Cimbri germanus, & alter ab ipſo
Henricus noſtris ſpes nova rebus adeſt.

Nam

Naſſaviiq́; Duces alii, gens cognita bello.
Pluraque Teutonica nomina nata domo.
Tu quoque Gallorum certiſſima Regis imago,
Buzanvale, decus, præſidiumq́; meum:
Et Pictum genus, & Celtarum Heroïca turba
It comes, & Batavæ nobilitatis honos.
Teſtis adeſt captivus Iber, cui Cantabra circùm
Littora, & Heſperii paruit unda freti.
Nec minimum hoc inter Batavæ ſpectacula terr
Legati referant quod tibi, Cæſar, habent.
Nam quid ego aurigas referam, claviq́; magiſtro
Quiq́; regunt curæ credita vela ſuæ?
Quod niſi noſtra loqui poſt nomina tanta verere
Vectorum Grotius pars quotacunque fuit.

XVI.

REgius Arragonum ſanguis, quem Bructe
tellus
Horruit, & Rheni prima bicornis aqua,
Captus in hoſtile traheris, Mendoza, Triumpho,
Quàm ſubito faſtus detumuêre tui!
Te tenet Æolius carcer, te littore noſtro
Velifero in curru mobilis aura rapit:
Qualem Pleumoſiûm ſi tunc habuiſſet arena,
Victorem poteras anticipâſſe fuga.

XVII.

UNus erat nuper volitans ſine cōpare curru
Nunc toto claſſis navigat ipſa mari!

Phœb

XVIII.

PHœbe quid attonitus nos aſpicis? aſpice verò:
Hoc curru poteras accelerare diem.

XIX.

DE INVENTORE.

VEntivolam Tiphys deduxit in æquora navim
Juppiter in ſtellas, æthereamq; Domum,
In terreſtre ſolum virtus Stevinia: nam nec
Tiphy tuum fuerat nec Jovis iſtud opus.

XX.

DE IMAGINE.

ALter in antiquo Cattorum littore Currus,
Alter in hac tabula viſitur, arte pares.
Illum qui numeros & rerum pondera novit,
Qui fluxum æquoreæ comperit unus aquæ,
Et motus terræ varios Stevinius auctor
Juſſit arenoſæ credere vela viæ.
Egregius veri ſimulator Geynius iſtum
Spectandum magnis regibus ære dedit.
Jam puto decepti venient ad ſuppara venti:
Hoc ſcio per terras non minus iſte volat.

DE

Naſſaviiq; Duces alii, gens cognita bello.
Pluraque Teutonica nomina nata domo.
Tu quoque Gallorum certiſſima Regis imago,
Buzanvale, decus, præſidiumq; meum:
Et Pictum genus, & Celtarum Heroïca turba
It comes, & Batavæ nobilitatis honos.
Teſtis adeſt captivus Iber, cui Cantabra circùm
Littora, & Heſperii paruit unda freti.
Nec minimum hoc inter Batavæ ſpectacula terræ
Legati referant quod tibi, Cæſar, habent.
Nam quid ego aurigas referam, claviq; magiſtros
Quiq; regunt curæ credita vela ſuæ?
Quod niſi noſtra loqui poſt nomina tanta verere
Vectorum Grotius pars quotacunque fuit.

XVI.

REgius Arragonum ſanguis, quem Bructera tellus
Horruit, & Rheni prima bicornis aqua,
Captus in hoſtile traheris, Mendoza, Triumpho,
Quàm ſubito faſtus detumuêre tui!
Te tenet Æolius carcer, te littore noſtro
Velifero in curru mobilis aura rapit:
Qualem Pleumoſiûm ſi tunc habuiſſet arena,
Victorem poteras anticipâſſe fuga.

XVII.

UNus erat nuper volitans ſine cōpare curru
Nunc toto claſſis navigat ipſa mari!

XVIII.

PHœbe quid attonitus nos aſpicis? aſpice verò:
Hoc curru poteras accelerare diem.

XIX.

DE INVENTORE.

VEntivolam Tiphys deduxit in æquora navim
Juppiter in ſtellas,æthereamq; Domum.
In terreſtre ſolum virtus Stevinia; nam nec
Tiphy tuum fuerat nec Jovis iſtud opus.

XX.

DE IMAGINE.

ALter in antiquo Cattorum littore Currus,
Alter in hac tabula viſitur, arte pares.
Illum qui numeros & rerum pondera novit,
Qui fluxum æquoreæ comperit unus aquæ,
Et motus terræ varios Stevinius auctor
Juſſit arenoſæ credere vela viæ.
Egregius veri ſimulator Geynius iſtum
Spectandum magnis regibus ære dedit.
Jam puto decepti venient ad ſuppara venti:
Hoc ſcio per terras non minus iſte volat.

DE

XXI.
DE EADEM.

ARtifici formata manu ſpumantia Nerei
Cærula, & obliquis æquora torta vadis,
Criſpataſq; vides undas, ubi gurgite vaſto,
Marmoreiſq; ſali fluctibus acta ſonat.
Subdola ſollicitæ diffundunt retia cymbæ,
Et ſecat immenſum picta Phaſelus iter.
Expectant dominum captivi in littore piſces,
Invitatq; maris præda novella gulam.
Delicias Batavûm, nondum miracula cernis;
Hactenus eſt oculis indubitata fides.
Intercepta volant celeri vectabula vento,
Et rapidis tangi littora ſumma rotis
Orbita perſuadet: palantes colligit auras,
Et per inane vetat flabra perire ſinus.
Propter anhelantes ſudantibus undique membr
Turgida ne quicquam vela ſequuntur equi.
Deficit ipſa canum venatica turba, negatq;
Feſſa graves æſtus poſſe, ſitimq; pati.
Spectantes animo pendent procul, & ſua vertun
Si ſemel à Curru lumina, Currus abeſt.
Omnia quæ doctis imitatus in ære figuris
Conſpicuus cœli Geynius arte dedit,
Quid valeant voces? eadem videt omnia Lecto
Et timet hæc eadem credere: Muſa tace.

XXII.
DE ICHNOGRAPHIA CURRUS

Icarios hoſpes noli trepidare volatus:
Præſcripto poteris Dædalus eſſe modo.

EPIGRAMMATA,
de rebus geſtis ductu
PRINCPIS MAURITII.
TETRASTICHA.

CLASSIS HISPANICA.
DEPULSA ANNI CIↃIↃLXXXVIII.

Quæ metus Orbis erat, vectores ſparſa per urbem
Disiicit, & pictos Claſſis Ibera Deos.
Naufragium Tellus diviſit, & Ignis & unda.
Uno non poterat tanta perire modo.

BERGA AD ZOMAM
obſiditione liberata.

Sperabas noſtræ tibi propugnacula Bergæ:
Proditus hoc pretium proditionis habes.
Deſine quas etiam Batavi jam novimus artes,
Aut ſi quos falles, Itale, falle tuos,

BREDA VICTA.

Aſpicis Iliacam (quid enim diſcriminis) arcem;

Nõne vides? laxat clauſtra viroſq; Sinoni.
Prima Neoptolemi fuit hæc victoria noſtri:
Pelide major mox erit ille ſuo.

Eadem.

Hollandos non immerito mirabitur hoſpes
Ad Vulcani uſum ceſpite poſſe frui.
Dic mihi jam quanto melius mirabitur idem,
Perficere Hollandos cæſpite Martis opus?

Eadem.

Arx Bredæ munita ſatis: ſed cauſa tenenti,
Quæ munimentis fortior una deeſt.
Quid juvat excubiis non recte parta tueri?
Pro juſtis dominis excubat ipſe Deus.

Eadem.

Falleris hanc duci qui credis ab hoſte carinam:
Fata ratim nobis ſemper amica trahunt.
Illa ſubit, mediæq; minans illabitur Arci:
Scilicet hæc hoſti cymba Charontis erit.

Eadem.

Tu quæ ſæpè alias improvida capta fuiſti,
Nunc quoque ſic domino reddita Breda tuo es.
Res ceſſit ſemel iſta tibi fæliciter: at tu
Diſce tuis etiam cautior eſſe bonis.

Zutphania Capta.

Acceſſit titulis etiam Zuthphania noſtris
Non niſi Mauritio Principe digna capi
Spe nihil eſt citius, tamen hanc Victoria vincit:
Obſediſſe grave eſt credere, victor erat.

Daventria Capta.

Tu quoquè militibus ſuperata Daventria noſtris
Sub trahis Heſperio libera colla jugo.
Nil tibi profuerunt duplicatis mœnia muris.
Mentior? an victæ profuit eſſe tibi?

Prælium ad Cnodſenburgum.

Duplicis Heſperiæ populus dediſce furorem:
Incipe jam Batavis, Mauritioq; mori.
Quid facies contrà cum ſtabunt agmina campis,
Si noſtrâ ſalvus non potes eſſe fugâ?

Hulſta Capta.

Non ſine victoris vinci quæ clade putatur
Hulſta, tamen minimo victa labore tibi eſt.
Maxima res, Princeps: quamvis urbs capta fuiſſet
Scilicet, ut rurſum poſſet ab hoſte capi.

Neomagum Captum.

Quantumvis tot ſæcla tibi Neomage putentur,
Una tot eſt ſæclis lœtior illa dies,
Quâ tu Naſſavios auxiſti capta triumphos.
Quin potius nunc es libera capta prius.

Stenovicum Captum.

OBſidio, Princeps, Stenovici (audacia tan
Eſt animi) clauſo vulnus ab hoſte capis.
Cum Mavorte tibi facit hoc commune vetuſtas
Sed læſum victis parcere poſſe, tuum eſt.

Covordia Capta.

MAuritio major non crevit gloria, quam c
Dicta prius nulli victa Covorda fuit.
Nec ſe quippe duci ſimilis locus obtigit unqua
Paſſus erat ſimilem nec locus ille ducem.

Gertrudisberga Capta.

INgenio munita loci, virtute Philippe
Deſperata tibi Gertrudeberga capi,
Empta fuit nummis: nobis virtute recepta:
Et nummos & plus ſcis periiſſe tibi.

Covordia Obſidio Liberata.

MAuritius victam levat obſidione Covord
Robur id eſt ſocii, quod prius hoſtis er
Materies noſtris poteritne deeſſe triumphis,
Laurea ſi ex uno bina petita loco eſt?

Groninga Capta.

TEmpore quod multo vinci Fortuna Gron
gam
Noluit, hoc Princeps gratificata tibi eſt.
Scilicet hoc ipſo, quod tot per ſæcula nulli
Ceſſerat, annorum fœnore crevit honos.

SUPPLICIUM DE PARRICIDA SUMPTUM.

Vendere Mauritii ſacrum caput auſus Ibero
Heſperius pretium triſte Phocinus habet.
Si pereant, quotquot nolunt te vivere, Princeps,
Quam bene tot conſtet mortibus una ſalus!

GADES EXPUGNATÆ.

Occidui cenſus prædata Britannia Phœbi
Et Gaditanas nauta Batavus opes,
Roſtra refert patriæ Tyrio ditata triumpho,
Non aliter vinci Punica regna ſolent.

ITINERA INDICANA.

Sidera ſub pedibus poſitum quæ pingitis axem,
Hæc procul Arctoo claſſis ab axe venit,
ibera gens: nomen Batavi: ſpes ſola laborque,
Unum ne dominum norit uterque polus.

NAVIGATIO MARIS CRONII.

Hic inter terraſque nives glaciemque profundi
Parrhaſis ignotas educat urſa feras.
n ſolem Batavi poſt terga reliquimus ipſum,
Hic quo nos unda vehimus, unda perit.

AD TURNHOUTAM FÆLICITER PUGNATUM.

HActenus invictâ ſatis eſt pugnaſſe dolabra:
Debetur nobis major ab hoſte cruor.
Qui Martem præ pace petit, damnabitur illo
Judice; nos facient prælia nulla reos.

BERCA ad RHENUM CAPTA.

Berca ſequi neutras partes juraverat, atqui
Heſperias partes Berca ſecuta fuit.
Quas agitas fortuna vices? fælicius unum
Reſtitit, has partes Berca coacta ſequi.

MURSIA CAPTA.

Murſia Mauritii ceſſura valentibus armis
Præcipiti Rhenum currere vidit aquâ.
Rhenus ait, Moſæ jam nuncius ibo triumphi,
Mox quoque communi ſub ditione fluam.

GROLLA CAPTA.

Grolla quid oſtentas præcinctam mœnibus urbem
Et foveis? nobis, non tibi, fortis eris:
Aut quia Libertas ſociis te vindicat armis,
Jam ſimul & nobis, & tibi fortis eris.

BREFORDIA CAPTA.

Dum licet oblatæ Brefordia fœdera pacis
Suſcipe, res urget, ſuſcipe, tempus abit.
Ah! quæ vos veſtri tenuit fiducia? quantum
Fortibus, ah! vobis eſſe, nec eſſe nocet?

OLDENSALIA CAPTA.

Antiqui Salii generis primordia noſtri,
(Nam Francos etiam nos numeramus avos)
Suſcipite imperium ſobolis ſi credimus, Alba
Cum Romana fuit, libera viſa ſibi eſt.

LINGA CAPTA.

Linga quid expectas? cerniſne ut Principis æmula
Submittat famulâ cornua Rhenus aquâ?
Cede citò, captis jam ter tribus urbibus una
Digna tuo fies meta laboris hero.

CETUS IN LITTORE EXPOSITUS.

Exul aquæ longo porrectus littore cetus
Spectandum Cattis corpus inane jacet.
Tu quoque quæ noſtris inhias gens Iberica regnis,
Non fert Oceanus monſtra Batavus, abi.

BOMMELA DEFENSA.

INſula quam Vahalis, quam Moſa faventibus u
dis
Circuit, Hiſpano vota laborque fuit.
Vota ſed & ſumptus, operamq; & tempus, & urb
Perdidit ecquid adhuc ſe quoque perdat Iber.

CANARIA INSULA EXPUGNATA.

FOrtunata vocor Maurorum proxima terræ
In Veſpertinis inſula dives aquis.
Fortunata mihi tu verius inſula Rheni,
Fortunæ ſpoliis inſula læta meæ.

WACHTENDONCKA CAPTA

WAchtendoncka tuos hyberno frigore m
ros
Naſſaviæ ſubito perdomuere manus.
Fœlices nimium quibus omnis militat annus,
Permittit ſterili bruma nec eſſe ſibi.

MUNIMENTUM ANDREANU CAPTUM.

MIles, ait Princeps, caſtri cui tradita cura
Hoc tu, ne cogar cogere, trade mihi.
Iſtud ab hoſte mihi caſtrum, tibi debita merces
Si capis iſtud & hanc tu dabis & capies.

AD NEOPORTAM PRÆLIO FÆLICI CERTATUM.

Æquari virtute diu trepidavit Iberus,
Hic ubi nunc Flandri littoris ora rubet.
Commendare ſuum voluit victoria donum;
Mauritio caſu vincere, non ſatis eſt.

NAVIS PRÆTORIA APUD ANTWERPIAM CAPTA.

Lintribus à noſtris capitur Prætoria puppis,
Velivolo vehitur carcere victa cohors.
Ipſe pater Scaldis favit tam fortibus auſis,
Et ſtrepitum remi diſſimulavit aqua.

BERCA RECEPTA.

Abſtulerat Bercam ſociatis fœdere Belgis
Ardoris gemini pernicioſa lues.
Rhene pater gaude; magni Ducis hoc fuit belli
Dextera, quod nobis peſtis & ignis erant.

OSTENDA FORTITER DEFENSA.

Qui Batavûm numeras partos tot ab hoſte triumphos,
Oſtendam ponas hac quoque parte rogo.
Cladibus immenſis & ſumptibus & tribus annis,
Hoc modo lucrari, perdere, non capere eſt.

GR

GRAVIA CAPTA.

Gravia jam nobis petitur, Mendoza, videſne?
Hoc tanto vinctus milite, nempe vides?
Cur? niſi quod verum eſt jubes, jam tradere: p
Sed plusquam ſatis eſt ſuccubuiſſe ſemel.

CLUSA CAPTA.

Vulnere cum nullo vallum potuiſſet & ictus
Multa manus, Cluſam tradidit una fames.
Cur non Lugdunum potuit prius? altera res eſt.
Eſurit hæc dominis: eſurit illa ſibi.

AD
CALPEN NAVALI PRÆLIO
FÆLICITER PUGNATUM.

Clauſit Ibere tuas Calpe quæ naufraga po
Te doceat pacem, ſed ſine fraude pati.
Parce tibi poſthac, Batavos neu vincere cogas:
Cernis ut ipſe regat, quæ dedit, arma deus.

ALIA.
DE EXPEDITIONE
IN FLANDRIAM.

Flandria, ſi nondum periſti tota, nec idem

Qu

Qui dominis vires pectora ſæpe regit libere.
Heu famulaturos ſaltem miſerare nepotes!
Quid cauſæ dubitas ipſa favere tuæ!
Militat invictis tibi tota Batavia caſtris,
Et Valachrus ſociam trans mare mittit opem.
Hæc amiſſa tibi Libertatis obtulit arma;
Nequicquam ſequitur, proh dolor! arma manum!
At tibi ſervitium civili ſanguine conſtat,
Atque emitur magno nil niſi regna ſuo.
Perpetuum patiare tellus ingrata vaſſallum,
Digna vel hoc ipſo, vel graviore jugo.

CLADES ANTE PRÆLIUM FLANDRICUM ACCEPTA

Thermopylis inter regem comitata ruentem
Perſarum victrix, dum cadis ipſa, cohors;
Calphurnique manus, quæ vincere feſſa laboris
Hæredem patriam mortis habere ſuæ;
Et Cariæ valida veteri ſpectata Cheroneo
Funera, (nam Batavos juſſimus iſta loqui)
Et ſocios laudis, quorum pereuntia nuper
Corpora Barucolis oppoſuere moram.
Quanquam aliis vindicta datur, pelagusque cruentum
Cædibus, & ſignis deſpoliatus Iber;
Plus tamen his actum; reliquis victoria præſens
Traditur; his pretio ſanguinis empta fuit.

QUÆ PRÆLIUM FLANDRICUM ANTECESSERUNT.

Tempus adeſt pugnæ, poſcunt ſibi prælia dextras:
Utraque pars alacri tendit ad arma manu.
Solvere Mauritius jubet omnes littore naves,
Exitio nobis ne foret iſta ſalus.
Claudimur hic utrinq; malis, ait, hoſte, marique:
Æquoris enim hinc, illinc æquore pejor iter.
Aut bibet Heſperium gladii gravis ira cruorem,
Aut vos lethiferas ore bibetis aquas.
O quam certa fuit victoria, Principe tali!
Per quam ſpes certæ non fuit ulla fugæ.

DE PRÆLIO FLANDRICO.

Naſſavii manes & magni Principis umbra,
Suſcipite Heſperii ſanguinis inferias.
Si neque jamdudum Neomagi ad mœnia cæſa,
Nec prope Turnhoutum corpora ſufficiunt,
Sint ſatis hæc quæ nunc Neoportus cadavera vidit.
Pro geminis unum fama loquatur opus.
Hactenus in numero victoria conſtitit: at nunc
Vix numero potuerunt, qui cecidere, capi.
Unius inſontis quàm multo fœnore cædem
Perſolvit vindex Mauritiana manus!
Ecquem non habuit populum pro teſte triumphus
Principis? hic ſpectatrix Belgica tota fuit.

Hic Gallo Germanus adeſt, junctuſque Britanno,
Perfidiæ exemplum Scotus Ibere tuæ.
Vox diverſa ſonat; ſed vox eſt militis una,
Sit mihi dux ſimilis ſemper, & iſte diu.

DE EODEM.

Numerale.

Vincitur Albertus Quintilis ſole ſecundo;
Mauritius vincit: belligerante Deo.

SPOLIA EX PRÆLIO ordinibus offeruntur.

Qui vobis didicit ſperare, timere, magiſtris,
Doctrinæ hæc, Proceres, præmia mittit Iber.

SYMBOLICUM.

Aurea Libertas uno commiſſa maniplo
Aſtringit nodis Belgica pila ſuis:
Dumq; Aquila Auſtriadûm curvis divellere tentat
Unguibus, indomitus vindicat iſte Leo.
Rex avium diſcede licet, pugnare Leoni
Non poteris, ſi vis ſalvus abire, vola.

DE INDUCIIS.

Armorum paciſq; potens, ſed pacis amator
Magne Deus, ſolum quem pia vota colunt,
Quando ita nos meriti, ſpes ut ſit adempta vel armis
Vincere, vel certa poſſe quiete frui,
Et tua juſtitiæ bonitas permiſta ſeveræ
Ambiguis hinc ſpem temperat, inde metum:

Non tamen interea tua fas benefacta ſileri.
Fœderibus partes cum coiere duæ,
Si non arma ſimul, ſimul omnes ponere curas,
Oblitoque diu vivere more datur:
Sed non oppoſitis horrebunt litora ſignis,
Nec face percurret rura tremendus eques:
Caſtra nec ad portas, in portis altera caſtra
Et capti frangent & capientis opes:
Quodque nefas dudum, pacem laudare licebit,
Atque odiis aliquem ponere velle modum.
Ne tamen inſidiis marcentia corda paterent,
Bella cupit metui ceu reditura Deus.
Convenit, ô! nobis hæc quàm benè regula, q
nos
Eſſe jubet cautos, & vetat eſſe feros.

EROTOPÆGNIA CATULLIANA.

DEDICATIO.

NUper cura gravis, ſed nunc mihi ſumma voluptas,
Quam vera poſſum dicere voce meam,
Aſpice quos pellecta tuæ dulcedine formæ
Pertulerit motus ſaucia mens animi,
Carmina nequicquam ſpero dum poſſe mederi
Pectoris ægroti ſollicitudinibus,
Quas tu, pulchra, tuo ſedaſti lumine, ſola
Detergens omnem cordis amaritiem.
Ergo nauta velut longinquis ſoſpes ab oris
Æquoreis devotas intulit in tabulas,
Neptuno quas ſolvit & Inoo Melicertæ,
Quique alti ſævis fluctibus imperitant.
Sic ego, te poſtquam noſtri, formoſa, miſertum eſt,
Hanc tibi do exacti temporis effigiem,
Dicat ut in noſtris ſuſpirans verſibus olim
Eodem tactum animum vulnere poſteritas,
Fœlix ille tamen qui millia multa laborum
In dominæ dulci depoſuit gremio.

ACUS.

Aurea, ſed quovis, acus, ô pretioſior auro!
De dominæ pulchro rapta capillitio,

Quod tibi formoſos non eſt diſtinguere crines,
Fulgere & celſo vertice conſpicuam,
Ne nimium lege: nam non tu furis avari
Præda, nec hoſtiles te rapuere manus;
Sed miſer indomitæ quærens ſolatia flammæ
Hinc, ubi ſe amiſit, te ſibi cepit amans.
Riſit ad hæc certe feſtinus furta Cupido,
Et dixit telis nil opus eſſe ſuis.
Fertur enim raptor ſpolio ſpoliatus ab ipſo,
Et tantum aſpecta cupide vulnus habet.

DESPERATIO.

Non amo, nec poſſum, qua ſpes eſt poſſe potiri,
Quamque amo ſpes nulla eſt, hac miſer ut potiar.
Alma Venus, quin huc ubi ſpes eſt mittis amorem,
Aut facis ut ſperem, quam meus optat amor?
Dura negas? quid nunc faciã, quid non, mihi quand
Nec ſperare illic, hic nec amare licet?
Optio difficilis, tamen huc deſcendere certum eſt.
Adſit amor ſine ſpe, ſpes ſine amore, vale.

SPECULUM.

Hoc ſpeculum toto quo nullum eſt pulchrius orbe,
Sed tunc, cum tua te monſtrat imago tibi,
Te ponè intuitus video quid neſcio tale,
Quale roſæ flagrant, quale micant violæ.
At ſimul accedens propius mox totus inhæſi,
Nil præter pallorem invenio & maciem.

Tum mihi, quid facies inquam, miſera omnia rerum
Qui fers, & veniens omnia pulchra fugas?

LACHRIMÆ.

Fœlices lachrimæ longis ſolatia flammis,
Sola relicta meæ gaudia triſtitiæ,
Fœlices equidem, ſi tam vos quæ facit illa
Diligeret, quam qui perpetuo patior.
Sed nunc, cum duros ſilices emolliat unda,
Illa meis contra fletibus obriguit.
Vos tamen ô ne me miſerum, lachrimæ, linquatis,
Quin faciles mœſto ſemper adeſte mihi,
Donec deficiat vultus, dominæque ſuperbæ
Ante oculos damnatam effleat hanc animam.

OCULI.

Mœſta refert quoties oculos mihi mentis imago
Crudeleſque tuos, heu miſeroſque meos!
Miror quod tam ſæva mei patiuntur ab illis,
Quos magis ipſe meis ſemper amavi oculis.
Aut ſi tantum odium eſt, iram quin exeris omnem,
Et moribundam aciem luce tua obtenebras?
Sed quamvis inviſa premas hæc lumina nocte,
Non tamen effugies quin ego te videam:
Nanque animus niſi ſe nil cernens, te tamen unam
Quæret, & impreſſam in corde ſuo inveniet.

SALVE.

Sic mea tu ſis ſalva cui licet, ut mihi dulce eſt
Quod ſalvere jubes me, mea chara ſalus.

Sed qui ſim ſalvus, quem tunc cum tute ſalutas
  Perdis, & heu modò non funditus exanimas?
Dixiſſes, pereas, poteram parere jubenti:
  Nunc iſto ſalve neſcio quid faciam.
An non ſat ſimilem tibi te fore, ſæva, putaſti,
  Vivere quem non vis, ſi paterere mori?

INVIDIA.

Eſt quidam, nec enim ſcio quid velit, hoc ſcio tantum,
  Nos dominæ, nobis invidet aut dominam.
Non ego me ulciſci diris crudelibus opto;
  Hoc cupio tantum, quod precor, eſſe ratum:
Sic amet, ut nullus vir, fœmina nulla ſit, illi
  Qui dominam, aut illum quæ invideat domina.

SOMNIA.

Somnia ſollicitæ pars ſecuriſſima vitæ,
  Quæ ſenſi toties eſſe miſerta mei,
Si licet & fas eſt, & tutum vera fateri,
  Plus vobis, ipſi debeo quam dominæ.
Nam dominam per vos video facilemq; bonamqu
  Et qualem ſperet vincere fidus amor.
Sed talem ipſa negat ſe, quin iraſcitur iſta
  Qualicunque ex ſe gaudia quod capio.
Invida, quid noſtræ poſſunt tibi demere noctes,
  Cum liceat ſævæ non minus eſſe tibi?
At foret in terris nil me fælicius uno,
  Si quod dormire eſt hoc vigilare foret.

PAPILLÆ.

O quas fruſtra oculis ſperem vidiſſe papillæ,
Aut leviter tenera tangere poſſe manu,
ed radiis quas acta videt penetrabilibus mens!
Et meus invita tangit amor domina,
redo ego vos duras, cum nil ſit durius illa,
Et niveas, cum ſit vel nive frigidior:
ec miror: nam quicquid erat ſub pectore flammæ,
Tranſfuſum in noſtro pectore nunc habitat.

ABSENTIA.

ei mihi non liceat cum te formoſa tueri,
Oraque mellitis jungere ſuaviolis,
ens tamen hæc ad te tam longis millibus ardet
Sepoſitam & terras ire per & maria.
ic tua mens nunquam noſtræ fuit obvia menti,
Quin etiam retro, cum venit iſta, fugit:
t tamen infauſto nimium certamine gaudet,
Quam magis illa fugit, tam magis iſta ſequi.
tque utinam prendat: fugitivam vincla tenebunt,
Quam loca non diriment, nec terat ulla dies.

SILENTIUM.

nihil hoc cœlum niſi ſola ſilentia laudant,
Atque ipſum taciti cernimus ire diem:
nondum ſummus dolor eſt ſolatia vocis
Qui capis, & partem cordis in ore geris:
Sive

Sive ego te aſpicio qua nil perfectius extat,
Seu me, quo miſerum nil magis eſſe poteſt.
Cum tua laus, mea ſors ſuperet genus omne loqu
Da veniam quæſo, lux mea, quod taceo.

AD
JOHAN. REIGERSBERGIU
EX VERO.

Cum modo me ignoto præceps audacia ponto,
Te tua in exitium ferret, amice, fides,
Et tot penderent mediis de fluctibus anni,
De fuſis Lacheſi jam dubitante ſuis,
Credibile eſt pro me teneras mea vota Camœnas,
At pro te cunctos excubuiſſe Deos;
Dum promiſſa tibi certantis munera cœli
Subdita tam duris caſibus eſſe vident.
At pelago Venus orta, metu deſiſtite, dixit,
Non erit in noſtris tam grave crimen aquis:
Nam tantum à nobis utriuſq; in pectore flammę
Extingui ut toto non queat Oceano.

SUBURBANUM REIGERSBERGIORUM

Sedes amœna nobilis ſuburbani,
Qua nil Valachris delicatius campis
Puræ nitentes Veriæ vident turres,
Laborioſis otium, quies feſſis,
Labor quietis, grata cura ſecuris:
Et tu beatis additus tumor campis
Antiqua moles, cujus ad jugum currens

Zelandus olim compulit gregem paſtor,
Ubi æſtuans Neptunus & ſui plenus
Terras tegebat: limum & lutum ponto;
Sed nunc virore læta, floribus turgens,
Fœcunda ramis undique ambita toto
Pelagus ſecantes ſicca deſpicit puppes:
Et vos odoræ veris areæ cultu
Et non avaro ſilva dives autumno
Virete ſemper, vireat & domus tota,
Domus illa veſtra domina, veſtra regnatrix:
Et vos, pios, & illa ſentiat flatus
Faventis auræ, floreatque vobiſcum
Fœcunda honorum, nec minus ferax prolis:
In multa creſcat ſecla populus hæredum,
Semperque dignis afferat loco mores,
Dignoſque vultus. tranſeatque cum fundo
Avita virtus atque avita fortuna.

HUGONIS GROTII

INSTRUMENTUM DOMESTICUM:

SIVE

EPIGRAMMATA

AD

IMITATIONEM

apophoretôn Martialis.

AD

LECTOREM.

Fine libellorum qui diſticha vatis Iberi
Perlegis, hos ſimiles, ſi vacat, adde jocos.
Hæc Batavus luſit ſemper diverſus Ibero
Inſtrumenta ſuæ non pretioſa domus.
Roma vetus ſileat; quid enim peregrina moramur
Priſcaque? noſtra magis nos hodierna juvant.
Et ſi cur tituli mutarim nomina quæris,
Rara dat Hollandus munera, rara capit.
Mos bonus & ſimplex alternis paſcere damnis
Imperat; hæc etiam qui legis, empta legis.

Arma.

Arma domus Batavæ numeratur prima ſupellex.
Hæc & civilis regia tota fuit.

Enſis.

Otia qui gemino pendens agit enſis in unco,
Ivit in Albani militis ille latus.

Gladius Toletanus.

Unda Tagi non eſt uno celebranda metallo ;
Utilis in cives eſt ibi lamna ſuos.

Bombarda.

Certius hæc tangunt inimicas tela cohortes.
Fallor ? an hinc didicit Juppiter eſſe Tonans?

Emporetica.

Retia quæ fuerant, ſunt fœda ſegeſtria chartæ.
Si deerunt, merces pagina noſtra tegat.

Charta.

Nunc aurata comas, & ſicco pumice lævis
Charta, ſenis ſcabri faſcia nuper eram.

Memoriale.

Pagina ſuccurret madido gypſata cerebro:
Hæc oblivìſci non niſi juſſa poteſt.

Pluteus.

Scrinia perlatas ſervant mihi mille ſalutes:
Si modico poſſem vendere, dives eram.

Penna.

Cum pennâ moriens in nos ſua carmina cycnus
Tranſtulit: hac nobis remige fama volet.

Pyxis arenaria.

Pulveris aurati pluvia ſit ſparſa papyrus:
Reſcribet Danaë ſollicitata, veni.

Abacus lapideus. Schrijf-leye.

Hæc quæ menſa polos (hominumne audacia tan
eſt?)
Secta Promethæa rupe tabella, venit.

Membrana tenuiſſima.

Da chartas aliis: teneræ cum ſcribis amicæ,
Cæſonis vituli filia dicat, Ave.

Calculi Argentei.

Calcule fac noſtris faveas argentee lucris:
Si deerunt nummi, tu quoque nummus eris.

Libella. Goudwicht.

Vile poteſt charæ tibi detrimenta monetæ
Exploratricis prodere lancis onus.

Atramentarium eburneum.

Illo candidius nihil eſt: nihil atrius illis:
Pocula pennarum dens elephantis habet.

Liber rationum.

Conturbare potes, vincet ſi pagina pejor,
Teque liber nomen dixerit eſſe malum.

Saccus litigatorius. Pleytſack.

Sacculus hic litis diſcordia continet arma:
Alter cauſidicis gratior æra dabit.

Almanach.

Annua charta notat tota cum prole Calendas:
Non aliam nolles ſæpius eſſe tuam.

Coc

Cochlear margaritarum è conchis. Perlemoer-lepel.

Baccis orba parens hîc ſe quoque [illegible],
Candida quæ rubro littore concha venit.

Cera.

Rus alat aërias parvo ſub rege volucres:
Eſt aliquid præter mella, quod inde petas.

Crumena discriminata. Stock-beurſe.

Cum mihi multiplici varietur imagine nummus,
Totque geram loculos, una crumena vocor.

Charta luſoria.

Numina Pythagoræa, chlamys, ſtola, purpura, myſtæ:
Sexcentos luſus hæc tibi charta dabit.

Lignum alatum. Volet.

Alterno volucris ſuſpenditur aëre buxus,
Deprenſuſque novo verbere neſcit humum.

Noveni ſcrupuli. Negen-steck.

Disjectos perimi te ſcrupea bella docebunt,
Fortius & junctis viribus eſſe nihil.

Terni ſcrupuli. Drye-steck.

Nolim Pæonidas ſemper pugnare Camœnas:

Sire-

Sirenum certet cum grege trina Charis,

Ludus duodenorum ſcruporum. *Jeu de dames.*

Scrupea bella vides, Danaûmque & Memnonis arma:
Viciſſe eſt, hoſtes tranſiliiſſe ſuos.

Fritillum. Ticktack-bert.

Calculus ad numeros migrare jubetur eburnos,
Ingenio caſum temperat iſte labor.

Ludus anſeris. *Jeu des Oyes.*

Sorte quidem variâ, metam tamen imus ad unam:
Votaque mors rumpit; quis putet eſſe jocum?

Turbo cum Scutica. *Ad puerum.*

Quid meruit turbo, quem tu vibice fatigas?
Hæc natibus fuerant debita flagra tuis.

Turbo. Werptol.

Vertitur orbe brevi puerili miſſus habenâ,
Et moritur turbo deficiente manu.

Trochus. Houp.

Hic eſt ille celer totam qui circuit urbem
Immiti domino terga premente Trochus.

Pila palmaria.

Deponi ſub fune jubes, nîl credis, an optas
Fallere? me certè ludis, habeſque pilam.

Reticulum.

Reticulis opus eſt: per compita ludat inermis,
Quam nec dura queant lædere raſtra manus.

Pila clavaria.

Clava pilam feriat, palum pila: non ibi ſemper
Sufficiunt vires, ſit niſi docta manus.

Solea ferrata. Schaetſen.

Quæ Batavûm miratur hyems ſola ferrea cernis:
His per aquas nec aquas ire nec ire licet.

Perſpicilla.

Vix ſpectas vitreis jam luſcitioſus ocellis:
Hæc ſi perdideris lumina, cæcus eris.

Speculum.

Quid juvat ad ſpeculum raros ornare capillos?
Hoc ipſum, quod habes, conſule: dicet anum.

Clepſammidium. Zandlooper

Ne penetrante gelu glacies tua tempora perdat,
Certiùs hybernum dicat arena diem.

Enig-

Excitatorium. *Reveillematin.* **Opgewecker.**

Amplexus dominæ quamvis tibi ſomnia donent,
Hæc tibi clamabunt pondera; ſurge thoro.

Pyxis nautica. **Zee-compas.**

Plura tibi pyxis ventorum nomina dicet,
Quam ſolet Auſonius menſis habere dies.

Sciatheris. **Sonne-wijſer.**

Dant medios ſoles contractæ Gnomonis umbræ:
At mihi pro tali Gnomone, venter erit.

Sphera cæleſtis.

Sidereos vultus, cantataque vatibus aſtra
Non opus eſt cœlo quærere, quære domi.

Sphera terreſtris.

Terrarum, magniq́ue vides compendia ponti,
Suntq́ue ſimul Boreas, Heſperus, Auſter, Eos.

Campana.

Sacra, ſepulturas, motus, incendia, leges
Cum jubeor; Batavûm prælia ſponte loquor.

Horologium.

Nuntius horarum, diuturni temporis index,
Æmulor alterno pondere Solis iter

Ti-

Tintinnabulum. Bel.

Janua Campano, qua panditur, incubat æri,
Improbe fur, quid agis? proditor aſtat; abi.

Siſtra.

Vagitus cohibent crepitacula: comprimit infans
Ora, nec irato longius eſſe vacat.

Periammata.

Sibilat, & dentes, & linguam purgat, & aures.
Et tamen eſt unum, (quis mihi credat?) ebur.

Veru automatum.

Patrocle, ne magnum ſudes prope toſtus ad ignem,
Verſet Achilleum machina juſſa veru.

Piſcium excipulum. Viſchſpaen.

Tollitur Ichthyagra piſcis; defunditur unda.
Hic tibi centeni luminis Argus erit.

Arma menſaria.

Fuſcinulis armata manus, & vindice cultro,
Sic decet in rigidas cominus ire feras.

Calceatorium. Aentrecker.

Aptanda pedibus ne quid de pelle queraris, Hæc tibi dant Cauchi cornua dura boves.

Follis.

Si cupies animas naſcentibus addere flabris,
Incendent pigrum frigora noſtra focum.

Forceps.

Qui populis bifidi monſtravit forcipis uſum
Primus inexperto læſerat igne manus.

Culcita.

Mollis olorinâ ſatiatur culcita pluma :
Ut jaceant homines nempe jacetis aves.

Batillus lectarius. **Beddepan.**

Igne, ſed incluſo, ſi quid tua fila biberunt,
Decoque, ne lectus ſudet, & ipſe tremas.

Suppedaneum nocturnum. **Juffrouw in 't be**

Qui gelidas metuis tenebras, noctemque Dec
brem,
Solamen thalami cœlibis iſtud habe.

Foculus menſarius. **Chauffoir.**

Juſcula ne comedas, & lanci creditus humor
Congelet, in menſa præſtat habere focum.

Suppedaneum diurnum. **Stoof.**

Lig

Lignea ſub pedibus diffundunt ſcamna vaporem:
Si malè ſervaris, & focus ignis erit.

Carmiſia. **Chemiſe.**

Ruſtica neſcivit lini bona prima vetuſtas,
Quæ potuit duro vellere membra tegi.

Muccinium.

Utere linteolo, ne guttis ebria tecum
Judicio ſtillæ barba cadentis agat.

Collare lineum **Craegh.**

Carula triticeus pingit collaria ſuccus.
Non alimur tantum farre, ſed induimur.

Index lintearius **Linde-tafel.**

Lintea ne redeat minor inſolata ſupellex,
Huic tabulæ credes nil periiſſe tibi.

Prælum lintearium **Linde-pers.**

Uſurpata terunt inhonori lintea ſulci:
Tu preme, ne rugis mappa laboret anus.

Digitus ferreus, **Lob-yſer.**

Ferrea fœmineos ſinuant collaribus orbes
Tela: puto Marti debuit iſta Venus.

Larva puellaris. **Masque.**

Pulvere ſordidior vultus, cute nigrior Indâ
Quid timet? an larvæ non ſatis ipſa fuit?

Ventrale. Verdugade.

Diffuſam late tunicam qui ſuſtinet orbis,
Sæpè puellarum condere furta ſolet.

Faſcia cruralis.

Vix fuit undantes caligas compeſcere tanti.
Vulnerat extremum faſcia dura femur.

Cucullus. **Cap.**

Cappa vocor: per me ventos, imbreſque, geluque
Effugis, & Monachos nil ſapuiſſe putas?

Umbella. **Stroyenhoet.**

Invideant niveos ſoli quæ tegmina vultus,
Accipe candoris pacta puella tui.

Mantellum impluviatum.

Si ſapis, Haganâ quoties ſpatiabere ſilva,
Eludes impluvias pulviatus aquas.

Pallium muliebre. Hoeyck.

Arte pari poſtica veſtitur fœmina rugis,
Cui caput, atque nates quæ tegat, una toga eſt,

Torques fœminæ.

Proſtituit ſummas torques demiſſa papillas :
Ut videas aurum, cernis & illud ebur.

Armilla puellaris.

Si mihi, brachiolum claudit quæ parva ſiniſtrum,
Armillam dederis, annulus eſſe poteſt.

Annulus ex alcis ungula.

Pars quondam metuenda feræ, nunc annule ſacram
Corporis humani pellis ab arce luem.

Annulus pronubus purus. Trou-ringh.

Pignus habes fidei nullis violabile gemmis.
Hoc illud vetus eſt, Aurea ſimplicitas.

Quaſillus. Naey-cuſſen.

Nere negant Batavæ, diſcunt ſarcire puellæ :
Lanea ſordeſcunt: linea ſola placent.

Digitale. Vingher-hoedt.

Argentum, digito ſed candidiore, puella
Indue,

Indue ne retrò te quoque pungat acus.

Pulvillus reticularius. **Spelwerck-kuſſen.**

Compoſito radiis quod ſervat acicula filo,
Nobile virgineæ naſcitur artis opus.

Hoplotheca feminea. *Eſtuys.*

Lemniades pereant, & Amazones: arma puellis,
Arma quibus vincant iſta pharetra dabit.

Pigmentarium. **Blancquet-doos.**

Cum ſurgis thalamo, poſitoſque reſumis amictus,
Induis & formam: capſaque pulchra tua eſt.

Acicularis pulvillus.

Spinula ne pereat (levis eſt jactura, frequenſque)
Figere qui curat, nil agit, an ſatagit?

Flabellum.

Quanquam diſſimulas non æſtu, virgo, caleſcis:
Sed juvenis, ventum qui facit, ille facit.

Pila ſmegmatica. **Handt-bal.**

Plebeios furfur digitos, vel ſmegmata mundent:
Poſcit amygdalinas aulica dextra pilas.

Pila aromatica. Rieck-bal.

Mollities tenero cum ſe tua prodat odore,
Illáne, quam quæris, te putet eſſe virum?

Pecten plumbeus.

Pecteris, & plumbo. Plumbo? cur pecteris ergo?
Non hæc res juvenem: non decet illa ſenem.

Fictile Sinenſe. *Porcelaines.*

Extremis veniunt quæ Procellanea Sinis
Ante tui proavi tempora nata vides.

Vitrea pocula.

Materies fragilis commendat pocula vitrum.
Eſt aliquid, fieri tam citò poſſe nihil.

Poculum ex concha.

Ardeat Heſperio Neptunia concha Lyæo.
Nam ſitit ipſe ſuas nemo Batavus aquas.

Calix aureus.

Non fortuîta dabis pretioſo vina metallo:
Sed pro Mauritii digna ſalute bibi.

Calix cum alea.

Qui poſt te ſitiat, dum tu bibis, alea quæris,
Hæredemque ſui nuncupat ipſe calix.

Pocula cereviſiaria. Byer-glaſen.

His bibitur cyathis pretioſior unda Lyæo.
Quis putet? annonam noſtra flagellat aqua.

Frigidarium. Koel-vat.

Nec mihi ſit Rheno Bacchum miſcere, nec imb
Hanc amo, quæ gelidum dat mihi lympha mer

Candela.

Pervigiles oculos tenuis candela laceſſit.
Tam miſerum eſt, pinguem non habuiſſe bo

Emunctor candelarius. Snuyter.

Cum demta ſuis carpes ellychnia flammis,
Diſcutiens fumos officioſus eris.

Laterna cum objice.

Eſt quæ te reddat toties laterna tenebris,
Deprendi quoties nocte ſilente times.

Funalia.

Cum non ſint Duilli, quo tot funalia nobis?
An debellato præmia tanta mero?

Fu

Funalia picata. **Tortiſen.**

I procul, & piceum longe fuge fœmina fumum:
Non tanti eſt, artes prodat ut ille tuas.

Cereus vincatus. **Waſſekaers met maeghde-palm.**

Vinca ſolet nobis geniales cingere cæras.
Hanc, quod virgineam dicimus, oro quid eſt?

Faces.

Ebrius ire cupis, mentuiſque relinquere menſas,
Sic tibi contanti quot periëre faces?

Lupatum.

En tibi quadrupedum quod manditur ore lupatum.
Hoc domitore ferum dedidiciſtis equi.

Chirotheca odorata.

Vaginam manibus cupio de pelle canina,
Sed quæ Sibethæ ſtercora fellis olet.

PARS
INSTITUTIONUM
JUSTINIANI
VERSIBUS REDDITARUM

AB

HUGONE GROTIO.

INSTITUTIONUM DE RERUM DIVISIONE, ET ACQUIRENDO EARUM DOMINO.

HActenus in primo perſonis addita jura
Carmine diſpoſui, ſervoſque & libera dixi
Corpora, quique ſui juris foret, aut alieni;
Qui detur Tutor puero, aut Curator adulto.
Pergite Pierides, medio nec calle vagantem
Linquite me, quà nulla pedum veſtigia ducunt,
Nulla rotæ currus teſtantur ſigna priores.
Sunt quæ conſtituant hominum patrimonia; ſunt quæ
Nec Dominum norunt, nec poſſunt propria dici.
Multa etenim Natura parens communia fecit
Omnibus; & quædam populi de nomine verè
Publica dicuntur; multis collegia multos
Efficiunt dominos; privatis plurima parent;
Res aliæ rurſum gaudent nullius haberi.
Vix aliqua in terris communia Diva creatrix
Servat, & antiqui mores jam perdidit auri.
Nam communis humus, ceu lumina ſolis, & aura,
Ut foret, inſtituit mundo Natura recenti.
Hæc mea ſunt nemo poterat tunc dicere: nemo
Fur erat, at cunctis pariter dabat omnia tellus.
Verum ubi jam pejor ſoboles, pejorque ſecuta eſt,
Cœperunt rigidos partiri limite campos;
Et quæ cunctorum fuerant, ſua quiſque vocavit.

Pauca tamen prisci remanent vestigia moris.
Namq; aër, pelagusque, vivisq; aqua proflua venis,
Ac simul insano communia littora ponto,
Agnoſcunt dominos naturæ legibus omneis.
Nemo itaque acceſſu bibulæ prohibebitur arenæ,
Si tamen à domibus, poſitisque in littore villis,
Et nocturnis visi quæ sunt monumenta marinæ
Abſtineat dextram; namq; hæc communia non sunt
Ut pelagus, populisve patent obnoxia cunctis,
Sed manet is dominus qui rite extruxerat ædes.
Publica sed pariter diſcreta voce vocamus
Fluminaque portusque: mari etiam publicus horum
Omnibus eſt usus: nec quiſquam jure vetatur
Flumine in undoſo, munitove aggere portu,
Dlaudere ſquamigeros macularum vimine piſces,
Aut celare cibis curvos fallacibus hamos.
Littoris æquorei quæ ſit menſura docebit
Tullius & Gangem ſuper exauditus & Indos
Eloquio Latio, tuque ô doctiſſime Juris
Galle Aquili: his geminis auctoribus acta putatur,
Quo vagus excurrit furibundo ex æquore fluctus,
Cum pelago hybernæ Atlantides abſconduntur.
Publicus eſt etiam ripæ, ceu fluminis, uſus.
Sic etenim ſtatuit cunctis jus gentibus unum.
Namque licet paſſim nullo diſcrimine cunctis
Præcipitem celeri fluvium ſulcare carinâ,
Aut reduces ſiccis proras advertere ripis,
Arboribusque ſatis ductos religare rudenteis,
Aut onus in primâ tantum deponere terrâ,
Proprietas ſed enim riparum reſpicit illum,

Quicquid ei juxta conſtruxit, poſſidet ipſe,
Publicus eſt etiam Jure iſthoc litoris uſus,
Ipſiusque ſalis: neque enim peccaſſe putatur
Siquis in æquoreâ magalia ſtruxit arenâ,
Quæ membra excipiant pelagi defuncta periclis,
Aut ſiccare plagas velle, atque educere ponto:
Sed non proprietas etiam data littoris illi:
Conditio huic eadem, quæ ſalſi gurgitis undis,
Quæque ſuperfuſa velatur arena profundo.
Eſſe adeò quandam ſua quæ collegia dicant
Diximus: hæc etiam privatos noſſe recuſant.
Hæc puto quæ toti parent communiter urbi,
Ut quæ marmoreas exornant pulpita ſcenas,
Metaque ferventi circumvolitanda quadrigæ,
Quæque alia unanimes recreant ſpectacula circi.
Res ſanctæque, ſacræque, & religione ligatæ
Ignaræ domini, patrimonia nullius augent:
Sed proprium ſervant divini juris honorem.
Sed ſacra dicuntur, vel magni numinis ædes
Pontificis ſacrata manu, vel munera voto
Damnatis tepidam quæ ſuſpenduntur ad Aram.
Hæc alienari, vel pignore poſſe teneri
Cæſaris acta negant, niſi per fera prælia captus
Symmyſtes domino fuerit redimendus ab hoſte.
Si privatus homo propriâ virtute ſacrârit
Quod ſacrum eſſe cupit, nil proficit: illa profana
Res manet, & ſacri nequicquam nomine gaudet.
Sed locus ille, cui templi ſtructura cohæſit,
Aut flammis ædes, aut ſi periêre ruinâ,
Auguſtus manet, & divinum ſervat honorem.

Atque

Atque ita reſcripſit vir ſervantiſſimus æqui,
Quem malus horribili feriit Caracalla ſecuri.
Sed diverſa nimis, licet haud diverſa videntur,
Conditio illorum eſt quæ Relligioſa vocantur:
Namque hæc jura locis tribuit privata voluntas,
Mortua cum ſolidæ mandantur corpora terræ.
Eſtque nefas ullum ſocio nolente cadaver
In puro tumulare loco: ſed corpora fas eſt,
Invitis aliis communi inferre ſepulchro.
Quin locus ille alii ſe debeat uſum fructum,
Non poterit dominus, niſi ſi conſentiat alter,
In propria tenues cineres componere terrâ.
Si quis in alterius quenquam tellure recondit,
Atque herus hoc ipſum facienti aſſenſerit, aut rem
Juſſerit eſſe ratam poſt geſta ſecuta voluntas,
Relligio factum ritè eſt ſubitura ſepulchrum.
Urbibus in cunctis ſanctas intellige portas,
Tutaque turrigeri qui cingunt oppida muri.
Hæc utcunque etiam divini Juris habentur,
Et bona nullius propriis acceſſibus augent.
Ut tamen hoc recte videas cur ſancta vocentur
Mœnia, te moneo capital committere, cujus
Impia pinnatos violavit dextera muros,
Pœnaque ſacrilegam ſequitur deterrima culpam.
Hanc Rhemus ob cauſam, (veteri ſi gratia famæ eſt)
Purpureo tinxit fraternas ſanguine foſſas.
Utque nihil dubites partes in legibus illæ,
Noxia quæ rigidas ſtatuunt in crimina pœnas
Sanctio dicta fuit; ſimili quod fonte videmus
Effluere, atque unâ manare ab origine verbum.

Sed res diverſis privato acquirere cauſſis,
Et varia ratione licet: ſanctiſſima multos
Multorum dominos rerum natura creatrix
Efficit, & populis cunctis communia Jura:
Multos civilis ratio legéſque Quiritum.
Unde mihi ſumam tantarum exordia rerum,
Unde mihi magni decurret carminis ordo,
(Omnia nam ſcitis, ſimul & memorare poteſtis)
Dicite Pierides. Certum eſt à Jure vetuſto
Incipere, & primas Naturæ dicere leges.
Námque ſuas leges rebus Natura creatis
Indidit, & primi formavit origine mundi
Pectora, non aliter quam fictrix dextera curvat
Molle lutum, ſpeciéſque jubet geſtare cupitas,
Aut capiunt faciles ſimulachra nitentia ceræ.
Tunc etiam, infantis poſt incunabula mundi,
Conſueti in ſylvis, vel aperto vivere campo,
Degebant ſolis Naturæ legibus ævum,
Mortales homines divûm genus: inde ubi ſenſim
Creſcenti advênit mundo maturior ætas,
Tempore creverunt & ſæcula bruta animantum,
Herbæque plantæque, & ſacros quicquid in uſus
Ipſa ſuo Natura parens donavit alumno,
Crevit & ipſe hominum numerus, qui ſponte relictis
Exceſsêre agris, exciſâque arbore tutas
Extruxere domos, vivoque habitacula ſaxo,
Ne ſemper pluvias, & fulmina dira timerent,
Raptorémque lupum, & crudelia luſtra ferarum:
Quin etiam junxêre lares, ædeſque per orbem
Contiguas ſancti cinxerunt aggere muri,

Civileſque ſibi cœperunt ſcribere leges,
Proque magiſtratu miſſum in ſuffragia vulgus.
Ergo feræ quotquot vaſta in tellure vagantur,
Quæque ſecant volucres celeri ætheris alta volatu,
Quique ſecant piſces celeri æquoris alta natatu,
Quæ mare, quæ tellus, quæ maximus educat aër,
Ejus erunt, primus qui ceperit: hoc ita juſſit
Natura omniparens, ratioque probabilis æqui:
Namque ejus (res eſt juſtiſſima) qui ſibi princeps
Occupat, hæc fieri, quæ nullius ante fuerunt,
Quid vetat, atque operæ impenſæ cedere lucrum,
Alteriuſque alios nullo diteſcere damno?
Nolim ego diſtingui propriæ ſeu per ſola terræ,
Sive quis alterius quicquam in tellure capeſſat:
Si tamen intrantem dominus conſpexerit illum,
Quadrupedem ut catulis capiat, laqueiſve volucrem,
Quis neget acceſſum venienti poſſe negari?
Hactenus illius manet hæc, qui ceperit illam,
Beſtia, dum captam cuſtodia fida coërcet:
Sin ſemel eluſo prorupit carcere in auras,
Et libertatis ſibi priſtina jura recepit,
Deſinit eſſe ejus qui neſcit parta tueri:
Forſan & hanc capiens meliùs ſervaverit alter.
Reddita cenſetur naturæ munere primum
Inſita libertas, domini ſi lumina curſu
Vicerit, & nequeat jam longè elapſa videri,
Aut ſi ſpes iterum capiendi nulla ſuperſit,
Quamlibet aſpectu poſſit radiante prehendi.
Hic video veteres legum dubitaſſe magiſtros,
Sitne etiam noſtrum noſtro quod vulnere tandem
Poſſe

Poſſe labore capi nullo jam jamque videtur.
Eſſe tibi noſtrum video placuiſſe Trebati.
Aſſenſere aliqui, noſtrumque manere putârunt,
Dum male firmis cito ſequimur veſtigia greſſu.
Sin nos forte ſequi pigeat, prædamque patentem
Negligere, & cœpto placeat deſiſtere curſu,
Poſſe capi hoc aliis, noſtrumque haud amplius eſſe.
Caius, & quorum melior ſententia menti,
Poſſe prius noſtrum, quàm cepimus, eſſe negarunt.
Quod merito à magno laudatum eſt Cæſare, quando
Multa cadunt inter calicem, ſupremaque labra.
Eſt etiam, eſt apibus quædam natura volucris,
Ingeniumque ferum: quare tua quamlibet illas
Hoſpitiis teneat pulchrum viridantibus arbos,
Ni vel corticibus, vel flexo vimine claudas,
Nec tuæ erunt, tibi nec facient redolentia mella:
(Namque niſi impedias aditum, mihi jure licebit
Exemiſſe favos ramis, ceraſque tenaces)
Verum alius ſi forte cavos conſtruxerit alveos,
Illius dulci replebunt nectare cellas.
Nam neque ni capias manibus, tua dicitur eſſe,
Illa tua volucris quæ fecit in arbore nidos.
Si tua diſcuſſis glomeratim alvearia pennis
Liquerit examen, dum nec tua lumina, nec ſpem
Fugerit, haud alius poterit concludere ſepto;
Ulterius capientis erit. Junonius ales
Creditur eſſe ferus, Dodoniadeſque columbæ,
Effugiant quamquam notos, repetantque Penates.
Namq; & apes illud faciunt, quas nemo negârit
Naturâ eſſe feras, poſſunt licet arte domari.

Quis neget eſſe feros, imbellia pectora, cervos?
Et tamen imperiis aſſuetum, teſte Poëtâ,
Sollicitâ cervum nutrivit Sylvia curâ.
„ Ille manûm patiens, menſæque aſſuetus herili,
„ Errabat ſylvis, rurſumque ad limina nota
„ Ipſe domum ſerâ quamvis ſe nocte ferebat.
Verum in iis; tecto quæ ſeſe efferre relicto,
Atque redire ſolent, ſervari hæc regula debet:
Ut tua permaneant dum mens ea permanet illis,
Ut cupiant iterum mox ſub tua tecta reverti:
At reditus curam cum depoſuiſſe videntur,
Eſſe tuæ ut nolint, capienti cedere debent.
Sed reditus curam tunc depoſuiſſe videntur,
Quum tandem ad priſcum mutato more feruntur
Ingenium, & malunt ſub libera jura reverti;
Speſque expectantis domini fruſtrantur inanes.
Sunt & Gallinæ, ſunt qui Capitolia ſervant
Cicuris ingenii: ſpecies nam certa vocatur
Gallina agreſtis, quam Gallinaria miſit
Inſula, quam Ligurum vitrea mare verberat unda,
Et fruitur proprio cognomine ruſticus anſer.
Quare ſiqua tuæ gallina aſſueta cohorti
Mirificis commota modis, aut urbicus anſer
Non vulgare furens ultra tua tecta volârit,
Quo ſint cunque loco, neque tu jam cernere poſſis,
Eſſe tuæ haud ceſſant; lucrique illectus amore
Si quis detineat, furtum committere certum eſt.
Eſſe mea hæc, mihi quæ victo rapiuntur ab hoſte
Jura jubent cunctas inter communia gentes.

Imò

Imo etiam quicunque eſt hoſtica vincula paſſus
Servus erit qui liber erat. Sed ſi tamen idem
Effugiat noſtras vires, fueritque reverſus
In dulcem patriam, jam priſtina jura recepit.
Si quis in extremo viſos Oriente lapillos
Inveniat, gemmáſve ſatas fœlicibus undis,
Divitias illi tribuit Natura repertas.
Illa etiam voluit meritò, tibi cedere quicquid
Ex animante tuâ dias prodivit in oras,
Sæpè aliis etiam domino ſublata priori
Accreſcunt donante Pado, vel fluminis undâ
Alterius. Sic jura jubent communia terris.
Dicitur Alluvio hæc cum non dignoſcere promptum eſt,
Adjiciat quantum quovis ſub tempore gurges,
Et creviſſe vides, nec creſcere prædia cernis.
Nam ſi forte novis creſcens acceſſibus amnis
Vi majore tuo partem detraxerit agro,
Vicinoque ſolo dederit, tua permanet illa:
Si per longa tamen vicino tempora fundo
Hæſerit, &, ſecum quam pars ea traxerit, arbos
Egerit in fundum radicem, tempore ab illo
Vicino acquiſita bonâ ratione videtur.
Inſula in æquoreo fuerit ſi nata profundo
(Quod licet eſt rarum, fieri non poſſe negamus)
Ingredientis erit: nam nullius eſſe putatur.
Nata ſed in fluvio, (fieri quod ſæpè videmus)
In media ſi parte jacet, communis eorum eſt,
Prædia qui retinent geminæ confinia ripæ,
Pro ratione modi quem frons ſibi vendicat agri.

Inſula ſi parti fuerit vicinior uni,
Cedet iis, parti queis proxima prædia parent.
In geminas quod ſi partes diſceſſerit amnis
Sciſſus, & incluſo rurſum fluat unicus agro,
Conditio domini non eſt mutata prioris.
Deſerto fluvius ſi forte cucurrerit alveo,
Quem princeps natura dedit, foſſamque recentem
Induerit calles auſus mutare vetuſtos,
Alveus ille prior, liquit quem lubricus amnis,
Cediet iis, quorum ſunt prædia proxima ripæ,
Quatenus ipſius frontis menſura patebit,
Sed foveæ illius per quam tunc labitur unda
Publicus uſus erit; fluvius nam publicus ipſe eſt.
Sin iterum veteres repetant vada concita curſus,
Dum priſco migrâſſe loco piget, alveus ille,
Tempore quem medio rapidæ percurrit aquæ vis
Transfuga, vicinis acceſcet jure colonis.
Verum alia eſt longè ratio, cum ſpumeus amnis (r
Fertur in arva furens cumulo, & non multa mora
Proluit inſano contorquens vertice campum.
Nam fera diluvies faciem non mutat agelli.
Ergo ubi jam poſita rabie deferbuit undæ
Ira minax, ſeſeque in priſtina caſtra recepit,
Nudus ager domino, qui perdidit antè, redibit.
Si ſpeciem alterius quiſquam conſtruxerit uſus
Materiâ, num qui fecit rem vindicet, an qui
Materiæ eſt dominus, dubitari poſſe videtur,
Scilicet (exemplis ut res clarata pateſcat)
Alterius plenas ſumpſi de vitibus uvas,
Calcavi duris pedibus, præloque coëgi,

Ut caperem fuſi ſpumantia pocula Bacchi:
Aut eſt preſſa meis Sicyonia bacca trapetis,
Ut poſſint flavæ latices prodire Minervæ:
Aut alii natas mea meſſes area trivit,
Farraque diſtinxit; vel vas mea dextera fecit
Argento alterius, ferrove, vel ære, vel auro:
Juncta vel ad mulſum eſt dulci Mellona Lyæo:
Aut emplaſtra mihi trivi, aut collyria levi,
Non herbis compoſita meis: vel pallia feci,
Demiſſaſve togas, alienæ vellere lanæ:
Aut pelago aptavi pinum, aut armaria ſtruxi,
Aut quæ marmoreas decorant ſubſellia ſcenas:
Quid Juris foret, & ratio quid poſtulet æqui,
Certavit Proculi cum priſco ſecta Sabino.
Cæſarea his certum fecit ſententia fœdus
Concilians tractas procul in contraria mentes.
Ad faciem unam ſi ſpecies confecta priorem,
Materiámque eandem poterit reſoluta reduci,
Materiæ dominus ſuam vendicat: obtinet illud
Cum non è proprio ſunt vaſa extructa metallo.
Sin illi facies nequeat mutata reverti,
(Nam neque pampineas Bacchus mutatur in uvas,
Nec redit ad priſcas Tritonidos humor olivas,
Nec duo compoſitum diſcernit corpora mulſum,
Nec norunt priſcas frumenta reſumere ſpicas)
Artifici meritò dicta eſt res cedere dextræ.
Sin idem ille novæ ſpeciei ſedulus auctor
Materiæ dederit partem, ut ſi vellere partim
Alterius, partimque ſuo ſibi [illegible] abollam
Fecerit, aut mixtis cataplaſmata triverit herbis;

Miſcueritve ſuo non propria mella Lyæo,
Non dubium eſt illum dominum, qui fecerit eſſe
Materiæ cum parte ſuam qui præſtitit artem.
Si quis erit, qui forte ſuis, quas ipſe pararat,
Veſtibus inſuerit ſatiatam murice lanam.
Exuperet viles quanquam ſacra purpura veſtes,
Attamen accedet reliquis, appendicis inſtar:
Verum illius hero conceditur actio furti,
Furtivamq; poteſt ſibi rem condicere ab ipſo,
Qui veſtes fecit, vel qui modo poſſidet illas.
Nam licet extinctas nemo res vendicet, iſthæc
Actio perſonam ſequitur, nec tollitur unà.
Sed ſi materies fuerit confuſa duorum
Conſenſu illorum, corpuſq; redacta ſub unum,
Communis fiet cumulus communis utrique:
Ut confuſa cadus ſi cepit vina duorum,
Sïve duas maſſas duo conflavere metalli.
Diſparilis natura etiam ſi juncta fuiſſet
Materiæ ſpecieſq; ex his confuſa duobus,
Ut mulſum ex vino ſi factum, & mellibus eſſet,
Aut nitido argento conflatum electron & auro,
Juris idem eſt: neque enim dubium eſt commu
creari.
Imo ut nulla foret dominorum juncta voluntas,
Fortunæ arbitrio duo ſed commiſta fuiſſent,
Seu varii generis, ſive unâ prædita formâ,
Cur eadem ratio non obtentura putetur?
Si tua farra meis noſtro commiſta fuiſſent
Arbitrio (namque hic aliud miſcere vocamus,
Atq; aliud laticẽ, aut liquidas confũdere maſſ

Singu

Singula grana prius, quæ proprietate quisq; tenebat,
Consensu gemino communia facta putantur.
Sin fortuna duos farris conjunxit acervos,
Non sunt communes: quia singula corpora durant.
Nam neque (si simili rem declarare licebit)
Si mea juncta tuis pecora & commista fuissent,
Grex communis erat: nec erant [illegible]
Sed si tu retinere velis communia farra,
Actio frumenti dabitur pro partibus in rem:
Sedulus at Judex æquè perpendere debet,
Quâ tibi frumentum fuerit bonitate, mihique.
Materiâ alterius si quis construxerit ædes
In tellure suâ dominum hunc jubet esse scriptum jus:
Namq; solo cedunt, quascunque imponimus ædes.
Non tamen idcircò, neq; te seduxerit error,
Materiæ dominum, dominū amplius esse negamus.
Rem tamen intereà non vendicat, aut agit, ut quas
Struxerit *Exhibeat*; siquidem vetat illud apertè
Lex bis quinq; virûm bis sex commissa tabellis
Quæ cavet alterius ne quisquam ligna suisq;
Ædibus injunctum cogatur demere tignum,
Sed quanti fuerit duplum sibi poscere possit,
Actio ab injuncto sumit quæ nomina tigno.
(Nomine sed tigni totum comprenditur illud,
Materiæ quod nomen habet, quo tecta parantur)
Nequis structarum disturbet tecta domorum.
Diruta si fuerint ullis ædificula causis,
Aut dederint subitam temeraria tecta ruinam,
Jam dominus, duplum nisi forte acceperit, ut rem
Exhibeatur agit, sibi vel sua vendicat ipse.

Sed ſi materia quis non aliunde petita
Struxerit alterius nixos tellure Penates,
Tellurem, fundumq; domus tabulata ſequuntur,
Ipſaque proprietas ligni diſcedit ab illo,
Materiamque alii tacite donaſſe videtur,
Si non eſſe ſuum jam prima ab origine fundum
Noverit, & quanquam manibus, vel tempore faſſ
In terram excidio ruerint, non vendicat ædes.
Non dubium eſt, ſi qui conſtruxerit ipſe Penates
Poſſideat, dominuſque ſoli ſibi vendicet illos
Solvere mercedes nolens, poſt ligna, fabriles,
Quando objecta doli eſt exceptio, poſſe repelli.
Hæc ita, ſi falſus mentem deceperit error,
Et debet prodeſſe fides bona Poſſeſſori.
Namque ſolum alterius ſi ſciveris eſſe bonæ
Jam non eſt fidei nulla eſt exceptio : quippe
Ædificare ſolo, tectumq; imponere, cujus
Te dominum non eſſe putes, temeraria culpa eſt.
Alterius qui forte ſuo plantavit in agro,
Aut quercum, aut ſummo nutantè vertice pinum,
Se dominum reddit plantæ; ſed propria fundo
Inſita non proprio cum fructu perditur arbos,
Hæc ita ſi lentis fundo radicibus hæſit.
Sin nullos radix traxit malè vivida ſuccos,
Qui dominus fuerat dominus manet, hoc ita v
Radicem ſolam dominum diſcernere plantæ, (
Ut mea vicino ſit conceſſura propinquam
Quæ terram premit, & radices inſerit arbos,
Namque ſolo cedit quod tota alimenta miniſtra
Atque adeo poſitæ propter confinia plantæ,

Si ſe vicino radix inſeverit agro,
Communes dominis fient ex Jure duobus.
Verum uti quæ cœpere ſolo coaleſcere plantæ.
Sic etiam altrici cedunt ſata farrea terræ.
Sicut in alterius fundo qui ſtruxerit ædes
Si dominus petat, excipiet de fraude doloque
(Quod prius ut ſcires noſtræ fecêre Camœnæ)
Sic etiam quiſquis conſevit prædia navus
Impenſis aliena ſuis errore coactus,
Hunc faciet de fraude doloque exceptio tutum.
Scripta etiam auratis quanquam ſignata figuris
Pergameæ ſuperant pelles tenueſque papyri,
Non ſecus atque ſolo conſtructa & conſita cedunt.
Inclita ſic igitur docti monumenta laboris
In chartis conſcripta tuis, ſeu condita certis
Verba modis fuerint, geſtarum aut præmia rerum
Hiſtoriæ, aut prompta trepides oratio lingua
Servatura reos, aut ſancti dicta Lycæi,
Tu dominus fies non ſcripti ſedulus auctor.
O miſerum cujus culti, pia cura, libelli
Indoctas ſubitura manus non debita reddunt
Nomina Scriptori, nec erit qui dicere poſſit,
Ille liber doctus, doctus qui fecerat auctor.
Forſitan & calidæ faciet ſervire culinæ
Alter herus, manibuſq; haud juſtis ſcripta terentur
Di precor hanc noſtro peſtem prohibere libello.
Res tamen ut nequeat nimius hæc injuſta videri,
Si tibi membranas cupias niveoſque libellos
Reſtitui, ſcripturæ impendia ſolvere nolis,
Poſſideatque ſuum ſcriptor ſine fraude volumen,

Excipiet, ſeſeq; *Dolo* defendet *Iniquo*.
At quanto melius (ferme pictoribus illud
Invideam) tabulam picturæ cedere juſſit
Juſtinianeæ ſollers ſapientia mentis,
Quanquam adverſa forem noſtri ſententia Pauli.
Scilicet abſurdum Cæſar, dignumq; cachinno
Cenſuit, aut Venerem Coüs quam pinxit Apelles,
Aut quæ Parrhaſius fecit ſimulachra Lyæi
Cedere vili aceri: quare cum poſſidet ille,
Qui dominus tabulæ eſt, petit is qui pinxit in illa,
Ni pretium cupiat tabulæ perſolvere, juſtè
Excipiet dominus circum ſe fraude veniri.
Sin pictor tabulam jam poſſidet, actio danda
Utilis eſt domino, qui ſi quoque damna recuſet
Solvere picturæ, pictori exceptio parta eſt,
Ipſe bonæ fidei poſſeſſor ſi foret; at ſi
Pictor hic, aut alter furto lætatus inani,
Subripuit tabulas, domino datur actio furti.
Nunc alias ſpecies (quia ſic tulit ordo) canamus.
Abſq; malæ fidei culpâ rem Mævius emit: (pu
Non erat hic dominus qui vendidit: eſſe ſed eu
Credidit hunc dominum, nullius conſcius ipſe
Criminis, aut aliâ ſibi rem ratione paravit,
Naturæ ſuaſit ratio, quos percipit ille
Inde ſibi fructus, cultrici cedere curæ:
Si dominus veniens fundum ſibi vendicat, aut re
Non ab eo poterit conſumptos poſcere fructus.
Sed quicunque fide pravâ poſſederit agrum
Prædo, etiam fructus abſumptos reddere debet.
Ille ad quem fundi quoque pertinet uſusfructus,

Non facies fructus, niſi ſi perceperit illos,
Eſſe ſuos: quamquam & naturâ meſſe relinquat
Æthereas auras, nihil hinc lucrabitur hæres,
Omnia ſed domino, cui res eſt propria, cedent.
Ferme eadem incurvo licuit dixiſſe colono.
In pecudum fructu quædam cenſentur haberi,
Ut fœtus, lanæque piluſq; & lacteus humor.
Sic ſue progeniti porcelli & equina propago,
Et vituli nondum metuendâ fronte minaces,
Lanigeriq; agni, atque hæſuri rupibus hædi,
Pleno hunc, cui fructu debetur jure ſequuntur,
Quod lex Naturæ, haud tabulæ ſanxere Quiritum.
Partus in ancillæ fructus tamen eſſe negatur,
Atque illi domino propria eſt cui fœmina, cedit.
Omnia namque hominis cauſſa Natura paravit,
Abſurdumque foret, qui fructibus imperat unus,
Omnibus, hunc fructus ſub nomine poſſe prehendi
Vidit & hoc Brutus: placuit ſententia Bruti
Prudenti Tyrio, quem Cæſar & ipſe ſecutus.
Si quis erit qui forte habeat gregis uſumfructum,
Ille novas pecudes è fœtibus in loca vitâ
Functorum è numero capitum, ſummittere debet,
(Ut docuit priſci qui nomine gaudet Juli.)
Vitibus & vites, plantis ſubmittere plantas
Cogitur, ut docti ſemper didicere coloni
Namque etiam hic ſimilem curam ratio æqua requirit.
In proprio ſi quis dites invenerit agro
Theſauros, abſconſum argenti pondus, & auri,
Inventoris erunt. Trajani hoc inclyta proles.

Ex juſtâ poſuit ratione probabilis æqui.
Jus & idem ſtatuit, ſacra ſi forſan in æde,
Aut monumento aliquis Fortunæ hæc munera
Si quis in alterius fundo numeroſa talenti (pi
Pondera reppererit, quæ non ſperaverat antè
(Namq́; operans quicũq; dedit caret augmine lucri)
Dimidium dominus reliquumq́; inventor habebit.
Hinc etiam ſequitur, (quod eodem ex fonte profectum eſt)
Si quis in Auguſti tellure invenerit aurum,
Hanc inventoris partem fore, Cæſaris illam.
Quin quoq́; lex eadem ſimili ratione vigeret,
Si locus aut urbis, fiſcive, aut publicus eſſet.
Traditione etiam Natura acquirere juſſit.
Nam nihil æquius eſt rata quam ſervetur ut eju
Qui cupit in quemquam quod habet transferre, voluntas.
Sic igitur merito tradi omnia corpora poſſunt,
Traditaq́; incipiunt domino parere recenti:
Nec tantum Italici gaudent quæ nomine fundi,
Verum etiam quæcunq́; tenet Provincia, ſive
Quæ populo armato pendent ſtipendia, ſive
Quæ Fiſco impoſitum debent numerare Tribu
Suſtulit hæc ſiquidem ſapiens diſcrimina Princep
Sive quis hæc [illegible] fuerit largitus amori,
Sive his ipſe pater gnatæ connubia donet,
Aut alio quocunq́; modo retinere recuſet,
Tradita ſi fuerint merito tranſlata videntur.
Vendita ſed quanquam fuerit res tradita, ſi non
Vendenti pretium, quod debet ſolverit emptor,

Nec vel præde ſatis, vel pignore fecerit illi,
Non fiet dominus, quod quanquam lege Quiritum
Biſſenis ſanctum eſt tabulis manare videtur
Jure magis priſco, primoſq; hinc ducere rivos,
Emptoris niſi forte fidem foret ille ſecutus:
Protinus emptoris nam tunc res facta fuiſſet.
Sed nihil intererit rem dextera tradat herilis,
An domini juſſu, quiſquis poſſederit, alter.
Quare etiam domini ſi cuncta negotia quiſquam
Servorum è numero domino cupiente miniſtret,
Accipientis erunt, quas res hic tradidit emptas.
Nuda etiam domini ſine traditione voluntas
Sufficit interdum: nam ſi tibi corporis uſum,
Aut gratis dominus dedit, aut mercede locavit,
Depoſuitve tuæ quidquam penetralibus aulæ;
Poſtea pro pretio tibi rem, vel munere ceſſit,
Aut pro dote dedit quanquam non tradidit ille,
Eſſe tuum paſſus proprium tibi fecit haberi,
Et nihil illum opus eſt juncta tibi tradere dextra.
Vendiderit ſi quis quas vexit in horrea merces,
Tradideritq; tibi clavem, qua janua clauſtro,
Excutitur, res tota in te tranſlata videtur.
Sæpe & in incertum domini collata voluntas
Tranſtulit & propriam ignorans rem fecit adepto.
Vidi ego Prætorem, vidi qui faſce ſuperbit,
Miſſilia in cupidum late diſpergere vulgum.
Scilicet immemores fati, ſortiſq; futuræ,
Cum retinere tamen, quod quiſque receperit optent,
Protinus efficiunt dominos ſua munera noſtros.

Perdit & hunc dominum, quæ tanquam vilia te-
mnunt
Amplius in numero rerum haud ſinit eſſe ſuarum,
Et facit hunc dominum, qui non ſibi vilia cepit.
Cauſa alia eſt, quoties laxâ compage carinæ
Accipiunt inimicum æquor, rimiſque fatiſcunt,
Horridus & nautis gelidos tremor occupat artus,
Ante oculos pontus, pontoque haud mitior aër,
Sæva peregrinæ jactantur in æquora merces,
Si quâ fortè queant navem exonerare periclo,
Et pelagi ſaturare minas: non nauta recuſat
Divitias ſervare extremo Oriente petitas,
Sed contemnit opes præ ſolo munere vitæ.
Ergo ſi quis eas inſano ad littora fluctu
Occupet expulſas lucri ſuccenſus amore,
Aut medio in pelago capiat pro piſcibus aurum,
Nec domino reddat, dicam committere furtum.
His etiam cenſenda pari ratione videntur,
Quæ domino ignaro bennâ per compita vecto
Præcipitante rotâ celeri cecidere ruinâ.

CONSOLATORIA ORATIO AD PATREM SUPER MORTE FRANCISCI FRATRIS.

TRiſtes exequias Juvenis, pompamq́; Lycæi
Vidimus atratam, longumq́; ex ordine funus.
Hoc ſummum, Franciſce, tibi, quod poſſumus unū
Fecimus officium, quod ſanguis, amorq́; jubebant.
Ductor ego, & fælix nimium puer; ille nec olim
Viderat infirmos cum flamma perureret artus,
Et mens veſano ferretur concita motu;
Nec nunc cum exanimes artus, & frigida membra,
Diſſimileſq́; ſui vultus oculoſque notaret,
In fletus abiit, nec fratrem ſenſit ademptum.
Non æris rauci ſonitus, non triſte feretrum
Exuit ætatis munus, neſcire dolorem.
At poſtquàm terram ſubiit condiq́; cadaver
Cœpit humo, totumq́; oculis ſe abſcondere noſtris,
Jam damni manifeſta fides, nunquamq́; videndus
Excuſſit frater lachrymas: nec turba ſepulchro
Circumfuſa ſuos fletus, gemituſque negavit,
Cum pueri maduere genæ: miſerabilis ætas
Jus & in externos habuit peregrinaq́; corda.

Hoc inquam: Ego cum Guilielmulo noſtro ductavi funus: & quis me juſtius? Nam ſi in luctu amicitiæ damna cenſentur, parentes ipſius gradus inæqualitas, ſororem ſexus, Guilielmulum ætas à defuncto ſegregabat: Ego illi cognatio pari neceſſitudine conjunctus, ætate quantillum à gemino aberam? Deinde ſtudia eadem materiam mutui officii dabant, & poterat mihi ille hoc nomine non minus charus eſſe, quam quod frater erat. Hæc eo dico, ne cum te conſolor, putes ſan ægro conſilium dare. Habes eum qui dolor tecum ſociat; luctu etiam certat; & tamen aude non ſe modo ſolari, ſed quod ipſe adverſu mœrorem prodeſſe ſenſit, in aliis experiri. Primo videbo, an non metuendum mihi ſit, ne vulnus nimium recens nondum obductâ cicatrice refricandum præproperis remediis accurro. Non equidem arbitror. Nam & virum alloquor, & Patrem, quem mos ipſe patriæ noſtræ vetat ultra ſepulturam luctum producere. Quippe parentes non tam ut vulgus putat, graviores dolendi cauſas quam dedolendi habent: & hoc ipſo, quod genuerunt, reperiunt ſolatium. Magnu illud illius, ſed à Natura profectum: Sciebam me genuiſſe mortalem. Imponimus nobis, ſi non quotidie illud cogitamus, non ſemper futuros, qui ſine nobis nunquam fuiſſent. Vide quanta ſit hæ ingenii humani perverſitas: carere liberis durum non eſt, niſi his qui habuerunt. Et tamen non e minor cœlibum & cæterorum orbitas: ſed luctum non habet. Quid igitur eſt quo minus ſine lachrymis amittimus, quod ſine lachrymis non habere poteramus? Multa ſunt vitiorum patrocinia; ne tantum avaritia, & ambitio, & luxus veniunt iſt

nomin

ordine; ſed etiam qui rationem exceſſit, dolor. Superſtitem mihi illum ex ordine Naturæ ſperaram; doleo quod comperta ejus pietate diutius uti fruiq́; non licuit: amiſi eum, cujus opera & patriæ auxilio, & mihi potuit eſſe ſolatio. Hæ ſunt voces faventium miſeriæ ſuæ: hæc eſt ingenioſa calamitas.

Arboribus ſua poma cadunt, truncuſq́; ſuperſtes
Deſpicit exanimem, ſed ſicco cortice, prolem.
Nec tamen infælix, quòd non prius occidit ipſa
Dicitur. Heu miſeros homines, quos falſa doloris
Argumenta juvant! qui nati funera luget,
Hoc ipſum lachrymat, quod non lachrymatur ab illo.

Bonum filium amiſiſti: Melius eſt quam malum habuiſſe. Educationis operam perdidiſti: Compenſationem tibi objiciam gaudii, quod ex illius pietate cepiſti. Sed hoc quoq́; jam periit, idq́ue te malè habet. Si ſapis, appone lucro quod habuiſti potius, quam damno quod perdidiſti. Præteriti boni fructus in tuto eſt: hoc nec auferri, nec deſinere unquam poteſt, ſolumq́; eſt extra invidiam fati. Ejuſdem non eſt, quod parum diu contigerit dolere; quod tamen contigerit non gaudere. Vide ergo quanto ſis illis fælicior, qui filium nunquam habuerunt: & tamen iſti non lugent. At ſi filios in bonis ponimus, & ſunt certe pars præcipua, melius eſt non diu habuiſſe quam nunquam. Nam etiam cum ipſi auferuntur memoria manet, magnum grati animi oblectamentum. Vides ergo parentibus minimum eſſe cur doleant, ſi non ex vulgi opinione, ſed ipſa ratione, luctum æſtime præterquam quod majeſtas patriæ poteſtatis, & ſacroſanctum illud naturæ regnum ægre fert e ſe dejicit ut eum lugeas mortuum, cui ipſe vit autor extiteris; ut ei ſubmittas affectus tuos, cujus tu affectibus imperare juſſus es. Etiam atque etiam vide, ne quid facias indignum eo faſtigio patrii nominis, in quo te Deus, & Natura collocarunt in quam tamen conferre libet culpam noſtræ impatientiæ: nec ulla eſt tam parata etiam muliebri luctus defenſio, quàm à Natura procedere. Atqui calumniæ manifeſtò tenemur, cum noſtrum crim illi impingimus. Omnes nobis dolere permittimus, pleriq; etiam imperamus; adeò hoc gratum eſt, quo tamen nihil ingratius. Nemo eſt miſerior, quam ipſe credidit, nec minus dolor, quam cætera, ex opinione ſuſpenſus eſt. Meremur autem premi dolore, ſi non ipſum premimus.

Auditur vitulum ſtabulis mugire peremptum
Vacca parens; ſed enim mutum lux una dolorem
Conſumit: matrem celerum nec vidit equorum
Poſtera per ſilvas orbatam Aurora vagari,
Jactantemq; jubas toto diſcurrere campo.
Cum catulos ſectata fera eſt, perque avia multùm
Quadrupedante abiit curſu, totieſque recurrit,
Et toties fruſtra deſerta cubilia vidit:
Includunt primæ luctum, rabiemque tenebræ.
Vidi cum nidos circumfremuiſſet inanes,
Et pullos multo volucris ſtridore vocâſſet,
Mox tamen ad ſolitos iterum rediiſſe volatus.

Unus homo ſua damna fovet, fletuúmque laceſſit,
Mœrori dum fautor adeſt; dumque eſſe putamus,
Nos facimus miſeros: non eſt vis æqua doloris
Omnibus; humanos animos tenet impare motu:
Quantum mentis abeſt, tantum occupat; inſcia recti
Barbaries tumulo inſanos affectat honores,
Parte ſui dum trunca ſibi manet ipſa ſuperſtes.
Non ita quas ratio doctrinaque conſcia recti
Formavit gentes & cultu pectora finxit.
Fœmineis reſonant præcordia pulſa lacertis,
Et vacat ad planctus crebros manus: ubera palmis
Maternis lanianda patent, ſolvuntur in imbres
Lumina, & attonitis trepidant ſingultibus ora.
Triſtitia eſt ſedata viris: diſcrimina ſexus
Cui facis, hanc noli Naturæ aſcribere culpam,
Quæ gentes ſub lege pari tenet omnibus una.
Denique longa dies mœrentia corda ſerenat:
Non cedit Natura moræ ſi tempore reddi
Pax animo tranquilla poteſt, tu ſperne morari:
Qui ſapiet, ſibi tempus erit; quis quâmne dolere
Deſinit invitus gaudetque ad gaudia cogi?

Inter rationes quæ lugere mortuum diſſuadent, iſta vel prima eſt, parcendum dolori irrito qui nos mortuis adjicere poteſt, reducere illos nobis non poteſt. Deſinat dolor, qui ſi non deſinat tamen perit. Citius nobis lachrymæ, quàm lachrimandi materia deerit, quam univerſum hoc continuò ſuggerit: cumque idcirco nihil illis charius eſſe deberet, nec temere profundendæ, quarum uſus tam latè patet, contra in nullam rem æque prodigi ſumus, & quidem cum minimum cauſæ eſt. Multa ſunt mala quæ hominem improviſa occupant. Mors ſua, aut ſuorum nihil certius. Flere factum non debemus, quod futurum non ignoravimus. Quid eſt quod nobis toties ille æris funeſti ſonus denuntiat, quam nulli Naturam neceſſitatis ſuæ gratiam facere? Alieni nos caſus quotidie admonent, eos eſſe communes: & tamen cum præter oculos noſtros tot ducantur exequiæ, cum tot hominum funera ſequamur, ſpes longas inchoare audemus, tanquam immunes legis æternæ, nec pariter cum omni Natura in lubrico poſiti. Et hinc eſt, quod feriunt magis iſta nos tela, quia minus præviſa ſunt. Quin ergo deſinimus de fati iniquitate conqueri, qui neſcimus quotidie aliquos percuti, ſed omnes peti? At ſi, ut oportet, cogitaremus ſæpe, quod ſemper videmus, periiſſet vis præſentibus malis, dum futura proſpicimus. Quid mirum eſt eſſe mortuum quem tam multi præceſſerunt & ſequentur omnes? Poſſem hic multa tibi eorum exempla adducere, & quidem magnorum virorum, qui liberos perdiderunt: ſed in hoc fortunæ regno longe eſſet difficilius invenire non aliquo incommodo inſignes domos, aut quæ omnibus ſui partibus conſtiterint ad exitum. Veteres etiam hoc ſolatii genere uſos reperio, eodem nos ire, quo totus hic orbis, & rerum Natura nihil æternum. Ad hanc conditionem cuncta gigni, ut quod cœpit & deſinat: nec unam domum ſine impotenti arrogantia ruinis ſubtrahi, quam mundus expectet. Periiſſe quæque vocamus miracula, clariſſimas etiam urbes quarum tamen vita humana eſt longior. Eſt quidem hoc aliquid, nolle privatim ſibi dolorem vindicare, cujus cauſa ſit publica, & communi mortalitati luctum ſubmittere: ſed longè majora dat nobis ſolatia animorum immortalitas, quam certa fide percepimus. Non eripitur nobis, ſed recipitur à Deo quem ille nobis precario dederat, & commodati titulo. Habebat filius, cujus eſſet magis quam tuus. Deus tibi illum educandum, non mancipio dederat. Redde depoſitum, ſcis quo pacto cum illo contraxeris: dicta erat conditio, ut cum viſum eſſet, reſtitueretur: nec ad ſatietatem tuam uſus tibi conceſſus, ſed ad illius legem. Bonus pater-familias pecuniam, quæ in diem incertam data eſt, ſemper in promptu habet. Quis ille tam ingratus eſt debitor, qui appellanti convitium facit, & ægre fert uſum ſibi non concedi diutius rei gratuitæ, nec in aliam legem datæ, quam ut aliquando rediret unde devenerat? Quod eo etiam dictum volo, ne hoc effugium occupet dolori, quod non ætate maturior à te ille repoſcitur. Non repetit præproperè, qui & potuit non dare: ſed ſi illum ſpectamus, qui lugetur, non quamdiu vixerit intereſt, ſed quam benè: ejus autem rei nos teſtes ſumus.

Optimè vixerit necesse est, qui ita moritur.
ptimè moritur necesse est, qui ita vixerit. Ali
annos omnes computamus, cùm nostrum sit d
benignè æstimare, nec ad illa respicere, quæ ad
non pertinent. Potuit diutius vivere. Imò non p
tuit. Hæc illius senectus fuit. Tot tantum ann
habuit. Plures non accepit. Quid querimu
Nostra est culpa, qui præterito tempore nunqu
contenti sumus, nec reputamus nisi præsentia, h
est momentanea. Tantundem sunt hodiè anni t
circiter quinquaginta, & illius octodecim. Si cel
ritatem temporum respicimus, nemo diu vivit: si m
seriam, nemo non nimis diu. Vitam hanc peregr
nationem esse etiam Philosophi prodiderunt. Gr
tulemur illi, cui monstratum est itineris comp
dium.

Littore Threicii degunt animalia ponti,
Ut nos Naturæ docuit studiosa vetustas,
Et signata suis posuit miracula fastis,
Natali moritura die; non amplius una
Luce datum vitæ: noctis suprema fugante
Tempore lucifero, vitales accipit auras.
At sol ex æquo cùm vespere distat & ortu,
Illi ætas matura feræ viget: ultima ludis
Sub spatia, & nondum manifestâ noctè senescit.
Hic cursus brevis est, hæc meta volubilis ævi.
Si linguam, vocemque dares, quæ manè rubenti
Occidit, abruptæ quereretur stamina vitæ.
Quæque die medio contractas cerneret umbras,
Ad Stygium nondum satiata recederet amnem:

[illegible] tenebras in [illegible] ipsi non [illegible] [illegible] fuit [illegible] vitæ illud [illegible] possidam: sed quod [illegible] nostri [illegible] tamen vivat sibi [illegible] quivis sibi proximus; tollit [illegible] Nemo sibi miserandus erit. Sapientia magna est: Quæ dum sunt aliis, ut non sua, posse uti.

Quis scit cui illum nostro parenti ille providus subduxerit? Quam multorum interversa ingenia procul à spe, quam excitaverant, concidere; quæ hodie labes, quæ corruptelæ? Etsi illud de illo augurari nefas, tamen gaudendum, quod non modo extra periculum, sed & extra metum est. Habebat ille carnificem suum, pene quotidianum, dolorem colicum, qui non contentus semper torquere, aliquando illum confecisset. Si tum [illegible], quæ discrimina illum expectassent! Sapiens Syri vox, CUIVIS potest accidere, quod cuiquam potest. Ob oculos tibi pone [illegible] jam sui parte; [illegible] qui [illegible] ossa viventibus; quæ omnia quis non morte pejus, exhorreat! Sed fatemur, quod [illegible] est. Cecidisset tamen procul à dulcissimo matris aspectu. Simul & morbum, & mortem [illegible] nos: non licuisset nobis pectus præparare [illegible] non ipsi auxilio esse, aut solatio. Dubitat quis [illegible] animum, quo animo mortem tulisset, quod ego præcipuum arbitror. Hæc sunt mala, quæ primum

Gg cogi-

cogitationibus ingeruntur. At nos dementes, ſi vel noſtro exemplo nondum edocti ſumus, quanto plura & graviora ſint, quæ nec opinantibus ſuperveniunt. Multis, pater, multis illum incommodis eripuit mors tam matura; & ſi non aliis, certe ſenectuti. Hoc etiam vide, quanta tibi ſolatia mors ipſa ſuppeditet. Mortuus eſt ætate lubricâ, nec ſubito malo, ſed lento, ut jamdudum ſe ſentiret mori; quod tu forte in miſeriæ, ego in fælicitatis parte pono: præſertim cum dolor acutus abfuerit; ita enim fit, ut non modò corpus ipſum edometur, ſed & quantum illi deperit, tantum accedat animo; ſequatur vitæ faſtidium, deſideriumque fælicitatis æternæ. Utinam tu quidem vidiſſes illum, atque audiſſes, quantâ fortitudine mortem provocaret. Deſperatio hujus, quam nos optavimus, ſalutis, fecit illi majorem fidem. Amplius dicam: non ſine miraculo illum ad ſe vocavit Deus. Tenebatur mens delirio, & corporis affecti contagium etiam animum occupaverat. Tamen quotieſcunque mortis, ſalutis, Dei admoneretur, tanquam hoc unum ad ſe pertineret, ita reſpondebat, ut ſingularum dictionum conſtaret ratio. Nihil ſapiebat rerum præſentium; ô nos miſeros, ſi ita illum bona valetudo deprehendiſſet! ſem tamen injectum eſt neſcio quid ſpei, quod, ut fateris, te gravius habet. Nimirum experimentum in illo fecit Deus, anne ſic quidem vita minus allubeſceret? At pius adoleſcens totum ſe ejus voluntati dedit, in utrumque paratus. Quantum eſt beneficium, quod nos ejus rei teſtes advocavit Deus! quod nos illum vidimus, incuſantem ſui moras; & invidia pellens velut hoc ipſum proclamantem:

Vixi, & quem dederat curſum fortuna peregi:

At ipſa Mors, inquies, dura eſt: nec omninò verum illud veterum, naturæ eſſe, non pœnæ. Primum illud qualecunque eſt, præteritum eſt. Ubi non eſt, luctum quærit, qui dolet ſuos miſeros fuiſſe. Nihil tam naturæ convenit, quam mali fine gaudere. Quid autem, quid ſi ne malum quidem eſt mori? At hoc etiam Philoſophis creditum.

Ultrà imus Chriſtiani, & audemus cum Paulo dicere: Cupio diſſolvi & eſſe cum Chriſto. Hæc una eſt ad æternam viam janua. Hæc illa eſt, de qua opima tulit ille primitiæ mortuorum. Itaque audimus Apoſtolum etiam ſtimulum ejus habere contemptui. Ut valeamus venena bibimus, & quicquid naturæ adverſum eſt: quid ut perpetuum ſimus extra valetudinis vices? Fortiter ergo, fortiter toleremus, & mortem, & amicorum jacturam. Nullus eſt Chriſtianis luctus color, niſi quod nos ipſos lugemus, qui illos amiſimus, imo præmiſimus. Et hic ipſe quam turpis, & indecorus! Quis ille eſt tam curans ſua, tam amicorum fœlicitati invidus, ut beatos revocet in miſeriæ partem! Si quid vis filii tui cauſâ facere, ſiqua manium ejus habitanda eſt ratio, hoc fac quod illum velle putas, ſi quid illi curæ eſſet rerum humanarum.

Nimirum ille te torqueri ſuâ cauſâ uſque adeo ferret, qui poſitus extra fortunæ ludibria, res humanas ex alto deſpicit?

Illum jam patrii mirantem limine cœli
Pax æterna tenet: non illum publica clades;
Non privata premit, qui ſpemque, metumque futuri
Dedidicit: non eſt innoxia vita ſub ictu.
At poſtquam implevit verſo ſe lumine, ridet
Has ſub nocte dies, & inania nomina rerum.

Et hæc quidem in univerſum dicta ſunt. Sunt aliæ etiam rationes plurimæ, quas tibi privatim facile dictabis. Sulpicium vide ſcribentem Tullio: COGITA quemadmodum adhuc fortuna nobiſcum egerit! ea nobis erepta eſſe quæ hominibus non minus quàm liberi chara eſſe debent. Hoc uno incommodo addito, quid dolorem adjungi potuit? aut qui non ita rebus illis exercitatus animus, callere jam debet, atque omnia minoris æſtimare!

Tot mala quæ poterant animum durare ferendo
Perdidimus, nondum miſeri ſi diſcimus eſſe.
Hinc quoque fructus adeſt, juvat aſſueviſſe dolori.

HUGONIS GROTII
TRAGŒDIA
SOPHOMPANEAS.

S [illegible]

SOPHOMPANEAS TRAGOEDIA.

Hiſtoria extat apud Moſem Geneſeos capitibus xliv & xlv, adjunctis quæ ibi connexa: in Pſalmo cxxv: apud Philonem vita Joſephi: apud annalium Judaicorum conditorem Joſephum antiquæ hiſtoriæ libro II, partim, & apud Juſtinum ex Trogo Pompejo libro xxvi.

INTERLOCUTORES.

JOSEPHUS qui & SOPHOMPANEAS.
CHORUS *Æthiopiſſarum.*
RAMSES *curator domus Sophompaneas.*
JUDAS,
RUBEN. } *fratres Joſephi.*
NUNTIUS.
SIMEON,
BENJAMIN, } *fratres Joſephi.*
PHARAO *Ægypti rex.*

MUTÆ PERSONÆ.

Manaſſes Joſephi filius.
Comites & ſatellites Joſephi.
Fratres alii ſeptem Joſephi,

Scena eſt memphide.

ACTUS PRIMUS.

JOSEPHUS.

Rurſum fugata nocte formoſum caput
Sed promit Orbi, qualis è thalamo novus
Surgit maritus veſte purpurea nitens.
Dies recurrens lege præſcriptæ vicis
Dominum fatetur: & datum cerni jubar
Omni ebore & auro rectius monſtrat Deum,
Intelligendæ lucis habitantem plagam.
Redire pariter cura & immitis labor:
Tantique regni quicquid à Meroë jacet
Aduſque littus, brachiis quicquid ſuis
Definit amnis ille cælitibus ſuo
A fonte notus, corde ſollicito ſedet.
Miretur alius quas dedit Libanus trabes,
Maculiſque varium marmor & ſilvas domi,
Et arte factas tot dapes, & piſcium
Ignota Nilo genera, & à medio die
Quæ nomen etiam nunc ſibi quærunt feras,
Longeque ab Arabum nemore fugitivas aves,
Lanamque ramis Seres depexam manu,
Diſcriminavit docta quam Babylon acu,
Niveaſque baccas Indici donum maris,
Circumque limen, corpus & circum agmina:
Sunt iſta vana, vana, & ærumnis leve
Pretium ferendis. Grande curarum ſeges
Onus hic tiaras: inter eo quas regiis
Parenda juſſis, fulgor eſt qualem exigit

Perſon

Perſona vitæ: qui micantis oculos tenet
Animoſque plebis: utor hoc ego, non fruor.
Quanto fluebat vita liberior mihi.
Cum corde vacuo ſequerer in veſtis puer
Ab Abrahami pecore demiſſum gregem,
Ubi læta Sicimûm paſcua attondent oves,
Et amœna gemino clauditur tellus jugo
Dedêre victum, non ſibi magno placens
Ambitio menſæ, floribus ſed ſe inſerens
Mandragora dulcis, & nihil quamvis gravi
Onerata fœtu palma pellebat ſitim,
Non rutila Meroës vina, non Nilotica
Expreſſus humor fruge quem Zythum vocant:
Sed ſponte ſaliens ex humo majoribus
Potata noſtris vena, pro ſiſtris erat
Compacta ceris canna, quæ Syrios modos
Æquans, canebat Orbis artificem Deum.
Si tunc patris ſub ore, germanos prope
Solos videntem, livor invênit tamen,
Potentiæque, ſera quæ venit mihi,
Nocturna imago tam fera innocuum in caput
Concivit odia; nunc quid expectem, ad vena
Memphiticæ telluris, in faſtigio
Adeo eminente poſitus, ut cunctis premam?
Et eſt Phari gens aſpera, & cives quoque
Cervice dominos ſæpè non facili ferens,
Quo major eſt hæc fræna moderari labor.
Peccant remiſſæ, nec minus rigidæ manus.
Vult mitis adici lenitas pondus ſibi;
Modeſtiaque comite majeſtas eget.

Su

Sunt iſta per ſe gravia, ſed gravius tamen
Accedit aliud. Cum ratem pelago ſuo
Fert aura, curſum regere mediocris valet
Puppis magiſter: artis eximiæ eſt opus,
Cum dubia ventos inter incertos hyems
Flagellat undas, uſque nimborum vadis
Commotum ab imis ſurgit in montes mare,
Reperire flexum per proceelloſos iter:
Qualis fatigat ſæva tempeſtas tuos
Ægypte fines, quam bis agricolæ ſuo
Mentita culmis fruge caſſuris ſeges,
Periculoſum ſemper imperiis malum.
Retinere quippe neſcit in obſequium fames,
Nulloſque ſentit vulgus impaſtum metus.
Rerum parenti maximo grates ago,
Laudeſque ſummas, quod Phari trepidis volens
Conſulere rebus me voluntati ſuæ
Legit miniſtrum, ſenſaque inſcripſit mea
Ventura menti; penſat ubertas prior
Quod deeſt, & annos longa nunc ſterilis alit
Nec munere uno vivit Ægyptus meo:
Et Syria noſtram poſtulat ſupplex opem.
Hanc ſummus Orbis dominus invenit viam,
Miſſis ut olim ſomniis faceret fidem.
Bis fame ſubacti genua ad ignoti mea
Cecidere fratres: ipſe mihi pandas precor
Bis mihi illos genitor allegat ſenex,
Et quas parentis implet extinctæ vicem.
Ego illud aſtrum, cujus auratum jubar
Hyades quaternæ, Pleiades ſeptem colunt;

Inclinat & cui Luna conſigerum caput,
Titanque radios ipſe ſubmittit ſuos.
Ego, ira fratrum mihi quod intendit necem,
Meque illa mercem fecit & duram dedit
In ſervitutem, deleo ex animo omnia,
Ad levitatem natus, à ſancto patre
Ad eam inſtitutus, & malis exercitus.
Sed nè quod illis ſedeat in præcordiis
Male expiatum virus antiquum mali,
Pia cura me remordet; huc ſollertia
Tota advocanda eſt; cordis ut pateant mihi
Arcana, multa tegere quæ nubes ſolet.
Huc pertinebat & quod heſternâ dape
Ætate minimus maximas partes
Scire ut daretur ore & oculorum notis,
Ferrent ne fratrem ſanguine ex toto ſuum,
An veteris odii pectore hæreret cinis.
Necdum ſatis liquebat: inſtandum amplius.
Servile fictum crimen, atque inde imminens
Puero periclum, deteget ſiquid latet.
Non recta ſemper ſulcat ad verſum mare
Carina: prodeſt ſæpè prolato pede
Sinuare curſum & vela in obliquum dare.
Eſt & probandis uſus interdum doli.
Spero, reperiam: ſin minus, faciam bonos.
Ades Manaſſe, ſi tibi quondam viro
Pars ſe aliqua regni credet, Ægyptus tibi
Sit patria: ſic eſt merita, beneficiis data
Remunerare; proximum numen Deo
Regem putato: prima ſic legum, illius

Obſequia juſſis pendere, & rebus fidem.
Tum faſtus abſit, mentis inflatæ tumor.
Res eſt poteſtas fragilis & regum favor.
Supermicantem ducibus in planum levis
Tulit hora. paulum ſæpè ab imperio intereſt,
Ad ſupplicantum verba & alienos pedes.
Si dignitas tua læſa, ſi damnum datum,
Da facile veniam. Proni genus labi ſumus
Homines, quod olim primus oſtendit ſator,
Furtiva vetita poma cùm tetigit manu.
Dat ipſe ſe facilibus exorabilem,
Suaque lege quemque metitur Deus.
Suprema virtus atque virtutum omnium
Perpetua cuſtos & triumphatrix pecis,
Pietas habenda eſt. Otium ſemper fuge,
Vitiis amicum. Vult honos ſeſe coli.
Nam fulgor ex quo gentibus monſtrat virum,
Ut magna non ſit fama, vitari nequit;
Sed ſit decôra an turpis, hoc in te ſitum eſt.
At nunc eamus viſere obſcuros ſpecus,
Quibus urbs recondit magna Cereales opes,
Mandata fidei nequa pars noſtræ labet.

CHORUS.

Facundis domini feſſa profatibus,
Noctis damna die certa rependere,
Aſnethe nitido ſola jacens thoro,
Ne ſomnum ſtrepitus turbet amabilem,
Nos ſtare æriſonas hîc jubet ad fores

Quas illi famulas miſit ab ultimis
Nubarum populis, quos Niger alluit,
Rex Chuſi genitus ſanguine nobili,
Torta, non acubus, fluminis in modum,
Sed Phœbi radiis conſpicuas coma;
Depreſſas patulis naribus & cutem
Signatas nimium contigua face;
Craſſis labra quibus ſepibus obtegunt
Candorem niveum dentis eburnei.
Fortunata domus, quam parili fide
Indivulſa regit copula conjugum.
Fert vultu ſoboles patris imaginem:
Gaudet caſta ſuo teſte puerpera:
Nec vir barbaricæ more potentiæ
Noctes multiplici fœdere dividit,
Liteſque atque odium ſeminat in domum:
Unam totus amat; pectore tam bono
Externis locus eſt nullis amoribus;
Quos pridem juvenis vincere noverat:
Cum ſervus domina liberior ſua
Flagrantes oculos mentis adulteræ,
Nudatoſque ſinus, verbaque mollia,
At mox imperii jure minacia,
Contempſit, veluti dura ſolet ſilex
Spumoſos pelagi ſpernere vortices.
Vis ne, inquit, triplici me ſcelere obligem,
Ut, matrona, tibi dedecus adferam,
Et frangam domino, quam pepigi fidem,
Et ſancita Deo fœdera polluam?
O qui ſiderei tramitis arbiter

Juſta lege vices temporis ordinas,
Ut nunc purpureis ver niteat roſis,
Nunc meſſem ſegeti Syrius excoquat,
Nunc vini laticem palmite cærulo
Autumnus pariat, nunc ſubiens hyems
Tellurem gelido ſidere temperet,
Idem cur pateris colla nocentium
In ſublime caput ferre, bonos premi?
Stuprum corde ferens fœmina, corpore
Inſontis ſpolium, ſæva libidine
Fruſtrata, juvenis vincla paciſcitur,
Tranſlatoque virum crimine decipit,
Corrumpens animum judicis oſculo.
Illum, quem triplici muniit aggere
Formæ rara comes candida caſtitas,
Sævus carcer habet: ſanctus & innocens
Veros inter agit mixtus adulteros.
Aſt illic etiam, quanta ſit, edocet
Leges connubij fallere fœditas.
Miratur juvenis verba ſenilia,
Moratæque decus frontis, & os probum,
Atque injecta oculis fræna pudentibus,
Vinctorum populus: carceris occupat
Conſors, officium judicis: illius
Vitam quiſque videns, ſe peragit reum.
Ut non tota fugit nos ratio Dei,
Sic nec tota patet: non habet is ſuos
Laxe, non nimium molliter; ut bonus
Dux virtute, ſui militis utitur,
Indicitque operas; ſic pater omnium

Vult durare malis quos amat, & cavet
Ne marcore, ſitum pectora contrahant,
Verum non inopes interea tamen
Solatî patitur, dans animos ſuis,
Suſtentanſque hilari ſpe patientiam.
Sic noſter tenebras inter & horrida
Ferro clauſtra domus, juris erat ſui,
Servabatque alios; ante cupidine
Intactus, trepidi nunc domitor metus.
Qui pulchro dominam corpore ceperat,
Captivos animi cepit honoribus,
Cuſtodemque loci; plebs miſerabilis
Unius fidei creditur: accipit
Hinc præſaga ſuis facibus omnia,
Regnumque in medio carcere poſſidet.
Quo ſolis radii vix penetraverant
Lux divina venit, ſeque ſub illius
Puro corde locat: fontibus explicat
Nocturnos monitus: commodat os Deo:
Huic pœnam, veniam nuntiat alteri.
Sic fluxere dies temporis aſperi,
Donec Rex pavidus noctis imagine
Fruſtra Niligenas conſuluit magos,
Fruſtra, quid ſtruerent fata novi, polo
Inter ſidereas quæſiit orbitas:
Vatemque immeritis ſuppliciis levans,
Induit manibus gemmea vincula,
Et byſſi niveo tegmine veſtiens
Præfecit dominum gentibus alterum,
Et dextram ſolio conſtituit ſuo.

ACTU

ACTUS SECUNDUS.

RAMSES. JUDAS. RUBEN.

RAM. Et me tuæ miſereſcit ætatis, puer,
Quem trahere magnos ad Sophompaneæ lares
Manibus revinctum cogor. at ratio imperi
Non conſtat aliter, noſque lex juſſis heri
Jubet miniſtros eſſe, cenſores vetat.
JUD. Si patere Ramſe, pauca pro puero loquar.
Si non ſat illum liberat tali probro
Ingenua ſpecies oris, atque animi doli
Nondum capacis, pende quod factum dies
Heſterna vidit; hoc quod adſtrictis boum
Tergoribus aurum publica cuſum nota
Abdiderat error veſter, in Syria fuit,
Ubi vindicare nemo, nec poterat queri;
Retulimus ultro: munera addidimus ſoli,
Exigua fateor balſama, & mortalium
Imitata digitos poma, & haud uni malo
Medicamen herbas, quodq; de myrrha fluit,
Apumque nectar atque amygdalinas nuces.
Si majus iſto ferre potuiſſent onus
Noſtræ quadrupedes, jam puto nos diceres
Non eſſe vanos, improbos multo minus.
RAM. Inanis horas perdere in voces labor,
Res quas refellit. Quod datum pretium modò
Pro Cerere, clauſum ſarcinis veſtris fuit,
Omitto: plena talium noſtra eſt domus.

At patera, pueri juncta quæ rebus fuit
Eſt illa, dominus ipſe quâ vitis ſolet
Libare laticem, cùm preces rerum patri
Pro ſe domoque fundit, & pandi ſibi
Poſcit futuræ ſortis è cœlo notas.
Nam magnus illum ſæpè dominator poli
Omnes latentis conſcium arcani facit.
JUD. Si Arcana novit, nos quoq; haud dubie
Eſſe abſque noxa. RAM. pectoris veſtri ſinus
Excutite; verum rectiùs dicet tibi,
Quàm tu ipſe nemo; ſed cave te judices
Ex parte: vitæ tota, quanta illa eſt, tibi
Spectanda ſeries; non repræſentat ſua
Supplicia ſemper lentus iraſci Deus:
Sed vetera cernens vitia cumulari novis
Gravitate pœnæ temporis penſat moram.
Impunè ſcelera ſæcli tulerant diu
Veteris gigantes, antequàm cœlum mari
Confudit undas, & ſuas cœlo mare
Undas regeſſit, ſummaque in juga montium
Saliere nullis clauſa littoribus freta.
Diu ſuperba dicta & in ſuperos minas
Jactârat ætas illa, cui concordiæ
Rupêre fœdus vocis ignotæ ſoni.
Poſt multa ſerò facta ſævitiæ trucis,
Ultraque ſexum veneris inventas faces,
Incendit urbes imbre ſulfureo polus.
JUD. Ferale Dothan nomen & vaſti ſpecus
Immane præceps, tuque avara Arabum coho
Parata quidvis emere, quam nunc memoria

Ad vos recurrit triſtis, & cor verberat.
RUB. Monuiſſe memini ſæpè, ne tantum nefas
Admitteretis; hæret hoc animo recens
Miſerum rogantis vultus; illæ nos premunt
Cœlo receptæ, fratribus ſurdis, preces.
JUD. Alios monere facile, ſi proprium tibi
Inſpicere vitam cura, non deerit nefas.
RAM. Quis oris iſte turbidi inter vos ſonus?
JUD. Syriæ repetimus clara quæ noſtri loca
Tenuere patres, omnibus circum inclita
Bonitate noti, dexteras magni quibus
Junxere reges, & probaverunt fidem:
Quorum hoſpitale pectus & mores probos
Grata celebrat laude, Jordanis vadum
Quæ terra & undas inter Euphratis jacet.
RAM. At non propago ſemper in laudes patrum
Succreſcit. Eſt cum degener proles probro
Libidinoſo, perfidia pactis, fero
Facinore, turpet generis auctores ſui.
JUD. O pars noſtri ſanguinis, ævi
Primo vernans in flore puer!
Donum inſulſæ ætatis habes,
Neſcire quibus mergare malis.
O dulce rubens gratia vultus!
Permixta velut purpura Naſti,
Aut naſcentis lux prima roſæ:
Tuque ô Lybico concolor auro
Coma, deliciæ lenibus auris!
Quis te diri ſtipitis iſtum
Aut, ſi poterit, mors dura fugit.

Horrida quæ te ſpecus expectat?
Aut qua, nobis & patre procul,
Regione jugum famulare feres,
Heu non tales natus ad uſus,
Regum ſociis generatus avis.
Non te varia veſte decorum
Lætus cernet curſare pater:
Non armentum paſcere feſſus,
Cùm ſol medium tranſegit iter,
Properata feres prandia nobis.
Et forte aliquis (namque malignis
Tellus animis non ulla caret)
In te rurſus crimina finget,
Cùm te cernent inopem, externum,
Vindice nullo.
R A M. Laudo, propinquo ſanguinis vinclo tibi
Quod animus ligatum. Diſcrepant mortalium
In multa mores: ſcita ſunt aliis locis
Alia, ut voluntas ſceptra tractantium, aut ſua
Cujuſque patriæ & gentis utilitas tulit.
Lex iſta ubique eſt, quæ nec in tabulis cedri,
Nec in ære pendet ſculpta, nec ſtat marmore,
Sed corde in ipſo eſt ſcripta communis manu
Auctoris: illam qui fugit ſeſe fugit.
Feræ quoque, ipſæ genere conſortes amant.
J U D. Ipſos dolores tangis, ut nequeas magis.
Sed ecce denſis præſes Ægypti venit
Stipatus armis ad laris limen ſui.
Quæ nunc neganti, quod putant certum, fides?
Quæ confitenti venia? [illegible]

Mihi demſit omnem, nec ſibi vultum ſinit
Conſtare culpæ conſcius veteris pavor.

RAMSES. JOSEPHUS. JUDAS.

RAM. Deprenſa noxa eſt; ſalva res illum penes
Sacrifica latuit patera, quem vinctum vides.
Unum retraxi: ſponte grex fratrum it comes,
Monſtratque luctum veſtibus ruptis ſuum.
JOS. Quæ vos cupido miſera, quæ fiducia
Ad hoc adegit facinus? an nobis ego
Ignotus adeo, plenus afflatu Dei
Cui monſtrat animus quicquid abſtruſum latet,
Et alia vates perſpicax prudentia?
JUD. Magnanime princeps, proximum regno caput,
Ad tua voluti genua, quæ jam poſſumus
Reperire pro te verba, quem fandi modum,
Quo nos tueri teſte, quos peragit reos
Deus ipſe? Sed tu gentium domitor doma,
Quod maximum, iram: nec velis quantum potes.
Munus tuum tuere: quam contra famem
Vitam dediſti, rurſus ex pœna eripe.
Hominem facit res una contiguum Deo,
Servare lapſos. Sume nos nexos tibi,
Hunc patera ſub quo ſedit, & fratres decem.
JOS. Mos ille multos tenuit & multos tenet
Populos Eoï generis, ut pœnas vetent
Intra nocentes ſtare, ſed contagio
Patres eodem, liberos, fratres trahant,
Et quinque culpæ non ſuæ involvant domos.

Me præſide aliud jus in Ægypto viget,
Et ut per omnes vigeat ætates, precor:
Sibi quiſque peccat: longius non it metus,
Quam facinus: hæres nemo ſupplicii venit.
In quo repertum eſt crimen, is ſervus meum
In jus abito. Cæteri immunes malo
Repetite, qui vos avidus expectat, patrem.
JUD. Quanquam loqui me terret & noſter
Et oris illud ſpecimen auguſtum tui
Regi ſecundum, ſi vales in nos graves
Suſpendere iras, pauca non dura precor
Ut aure capias verba, contemptus, miſer
Quæ fundo, ſed quod ad preces ſatis eſt, homo.
Quo tempore ad te prima nos duxit fames,
Interroganti noſtra reſpondi tibi,
Nos patre genitos qui ſupra humanæ modum
Ætatis annis vinceret ſeclum ſenex.
Illi eſſe natum, nos decem præter, novo
In flore vitæ, gaudium & lumen patris:
Quippe editum, curricula cum circum ultima
Senis iret ætas, deque genitrice unicum,
Carente pridem luce quem quondam alterum
Idem pepererat uterus: hunc duci tibi
Puerum imperabas, ut foret quem tam potens
Benignitate gratiæ impleres tuæ.
Ad iſta nobis profuit contra nihil
Dixiſſe, vitæ fila rupturum patri
Divortium animo pignoris chari ſui.
Nam tu negabas copiam nobis tui,
Niſi advenires ille, conſpectus dari,

Quæ dura poſtquam verba percepit ſenex,
iu ſilens lachrymanſque, canitiem ſacram
Et ora fœdans pulvere ac turpi luto.
Conſumpta cùm jam tota deficeret Ceres
Quam ripa Nili dederat, & trepidi invicem
Diverteremus ora, victima fame,
emus alias quærere Ægypto dapes
ajor manebat uſque; nos obtendere
ua juſſa non flectenda: ſi parvus domi
rater maneret, ſpem cibi nullam ſuper.
At mœſtus ille: filios peperit duos
Noſtro fidelis ſocia conjugio Rachel.
orum prior de latere diſceſſit meo
Nunquam videndus; ejus heu miſeri truces!
nuntiaſtis, membra lacerarunt feræ.
i nunc ab oculis alterum rapitis meis,
aliquid illi eveniat (in multos enim
umana caſus vita perpetuo patet)
eſpicite canis oro quid fiet meis.
uctu pereſus, tabe triſtitiæ fluens
bibo luce ejectus ad mortis loca.
unc te per illum quæſo, ſi fas eſt, ſenem,
uit & tibi olim genitor) atque animam illius
uæ tota puero pendet ex iſto, levi
ugitura motu, ſiquid inciderit grave:
auſam ſenilis mortis aſcribi tuis
e patere titulis, magne regnator Phari.
icarium me ſume ſervitii, precor:
nus domorum eſt tener & invalidus puer:
major opera, me patri feci vadem.

Ne cogar illum aſpicere violata fide,
Ne me gemitibus atque lachrymarum imbribus
Accuſet, & cùm fuerit in terræ ſinum
Condendus, ipſe crimen ibi condam meum.
JOS. Nec cuncta quæ tibi dicta, nec credo nihil.
Qui conſtituere properat, ingreditur viam
Ad pœnitendum. Videro mox amplius.
JUD. Fœlix nimis Joſephe, ſi extinctus jaces,
Quod iſta jam non patere nobiſcum mala;
Si vivis, ipſe quod tuas injurias
Non ſinit inultas ætheris magni parens.

CHORUS.

Quà naſcentes ſolis radios
Videt Ægyptus, tellus juxta
Phæniſſa jacet, quam gens hominum
Meritis partes novit in ambas,
Dubiam magis an proſit, an obſit.
Pulchra inventis fama Taautæ,
Quicquid pelagus telluſque vident,
Quicquid cœli mobilis orbes,
Et qui Totum colligat aër,
Quicquid Toti par mens hominum
Reperire valet, quater id ſenis
Omne legendum præbere notis.
Sed gens eadem, quaſi non morbi
Satis atque feræ raperent hominem,
Quique obſedit latro Niliacas
Crocodilus aquas, genus addens

Ad fata novum, rate coeperunt
Fragili fluctus ſulcare maris:
Nec conſpicuum radere littus:
Sed qua medium pelagus terras
Effugit, auſtros Heliceenque ſequi:
Non ut populis poſſet longe
Ferre remotis quæ naturæ
Pauca petentis poſtulat uſus,
Sed ut æquoreos tincta cruore
Humeris regum lana niteret,
Ut gramineum dites ornans
Digitos vomeret gemma virorem.
Facit hæc auri maleſuada ſitis.
Hæc, quæ docuit ſpernere cœli
Pontique minas, tenuique animam
Credere ligno, dira cupido,
Hominem in quæ non crimina cogit?
Hinc illiciti licitique procul
Diſcrimen abit; nulla rapinas
Prohibet pietas: placet ex omni
Quæſita loco præda, nec ipſis
Parcitur aris.
Fœlix ætas prima parentum,
Cùm divitiæ fraga fuerunt,
Et quos manibus conſita nullis
Sponte ſapores protulit arbor:
Lex una fuit, neſcire nefas,
Vitaque ſimplex & caſta ſatis
Corpore nudo.
Poſtquam vallum facta pudori

Tunica, jam vi pendere fruges
Terra coacta eſt, fas ruperunt
Sanguinis iræ: præſcidit ævi
Curſum fratri fraterna manus.
Non hic hominum conſtitit audax
Labor: ima fodi ſenſit trepidans
Viſcera tellus, meliuſque latens
Duri chalybis vena reperta eſt.
Non trux ultra ſingula carpſit
Corpora cædes: ferrum magnos
Una populos meſſuit hora,
Et vis ſcelerum, belli titulo,
Tanta ſecuta eſt, quantam haud ultra
Tolerare valens maris in ſe undas
Terra voravit, nec minus illo
Aliud cœlo mare delapſum eſt,
Quali ſeſe fremitu Pharius
Cautibus altis dejicit amnis.
Sed nec ſuccum profuit uvæ
In ſpumantes preſſiſſe lacus.
Damna accepit tunc magna pudor.
Natis patrum riſa ſenectus:
Peperit patri nata nepotes.
Quid non reperit fœda voluptas?
Tibi gens Meſoris multum & noſtro
Gratulor ævo, cujus culpas
Quam datur arcto fine coërcet
Dux egregius, vitium reſecans
Lege ſevera: ſed & ipſe ſuo
Magis exemplo certat ſanctos

Reddere mores.
Placet hic morari: magna res cœpta eſt: libet
Videre tandem quem ſit habitura exitum.

ACTUS TERTIUS.

NUNTIUS. JOSEPHUS.

NUN. Quæ pars feroces maxime populos habens
Rubrum vetat coire Carpathio mare,
Tota eſt in armis; quiſque jus dicit ſibi,
Spretoque magni regis imperio furit.
JOS. Grave; ſed frequens jam gentibus Phariis malum.
Sed non medenti ſufficit, quali lues
Flammetur æſtu noſſe, quam partem premat,
Quibuſque ſeſe ſuſcitet ſtimulis dolor.
Noſcenda morbi cauſa; tu nobis quoque
Ediſſere, ex quo fonte manârit malum.
NUN. Prima à nomarchis cauſa, qui juſſis tuis
Inobſequentes, dum nimis lucro ſtudent,
Pretioque magno farra trans finem vehunt,
Parce dederunt ruris habitanti loca
Alimenta plebi: deinde mox minus & minus
Vitam diu protraxit aliena fame
Opulentus emptor; tradidit panem manus
Egena; tanto major erat auri fames.
Poſtquàm per agros tota defecit Ceres,
Pecori invidere cœpit, & ſtratum ſolo
Virgulta & herbas vulgus in ventrem tulit.
Nec in eo videbat turba quid faceret mali.

Nam vacua ſimulac terra graminibus fuit,
Periëre nigra tabe lanigeri greges,
Boveſque & hominum quicquid in paſtus dedit
Natura: miſeri, ruris excubias canes
Ibimque & alia fœda contactu quoque,
Vertêre in epulas; quis putet? multi aſpides
Venantur, & venena prudentes edunt.
Stat turpis ore pallor & fluitat cutis,
Abactaque intus lumina atque artus hiant.
Preſſit querelas gemitus infelix diu.
Tandem unus alterque otio ſoliti pigro
Traducere ævum, lævaque auſi etiam prius
Jácere in potentes verba, dum veſper polo
Obducit umbras, dum color rebus perit,
Colligere cætus, atque ibi veteres novis
Aggerere culpas: aut ubi thura, ut pios
Faciunt miſeriæ, populus adolebat Deo.
Captare turbam. Quem ſibi eſuries modum
Hæc ſperat, ajunt: noſtrane hoc patientia
Expectat ut ſit pugna quis cujus prior
Diſcerpat artus, natus ut patris veru
Coquatur, atque redeat in matrem puer?
Potentiam timetis? hæc nihil eſt, niſi
Inane nomen, quod parit ſegrex pavor.
Quicunque terret ſingulos, cunctos timet.
Hæc quiſque ſemel audita, quoquo advenerat,
Profert & auget; parva pars ad te preces
Suaſere mitti, victa quorum auctoritas.
Pars magna ut æſtro tacta plus motoribus
Inſanit ipſis. Impetu quanto ruunt

Per inane venti, montis & rupti latus
Jactant & alta robora excutiunt ſolo:
Sic conglobata rapitur agreſtis cohors,
Sudes præuſtas ſaxaque & fracti ferens
Partes aratri; mille vox linguis ſonat:
Petenda Coptos ſede dominantum potens:
Ibi panis: ibi vindicta. Capit exercitus
Vires eundo; plurimi, quà tranſitus,
Numerum ſtupent faciuntque. Cùm ventum prope,
Et urbs in oculis, clauſtra portarum petunt.
Flammante tæda, traxit acre incendium
Abies, & ingens Eurus adjuvit faces:
Sparſus propinquas ignis invaſit domus:
Volitant favillæ: piceus it cœlo globus.
Dumque urbis illuc populus accurrens parat
Remedia flammæ, ruris hoc uſa agmina
Pavore, muri parte neglecta irruunt,
Statimque rapta publicis penetralibus
Arma induuntur, & vibrant enſes manu.
JOS. Solos nomarchas iſta ſeditio petit,
An latius vagatur, & diſcrimine
Sontes remoto miſcet innocuo gregi?
NUN. Rabies in ipſos prima rectores furens
In fruſta multos carpſit; atque horum nihil
Tumulo reliquit; profuit paucis fuga,
Quos nunc ferarum deviæ latebræ tegunt.
Mox horrea invaſere; quæ peperit Ceres
Servata recte, temporis longi famem
Arcere populo, rapta ſine lege ac modo,
Mali diebus ſingulis paucis moram.

Primordia hæc fuere, ſed non vis ſtetit
Quà cœpit, ire in pejus ut morbi ſolent.
Quæ clara pendent dona templorum tholis,
Quæ publici uſus gaza, privatis ſuis
Quos arca cenſus ſervat, in prædam venit,
Nec ignis avidas arcet inhiantum manus:
Diripitur ardens Coptos; ingenuam quoque
Pubem, viroſque nobiles captos trahunt,
Pretioque ſervos barbaro mittunt ſolo.
JOS. Quis auſus emere liberi juris genus?
NUN. Arabum regentes arva biſſeni duces.
JOS. Gens iſta mores Agaris injuſtos refert.
Sed in urbe capta nunc quis imperii modus?
NUN. Non una manſit forma: ductorem ſi
Legêre ſummo jure: diſplicuit cito.
Impoſitus armis alius, & vincta additis
Sociis poteſtas: ſed nec hoc manſit diu;
Datumque turbæ regimen, ibi ſententiæ
Clamore certant, imperatque audacia.
Contenta verbis nec manet diſcordia:
Vulneribus agitur: ipſe conflictum trucem,
Motaſque vidi mutuam in cædem manus.
JOS. Spondent paratam quæ refers victoriam.
Ramſe, properiter quot potes turmas rape,
Cincturus urbem. Tecum juſſæ brevi
Adſint cohortes, & per infernos ſpecus
Qui mœnia intra militem obſcurum injicent:
Nec deerit acies horrida incuſſu gravis,
Nec capite tecto vineæ ſerpens opus.
Per hæc potitus urbis, armatum gregem

Imbe

Imbuere Pharin ſanguine aut præda care.
Expectet à me commoda, & pretium ſuo
Miles labori: ſufficit rex omnibus.
Ne civium dolore ſibi quæſtum parent,
Civile regimen da nec opulentis nimis,
Qui multa habentes ſemper in majus tamen
Sua vota mittunt, tamque nil parentium
Populo volunt licere, quam nil non ſibi:
Nec contra egenis, quippe cor quorum exedit
Inimicus æquo livor, inſociabilis,
Aliena cernens lumine infeſto bona.
Quod civitatem continet, medium eſt genus,
Luxu remotum, ſorde contempta vacans.
Hinc, quæ per omnes lance diſtribuas pari,
Alimenta mittam. Quicquid aſpiciens Cyprum
Littus, rubentes inter & fluctus ſitum eſt,
Qua parte Pharius limes extrema ſedet
Tellure, denſo militum obtentu tege.
Venient favente tempora æthereo patre
Meliora, cum gens ſentiet vires Phari
Nabathæa, noſtris quæ frui gaudet malis.
Tenebricoſus ſervet imperio male
Ipſos nomarchas carcer, atque illos ſimul
Quibus inquinata cæde rectorum manus
Quamvis nocentum, more non tolerabili
Et hoſte pacis. Illa terrebunt magis
Supplicia, quæ non ira conſtituet recens,
Sed amica gravibus tarda conſilijs mora.
Veniam ferunto, qui ſatis delinquere
Habuere tanquam, juſſerat quantum fames:
Non

Non quorum avarus ſeſe in alienas opes
Immerſit animus. At quibus popularium
Ludibrio quæſtuque libertas fuit,
Nunc jura pœnis ſentiant ipſi ſuis
Quæ reppererunt: terra viventes premat:
Ibi per laborem tempora, erepta die,
Dimetientes compedem durum trahant.
Sed & hi tamen paſcantur. & & quam facinore
Læſere diro patriam, exemplo juvent,
Spectaculoque miſeriæ proſint diu.
Fac iſta cures. Quæ domum ſpectant meam
Jam pauca ego intus conjugi fidæ loquar.

JUDAS. SIMEON.

Proh, qualis iſte, Simeo, vir! quam provide
Cuncta ordinavit, quam peræquavit bene
Supplicia meritis, juris ac recti tenax!
SIM. Talem diu jam video, pro vobis ego
Dum ſervor obſes. Sæpè conſpectus mihi
Sedere, & æquus, partis utriuſque arbiter
Audire patiens dicta: nec verbo levi,
Nec ore motus prodere indicium ſui.
Valebat illo, teſtium, ſub judice
Fides magis quam numerus: & teſtis locum
Implebat antè vita quæ fuerat rei.
Legum ſtudebat perſequi normam, niſi
Suaderet aliquid triſtibus clementiam
Detrahere pœnis, non tamen ſic lenitas
Nimis ut ſoluta demeret vitiis metum.

JUD. Quid illud dicam, quod Sophompaneas heri
Nos hoſpitali largus excepit dape,
Hoc, quem dedit natura, diſpenſans locum?
SIM. Mihi crede, quod tu, frater, eximium putas,
Minimum eſt in illo; magna vis illum Dei
Inſpirat, &, quæ non valet mens aſſequi
Mortalis, intus ſpiritus ſeclusa monet.
JUD. Quæ ſe iſta tanto porticus ſpatio explicat,
Amplexa totam latere ſurgentis domum?
SIM. Iſtam peritis litore uſque ab Jonio
Fieri columnis juſſit in ambitum ſuum
Rex non avarus. **JUD.** Intus aſpicere an licet?
SIM. Licet, & juvabit; namque & hîc [illegible] linit
Colore tabulas, opera ſollicitæ manus,
Rex juſſit addi, quæ Sophompaneæ decus
Et acta monſtrent hoſpitum conſpectibus,
Ut ipſe famæ vivus interſit ſuæ.
JUD. Eamus ergo. Ne timeto, Benjamin,
Te deſeremus; non enim fratrum chorus
Effugiet oculos, ilicoque aderit tibi,
Simulatque magni præſidis [illegible]
SIM. Hæc opera viſu, quam potes, propero rape.
JUD. Quid iſta ſibi vult femina, [illegible]
Quæ crine vulſo lacera & [illegible] genas
Chlamydem ſimul fugientis à tergo rapit?
SIM. Matrona forma ſimul & imperio potens
Stimulis negati ſævis in [illegible] ſtupri,
Regeritque crimen, [illegible] ſcelus
Mendaxque pignore hoc quærit fidem?
JUD. Video [illegible] carceris ſævi domum.

SIM. Hoc ille clauſus crimen alienum luit,
IUD. Quid de racemo triplice tres uvas prem
Geniale regis fundit in phialam merum?
SIM. Non geſta res eſt, ſed Sophompaneæ fui
Qui vinculorum ſocius, hanc ſomno datus
Imaginem conſpexit, &, Phœbi jubar
Simul extuliſſet tertiam cœlo facem,
Se rurſum ut ante regiæ poclis fore
Menſæ miniſtrum, didicit illo interprete
Vocem ſecutus exitus vatem probat.
Heu quam brevis memoria factorum bene!
Ex carcere illo priſtinum indeptus locum,
Inſignis opibus, gratia clarus, potens
Honore, manſit cultæ amicitiæ priùs,
Præſagiorumque, & ſui pacti immemor,
Donec ſuum bis ſigna per bis ſex iter
Sol explicaret, & Phari ſapientibus
Obſcura regis quæreret vatum quies.
IUD. Eſt alia terræ triſtis in caligine
Species: Caniſtra plena regalis tria
Menſæ paratu lancinant roſtris aves,
Epulaſque dulces unguibus fœdis trahunt.
SIM. Et iſta ſomni forma, quam vidit miſer
Captivus, olim regiæ ſtructor dapis:
Sicutque vatis dixerat vox præſcia,
Cùm tertio purpurea curriculo diem
Proferret Eos, horrida pendens cruce
Avidas volucres artubus pavit ſuis.
IUD. Septem ſuperbas corpore eximio bov
Niliaca profert unda, quæ ripam gravi

Pede metientes graminum paſcui virore.
Sequuntur aliæ, pigra quas genuit palus,
Macie juvencæ ſqualidæ, numero pari;
Quæ ſimul ad eadem repſêrunt ægre loca,
Illas opimas lurido rictu vorant.
Septem beatæ pondere in terram ſuo
Vergunt ariſtæ: flavus eſt illis color.
Totidem ſed alios vides contiguos ſolo,
Sitiente culmos mergite, exſuccos, leves
Quos æſtuoſus ſolis exhauſit vapor,
Et virus horum nobiles ſpicas necat.
Quis iſte in oſtro talia aſpectat jacens?
SIM. Rex ipſe; namq; huc fruge fælici uberes
Septem, atque ſeptem ſegetis infauſtæ notat
Annos latente noctis effigie Deus.
Sed nemo nodos potuit hos evolvere,
Niſi ille, quem rex carcere eductum horrido
Ob id ſecundum culmini fecit ſuo.
IUD. Agnoſco pictum byſſino cultu: trahit
Eburnus illum currus: in læva micat
Radiatus adamas, torquis inſigne aureum
Dependet humeris: pronus in faciem jacens
Adorat illum populus, & laudes canit.
Sed quæ illa triplici claſſe diſtincta agmina?
Succincta tunicis prima pars: pars altera
Sudat ſub armis: carbaſo pars tertia
A capite ad imos candida tegitur pedes.
SIM. Quoſcunq; populos clauſtra regnorum
Cohibent, & ingens Nilus & Nili mare, (Philæ
Hos docuit ille in genera partiri tria,

Et diſtributas ſingulis arvis novis
Auxit repertis. En aratores habet
Sors prima, & operas vitæ quarum uſu viget.
Monſtravit ille ſpumeam vim fluminis
Attollere in ſublime circulum rotæ
Non conſtituto mobilis veſtigio.
En rurſus alii, hoſpitibus admirabile,
Tractant farinam pedibus & manibus lutum.
Secundus ordo miles; hunc alto otio
Agitare bellum docuit. Hi vallum ferunt:
Currunt in armis alii & in palum graves
Meditantur ictus; pars equis non mitibus
Urgent lupatis ora & in gyrum trahunt.
Currus at aliis regere falcigeros labor.
Pars juſta caſtris ſpatia dimenſi parant
Munire foſſis & ſuperjecto aggere.
Hoc contus ingens armat, his nervo ſonans
Sinuatur arcus; hi ſecurigera manu
Ferire diſcunt; cernis in dextram modo,
Modo in ſiniſtram tota verſari agmina?
Modo explicatur frons, modo in cuneum coit.
Dicata ſacris tertia eſt hominum cohors,
Quam gaza regis oneris expertes alit:
Nec hos, Sabæos crede tantum altaribus
Adolere odores. Quin Sophompanea duce
Quærunt vagantes quid retro ſtellas agat,
Cur Cancri ad orbem longior ſoli mora?
Idemne ſemper urſa diſtiterit polo:
Quæ cauſa cælum ſiderum partu novo
Fœcundet: & conſilia rimantur Dei

Per omne Mundi, quintus natura ſit, opus.
Formaſque quoque illas pulveri inſcriptas vides?
Ubi triquetras diſponit quadratum ambitus
Contineat æquor: orbe ſit quanto minor
Quæ media fines linea attingit duos.
Tum quicquid egit fortiter bello Pharos,
Aut pace placide: quicquid Ægypto utile
Sanxere leges, Memphitidis & regum omnium
A Meſore primo nomineas, & populi truces
Motus in alta mole pyramidum notant,
Rerum exprementis ſigna, non vocum ſonos.
JUD. Quid illa ſibi vult tabula, generoſi ducis
Ubi plebs ad aulam pallida ac trepidans ruit?
SIM. Res magna regis agitur. Ut primum ſolum
Segeti abnegavit annuum, ſterile excidit
Mancipia vendunt Cerere, quam rex horreis,
Dum larga meſſis fuerat, abdiderat ſuis,
Hoc vate monitus. Sævior poſtquam fames
Momordit artus, adferunt pretium boves,
Et quicquid herbis paſcitur lætis pecus:
At mox & agros: denique jure etiam ſui.
Sic cuncta magnus ævi quæ Nilus videt,
Demitis ſacrato dicta quæ fuerant choro,
Hominumque vênit turba ſub regis manum:
Quos ille (namque ſic columen imperii fore
Dux æſtimavit) linquere à proavis diu
Habitata juſſit arva, & aliena in loca
Miſit colonos. JUD. Proh viri ſapientiam!
Sive illa ab uſu, ſive de cælo data eſt.
Sed ne illa nobis obſit, haud fruſtra mihi

Cor timet; ab ipſo multa neſciri velim.
SIM. Spatium quod ultra porticus tergum d
Spectans recedit, nîl habet, te quod juvet
Inſpicere, ſeclis cuncta quæ populo Phari
Venient futuris fata, mens ibi præſcia
Diſpoſuit; illa merſa nunc caligine,
Intelligentur, cùm fidem faciet dies.
Et jam diu nos pavidus expectat puer.

CHORUS.

Nile, ſeu Siris potius vocaris,
Sive te noſtri melius parentes
Aſtapum dicunt, vaga cujus unda
Fontis ignoto veniens ab ortu,
Vaſta quà ſquallent loca ſe profundas
Abdit in terras, hominique nata
Rurſus emergit, ſcopulique ab alti
Lapſa bis ſaxo violenta murmur
Iactat horrendum; bifidoque curſu
Lambit Ægyptum latere ex utroque,
Donec immenſis procul evoluta
Oſtiis findit mare; quid profabor
Virgo, doctorum grege diffidente,
Sæpè qui magni ducis advocati
Ad dapes aures tetigere noſtras?
Quas tibi dicam nocuiſſe cauſas,
Quod Pharum quondam ſolitus rigare,
Imbris ut fuſi nihil indigeret,
Sirio quamvis toties vocante,

Vincere octonos cubitos recuſas?
Solii an junctis veniens ab aſtris
In modum crevit calor auctiorem,
Et ſitim tellus mea ſentit altrix,
Nec ſuas amni pluvias refundit?
An tuos natum vegetare curſus
Mercurî velox hebetavit aſtrum
Stella Saturni pigra? num gelatus
Occidens vernos Zephyros retentat,
Qui tuum toto pelago retundunt
Flumen & cogunt ſuperare ripas?
An cadens in ſe vetera abnegavit
In tuos curſus alimenta tellus,
Dum quod Atlantis juga pulſat omnem
Ambiens Mundum mare per cavernas
Abditas cæco vetat ire fluctu,
Aut via labi prohibet latente
Qui tibi furtim ſocientur amnes?
Iſta, ni fallor, nimium periti
Quæritis fruſtra. Deus orbis auctor
Ipſe, cùm terris malè mixtus humor
Littore & ripis didicit teneri,
Fecit & Nilum, propriaque vinxit
Lege, quam culpas hominum peroſus
Mutat, & monſtris mala ſæcla terrens
Tentat in rectum revocare gentes.

ACTUS QUARTUS.

JOSEPHUS. JUDAS. BENJAMIN.

JOS. Abripite puero vincula, ut reſpondeat
Liberius: & vos corporis comites mei,
Et fida famuli turba, voſque ô Nubides
Abſtate. Sunt quæ ſolus hoſpitibus loquar.
Vivitne genitor ille, quem dixtis, ſenex?
JUD. Vivum reliqui, regna cum peterem Phar
JOS. Quot ejus ætas annuos curſus habet?
JUD. Orbes peregit prope ter & decies decem
JOS. Ætaſne tam declivis à morbo vacat?
JUD. Mœrore dempto nullum habet morbi genu
JOS. Hunc ergo puerum mœret abductum ſibi
JUD. Eſt alius etiam qui ſenem torquet dolor.
JOS. Licetne ſcire? nam ſenex pater & mihi eſt.
JUD. Dixiſſe memini, filium amiſſum dolet.
JOS. Quæ ſæva patri filium ſors abſtulit?
JUD. Id ſcire oportet cuncta cernentem Deum.
JOS. Teſtem invocaſti rite, quem fugiat nihil.
JUD. Certum docere nemo nos hominum poteſt.
JOS. Permulta ſæpe ignota detexit dies.
JUD. O ſi ulla præſtet hoc quod optamus dies!
JOS. Velletis illum forte reſtitui patri.
JUD. Si liceat emere hoc morte, non faciam moram.
JOS. Adeone patris proximus cordi fuit
JUD. Ut nullus ullum genitor adamarit magis.
JOS. Animo probo, quod eſſet, & nulli invidens?

JUD.

IUD. Et quis bonam ſpem dederat egregia indoles.
IOS. Quid viſa vobis regni pollentis Pharii?
IUD. Nihil illi cedunt uberrimis Syriæ locis.
IOS. [illegible] regionem implevit & imperii modus?
IUD. Miranda vero cuncta, te imperium duce.
IOS. Velletis & vos his in locis conſiſtere?
IUD. Ob multa primum, ut ingruat rurſum fames.
IOS. Et vos quid ergo cogit hinc diſcedere?
IUD. Domi relictus, non [illegible] quam diu, pater.
IOS. An huc & ipſe poſſet adduci ſenex?
IUD. Illius eſt timere: parere eſt meum.
IOS. Amore fortè filii huc poſſet trahi.
IUD. Nam charius illi fuit & hic ſemper puer.
IOS. Quod nomen filii genitor impoſuit rogo.
IUD. Juſſu vocari Benjamin patrio ſolet.
IOS. Dextræ [illegible] in [illegible].
IUD. Quid hoc Hebræa [illegible] linguâ ſonat?
IOS. Et ipſe veſtris [illegible] quondam locis.
IUD. Hinc quæ [illegible] cauſa? ſi fas quærere eſt.
IOS. Inſequitur in me livor, indecorum loqui.
IUD. Non illa noſtro patriæ ignota eſt ſolo.
IOS. Vendiſſe & illos liberum compendia eſt?
IUD. Hoc multa noſtri ſceleris ſupplicia vetant.
IOS. Sed multa ſunt vitia, quæ leges vetant.
IUD. Sed quæ [illegible] homines puniunt, plectit Deus.
IOS. Jam dic quod illi nomen amiſſo fuit.
IUD. Ioſephum, hunc egregium impoſuit puero.
IOS. Veſtri quid illud voce ſermonis ſonat?
IUD. Significat incrementa felicis domus.
IOS. Res ſæpè reſpondere nominibus ſolent.

IUD.

IVD. Sed hoc inane nomen eventus docet.
IOS. Ne temere deſperate; nil durum Deo.
IVD. Utinam ſed inſperata det nobis Deus.
IOS. Dedit & dabit, reſpicite me fratres mei.
Joſephus ego ſum; nomen Ægyptus mihi
Impoſuit aliud, quam meam ſortem auxerit
Fautor Deus, videris. Ex animo procul
Dothan, minæque mortis, & triſtis ſpecus,
Et Arabes, abeant. Somniis conſtat fides.
Satis hoc: nec aliud majus à vobis volo.
IVD. Generoſe præſes: non enim fratrem a
Vocare, qui nos conſcius culpæ pudor
In te arguit feciſſe fraternum nihil:
Iterum voluti, ſupplices, miſerabiles,
Ad tua jacemus genua: non ut te ſanii
Noſtræ, ſed ut te tunc opponas tibi.
Ignoſce; longis feſſus ærumnis pater
Hoc te ipſe, ſi vis, poſtulat: ſi vis, rogat
IOS. Abjicite curas, poſcitis ſera prece
Quod impetratum eſt. Hoc quoq; eſt nimium l
Donare culpam; frater ut fratres amo,
Cùm Benjaminem video ſincera fide
Vobis amari, ſcire quod noſter diu
Per flexuoſas quærit ambages labor.
Ne cruciet hoc vos, exitus fælicitas
Meretur: eſt cur gratias vobis agam
Per quos honores proximos regno tuli.
Qui cuncta fecit, cuncta qui vigili Deus
Oculo intuetur, nilque ſine cura finit;
Et eminus conſilia diſponit ſua,

Vol

obis futurum ſoſpitatorem ne patri
miſit huc me. Quod Pharum torquet fames,
liique Pharia fruge qui circum ſolent
opuli, ſecundæ tempus æſtatis fugit.
liæ ſuperſunt quinque non ſteriles minus.
e ergo, patri fata deflenti mea
ortate læti nuntium inſperabilem,
Quem credidit periiſſe, non me vivere
antùm, ſed alta ſede ſublimem, inclitum
edere lateque opibus aggeſtis frui.
otentiæ omnes eſſe participes meæ.
ælicitatem referat acceptam mihi,
Cui debeo ortum; veniat & videat parens
Deſideratum pectori natum ſuo.
Opima veſtris paſcua armentis dabo,
erbiſque Phariis creſcet Iſaci pecus.
Quam veſtra fratres colla, non viſi mihi
otos per annos quindecim, amplecti libet:
uaſque ſimiles Benjamin cerne comas
Contingere, innexumque cervici manu
ærere utraque: gaudio manant genæ,
ilariſque fletus vocis occluſit viam.
BENJ. Salve, Rachelis dividens mecum genus,
Reperte frater mihi nec optanti quidem
uere me, puerum vir, afflictum potens:
Quali Pharum regis arte, germanum rege:
t hos amoris, quæſo, non ficti indices
ermitte fletus collo ut infundum tuo.
IOS. O mihi nunquam ſperata dies
Gaudia per te quam magna fero!

BENI. Iam me nec iter longum Sichemis
Vectum ad Nili penaliter urbes,
Nec percuſſum crimine falſo
Vincla innocua geſſiſſe manu.
  IOS. Fratrum in te animus mihi non certo
Notus in hos me compulit aſtus.
Doleo tibi quod mala, quodque metum
Tulit illorum ſpectata fides.
  BENI. Magnum mi eſt fratres purgaſſe ſuos,
Iſto pretio mihi cuncta placent.
  IOS. Iam vita mihi dulcior, ex quo
Fratres licuit reperire pios.
Non illa mihi tam læta dies
Quo deſerui carceris umbram,
Quo me patrem rex ipſe ſuum
Memphiſque ſimul tota vocavit.
  BENI. Bona cum ſpecto tua, mi frater,
Sentio lætos pectore motus.
  IOS. Mea quæ cernis, tua ſunt, frater.
  BENI. Hæc quam noſter gaudeat una
Spectare ſenex!
  IOS. Veniet, veniet: nec longa mora eſt.
Ibunt illuc cum magnifica
Miſſi pompa, ducis excelſi
Quæ legatos fratreſque decent.
Sed his fruendi gaudiis longum ſatis
Tempus ſequetur, hora nunc mea me vocat,
Qua ſoleo regi dicere acta brevi
Quæ digna ſciri quæque protulerit dies.
Adeſte noſtrum quos amor comites [illegible]

JUDAS. RUBEN. BENIAMIN.

IUD. Quanquam cavere me jubeat omni metu
Pietas benigni fratris, & conſtans fides,
Tamen innocentia vultus ipſe habitu male,
Animuſque diri facinoris nondum immemor,
Adeo ſtupori tradidit, me exterritum,
Ut verba poſt non multa, quæ vix extudi,
Nihil valuerim tempore in tanto loqui.
Nunc te precamur, ille quem imprimis amat
Unius uteri germen, inſontem, probum
Illum propitium fratribus præſta, & pium
Placamen eſto; te ille reſpiciens tibi
Favens, peracti fida bibat oblivia.

RUB. Quæ verba Iudas dixit, ea crede omnium.
Si quid tibi unquam fecimus fratres boni,
Id nunc repende: munus hoc facile eſt tibi,
Magnumque nobis; da quod æternum juvet
Meminiſſe, ſic te videat incolumis pater.

BENI. Nihil eſt opus, ceu video: ſed noſtram tamen
Deſiderari fratribus charis opem
Non patiar: ita me inſtituit abeuntem pater,
O nate, nullos oderis: ſed ames tamen
Summè, inquiebat, ſanguine advinctos tibi.
Hos ut retineas fac, nec officiis modo,
Sed & ferendo. Patruus talis fuit

Lotho Abrahamus: quippe quem captum e
fero
Extimeret hoſti, prælio objecit caput,
Et ſpolia regum quattuor retulit domum:
Litemque fugiens finium, toto procul
Ortu relicto petiit occiduum latus.
Sic Iſmaêlem ventre ſervili ſatum
Sibi gravem patienter Iſacus tulit.
Ut me quoque addam, cum truce in genio minax
Iugulo immineret frater Eſavus meo,
Totos per annos bis decem erravi vagus,
Extorris, exul, temporis longi ut mora
Laſſaret iras; & redux, quanquam innocens,
Donis & humili lenii tumidum prece.
Hæc monita patris optimi non memoria
Tantum fideli colere, ſed factis volo.
IVD. Egregia certe pignora enixa eſt Rachel.

CHORUS.

Rumor candidus ad meas
Aures protinus advolans
Inventos modo præſidi
Fratres nuntiat undecim.
Gaudet pontificum genus
Magni filia Putiphræ

Claram noſſe viri domum
Ortam ſanguine nobili:
Quorum olim veteres avi
Illis progeniti locis,
Euphrates ubi diluens
Glebæ flumen, & alitis
Teli præveniens fugam
Tigris, bis ſociant aquas
Illa ſumpſerat ex humo
Limum, quem Deus ad ſuam
Ductum finxit imaginem,
Patrum qui fieret pater,
In quo gens hominum ſui
Cenſus terminat ordinem.
Tunc ſenos operis dies
Clauſit,rebus & ultimum
Factis impoſuit manum,
Majus nîl meditans Deus.
Illi namque animum ſuo
Flatu largus & os dedit
Quod cœleſtia cerneret.
Mox,ut progenies diu
Multa in ſæcula viveret,
Partem de latere eripit:
E qua ſe exhibuit viro
Pulchri fœmina corporis.
Hanc cernens,ſimul ut ſopor
Mollis membra reliquerat,
Flammari ſibi vir novis
Senſit corda caloribus.

Hinc eſt conjugii fides
Omni fædere ſanctior:
Proles unde venit, patri
Semper nomen amabile,
Maternoque bibens puer
Venam lactis ab ubere.
Fratrum proximus eſt amor,
Ortus ſemina quos ligant:
Quales comparibus jugis
Colludunt celeres equi:
Aut commune jugum trahunt
Nexu individuo boves.
O ſi me impoſitum ſuis
Pennis cinnama olentibus
Cæli pura per æquora
Phœnix avehat, unica
Mundo ſemper avis, tepens
In Solis nimia face
Succenſa Æthiopum loca,
Fratres ut videam meos!
Sed ecce ditis dominus Ægypti venit
Et ſolis æquat igne prælato jubar.

ACTUS QUINTUS.

PHARAO. JOSEPHUS. JUDAS.

CHORUS.

Tibi gratulatus, nunc & uxori tuæ
Affinitatis decore cumulatam domum,
Volo gratulari. Nulla par meritis tuis
Poteſt referri gratia; auxilio tuo
Curis levatus, libere regno fruor.
Tibi ſalutem debet Ægyptus ſuam,
Et ego quietem: cuncta quod non à viris
Deſerta ſquallent arva, quod terris nova
Spes manet arandi, muneris totum tui eſt.
Ideoque honores ad tuos addi volo,
Ut more Eoæ gentis, attonita plage
In ſparſa venias nominis titulo tui,
Grandiſque meriti grande monumentum feras:
Agricola taurus arce ſiderea micans,
Sicut propinquas arietis ſtellas tenet
Inſcriptus Hammon Meroris antiqui pater.
JOS. In me tot atque tanta congerit tua,
Rex magne, bonitas, ut magis demi velim
Quam pondus addi. Cur adhuc aliquid tamen
Cogar precari, cauſa ſunt fratres mei,
Et, quem relicto fine telluris Syræ
Optem huc venire fratribus comitem, pater.
Agitare pecudes patrius eſt illis labor.

Non procul ab urbe cui ſuum nomen ſator
Dedit diei, læta graminibus jacet
Regio, virenſque pabulo ſemper novo:
Goſena vocitant accolæ Peluſii.
Hæc tota periit uſibus mortalium
Huc uſque tellus, inde quod populi tui
Diſpliceat animis cura verſandi gregis.
Hæc vacua noſtro prata ſi generi dabis,
Promitto id ipſis utile ac Phariis fore,
Jamque ecce & ipſos, quod ego te verbis rogo,
Geſtu rogantes, corpora inſtratos ſolo.
JUD. Vivat beatus dominus opulentæ
Phari.
PHA. Surgite: dabuntur herbidi ſedes ſoli,
Et qui parentem, qui domum totam vehant
Currus quadrijuges, quoſque iter poſcit cibos,
Quæque optima edit arborum partu ferax
Niliaca tellus, dono longævo ſeni.
JOS. Patere hoc ut addam. Liberos hom
vides,
Qui ſponte veniunt in poteſtatem tuam,
Ne ſacra patribus tradita & generis ſui
Mutare ritus, longa quos ætas probat,
Cogantur unquam. Tum, migrare his finibus
Si libeat, aut quòd aliquid acciderit grave,
Aut quòd vocet ſpes melior, id nemo vetet.
Ita purus aër ſemper Ægyptum beet,
Juſtumque ſervet Nilus augmenti modum,
Multaque matres prole tellurem impleant,
Et ſceptra nunquam poſteris abeant tuis.

PHA. Jure potentem cuncta moderari
Deum,
Meumq́ue caput hoc obligo & ſeros mei
Generis nepotes, ſemper Hebræis ſui
Arbitria ritus, exitus tutos fore.
Hanc ſiquis olim rex Phari rumpat fidem,
Nilus cruentas turbidus ſpumas agens
Pelagus coloret; turpis animantum lues
Naſcatur, undis pariter & terræ gravis.
Morbi furentis virus exanimet greges:
Herbis viror decedat; urantur ſata;
Nec arbor umbras ulla, nec fructus ferat.
Ulceribus homines torridis vexet dolor.
Obſideat atra, quantaque infernæ eſt plagæ
Caligo, cœlum: noxq́ue, non medio die,
Noctem ſequatur. Prole populata, domos
Eat per omnes luctus; id ſi non ſat eſt,
Nereus quoque ipſe legis exorti vado
Ruat, atque totos ſorbeat populos mare.
JOS. Non erit Hebræos hoſpites nullum
tibi
Habuiſſe pretium, terra locupletis Phari.
Nam dum pium Deoque dilectum genus
Clemens ſovebis, cuncta tibi votum fluent
Supra, tuiſque ſe dabit famulam uſibus
Natura. Venient ſæcla, cum noſtra incliti
De gente reges Memphidos fœdus colent,
Inque Iſraëlis ſceptra matre Ægyptia
Naſcetur hæres; rurſus in regnum Phari
Stirpe ex Hebræa, mœnia implentes nova,

Aderunt coloni. Poſt ubi lapſus polo
Tot ille vatum dictus ante oraculis
Reparator orbis atque pietatis parens
Mortalium res viſet, hic tutos ſibi
Quæret receſſus, fidaque exilio loca.
Leges Hebræis ille communes meis
Niliquepopulo ponet, & miſcens ſacra
Docebit uno more venerari Deum.

CHOR. Veniet & ad nos tam grande bonum:
Et cœleſtis melior Phœbo
Calor Æthiopum corda perurat.

HUGONIS GROTII

CHRISTUS PATIENS

TRAGŒDIA.

DRAMATIS PERSONÆ.

Jesus.
Chorus Judæarum Mulierum.
Petrus.
Pontius Pilatus.
Caiphas.
Judas.
Turba Judæorum.
Nuntius Prior.
Nuntius Alter.
Chorus Romanorum Militum.
Josephus Arimathensis.
Nicodemus.
Johannes.
Maria Mater Jesu.

HUG. GROTII

TRAGOEDIA

CHRISTUS PATIENS.

ACTUS PRIMUS.

JESUS.

O Qui futuræ ſortis immenſæ arbiter
Rerum potente fata molìris manu,
Supreme mundi genitor, & genitor mei
Mundo prioris, omnia æquavi hactenus
Imperia factis; ſi quid ulteriùs jubes
Paratus aſto; cuncta quæ timeo ferant.
Hac lege veni. Quem tamen finem gravi
Statuis labori? Nulla me vidit dies
Secura: crevit ipſe dum fertur labor,
Malóque patuit ſemper in pejus via.
Paterna ſummi templa deſerui ætheris
Nec natus exul, pauperem preſſi caſam
Stabulíque prima turpis incunabula
Malè notus infans: parvus, infelix, inops
Jam dignus hoſtis rege Judæo fui.
Nondum annus alter iverat ævi parùm
Nimiùm tyranno, dirus Ephrateas nurus
Orbavit enſis; turba puerorum cadit
Dum quæror unus, meq́ue dilapſo fuga
Cruentus error perdidit tantum nefas.
Centum per orbem cognitus miraculis
Patrem probavi. Livor adverſum furit,
Et ipſa virtus pejus Herode nocet.
Pater quid iſtud? ſemper agnoſcor tuus,

Semper recuſor. Perſa me coluit magus,
Et ante parvos jacuit infantis pedes,
Suoque Mithræ prætulit ſidus meum.
At Abrahami gens ab æternis tibi
Seposita ſæclis, priſcaque Iſacidûm domus,
Excuſſit omnem mente degeneri Deum.
Hinc contumaces bella Phariſæi movent
Pietate fallax turba: at hinc in me trahit
Legum magiſtros dira pontificum cohors:
Illinc profani ſecta Sadoci minax
Regalis aulæ purpura inviſum premit.
Fidei quid ultrà reſtat? ad nutus meos
Natura rerum ceſſit & faſſa eſt Deum.
Undæ liquentis ebrios potus bibit
Galilæa pubes; depuli alienam famem;
Meam ſubegi: biſque vicenos dies
Jejunia nullis ora violavi cibis.
Inter ſecantes dexteras crevit Ceres:
Satiatus ingens populus, & toto tamen
Plus eſt relictum; flabra compreſſit notus,
Et æſtuantis ira detumuit freti.
Durata ſiccos unda tranſmiſit pedes.
Ferale morbi virus & membris grave
Arti negatum cedere humanæ malum
Vox medica vicit; longa caligo fugit,
Meæque cæcus dexteræ debet diem.
Auditur ille qui nec audivit prius,
Silentiumque rumpit in laudes meas.
Quid illa ſanctis ſemper adverſa & Deo
Hoſtilis Erebi dira pallentis lues

Non pulſa noſtris legibus mortalium
Habitata linquit pectora & vocem tremit?
Poſt opera tanta non ſatis Chriſto fuit
Prodeſſe vivis; victor ingenti manu
Fregi ſilentum regna, & infernum chaos.
Terris & aſtris & triumphato mari
Reſtabat orcus: per ſepulchrales ſpecus,
Per operta terris jura & umbrarum domos
Imperia miſſi; funeris laceri calor
Animavit artus: mortis expulſum gelu,
Retroq́ue in auras manibus patuit via.
Renatus ipſe vivit ex tumulo cinis;
Meumq́ue munus ſpirat, ac Mors arctius
Regnare juſſa, nec ſolens damnum pati,
Queritur receſſi ſua, nec cenſus ſui
Conſtare numerum; pro tot umbrarum grege
gomet repoſcor victima horrendæ neci.
rgóne triſtis hora veniſti tamen,
Qua pereat orbis auctor & lethum premat
tæ datorem? ruit in exitium meum
érale tempus, quæque nunc umbrat polum
ox, dum citatos agitat aſtrorum choros,
reves fugacis invidet vitæ moras.
Quæcunque tandem vim parat capiti meo
ors dura parcæ trahere, ducentem ſequor.
mpenſa generi poſt tot humano mala,
oſt frigus, æſtum, lachrymas, luctus, famem,
ccedat unum, moriar: alienæ reus
ulpæ peractus ſpiritum feſſum exuam,
uſuſq́ue terras tinget ingratus cruor.

Jam venit ingens [illegible] jam mortem meam
Mercatur auro infidelis [illegible] factio,
Sceleriſque pretium dicit. Exhauſta eſt mei
Bona pars laboris: quicquid præſenſi malum
Et quicquid ante non tetigi vidi tamen.
Mens ante corpus pendet; horreſco [illegible]
Preſſumque venis ſanguinem excudit timor.
Quo priſcus ille cordis abſceſſit vigor,
Diuque robur? ſenior in ærumnis ſenex,
Heu morte dura durius mortis genus
Animique triſtis languor, an totus perii,
An ſpes ſalutis perſtat? Atque utinam patrem
Liceat precari. Lachrymis certè meis
Nihil negare ſolitus aliquantum mali
Partem remittat; fas ſed æternum Dei,
Et præſtitutus ordo venturi vetat.
Tot antè ſeclis fixa totque oraculis
Cantata vatum neſcit in finem ruens
Flecti voluntas. Sed quid infernæ moror
Calcare echidnæ virus & torvi [illegible]
Draconis agmen terere ſublimi pede?
Primi parentis morte ſanandum eſt ſcelus.
Morbum furentem ſanguinis largus mei
Piabit imber. Gaudeat dira nece
Genus ſuperſtes: gaudeat mortalium
Quodcunque buſto reſtat, & gentis piæ
Cineres ſepulti: vivimus viventibus?
Moriamur in commune. Non poſſunt meos
Perire clades; cuncta debemus mala
Promiſſa terris, vincula & flagra & crucem

mlumque ſacræ mortis & faſtidium
Genus ſuperbæ. Tu ubi jam infeſto tonet
n me parentis ira dum parcat meis.
Ne pereat orbis pereo; terrarum omnium
Succedo pœnis. Quiſquis extremum colis
Utrinſque Phœbi littus, aut recta face
Æſtiva medius regna quæ torret dies,
Quique in remota noctis immenſæ plaga
Glaciale plauſtri ſidus Arctoi vides,
Favete ſacro; poſcor aris hoſtia,
Et majus agno Paſchæ, noſtro ſanguini
Donabit iras cæde placandus pater.
Jam plena ſacrum Luna poſt vernum citat
Æquata lucis ſpatia: plus aliquid die
Dies tamen videbit & perdet diem.
Excors Juda, tu licet valida manu
Venias Quiritum cinctus & noctis metu
Adverſus unum, non tuis capior dolis:
Prodis ſcientem: ſponte feſtino mori.
At vos magiſtro lecta ſocialis cohors
Adhuc fidelis turba, poſt feſtas dapes
Lymphaſque heriles, myſtico carmen ſono
Sacrate: dumque ad nota properamus loca,
Ubi multa tacitis leniter ſuſpiriis
Reſpondet arbor, quas ego ad ſedes vocer,
Quæ lex amoris, quam favens vobis Deus
Audite euntes; interim vigiles meam
Durate noctem, cedat ex oculis ſopor,
Cœlo ſupremas donec admoveo preces.

CHO-

CHORUS JUDÆARUM MULIERUM.

Jam vehit præceps per aperta noctem
Mundus, & pronæ properant tenebræ
Auream cœlo redhibere lucem.
Non tamen ductor celeris choreæ
Phoſphorus clarum revocavit agmen,
Mane nec primi roſeum rubentis
Buccinæ ſignum crepuere noſtræ.
Nos apud magni penetrale templi
Noctis inſomnes vigilamus horas,
Diſcat ut ſanctis precibus piatum
Craſtinam pectus celebrare Phœben,
Qua jubet fruges meminiſſe raptas
Memphidos regi metuendus exul.
Hoc ſacrum totas viduabit urbes,
Quaque Jordanes toties novatos
Ambitu certat ſatiare curſus,
Quaque ſe ripis negat ſolutus
Stagna piſcoſæ ſibi miſcet undæ.
Ire miratur Solymam colonos
Dactylis fœtum nemus & fragrantis
Balſami ferrum fugiente vena,
Unde non longè lituis avorum
Sponte concuſſi cecidere muri,
Monſque nimboſum caput æquat aſtris
Conſcius fato ſenis irreperti.

Perdidit cives priùs orbe merſo
Cepheos regnum, ſacra fabuloſæ
Dercetûs mutans meliore ritu.
Huc Palæſtinas properare gentes
Vidit Azotus geminæque Jamnes.
Non Idumæos Caparorſa clauſit,
Non ſuos Lyddæ tenuere muri,
Non decem princeps populis Damaſcus,
Non brevi nobis ſociata regno
Impii nutrix generis Sebaſte.
Venit & dictus populis dediſſe
Prima ſcriptorum monumenta Phœnix,
Quem Tyros regum pretioſa luxu
Edit in lucem genitrixque Sidon.
Venit & ſiquis Syrus inter amnes
Audet intactos violare piſces;
Nec vagæ numen metuit columbæ:
Belus & quorum vada concolori
Turbidus vitro lavat, & vetuſtis
Finium bellis dubitatus Arnon:
Et quibus limo vada ſulphurato
Peſtifer donat lacus; hic inertes
Spiritus nullos patiuntur undæ,
Non tulit pinnas pelago natantes,
Non tulit remos mare verberatum.
Odit hoc omnes animas profundum
Et vetat mergi, nec odore quiſquam
Sævius vaſtum minitatur æquor.
Ille depaſtus ſegetem veneno
Præripit meſſes: abit in favillas

Omnis autumnus: cinis hauſit arva,
Nequa non olim meminiſſet ætas
Vindicem flammam, piceoque cœli
Imbre damnatas periiſſe gentes;
Cùm ſale infælix mulier gelato
Senſit in ſaxum riguiſſe venas
Impiè charos miſerata muros.
Miſit æternam ſine prole gentem
Littus Eſſenum, quibus una virtus
Fœta commendat viduum cubile.
Omnis in culpa Venus: omne lucrum
Æqua paupertas; nimis o beatus,
Qui ſuum nunquam numeravit aurum
Publico tantum vigil! ille noſtris
Major ærumnis vitiisque major
Lege communi ſocialis aulæ
Poſtulat partem famis & laborum.
Quot fugis ſparſos in utrunque ſolem
Poſteros ſero patris Abrahami
Colliget veſper? tamen heu triumphi
More ſolennem feriemus agnum!
Ipſa libertas ſemel ut receſſit,
Quam dies primus dedit Azymorum,
Non redit, quanquam jugulo petita.
Pars tenet Batti ſteriles arenas,
Corniger gentes ubi fallit Ammon:
Pars ubi Nili Macetes ad amnem
Victor auroræ ſtetit; an tacebo
Carcerem noſtri generis vetuſtum
Coctili cinctam Babylona muro,

Calo

Culta vel Tauri, dominumve Tybrim?
Quisquis externis decora alta gentis
Nescit oblitus, neque sæcla confert
Immemor, longo mala mollit usu.
Justius sortem queritur malignam,
Qui domi servit; miseros tenemus
Semper Ægyptum, patriamque nusquam.

ACTUS SECUNDUS.

PETRUS.

PET. Inimica nostro Romuli pubes Deo,
Profaniorque turba sacrifici gregis,
Quæque innocentem non refugistis manus,
In me venite vincula et ultro reum
Vereque sontem; quicquid est actum hactenus
Merui videndo: si quid est ultra mali
Merui timendo; me petenti non face
Vicenda nox est, [illegible] unum in scelus
Miscenda templi cum satellitio manus,
Non dux emendus, perfidoque amplexu
Ponenda merces: dabitur hoc gratis caput.
Huc huc adeste, sistite, nec turbine
Collapsa subito terga percutient solum.
Dabo retorta sponte nudis brachia,
Et ipse plagis vultus occurret suis.
Sævire jam vacabit, [illegible] placeant,
Cum scelere [illegible] est vestro furor
Nisi in immerentes [illegible]

Utrinque : vobis facta quod fateor mea,
Mihi quod negavi. Judices ſancti, quibus
Jurata teſtes venditant mendacia,
Audite facinus. Gente Galilæa ſatus
Terras reliqui mariaque ut Jeſum ſequar.
Proles Tonantis vera res mortalium
Hæres paterno miſſus imperio regit,
Adeſtque cœlo liberator patriæ
Captivus ille veſter; & ſceptri potens,
Quem judicaſtis; impium agnoſco genus,
Feroſque mores ſtirpes & proavos truces.
Sic providæ quietis & fati reus
Benignioris impias patrum manus,
Et dira pavidus ora reſpexit puer,
Qui mox vocanti Nilon impoſitus ſolo
Utriſque ſævam depulit terris famem.
Sic lapſa ab aſtris mella & æthereas dapes
Pertæſa fixis rupe Sinaia patrum
Seditio caſtris prætulit Moſi Pharum
Et ſervitutem; nemo vates entheo
Impune per vos corde concepit Deum:
Sed nemo inultus. Memphis, & rabies locis
Incluſa vaſtis, iique ſe armatæ tribus
Adeo exciderunt, mox peregrini jugi
Mutata toties jura, & Aſſyriæ domus,
Aquilæque Magni, rupta cum templi ſacra,
Mediaque victor æde Romanus ſtetit?
Pejora reſtant; hæc miniſterio manus
Utinam placerent; vertere inſidias libet
Sedes, & omni ſueta ſceleri viſcera.

ruere ferro. Teſtor infauſtum nemus,
Cui luctuoſas Chriſtus affudit preces,
Quæſiſſe cædem, mixtus ut veſtro Cedron
ret cruore; tela compreſſit mea,
Cui tela tenui, verbaque exemplo juvans
Sanavit hoſtem: pavidus, ut partem ſui
Sine ſe jacentem ſenſit, huc vertit faces,
Viſaque Malchus aure vindictæ minax,
Et ſæva quatiens vincula incurrit manum
Notam medelis: tactus aufugit cruor
Rediitque trunco priſtinum capiti decus!
Nocuiſſe Chriſto profuit tantum. Sed ô
Scelerata turba, vulneratis parcitis,
Trahitis medentem! Tu quid omnes per reos
Te, Petre, differs? ſi magiſtrum vindicas,
A te inchoandum eſt. Ille tu ſemper ferox,
Cunctas laceſſens pectore invicto minas,
Primos ad ictus cumque fortuna fugis.
Rebellis & deſertor & fluxa fide
Quid non patraſti? Robori quiſquis ſuo
Spes credit altas, nec dolos animi timet
Fruſtra placentis, perfidis ſed viribus
Incumbit, huc reſpiciat, exemplum grave
Sortis caducæ, quamque ſint fragili loco
Humana: primos uſque ſed punit ſuus
Error ſuperbos. Quid meis reſtat malis?
Abominando ſcelere fœdavi dapes
Potus & undas, hoc ne, quod tantum nefas
Jurare potuit, ore guſtavi impio
Veneranda menſæ ſacra? Proh pietas! & hoc

Ergo fugaces Chriſte laviſti pedes?
Quis me nivoſis deſpuens Libani jugis
Gemino citatas capite Jordanes aquas
Satis piarit? Tune Callirhoes liquor,
An vos alumnum poſcitis patrii lacus?
Non ipſe Nereus, quem ſuper Nilus ruens
Cærulæa turbat ore ſepteno vada,
Non illud olim quod ſtetit proavis fretum
Rubente crimen abluat fluctu meum.
A me petendus imber. Heu ceſſant adhuc
Lamenta ? lachrymis contumax vultus fluat,
Sic ſic eundum eſt, verbere illiſo ſonet
Crudele pectus; hi decent ictus manum.
Miſerande debes hæc tuis Cepha malis:
Quid das magiſtro? non ferunt luctum parem
Quæ facio quæque patior; ut totam occupet
Nox iſta vitam ſeque flendam per meos
Diſpenſet annos, ſpiritus medios tamen
Gemitus relinquet, nec ſatisfaciet malis
Interque luctus anima deficiet ſuos.
Jam fletis oculi? flere vos decuit modo,
Tunc cum precandi tempus: at vos languido
Captos veterno vetitus oppreſſit ſopor:
Certe, priuſquam ſtaret hoſtile ad forum,
Ac ter neganti ora reſpiceret reus,
Aleſque lucis omnia occineret mea.
Quæ me recondet regio? qua nullum diem
Fallam latebra? quæro nigrantem ſpecum,
Qua me ſepeliam vivum, ubi nullum videns,
Nulli videndus lachrymas foveam meas.

PONTIUS PILATUS.

CAIPHAS.

PON. Tarpeie ſuperûm rector, & magni pater
Mavors Quirini, quoſque nunc melius colit
Urbs domina rerum, gentis everſæ Phrygum
Priſci Penates, quando continget mihi
Veſtras ad aras trahere votivos greges,
Ubi tecta cœlo paria & auratas trabes
Gemmis rigentes, quæque plauſu perſonat
Populus ſubactis jura qui populis dedit,
Theatra cernam, teque terrarum
Magnamine Cæſar, ſive præſentem colit
Tua Roma ſupplex, proque toto quem dedit
Te poſcit orbe, ſeu togatis cœtibus
Te molliora regna Teleboûm tegunt.
Ego nunc amicis heu procul, patria procul,
Honeſtus exul jubeor inviſam polo
Frenare gentem, quæ ſuperbo nomine
Pietatis odium moris humani tegit,
Sceleriſque mundum damnat, & falſo metu
Unius omnes pariter abjurat Deos.
Lex una legem nolle: non patitur regi
Infenſus aliis error & diſcors ſibi,
Simul rebellis turba jactavit jugum
Tam ſæpe vinci quam domari neſcia.
Non ſponte noſtra, teſtor & fas & fidem,
Toties per urbes fluxit Hebræas cruor.

Sed vim proterva gens & inſociabilis
Ni patitur audet, regna tractantes manus
Sævire ratio ſæpè & invitas docet.
Sed ibo viſum quid ſacerdotum velit
Sibi turba, quorum trepida relligio ſacro
Inſtante noſtris pollui tectis timet.
Quis ille, quem tot vincla totq; homines pre
Ipſo verendus ore nec ſontem ferens?
Tu fare Solymi Caipha princepſq; chori:
Quæ nuntiatis ſcelera, quod fertis nefas?
CAI. Cuſtos Latinæ pacis, à ſummo duce
Nobis ſecundum nomen, adduxit ſacer
Reum ſenatus; ſcimus, haud noſtrum putas
Objicere pœnis poſſe non meritum caput.
Sed hic magiſtra quos vetuſtas edidit
Ritus, retroque longe defendit dies,
Convellere auſus intulit mores novos:
Nec illud almæ ſedis arcanum timens,
Templo ruinam captat, & plenis Deo
Minatur adytis; ſeptimæ lucis ſacram
Turbat quietem, faſque de cælo datum,
Totumque Moſem legibus calcat ſuis.
Nec ſtetit in illis: ſidera inceſſit furor
Summumque numen, plebe cum vili ſatus
Palam Tonantem vindicat patrem ſibi,
Hæc ſunt piari morte quæ vates jubet,
Qui jura tabulis ſcripſit in geminis decem.
PON. Poſtquam ira belli mater atque
mes,
Artes nocendi reperit, & placidos ſuo

Præſtare poterat nulla ſecuros quies,
Infirma per ſe vita communi metu
In fœdus homines traxit, alternam docens
Opem paciſci: mœnia amplecti domos
Cæpere: majus inde præſidium bonis
Subiere leges: pœna reſpondet ſuæ
Æquata culpæ: redit ad auctorem malum:
Juſtitia ab ipſo crimine exemplum petit.
Damno rapinas ulta, cædem ſanguine,
Ut facere metuat quiſque quod meruit pati.
Majora pœnis peccat humanis, Deum
Quiſquis laceſſit: magnus huic vindex manet
Quem lædit: ipſe fulminanti dextera
Tremendus orbi cur ſuas mortalibus
Mendaret iras? eſſe nec datur impio
Impune: vecors mentis attonitæ pavor
Exagitat illum: ſentit ipſum quod negat,
Et cogitur timere vim non creditam.
Non peragit unus tale ſupplicium dies.
In hoc jubetur vivere, ut nomen necis,
Neciquè ſiquid reſtat horreſcat diu;
Sin patria quiddam jura diverſum ſonant,
Commiſſa veſtræ vocis arbitrio luat.

CAI. Quamvis avorum placita quod nobis manent,
Donum fatemur eſſe Romanum, tamen,
Omnis redacta juris eſt noſtri necem
Citra poteſtas; tu, cui magnus ſuas
Tradit ſecures gentis Auſoniæ pater,
Jus imperî tuere. Quem trahimus reum.

Modò jam relicta ſede natalis ſoli,
Ubi ſervat unda Cæſaris nomen tuî,
Hæc uſque ad urbis tecta populorum agmine
Stipatus ibat, vulgus in bellum ciens,
Nefaſque clamans liberam Latio premi
Gentem tributo; carminis magici potens
Stygiumque fœdus aſtruit fraudi fidem.
Nihil quietum patitur: excitat rogos,
Et ipſa turbat buſta ferali ſacro:
Queis capta monſtris turba novitatum ſequax
Dominum ſalutat, illius laudes canit,
Præfertque eunti nobilem palmæ comam.
His ille ſtudiis fretus addicit ſibi
Poſſeſſa quondam ſceptra Davidis domo.
Motu ex rebelli, quid niſi cædes viros,
Flammæ penates, vaſtitas agros manet,
Cum juſtus in nos ſæviet Romæ dolor?
Unum perire ſatius, an populum putas?
Quin hic piamen omnium culpæ datus
Cruore gentis redimat exitium ſuo.

PON. Ambigua prudens cauſa conſilium expetit.
Intro eſt eundum. Vos foris, quando libet,
Reſtate; vinctum milites ſiſtent, ubi
Auditus à me jura pro factis ferat.

CHORUS JUDÆARUM MULIERUM.

Solymæ turres regnumque vetus,
Cui victa tulit terra tributum,
Quæ Niliaci finibus Iſthmi
Procul Aſſyrium tendit ad amnem,
Cum procubuit tibi fuſcus Arabs,
Mirata tuas cum venit opes
Decolor uſtæ regina plagæ:
Tua certarunt fœdera magni
Ambire duces, Celſa Canopi
Qui ſceptra tenent, & Chaldæi
Late domini gentis Eoæ,
Virtuſque mari Sarrana potens:
Nunc heu quali ſub ſervitio
Nihil, externis niſi præda, jaces!
Uni tellus deſponſa Deo
Quoties quoties mutavit heros,
Ex quo auſpiciis non cœpta bonis
Nova creverunt mœnia templi,
Populuſque inter vincula natus
Secum rediens ſua fata tulit!
Scelus Antiochi patrumque nefas
Sedet in noſtra cervice, ſedet.
Ætas quid enim dira refugit,
Quæ cæleſtis potuit flammæ
Prima ſilentes ſpectare focos,

Fuſoque ſuum ſanguine fecit
Sacra iratum meritura Deum?
Ergone Jonios ſcelerata hominum
Commenta Deos thuris acervo
Placans jacuit noſtra inventus?
Fratrum poſt hæc tempora cædes
Toxica manibus miſta maritis,
Matrumque dolos, & quæ nemo
Credere poſſet Judæa tulit.
Bis Romanis ceſſimus armis,
Bis victores noſtros victor
Pertulit alter: dominis tantum
Fortuna levis, nos jam toties
Tranſit eoſdem.
Deerat noſtris hoc nempe malis
Juga cognatos diverſa pati,
Dum pars Italas metuit virgas,
Partes alias regnat uterque
Fratrum proavis domita noſtris
Ortus Idume.
Tu ſpes lapſis unica rebus,
Columen patriæ, genus Abrami,
Quem fatidico pius ore parens
Sperare ſuum juſſit Judam;
Quem regis avi nablia cantant,
Vindex populi tibi ſacrati,
Clauſure tuos non frangenda
Pace triumphos, tunc cum leges
Feret unius Judæa tuas
Inter famulas libera gentes,

Qua

Quando nobis, quando toties
Promiſſus ades?
Si nos vatum, quorum miſeris
Conſtat multa jam clade fides,
Nunquam in lætis carmina fallunt,
Non tu longe. Per te ſancti
Limina templi, per juratum
Patribus nomen, quod lingua loqui
Noſtra veretur, conſanguineos
Reſpice luctus, propera, propera
Sancte precamur, votiſque piis
Tandem præſens diſce vocari.

ACTUS TERTIUS.

JUDAS. CAIPHAS.

QUicunque puras ſcelere ſervatis manus,
Me fugite longe, fugiat & qui non niſi
Credenda peccat. Iſte vultus polluet
Etiam nocentes. Vos quibus fas & nefas
Diſcreta, quos non tota migravit fides,
Quibus eſt amicus, filius, frater, pia
Quos mentis ullo nomine affectus tenent,
Occludite aures; neſciat commercia
Tam dira mundus; ſolus hoc nôrit nefas
Qui vendidit, quique emit. Ubi nunc pontifex,
Ubi dicta ſacris turba, digni qui ſuis
Mactentur aris? Impium cerno gregem,
Quo pejus æther me videt dempto nihil.

Audite vocis præſules notæ ſonos;
Gratis loquemur: ſive teſtem quæritis,
Habete verum: ſive fontem quæritis,
En confitentem; prodidi vobis ego
Animam immerentem, prodidi ſanctum caput,
Pluſquam magiſtri; ſcelere non poſſum manus
Præda levabo: munus ad dominos redit:
Habete lucro perfidi pretium doli.
CAI. Meritone culpes temet ac peragas reum,
Te ſtabit intra cura; nec nos crimina
Aliena tangunt: nec tibi partas opes
Recipimus: à ſe nam cruentos reſpuit
Quæſtus ſacrato gaza Corbanæ ſinu.
JUD. Hoc fas & æquum veſtra ſi pietas docet
Probare facinus, execrari præmium,
Ibo, ibo ad aras & nefando munere
Templum impiabo; nil ibi fruſtra Deum
Pro me precabor: vos ſed ut culpa pares
Par pœna teneat, debita haud ultra moror
Supplicia: diræ mortis ad nigros ſpecus
Dux ille veſter præeo, vos æquum eſt ſequi
Cœli imperator, ſi nec ignavus vides
Humana, nec te fulmine armatum truci
Fruſtra timemus, terra quid meruit tua,
Quod tale monſtrum portat, aut Sol, quod videt?
Si vetera credi genera pœnarum jubes,
Accedat unum, litus eripiant mihi
Demiſſa cœlo maria, me fluctus premant,
Et fiat hominis pœna quæ mundi fuit
Liquefacta tædas aſtra ſulphureas vomant,

Quæ

Quantumque cœlo eſt ignis, hoc una caput
Feriat ruina, quinque non tantum nefas
Fecere populi; pandat arcanos ſinus,
Et inferorum clauſtra magna in juſtius
Non ulta Moſem terra. Jam quicquid mali eſt
Totus in minora ſcelera conſumpſit?
In vindicando filio lentus pater,
Exitia machinare terrifica, horrida,
Nondum reperta. Fecisti? an hoc faciet manus
Quod tu recuſas? Dira caligentum exulum
Feralis acies nata punire impios
Et facere, quid me hoſtili circulo inſiſtitis,
Quid territatis? Jamne apud manes mea
Decreta pœna eſt? venio; quam partem filii
Mihi ſævus aperit carcer? hanc, ubi ſontium
Pater ille, cujus non litanti dextera
Frater recentis quarta pars mundi jacet?
An illa poſcit regio, noſtrorum ducum
Ubi turba major, quos ſuper mole eminet
Socer infidelis, qui ſuo ferro incubans
Invidit hoſti regiæ cædis decus?
Placet ante cunctos ille, qui rapto patri
Solio ſuperbus, perdidit moriens humum,
Ultrice rutilas arbore implicitus comas.
En digna ſeſe monſtrat ad lethum via?
Sequor hunc: Jeſum præeo ſupplicio pari
Anima anteverto ſceleris eventum tui.

PON.

PONTIUS PILATUS.

TURBA JUDÆORUM.

Horreſco totus: nec quid aut ſileam aut loq
Decernit animus: liberant leges reum;
Invidia damnat. Fateor, offenſam timens
Plebis patrumque crimen optavi datum;
Nullum repertum eſt; quicquid objecit ſua
Satis ipſa prodens odia conjuratio
Silentio revicit. En illa inclyta
Phariſæa pietas: quia ſub exceſi fame
Pallore vultus & ſupercilio gravi
Vano calentes ambitu ac cupidos opum
Animus retexit, fit nocens, ſpretor Dei,
Sacrilegus: hinc tot illa ſcelerum nomina
Regnique crimen. Scilicet maris accolæ
Inops inerſque vulgus, & Galilaïdum
Grex fœminarum, ſpiritus facient duci
Tantos; ad iſtas Roma trepidabit manus.
At ipſe regem ſe negat terris datum,
Regem fatetur: unde non ullas ſibi
Pugnaſſe dextras cum lacertos ſtringeret
Popularis hoſtis: ſed feris mortalium
Odiis patentes traditas partes ſibi.
Verum tuendi: ſtudia quos eadem juvant
Paucos magiſtræ vocis imperium ſequi.
Seu vera ſunt hæc, liceat impune eloqui,
Seu temere jactat falſa, quis mendacium

apite capitalis? seu furit, pœna est furor.
d & ipſe quem nunc omnium cultoris ſacri
rictum parenti traxit ad templum dies,
ui juncta fini regna Agenoreo tenet,
amæ ſtupenda facta narrantis fidem
ruſtra requirens, imperî civem ſui
abuit ſatis ſpreviſſe, nec ludibrium
amnavit ultra: dictus Herodi æmulus
ulgente ab ipſo cultus ornatu redit.
d innocentem bis repertum ſævior
remit ira, metuens, credo, nequicquam ſcelus
Quærens in illo, ne ſuum amittat ſocium.
nimo ſemel præcepta proh quantam movet
Vindicta rabiem! talis ereptam furit
ecipere prædam notus in ſilvis leo.
rdet, at metus ſubegit iniquum in fraudibus
ellem tueri, juſque furarer dolis:
eu contumacis impetum pelagi timens
bliqua fluctus navis oppoſitos ſecat.
os eſt vetuſto, ſi qua Judæis fides,
eniens ab ævo liberum quo turgidas
Æſtâte ripas fugit Jacobi genus,
Quoties renato vere Titanis ſoror
leno refulſit orbe, populi gratiæ
num è nocenti plebe donari caput.
go jam ſoluta non merenti vincula
pe deſtinabam: ſed meæ clementiæ
luſit artes vis ſacerdotum effera:
Quorum incitatu turba latronis petit
itam Barabbæ: prima miſcendo manus

Semper tumultu, ſanguine humano calens,
Inſontis odio factus inſons, publicum
Meruit favorem. Nunc & ancipitem metu
Non vana charæ viſa turbant conjugis,
Quam nocte tota tenuit irrequies ſopor:
Meque illa jam per ſacra, per ſuperos rogat,
Ne jura violem, nilque peccantem hoſtium
Gratificer odiis. Ergone Hebræos patres,
Et ſtudia temnam tradita gentis mihi,
Et una vilis anima tot ſubito mea
Benefacta perdet? clauſa nunc his manibus
Judæa tota eſt: advenas quos ultimo
Ab axe miſit orbis haud capiunt domus.
Quid ſi arma vulgus ſumat, & cœptas ſemel
Non ponit iras? ſcilicet Judex plus
Magnum merebor pace turbata decus.
Meliusne morti dabitur? at culpa vacat.
Quin iſta magna eſt culpa, quod fieri poteſt
Materia belli: ne periclo ſuccubent
Imperia, ſæpè valuit in crimen timor.
Spes una reſtat: terga juſſis milites
Secuere flagris, ſi truci ſpectaculo
Se forte plebis ſatiet irata furor.
En qualis adſtat! ſanguine & vibicibus
Rubent lacerti: vulnere exhauſtum latus;
Humeros cruentos concolor veſtis tegit
Mendacis oſtri: perque ſerto regio
Utrunque tempus aſpera ſentes premunt,
Spectate miſerum. TURB. Tolle & hoc purga fo
Viſu nefando: fige devotum cruci.

PON. Veſtrumne regem? **TUR.** Nulla conſortem ſui
Patitur poteſtas; juris humani arbitrum,
Quem Roma monſtrat, colimus: unum Cæſarem
Dominum fatemur: Cæſari regnum eripit,
Regnare quiſquis ſperat: atque adeo tuas
Res intuere quam fidem præſtes hero:
Si te timendum præſide exemplum incipit,
Impune magni læſa majeſtas ducis?

PON. Creſcit tumultus: ſæviunt procerum ſimul
Plebiſque voces: murmur incertum fremit,
Litorea qualis ſaxa ventorum fragor
Primus pererrat, cum procellas parturit
Cæli latentis ira, diffidit polo,
Totoque trepidus nauta decedit mari.
Notus mihi iſte ſtrepitus; hæc ſubitam mala
Poſcunt medelam. Vos piatrices aquas
Huc ferte famuli. Teſtor hos puros ego
Undæ liquores, & meas teſtor manus,
Quas ſordis expers imbre perfundit latex,
Nil ſponte facimus: quod carens culpa perit,
Mea culpa non eſt. Iſte vos teneat cruor.

TUR. Securus eſto; quicquid hujus pendere
Cædes meretur, ſentiat noſtrum caput,
Noſtrique generis ſera poſteritas luat.

PON. Ergo hic, ubi inter nobilis cauſas fori
Surgit tribunal, juris auguſti locus,
Sedens profabor. Trahite damnatum cruci:
Servile rex Judæis exitium ferat.

CHORUS JUDÆARUM MULIERUM.

JESUS.

Te te miſerum plangimus omnes,
Tibi cum fletu lamenta damus:
Seu tu, nigræ curru volucris
Raptus in altum flammante rota
Sentis dominos rurſus iniquos:
Seu captivis quondam patriæ
Sero nimium credite vates
Lachrimas fatis reddis iiſdem:
Seu qui nuper, poſt Jordanis
Puro lotas flumine gentes,
Nihil inceſtos veritus regum
Culpare toros, morte luiſti
Saltatricis vota puellæ:
Seu priſcorum quicunque virûm
Idem atque alius redditus orbi
Merſo vitiis conſulis ævo,
Sanctus certe, tua quod virtus
Et facta probant; non tu poſthac
Denſo comitum ſtipante choro
Niveos mores & clara poli
Regna loqueris: non te aſpicient
Cæcus ſibi vix credulus ipſi
Vultu ignotum cernente dies:
Non clementes fugient tactus

Omnibus herbis invicta lues,
Non te vires præbente tuas
Auctu tacito totidem panes
Hominum totidem millia paſcent.
Vera exacti regula moris,
Propè plus vita quam voce docens,
Modo ſectatrix quem turba premens
Anguſta nimis littora quæſta eſt,
Monteſque ſua plebe minores:
Modo cui veſtes, cui vincentes
Pondera ramos ſubſtravit ovans
Feſto cantu noſtra juventus,
(Quid non poſſunt fortuna levis
Rerumque vices?) deſerte tuis,
Prodite ſævo duceris hoſti,
Vindice nullo.
Non ita dudum ſpes afflictis,
Unaque cunctis medicina malis
Vinctæ loro ceſſere manus.
Per quem muti potuere loqui,
Nunc ecce taces. Repetit plagas
Aperitque novo verbere ſulcos,
Nobiſque ſuas venditat iras
Romana cohors; en membra fluunt:
Nulli proprius dolor eſt parti,
Sed confuſos abit in rivos
Unum toto corpore vulnus.
Carnis etiam tuæ miniſter
Unaque tuæ portitor ibis?
Quis migrantes habitare domos

Conſuetus Arabs, regnanſve cava
Rupe tyrannus tam dira jubet?
Necet ô vtinam preſſum ligni
Feralis onus, membra fatiſcant,
Rumpatque labor tenui hærentem
Limite vitam! votum fuerat
Sic poſſe mori; quam eis heu
Servare malis! Fers ipſe crucem
Quæ te quæ te miſerande feret.
IES. Ne Judææ ne me nimium
Plangite matres, veſtro generi,
Vobiſque iſtas Solymæ lachrimas
Servate nurus, quibus exitium
Triſte minatur funeſta dies.
Venient annis tempora paucis,
Cum fæcundos vteri mulier
Queſta tumores, dicet ſolas
Eſſe beatas, quas maternos
Nulla liquores pignora poſcunt,
Cupiet tota cum rupe tegi
Miſera & magnos ſidere montes,
CH. Eheu diræ victima morti
Non nos iterum viſurus abis.
Non te lethi porta remittet,
Qualis nuper tibi clamatus
Senſit ſenſus eſſe reverſos,
Venaſque tua voce ſolutas
Iterum ferme riguiſſe metu,
Simul oblitum venit in orbem
Nigro ſurgens Lazarus antro.

Cum Sadoci domus errores
Maleſana ſuos certo vidit
Teſte refelli.
Pauci raro munere cæli
Potuere aliis reddere vitam,
Se nemo ſibi.

ACTUS QUARTUS.

NUNTIUS PRIOR. CHORUS JUDÆARUM MULIERUM. NUNTIUS ALTER.

TAndem execranda, barbara, infanda, impia
Facinora fugi, nec ſatis fugi tamen;
Quodcunque vidi ſequitur, & totum ſcelus
Oculis oberrat. CH. Teſtis an certus venis
Supplicia vatis dira Galilæi ferens?
N.P. Si qua eſt ſub oras gens relegata ultimas,
Quæ cælum & aſtra mariaque & terras Dei
Ignara cernit, pellit ubi cædes famem,
Et menſa ſimiles ponit epulanti dapes;
Non iſta faceret. CH. neminem inſontis viri
Igitur miſertum eſt; nemo ad hæc gemuit mala?
N. P. Sane miſertum eſt: ſed magis fera non fuit
Sævitia quam dum parcit. Urgebat nimis
Exangue corpus pondere attritum ſuo

Infamis arbor, morſque jam ſteterat prope:
Sed lenis ille militum populus vetat
Miſerum perire; ſocius ærumnæ datur
Lybies creatus urbe Theræa Simon.
Non illum amata ruris anguſti quies
Defendit: urbis vitia fugientem premunt,
Urbis furores: tractus ergo non ſuo
Succedit oneri, nequis ambigeret trahi
Et immerentes. CH. Pande jam totam ſimul
Faciem malorum; fare quis pœnæ modus,
Quis vis dolorum rupit in voces; cupit
Animus quod horret ſcire, ne parce auribus.
Timor ipſe finxit quicquid audiri poteſt.
N. P. Quæ pars ab urbe frigidis Boreæ patet
Projecta flabris, cognitum bellis iter
Et certa ſemper cladibus noſtris via,
Hæc ipſa dirum Golgothæ tollit jugum.
Non flore collem pingit herbeſcens humus,
Non læta obumbrat arbor: albens oſſibus
Taboque ſordens ſquallet humano ſolum.
Jacent nocentum non ſepultæ corporum
Putres reliquiæ; quiſquis aut ferro impius
Jugulum parentis hauſit, aut matri ſuos
Fœtus regeſſit, quiſquis in fratris necem
Legit venena, quiſquis ignotum hoſpitem
In nemore ſolo pabulum poſuit feris,
Hanc morte ſedem meruit; agnoſcunt ſuos
Tot ſcelera manes. Hæc ubi infauſta in loca
Vir Nazarenus languidum erexit gradum,
Præbetur ægri pectoris ſolatium

Qui lachrimoſis editus myrrhæ comis
Latex amarus dulce condivit merum.
At vix Jeſus ore dignatus ſuo
Inane munus, reſpuit pœnæ moras,
Luctuque forti totus incumbit malis.
Jamque ecce ruptis pervios venis pedes
Ferrum premebat: brachia in partes duas
Diducta: gemino vulnere adſtrictæ manus.
Dum tanta patitur monſtra, dum tellus aliis
Surgente trunco, deque ſublimi rubens
Deſtillat imber, nulla tormentis viri
Donata vox eſt, donec infixus ſolum
Stipes momordit. Tum, velut cœlo ſuo
Sic propior, ora pariter atque oculos levat,
Et poſitus inter tanta (quis credat?) mala
Miſeratur alios, & magis flendos putat
Quibus iſta licuit facere, proque ipſis timet,
Reuſque veros falſus abſolvit reos:
Ignoſce, clamans; magna delinquunt, pater,
Sed inſcientes. Militum interea ferox
Et ſueta prædæ turba, non viſu truci
Pœnæ moveri: neſcius flecti rigor
Expulerat hominem; ſpolia nunc etiam petunt:
Nec opperiri fata morituri vacat:
Viventis & cernentis exuvias juvat
Secare: magna pars voluptatis feræ
Spectator ipſe eſt; ludit in parvo furor.
Vtrique cultus pauperes in quatuor
Quæ ſe tenebat dividi veſtis negans,
Adjudicanda ſorte, caſus arbitri

Munus pependit. Non minus pœnâ fuit
Et hoc, tueri compares pœnæ duos,
Quos ſæpè ſera nocte prædonum duces
Timuit viator devio abſtruſos ſpecu.
Hos inter ipſe poſitus ambiguum facit,
Illiſne major debeat populus necem,
An ſibi ſalutem; ſignat illius cædium
Numeroſus index, tale de medio nihil
Cum turba legeret, quærit & ſcire expetit,
Quod culpa nomen, pœna quem titulum ferat.
Stabat ſuper pendentis obliquum caput
Triplices tabella vocis oſtentans notas,
Inſcripta quales charta quæ Solymos docet
Cæleſte ſacrum creſcit in dextrum latus,
Quibuſque ſollers Græcia in famam ſuas
Dimiſit artes, & quibus leges datas
Mundus Latinæ præda virtutis tremit.
His ſenſus idem: nomen & patriam ferunt,
Ipſumque regem gentis Hebrææ vocant.
Poſtquam dolentis ore ſe pavit diu,
Huc torſit oculos ſæva gens antiſtitum,
Et reperit aliquid tanta patienti mala
Quod invideret; tollat adſcriptum decus
Præſes rogatur, ne vel ipſa vindicet
In morte regnum, ſeque privatum neget
Occidere verbo factus imperii potens.
At ille durus perſtat, atque hominis modo
Donare vitam facilis hoc tandem negat.
CH. Dum miſera longos vita cruciatus trahit,
Quo populus adſtat ore, quis circum ſonus?

N. P. Non una facies : diſſonæ voces ſtrepunt.
Pars mæſta vultu ac corde defixo ſtupet :
Pars morte lenta fruitur, & quantum poteſt
Extendit iras; motuum diſcordia
Alit ipſa motus; parque miranda vice
Triſtes acerbos lachrymæ riſus movent,
Riſuſque lachrymas. Fine Galilæo procul
Comites ſecutæ, limen ad templi ſacrum,
Modò quas miniſtras vita, nunc teſtes habet
Mors ſæva amici, quo licet ſolo fidem
Præſtant dolendo. Lacerat hæc veſtes ſinus,
At hæc capillos, alia nudis ubera
Plangit lacertis : illius longe cavis
Reſultat antris gemitus : hanc fletus rigant.
Stat ante cunctas moris exemplum pii
Pudica mater, lachrimas cujus tenet
Gemique prohibet dolor ineluctabilis.
Quo vertat oculos neſcit : an figat ſolo ?
Qua miſera mente ſanguinem aſpiciat ſuum
Terra fluentem ? levet in altum lumina ?
Dira videbit peſte convelli ac trahi
Quos peperit artus, cernere alterutrum timens
Utrunque cernit, ſeque permittit malis.
Propius parabat ire & amplecti arborem,
Sed hæret ægrum corpus, & medios gradus
Pedes relinquunt. Ipſa vox fruſtra exitum
Quærit, poteſtque prope videri triſtior
Pendente nato, claudit huic ſanctum latus
Bis ſex ſodales inter adſuetus pio
Juvenis magiſtro. Triſte ut aſpexit jugum,

Animasque dulces non minus vita sibi
Dum vita mansit, sentit ille aliam crucem,
Graviusque torquet ille spectatus dolor.
Sed utroque tandem fortior longi moras
Rumpit silenti, Sume depositum meum
Uterque: natum mater hunc pro me tibi
Posthac adopta: tuque Zebedæi puer,
Quæ fuit amici nunc tuam matrem puta.
Hæc fatus iterum flexit in pœnam caput.
At parte in alia verticem miles quatit,
Nostræque gentis vulgus & gentis patres.
Tune ille, clamant, qui sacram rueres manu,
Idemque tertia luce relocares domum?
Ostende vires. Ipse si tanti facit,
Suamque sobolem magnus agnoscit pater,
Nunc opifer adsit, spesque confirmet tuas.
Per te data aliis ecquid auctorem suum
Salus refûgit? rumpe ferrum & vincula,
Descende trunco: petitur hæc regni fides:
Jam te sequemur. Nec satis scindi probris
Astante turba fuerat. Est qui stipite
Suspensus, animum nunc quoque homicidam p
Nec fieri in ipsa desinit pœna nocens,
Ac sic profatur: Ille si credi cupis,
Quem Deus Hebrææ gentis elegit ducem,
Nos teque serva. Non tulit vocem impiam
Culpæ necisque socius, & tandem suum
Ponens latronem: nondum, ait, disces Deum
Et fas vereri, justa quem legis sacræ
Vindicta deprehendit? Et [illegible]

Iteru

Iterum luenda? Noſtra debent crimina
Quodcunque patimur. Iſte quid fecit mali?
Verſusque ad ipſum: parce, te, miſero, precor.
Mihi rex mihique dominus, & lætum tuis
Cum te tenebit aula, ſis noſtri memor.
Ille annuit benignus, eque ipſa cruce
Largitur aſtra: Mecum, ait, mecum ſacros
Tenebis hortos, veris æterni loca,
Beatus hoſpes, antequam lucis parens
Aurora referat craſtinum terris jubar.
CH. Quid huc? repente ſonabilis motu ſolum,
Et ſtare tellus neſcit, auratos tegens
Sol ipſe vultus limite ignoto fugit,
Et ſæculorum lege contempta diem
Abrumpit æther, noxque luci debitas
Invadit horas. Dira quas portant minas
Prodigia? quanto eſt omnibus majus malum,
Quod nec ſui meminiſſe naturam ſinit?
Sed ferit aures curſus haud longe pedum.
Tu quiſquis ille es, quem ſatis noſci vetat
Caligo mundi, tam graves imple metus,
Aut ſolve. N. A. Periit, habuit eventum furor
Damnatus aſtris, quemque, ſi poſſit, velit
Et terra fugere. CH. Nil queror. Lucem tibi
Cœlum remittit. Tu tamen, quando loqui
Nobis relictum eſt, mortis effare ordinem.
N. A. Ut creſcere umbras juſſit, & medio ætheris
Curſu peracto longius Titan ſuos
Reſpexit ortus, igneæ ſenſim comæ
Periere: nolle [illegible] inductum caput

In ſe receſſit; quarta reſtabat polo
Jam pars diei, ſi tamen fuit hoc dies,
Audita vox pendentis, haud qualem halitus
Inter necem vitamque deprenſus daret,
Sed fortis & ſonora: Quid Deus ô meus
Me derelinquis? turba crudeli joco
Hoc ultimum fruitura, Thesbitæ peti
Auxilia vatis ore mentitur fero,
Jamq; adfuturum quantus aut ignem aut aquas
Cælo popoſcit. Ille ſed contra nihil:
Tantum cruore exhauſtus & fractus malis
Sitim fatetur. Vaſe defuſus latex
Amarus avidos ſpongiæ laxat ſinus:
Premit fluentem purus hyſſopi viror,
Quem levat in altum dextera adſtantis viri
Protenta arundo. Tincta ferali mero
Ille ora rurſus aperit & clarum intonat:
Habuere finem cuncta: nunc animam hanc tibi,
Tibi hanc ego animam magne commendo pater.
Hæc dum profatur, ſpiritus verbis comes
Prorumpit una, nilque ſenſuros cruci
Artus relinquit. Ille jam liber tenet
Quamcunque ſedem fortiter miſeris Deus
Adſcripſit; at nos perdito orbis ſidere
Infamia agitant monſtra: nos peragunt reos
Superi inferique; namque & umbrarum vaga
Curſat per urbem turba, quam ſedis ſuæ
Incerta tellus intimo ejecit ſinu:
Laxata hiatu ſaxa deformi patent,
Latumque functis fecit ad vivos iter

Compage rupta tumulus: unum manibus
Cælum ſepulchrum eſt; rediit antiquum chaos:
Non legis æquæ gnara, non patiens vicis,
Sed qualis ante conditam lucem fuit,
Nox atra populos intulit terris ſuos.
CH. Sed inter hæc portenta quæ circum crucem
Mens plebis? Ecquis vultus aſtantum fuit?
N. A. Lamenta fletu mixta fæmineo ſonant.
Tum ſiquis ipſi notus & vitæ comes
In morte adhæſit, ingemit tenebris diu,
Piaſque cælo tendit erepto manus,
Queriturque, tantum facere dum licuit nefas,
Manſiſſe ſolem; magna nec vitæ ſatis
Sibi certa turba eſt: parſque ſe, pars mortuum,
Pars luget orbem; cecidit Auſoniæ furor
Sævus catervæ: pacis ignaræ manus
Torpent, & arma gelidus excuſſit pavor.
Dux ipſe centum ſolitus imperio viros
Frænare, iniqua jurat extinctum nece
Heroa, cujus ipſa ſe tellus neget
Perferre pœnas horrido motu gemens,
Quem luce caſſum lucis æternæ fuga
Cælumque mærens aſſerant cœli genus.
CH. Quis iſte turbæ curſus ad limen ſacrum?
Nam cauſa in illis qualibet credi poteſt,
Niſi ſola pietas; hiſne tam impuris Deo
Litare ſperant manibus? N. A. Horrendum, nova
Prodigia & iſtuc vulgus attonitum trahunt.
Namque ille pendens trabibus auratis tapes
Multiplicis oſtri, ſciſſus in partes duas

Totus receſſit: prodita eſt ſacri fides,
Vacuumque Hebrææ gentis arcanum patet.
Fatalis illa gentium quondam tremor
Sacrata Moſi ciſta, cui denas datum
Servare leges, gemina quam volitans ſuper
Umbrabat ales, quemque fœcundo cibum
In caſtra rore fudit exemplo novo
Docens quietem ſeptimâ nubes die,
Et virga cujus flore compreſſo ambitu
Sibi victor Aron cidaris aſſeruit decus,
Templi illa veteris decora quæ fuerant prius,
Periere dudum; magno in adyto cernitur
Nil præter adytum: quicquid ignotum magis
Timuere ſæcla, panditur: flammis micans
Facibuſque templum parte ſepoſita ſui
Admiſit oculos, ſive relligio feros
Pertæſa mores fugit & cerni dedit
Penetrale nudum, ſive contempto loci
Horrore ſola mente vult numen coli.

CH. Poſitone pœnis fine quem mors attulit
Natura tandem valuit, & tellus parens
Exanima placido corpora expectat ſinu?
An nuda pendent membra & aſpectu impio
Sacræ profanant veſperam noctis ducem?

N. A. Animos feroces ſera relligio ſubit,
Ne non paratos prævia inſignis ſacri
Deprendat hora; Pontium accedunt ducem:
Laceros cruentis deripi crucibus rogant
Artus, priuſquam victima Ægypti memor
Feſtæque puras poſcerent epulæ manus.

is duobus, [illegible] queîs vitæ tenacis
ebat anima, crura ſævis ictibus
ſa, dirus oſſium ſonuit fragor,
mulque tenues ſpiritus rumpit vias.
Nec magis Jeſu fata jam functo ſua
Cohors pepercit Latia, ſed vita vacans
emente miles lancea incurſat latus.
Patuere ferro viſcera & apertis aquas
Venis micantes mixtus effudit cruor.
ublata poſtquam corpora & vacuæ cruces
Stetere, vultu turba non uno fugit,
Pars mœſta, pars attonita; quid timidis viri?
Mactandum ad agnum? vilis hæc nimium hoſtia
eſt:
Mactaſtis hominem. CH. Fallit ambiguus dies,
An triſte vulgus tuetur, & muliebribus
aniata palmis pectora & flentes genas?
At inde tardo miles Auſonius gradu
Trepidans ad altos præſidis tendit lares.

CHORUS ROMANORUM
MILITUM.

O Qui perpetua vectus in orbita
Curru flammifero tempora dividis,
Ad cujus radios noctivagus chorus
Vultu diffugiunt ſidera pallide,
Qua nunc parte poli luminis arbiter
Interceptus abes? quæ tenebris via?

Quis ſurgit medio veſper ab æthere?
Nondum te Tyriis navita Gadibus,
Stridentem Heſperiis fluctibus audiit:
Non cælo rutilas ſurripuit comas
Nubes imbriferis facta madoribus:
Non interpoſitis Luna jugalibus
Fraternis hodie viſibus obſtitit,
Quæ furtiva procul lumina colligens
Pleno circuiit cornua circulo.
An captum magico carmine Theſſalæ
Te vinxere nurus? quis Phaeton novus
Ignaris manibus fræna regens equos
Egit ſignifero tramite devios?
Quod factum ſcelus eſt? quo meruit diem
Nondum nocte data perdere ſæculum?
Ut cum viſceribus viſcera condidit,
Implevitque ſuis pignoribus patrem
Jejuni ſoboles effera Tantali:
Aut cum ſacrificæ filius Iliæ
Terrarum domini conditor imperî
Cum vita pariter funera perdidit
Diviſus lacero corpore centies.
An præſcripta polo tempora finiit
Natalis ſuperûm qui fuerat dies,
Et quo ſtare prius deſierant loco,
Hinc nunc aſtra negant currere longius?
Quæ natura tui pœna placet tibi?
Quo moles rapitur tanta? quis exitus?
Seu terras iterum fluctibus obruis,
Seu flammis dabitur vaſta licentia,

Ibit quo pelagus quod ſitit omnia?
Supremos cineres quis ſitis hauriet?
Quodcunque eſt ſolitum quod novat ordinem
Non eſt hoc hominis, non populi malum:
Aut mundus patitur triſte periculum,
Aut mundi dominus. Rurſus an impia
Titanum rabies fulmina provocat?
An Pythone malum ſævius exiit,
Lernæaque draco peſte ferocior
Cœlo vipereas oppoſuit minas?
Ecquid nunc patrio flectit in æthere
Preſſus morte Deus progenies Dei,
Donatore meri largior Evio,
Proſternente feras fortior Hercule,
Intonſo medicus major Apolline?
Nobis præcipue nox gravis incubat.
Gratus quippe Deo ſanguis & innocens
His fluxiſſe locis creditur, hoc fuit
Quod tellus tremuit, quod puduit diem.
At tu ſumme parens ætheris artifex,
Iratus vitiis, nec rigidus tamen
Confeſſos veniâ pellere ſupplices,
Humani generis crimine perditum
Mundo redde diem. Par ſemel omnibus
Unum flagitiis quære piaculum,
Quod non Threicio diſcipulo Sami,
Intellecta feris non cecinit lyra,
Non glebæ ſoboles fatidicus puer
Tyrrhenos monuit doctor aruſpices,
Idem noſtra cruore crimina diluat,

Quem nullo meritum crimine ſudimus,
Hoc placatus ades ſanguine mitior,
Et pro tot populis ſontibus unicum
Inſons ſume caput; non potuit dari
Aris ulla tuis dignior hoſtia.

ACTUS QUINTUS.

JOSEPHUS ARIMATHENSIS.

NICODEMUS.

Spectate cives: Pontii munus fero:
Ut condat hominem terra & humanæ manus,
Prece obtinendum eſt; neſcit Auſonia indoles
Vel ſponte recte facere vel gratis male.
Omne eſt in uſu facinus: his mortem imputant,
Illis ſepulchrum. NIC. Parce vanis vocibus
Joſephe, vel, ſi juſta tam dulce eſt queri,
Dimitte Romam, quære propiores reos.
Quem plangis, hunc non Romuli occidit genus,
Sed Abrahami. Vera quis ſenſa explicet
Oraculorum & legis è cælo datæ,
Quem mente tota major inſpiret Deus,
Quis dux perennes certior monſtret domos,
Pilatus iſta curat? an Latio innocens
Sub teſte cecidit? criminis falſi artifex
Italûm ſenatus, an ſacerdotum fuit?
Judicio in iſto Cæſarine an Caiphæ
Obtemperatum eſt? transferas culpam licet,

Judæa certe corda & ora, oculi quoque
Homicidium fecere: quod ſupereſt nefas,
Hoc eſt Quiritum. Quam bene Hebræis Deus
Manibus pepercit! hoc quoque Italo militi
Invidit aliquis & ſcelus mallet ſuum.
Servire adhuc nos querimus? en cædem impiam
Impune licuit facere; quid facere, inquio?
Licuit jubere. JOS. Nicodeme unis ego
Devoveo diris Iliæ & Saræ genus.
Pereant utrique. Tam diu quid fulmina
Ceſſant & imber piceus & mare peſtilens?
Quid Sodoma tantum meruit? Haud ultra tui
Me patria miſeret. Sævior Babylonio
Victore victor veniat & caſtris premat
Urbem cruentam; bella ſi non ſunt ſatis,
Fœcunda morbos ſeminet morbis lues,
Interque damna creſcat; accedat fames;
Nullos recuſet impotens rabies cibos:
Cunis in ipſis vagiens ferrum tremat
Infans paternum; redeat in matrem puer,
Dum verberantur mœnia incuſſu gravi.
Quæratur hoſtis intus, & diſcors ſibi
In ſe arma vertat populus, in templum faces;
Cognata dirimat agmina obſeſſor ferus;
Flammiſque & enſe Solyma vaſtet mœnia,
Trahatque domina compede Iliacas nurus;
Nec vincla ſolvant ſepties anni decem;
Populos per omnes miſer & immiſerabilis
Captivus erret populus: hunc juris ſui
Nulla ora, reducem nulla conſpiciet dies.

Hæc firma maneant vota; nil moror hoc ſolum,
Quod ne premam ultra nulla tam gravis eſt fug
Quam non capeſſam: vel ſi Hyperboreo procul
Subjecta plauſtro littora extorrem vocent,
Qua refuga fluctu Tethys ambiguo ferit.
Erit ille patria qui patet vero locus.
NIC. Hinc inter alios fœdus humanum genu
Inſedit error; facta quis culpat ſua?
Aliena quis non? magna pars non crimina
Damnat, ſed homines, diſpari ſententia,
Aliis ſeveri judices, faciles ſibi.
Nos, quia profana voce non addiximus
Morti immerentem, jura nec contra & fidem
Scripſit cruentum noſtra decretum manus,
Nobis placemus, magna ceu virtus foret
Non eſſe magni conſcium ſceleris ſibi.
At ſi fatemur vera, quis forti virum
Defendit ore, quiſve corrupta arguit
Livore ſævo judicum ſuffragia?
Quis commodavit legibus vocem ſuam?
Sic victa pietas faſque, dum ſanctum caput
Illi loquendo, nos tacendo prodimus.
Cum nil timentes fœminæ illius palam
In nomen irent, nos magiſtrum agnoſcere
Segnes pavori noctis umbram obtendimus.
Joſephe, tandem noſtra ſeſe aperit fides,
Sed in peremptum. JOS. Vera tu, fateor, mo
Sed ille rapiens redditum veſper diem
Cura peragere juſta nos vigili jubet.
Non longe ab ipſo Golgothæ infamis jugo

Subter virentes arborum tegitur comas
Purum receſſuſque rupis exciſæ cavum,
Nondum occupata manibus ſacris domus,
Tumulum ſenectæ nuper electum meæ
Nunc melior hoſpes habitet; inſignis viri
Notet ſepulchrum magnus hiſcenti lapis
Oppoſitus antro. Quis ſcit, an mox ſanctior
Adveniat ætas, turba cum hanc ſedem frequens
Et flexa regum capita pro templo colant,
Dignamque credant & mari & ferro peti?

NIC. Aqua pura fontis, voſq; odoriferâ è plaga
Chari liquores, ſæva quos tumuli fugit
Tabes edacis, tingite hos vultus pios,
Intrate penitus ora. Non Deus hoc ſinat,
Non fata, morti liceat ut quicquam amplius
Iſtos in artus. Siqua relligio inferis,
Non fœda tabes oſſibus nudis fluet,
Nec corpus illud ulla diſſolvet dies.

JOHANNES. MARIA MATER JESU.

VEneranda virgo, certa progenies ducis
Sub jura cujus ivit, Euphratis vadum,
Quicquid, rubentes inter & fluctus jacet,
Utcunque caſus aſperi mentem premunt,
Evince luctus, ſume avitos ſpiritus
Regum ille ſanguis. Fata te in tuto locant.
Fortuna vires ipſa conſumpſit ſuas

Toties nocendo. Poſt patrum raptas opes,
Tranſlataq; olim ſceptra in externas manus,
Quod te vetaret eſſe ſecuram fuit
Res una, natus ille te abſolvit metu:
Timere jam nil orba paupertas poteſt.
MAR. Lugere vobis forte Johannes novum
Ego nata in hoc ſum: ter decem annis amplius
Non aliud egi, nulla me ſpecies mali
Fefellit: ex quo caſta cæleſti ſatu
Detumuit alvus, dira mihi dira omnia
Cecinere vates: vidit hæc Simeon ſenex,
Imaq; in anima vulnus aſpexit meum.
Cum lacinatos inter infantum greges
Peteretur unus regio ferro puer,
Nondum ille tantis fecerat miraculis
Seſe invidendum, perfidos nondum dolos,
Et ficta quicquid turba Phariſæi tegunt,
Ipſe arguendo traxerat caput in ſuum:
Spretor ſacrorum, civica armorum tuba
Nondum audiebat: una adhuc erat illius
Culpa, eſſe natum, non tamen me terruit
Ferus ille dominus & ſuis etiam nocens:
Non ſimilis hæres, cujus inſtruxit dapes
Cervix reciſa vatis, & amori impio
Donatus oculos pavit inceſtos cruor:
Non plebs recuſans liberas voces pati
Et mille manibus ſaxa jaculatus furor,
Inſtare nullum credidi nobis malum,
Quo majus eſſe poterat, exemplo carens,
Quod nulla genitrix timuit, hoc ſolum fuit

Ego quod timerem. Miſera, num voces meo
Quæram dolori, potius an luctus premam?
O magne (namq; hoc credo nunc etiam) Deus,
Cur ad minora regna venienti mea
Tibi placuit alvus? cur ego ad pœnam tibi
Electa mater? nulla certè fœmina
Quæ peperit hominem, quæ virum fecit patrem,
Tam ſæva paſſa eſt: nulla progeniem parens
Melius adepta eſt, nulla pejus perdidit.
JOH. Quis major aures planctus aſſuetas ferit?
Quod corpus iſtud Tyria quod velo tegit
Candente ſindon? ille quis vetus ſenex
Adhuc fluentes imbre odorato rigat?
Quis adſtet alter? impetu quanto ruit
Muliebre vulgus? Fallor & mœſtos genis
Subitò micantes lachrimæ vultus gravant.
An vera video? Mater, illi artus tui,
Tuus ille ſanguis, I, rape extrema oſcula:
Imple parentem: filii hoc reſtat tibi.
MAR. Anima heu longis defeſſa malis
In majores ſuffice luctus,
Dum crudeles apud exequias
Suprema dolor munera ſolvit.
Liceat niveum tollere peplum,
Charoſq; ſemel cernere vultus.
Tunc ille miſer? talemne tuus
Mihi te populus nate remittit?
Talem Solyme ſpectare jubes,
Solyme cordi dilecta tuo?
Video foſſum mucrone latus,

Et trajectas vulnere palmas,
Et qui ferro patuere pedes.
Melius ſoelius Phœbe latebas:
Quid ad hæc nobis monſtranda redis?
Gens ætherei conſcia motus,
Voſque imprimis quorum pietas
Partus olim venerata mei eſt,
Cæli inverſas cernite leges:
Illum mecum lugete magi,
Quem ſignavit nova lux genitum,
Tenebræ occiſum docuere novæ.
Spes afflictæ ſola parentis,
Quo non piguit vivere vivo,
Nobis rediit modò rapta dies,
Te demerſum nox alta premit.
Utinam planctus, utinam notæ
Matris lachrimaſque videres.
Ego ſum thalamis intacta parens,
Quæ te verbo fœcunda tuli,
Omnis ignotum cum virginei
Stupuere ſinus, mirique novem
Crevere tuo pondere menſes.
Ego ſum cujus jam maturo
Ventre labores lare ſub tenui
Regis proavi patria vidit,
Hoc tibi fluxit de fonte liquor,
Hoc ſediſti ſarcina collo
Peluſiacis advena regnis,
Pharos exilii cùm fida tui
Veteris culpæ probra videbit,

Judæa ſoboles Memphide pejor,
Si jam finem cepit rabies,
Et te noſtri miſerere poteſt,
Longas mortis mihi deme moras:
Aut ſi natus nondum ſatis eſt,
Adjice matrem.
O nate nate, quicquid hic oculi vident,
Hoc quod pependit, quod mori potuit meum eſt,
Meumque totum: nullus in partem venit
Genitor, nec alter vendicat quicquam ſui.
Ergo omnis uni pectori incumbit dolor,
Quod te aluit & te geſſit. Ingratus bona
Neſcivit orbis, damna nec ſentit ſua.
Inops & indefenſus obiiſti necem,
Et nunc jaces inultus; ex illis quoque
Te dante greſſus qui receperunt ſuos
Nemo accurrit: ipſa nec rurſus aures
Ignara lucis ante contactus tuos
Ad te videndum venit: atque aliquis cui
Per te rediviva vita te patitur mori.
JOH. Vera iſta quereris, vera; nos toto cohors
Electa mundo filii comites tui,
En unde, quo decidimus? in nobis ſcelus
Omne eſt repertum: noſter eſt qui vendidit,
Et qui ejeravit: nec notâ quiſquam vacat:
Fugere cuncti. Doctor ô veri unice,
Amore major frater, imperio parens,
Ignoſce lapſis: ille ego ante alios tuus,
Ego quem ſacrato nocte incumbentem ſinu
Heſterna vidit, ſi quid affectus habes,

Veteris per illum, domine, te affectum rogo:
Perque hanc parentem, cujus in curam tibi
Ego dictus hæres; hanc ego ex æquo miſer
Solandus ipſe ſolor ut poſſum tamen.
Jam parce mater luctibus juſtis quidem,
Sed temperandis, & tuis fulci bonis
Animum labantem. Laudibus crevit tuis
Antiqua vatum charta: te charam Deo
Terras per omnes nulla non ætas canet.
Senioris ævi decora, quàm longe tibi
Ceſſere matres? nulla ſic genuit parens,
Et nulla tantum. Fœta in ætate ultima,
Quæ temere riſi ſenſit oracli fidem,
Et illa genitrix, cujus in Pharia puer
Projectus alga vincere undarum minas
Jam didicit infans, prole non certant tibi.
Exigua loquimur. Ipſe te obſervat polus:
Feſtæ tenebras noctis irradians face
Cœleſtes aulæ turma parenti adſtitit,
Cunaſque adorans igneus ſuperûm chorus
Genitale cecinit carmen, & nixus ſacros
Imitatus æther aſtra parturiit nova.
MAR. Fugiunt dolores; lætior præcordia
Subit ille motus, quem pudico pectore
Puella ſenſi, cum mihi interpres Dei
Spopondit uterum, fataque extimuit diu
Tam magna matrem gerere vix docilis pudor.
Majora jam proſpicio, & ante oculos meos
Omne eſt futurum. Nate tu vadis pias
Nunc inter animas major: aſſurgit tibi

Sanctus parentum populus & cœlum ſuo
Debet nepoti. Jam tuos mors pallida
Sequitur triumphos, dum remolito novus
Exis ſepulchro; non diu terris tamen
Spectandus, en mox totus ad patrem redis.
Inde ex ſuperna ſede pacatis bonus
Das jura populis: mille te linguæ colunt:
Nec meta regno: trans & Oceanum tonat
Phæbumque nomen: ferrum & hoſtiles nihil
Nocent furores: vincis, ac magni duces
Auguſta pedibus ſceptra ſubjiciunt tuis.
Quin tempus illud meta ſæclorum prope eſt,
Cum nube in alta tot ſedibus gentium
Quæſitor, orbe cum reformato manet
Nox una ſontes, una purgatos dies.

FINIS.

JOSEPHI SCALIGERI
IN
MARTIANUM CAPELLAM
AB
HUGONE GROTIO
CASTIGATUM.

Hugo ſoboles Grotius optimi parentis,
Qui limina nondum tetigit puberis ævi,
Sed mente ſenili teneros prævenit annos,
Magnum meditans auſpiciis noluit illis
Præludere, quæ veſticipum poſtulat ætas,
Sed maluit à grandibus inchoare cæptis.
Nam qui penus eſt, omnis & arca diſciplinæ,
Sed quem horridulum injuria ſquallore vetuſtas
Omni ſtudiorum nitido abdicarat uſu,
Illius ab incude profectus, atque amæno
Splendore micans, purpurea veſte decorus,
Cultuſque novo pumice Martianus exit.
Cernisne, ut ovantem lepido flore juventæ,
Commendet eum gratia luminis recentis?
Quam ſive habuit, reſtituit Grotius illi:
Seu non habuit, contulit hanc Grotius illi.

EJUS-

EJUSDEM
AD
HUGONEM GROTIUM.

QUos gravida ingeniis ætas tulit iſta poëtas,
Paucis nativo contigit ore loqui,
Larga quibus paſſim torrentia divite vena
Carmina non tacitæ grandinis inſtar eunt:
Sed veteris Genii frigent defecta calore,
Aut referunt ævi ſemina prava ſui.
At quicunque tuos, Groti divine, libellos
Sola moraturos lumina docta leget,
Verſiculos illos vel ſæcula priſca tuliſſe,
Sæcula vel rurſus priſca rediſſe putet.

JANI DOUZÆ
carmen in
HUGONEM GROTIUM.

MAgne puer, Magni digniſſima cura parentis:
Nomine ſis dubito major, an ingenio.
Grande quidem, ſed enim debes majoribus illud:
Major at ingenio laurea parta tibi.
Omina principiis certe tam grandibus inſunt.
Fallor? an & talis noſter Eraſmus erat,
Credo equidem: neque me fallunt præſagia, nam nil
Vel puerile ſatis corde vel ore ſonas.

Quod

Quodque aliis ætas per tædia mille laborum,
Hoc natura ultro gratificata tibi eſt,
Undecimæ vix dum egreſſo confinia brumæ:
Una in te leges auſa migrare ſuas.
Quid dignum tanta precer indole? perge juventæ
Exemplo & genii luce præire tui.
Et Lugdunenſi jam nunc aſſueſce theatro,
Et patriæ in laudes creſcere perge tuæ.
Tempus erit, quum te mox mirabuntur adultum
Certare antiquis, exuperare novos.

EJUSDEM IN HUGONIS GROTII ADAMUM EXULEM, Tragœdiam.

Qui Sophoclem, Senecamque legis; quid præter Homeri
Somnia, res fictas, & mera monſtra legis?
Quam ſatius tragicis digna argumenta Camœnis
Volvere de ſacris hauſta voluminibus;
Artificeſque novo ſuras vincire cothurno?
Eveniat nobis hic aliquando furor.
Qualem de tenero meditatus Grotius ungue,
Æthereo plenum numine ſyrma trahit.
Hic Sphynx nulla tibi, nulla hic miracula Scyllæ
Occurrent: hominem Grotia Muſa ſonat.
Mortiferum hic vetitâ decerptum ex arbore pomū,
Adami

Adami lapſus, exiliumque leges
Nunc primum en Latio donari atque urbe Q
tum :
Debita quæ civi gloria ſola meo;
Qui Phœbo Delphiſque ſuis; nec conſule tantu
Patre, ſed & Magni nomine dignus ovat.
Macte, inquis : Quid? ſi ordo tibi, ſi ſpiritus ac vi
Si vocum ac rerum pondera nota forent?
Quæ ſimulac nôris, peream, niſi mirabundus
Mox clames; faſtus Scotia pone tuos.
Ardua res Jephten ſcenæ oſtentaſſe Latinæ.
(Plus matri nunquam debuit illa ſuæ)
Majus opus, primos paradiſo edûxe parentes
Hei mihi, quam diſpar huic ſtatus ille fuit!

APOLLONII SCOTII
Senatoris de filiolo
HUGONIS GROTI
paucis diebus poſtquam natus eſſet, vit
functo.

QUem frons ipſa bono prognatum patre fe
bat,
Eſſet vita, minus non fore patre bonum :
Occupat infantem mors invida, nec ſinit illum
Vel circum cunas ludere poſſe ſuas.
Hoc rata; meta Pater ſi quà patet ulla ſciendi
Venit, adhuc nulla veſte notante genas,

Hu

Hunc tandem ante etiam venturum tempora fatis,
Et nondum puerum juniore forte ſenem.
At ſibi mortales data ſic eludere jura,
Queis juſtum ante obitum vita peracta erit.

I. GROTII
Patris
HUGONI GROTIO
filio, &
MARIÆ REIGERSBERGIÆ
Epithalamium.

PRima patri Soboles, primum genetricis ab alvo
Cui prodire dedit mundi ſator atque hominum rex,
Hugo, ſacrate deo fili, mea maxima cura
Quæ fuit à teneris ſupremo ut fine beatas
Cælicolum ſedes, & regna paterna reviſas,
Huc animi vires mecum incubuiſſe fateris.
Namque monendo pater, parendo filius, ambo
Fecimus officium pariter; nunquam tamen ejus
Clarius exemplum emicuit, quam munere nuper
Quando novo Batavi cura eſt tibi credita fiſci.
Tunc haud immerito ſociam tibi quærere ſumſi
Participem curæ, quæ ſcilicet ardua rerum
Quas domus exigeret, partiris tu totius eſſes.
Quin & Grotiadas patruumque patremque juvandos
Prole nova, cujus ſemper dulcedinis expers
Ille, ſed hic ſano Franciſci triſtior orbus.

Illius

Unica namque ſoror cum ſit tibi, frater & unus,
Hanc alienа ſacra excipient, nomenque referre,
Si quando eveniat, ſeries nequit ulla nepotum.
Parte alia videas Guilielmulus intervallo
Quam longo diſtet: quamvis veſtigia fratris
Sponte premat jam nunc laudum & virtutis amator.
Nam puer undenos natus non amplius annos
Spem longam jubet eſſe: mihi pars quantula vitæ
Reſtat, ut illius thalamos, tædaſque jugales
Opperiar? queis tu nobilis, matriſque rogatu
Numinis æterni legem, ſacroſque hymenæos
Concepiſti animo, jam membris & mente jugandus
Dilectæ meritò Mariæ, cui dicere dudum,
Tu mihi ſola places, poteras; jamque illa viciſſi
Tot juvenes inter mihi non dilectior alter.
Atque utinam vivat nunc Reygersbergius, olim
Non Verios tantum, ſed publica commoda ſemp
Juratus curare, neget quid lætius unquam,
Aut magis eveniſſe ſibi gratum omine fauſto.
Quin & gratetur patriæ, miſtoſque Zelandis
Rectores Batavos firmiſſima vincula laudet.
Fœlices animæ, fili, & lectiſſima conjunx,
Vivite concordes, & Avi, date, voce ſalutem.

EJUSDEM
JANI GROTII
carmen in natalem
HUGONIS GROTII,
filii ſui primogeniti
ANNI CIↃ. CXV.

QUando oblita mihi nunc carmina, vox quoque vatem
Deficit ipſa, patri novus eſt ſucceſſor habendus,
Natalem celebrare tuum qui poſſit, & una,
Hugo Groti, meritas Chriſto perſolvere grates.
Namque hodie meminiiſſe juvat redivivus ab orco
Ut rediens omnes læta nos ſede bearit.
Ergo parens ſummus natum genuiſſe profeſſus
Conſtituit regem populis: regat ille meoſque,
Atque tuos, hora fili qua natus eadem es.
Quæ nunc proſequerer, niſi jam cantare pararem
Funeris ipſe mei leſſum. Pia gaudia luctu
Haud temerare meum eſt: affectans triſtia lætos
Concedam, Guilielme, tibi conſcribere verſus.
Incipe nate, premenſque tui veſtigia fratris
Hoc quoq; digna cane: at cum reſpondentia Chriſti
Haud unquam poſſis meritis, nec quicquid ubiq; eſt
Gentis Chriſtiadum magnum quæ ſparſa per orbē,
Aude aliquo prodire tamen; ſi non datur ultra.

Tuq́ue prior fratrem, natorum maxime, noli
Temnere, more patris ſi quid ſermone pedeſtri
Germanus quandoq́ue dabit; ſic omnia votis
Reſpondere tuis videas, ſic parvulus infans,
Sic Corneliadûm par longos vivat in annos,
Sic nati natorum & qui naſcentur ab illis.

JOHANNIS PISCATORIS
Theologi carmen

AD
HUGONEM GROTIUM,
cùm Martianum Capellam ederet.

MAgnus es ingenio, doctrinâ magnus es idem,
Nominis & magni magna cupido tibi
eſt.
Non temere ergo tibi, ſed cum ratione locuta
Cognomen Groti Belgica lingua dedit.

AD
EUNDEM
BONAVENTURÆ VULCANI

SEu canis heroas, ſeu Mauritiana trophæa,
Sive aliud docto carmine condis opus,

Abdia

Abdita ſeu veterum ſcriptorum ſenſa recludis,
Græcia quos orbi protulit, aut Latium:
Omnia nec ſextam egreſſus trieterida, præſtas
Dîa Camœnarum quæ probet ipſe pater.
Nil mirum. Delphis etenim nutritus in ipſis
Plenum Phœbeo numine pectus habes.
Tota patet cortina tibi, & ſacraria Phœbi.
Perge ita, Groti; ipſius ſic mihi Phœbus eris.

EIDEM

ET

DANIELI HEINSIO,

incomparabili juvenum pari,

DOMINICUS BAUDIUS.

O Par gemellum amoris antiqua fide,
Morumque nexu, heroïciſque laudibus,
Quas æſtimare non valet proles virûm,
Qui nunc fruuntur lucis almo munere,
Præter duoſve treſve ſelectos duces
Antiſtiteſq; litterariæ rei:
Quos inter & nos forte nomen haud malum
Feremus olim, ſi bonos ad exitus
Exorſa mentis ducet efficax labor.

Damnandus atro crimine ingrati forem,
Si noſter hic libellus exiret foras
Non conſpicandus luce veſtri nominis:
Amore quorum pectus incendor magis,
Quàm vel decorus ille Cliniæ puer,
Vel Phædrus uſſit igne honeſto Socratem.
Juvenis beati, queis paciſci nil queo
Majus, nec ipſi ſæculo exoptatius,
Quam fauſtitatem ritè nôrit ut ſuam,
Deique dona pendat æquo examine
Tales quod omni laude conſpectos ferat,
Votis abunde ſufficit meis honos
Quod veſtro amore dignor, ô ſoles duo
Volventis ævi; forſan inde Baudio
Ventura quondam gens favebit, quod viris
Aſſiduus uſque cultor hæſit inclytis.
Ut hedera niſi ſurgere impotens ſuo
Stantes columnas ſtringit amplexu tenax,
Sed indecora fronde veſtit, hac ope
Tollit ſe ad duras, atque fert cœlo comam.
Sic imbecillæ conſcius ſortis mihi,
Quos æmulando æquare ſummates viros
Non eſt, honore amplector integer probro
Livoris atri, qualibus monſtris ſcatet
Hoc triſte ſeclum, & ferreum ferro magis.

EJUSDEM IN EUNDEM GROTIUM, ET HEINSIUM, CARMEN, AD DANIELEM HEINSIUM.

Divine vates, ipſe cui dotes ſuas
Apollo Phœbus contulit pleno ſinu,
Dextraque nil parcente, ſi noſtri memor
Gens poſterorum vivet, haud ulla magis
Virtute gloriaque cenſeri volo,
Quam te quod atque Grotium, ſæcli duo
Soles, amore proſecutus ſum meo:
Amore ſancto nulla quem ſequens dies
Expunget ævo, dum decus ſuum piis
Conſtabit, atque litteris honos erit.
Flos ô juventæ, parque cui nullum parem
Produxit ætas ulla virtutum ferax.
Ut vos libens amplector! aureæ ſuper
Propago gentis, orta cœlo pectora!
Non hæc enim miracla mortalis labos
Proferre poſſit; patria eſt vobis polus,
Parens Apollo; non marina me Tethis
In lucis oras patre Peleo tulit:
Vocem tamen profabor haud obnoxius,
Quam fatus olim eſt ille Nerei nepos:
Deteſtor Orco pejus atque abominor,

Qui ſeptuoſo cordis occultat ſinu
Diverſa ab iſtis ore quæ promit ſuo.
Nil gratiis do, nil ad ambitum loquor.
O dulce mentis contubernium meæ,
Non eſtis ambo ſtulta quos tuentibus
Figura monſtrat, quoſque contrectat manus.
Terreſtre corpus terra vindicat ſibi;
Sed totus orbis non capit germen poli.
Vos eſtis ille mentis igneus vigor,
Ille animus ingens hoſpes anguſti laris,
Qui mortis è contagione nil trahit,
Nil & caducis imputat parentibus.
Vobis Dei favore nomen obtigit
Livore majus & ſenecta temporum,
Exorſque lethi. Parca nullum jus habet
In ſæcla vatum, quos Perennitas ſacrat.
Cœleſtis aura morte deleri nequit,
Nec interire ſanguis heroüm poteſt.
Nihil precari majus aut vobis licet,
Aut ſæculo, quam poſſe ut diu frui
Tanto Deorum munere, ô cultum mihi
Par, & colendum ſemper antiqua fide;
Sublime cœlo latus efferam caput,
Votoque nulla ſumma deſiet meis,
Si me benignus eruditorum chorus,
Conſentienſque poſthumæ gentis favor
Tali jugo accenſere tertium velit.

DA

DANIELIS HEINSII

AD

HUGONEM GROTIUM

carmen, cum ei Silium ſuum offerret.

NOminis & patriæ ſublimis gloria terræ,
Cui fili Batavi cærulus regni patet,
Qua validis circum Cybelen complectitur ulnis,
Pontique lambit æſtuantis oſtia,
Cattigeniſque ſuis dominum defendit Iberum,
Æquale quicquam, par nihil quicquam videt:
Accipe præclaro victurum ſanguine Paulum,
Totaſque Cannas morte penſantem ſua,
Annibalis fugientem animam, Fabiumque morantem,
Tarpeiumque penè concuſſum Jovem,
Et formidantes ſummiſſis collibus Alpes;
Ultorque Eliſæ quicquid effudit Lybis
In dominum terræ ingentem, quaſſumque Quiritem,
Et jam labantis alta Romæ mœnia.
Ecce, meus præco Lybies, Pœnique furoris
Ad te ſuperbam conſul affectat viam.
Ille orbis Latialis apex, gentiſque togatæ,
Groti beatos juſſus affectat lares.
Hactenus invictas potuit geſtare ſecures;
Nunc haſce ſoli ſponte ſummittit tibi.

EJUSDEM ad EUNDEM
cùm ab eo Adamo exule tragœdia donatus eſſet.

TAndem renatæ maxime orcheſtræ pater,
Ingens cothurni ſplendor & ſcenæ decus,
Qui ſyrma voce regia ſacrum trahis;
Ignoſce faſſo: cogitur retro tuus
Pedem referre cultor, & ſuavibus
Sacri prioris exulare luſibus:
Exulque quamdiu exulem ſpectat tuum
Magnæ videtur urbis & Quiritum.
At tu profanæ fæcis antiquæ parens
Imbellis Evan, matre prognatus adeo,
Unquamne leges Bacche tranſilui tuas
Momumve læſi? dum tuli præſens opem,
Phebeiamque vulneri admovi manum?
Baccharis Heinſi: Bacchus haud uſquam tuus
Sublime thyrſo parcius pectus ferit.
At iſta rerum magna culpanda eſt tibi
Natura nutrix, obſtetrixque quæ prius
Noverca cunctis Grotio mater fuit.
Senex ephebus ille, quem Batavia
Miratur omnis, optat Hetruſcus ſibi
Omniſque Gallus, ille dum puer fuit
Vir eſſe cæpit: namque relliqui, viri
Tandem fuere: Grotius vir natus eſt.

EJUSDEM
EPITHALAMIUM
in nuptias
HUGONIS GROTII,
ET
MARIÆ REIGERSBERGIÆ.

Viderat armorum vacuas incedere gentes,
Et Batavas ceſſare manus, complexaque Martem
Cypris, & æternos aſpirans vultibus ignes,
Hactenus his, inquit, ſatis eſt confidere telis;
Quod ſupereſt concede meis; gens omnis Amorum
Riſit, & auratas manibus ſtrinxere ſagittas.
Cætera geſtat humus: medio Cytherea reſedit
Gramine; formoſus ſocios Hymenæus Amores
Claudit, & extinctos paulatim ſuſcitat ignes,
Auſpicium ſolemne ſui. Nemus arbore multa
Surgit, & Haganam gremio complectitur urbem.
Illic ſollicitos deponit Curia vultus,
Et triſtis lachrimas, & noxia verba reorum
Abripit, & lenes Zephyrus diffundit in auras.
Venerat huc blandis Mariæ complexibus hærens
Innocuus Vates illam trans æquora ponti
Nereïdumque domos, patriæque è littore terræ
Vexerat, aſpirans faciles Cyhereie ventos,
In Batavos: huc fata vocant, huc vellera ducunt
Quæ triplices nevere manus; aſpexit euntem

Pulcher, & è Divûm numero præſtantior omni,
Nec vulgo metuendus Amor; biſque omnia tela
Bis pharetræ concuſſit onus, bis ſingula luſtrat,
Et patrias percurrit opes. Pars ferrea tota eſt,
Et non diſſimilem ferro promittit amorem.
Hinc gemitus triſtiſque dolor, lachrimæq; ſequuntur
Semper, & ad ſurdos dominæ convicia poſtes.
Sunt & odoratis Libani quæ cædere ſylvis
Feſtinus conſuevit Amor; par ultima tantum
Cuſpide munitur: ſed quæ, ſi dicere verum eſt
Vatibus, & quicquam pudor eſt neſcire Deorum,
Crinali non major acu, tamen oſſibus ipſis
Hæret, & attonitam percurrit vulnere mentem.
Præterit has omnes, nec enim tum cura, ſagittas,
Aut opus eſſe videt; geminaſque educit ab alto
Humentes vatum lachrimis. Has Thracius Orpheus
Senſerat, incumbens deſerto languidus Hæmo,
Et non oblitos fato tranſmiſit amores.
Senſerat has caſto juvenis quem perculit igne
Aſteris: & ſi quem tædis fælicibus uſſit,
Aut famæ donavit Amor; pars humida multo eſt
Ambroſiæ ſucco, ſemperque virentibus herbis,
Quas Cyrrhæ producit apex pars triſte venenum
Et non innocui prætendit ſpicula ferri.
Arripit ex templo quæ viſa eſt pulchrior harum,
Eque oculis acres accendit mollibus ignes
Ridentis Mariæ: volucremque hoc igne ſagittam
Imbuit, & totos juveni demittit in artus.
Pertentatque animæ latebras. Ille inſcius ora,

Et riſus faciles nec durum in virgine formam
Diligit incipiens, & adhuc ſecurus amorum,
Nollet abeſſe tamen; Batavis diſcedere certa eſt
Finibus, & rurſus patrias defertur in oras.
Aſpicit abſentem, totuſque in imagine formæ
Vertitur, & ventos animo metitur & undas.
Paulatim gemitus, paulatim vota ſequuntur,
Et quicquid plebs læſa ſolet, mox carmina manant,
Et doctæ lachrimæ: lachrimæ de vulnere manant,
Victuruſque dolor. Sic quondam Coüs & Umber,
Et ſi quem Veneri læſum dilexit Apollo,
Flevit, & has ſeros lachrimas dimiſit in annos.
Ergo omnes Mariæ complentur nomine ceræ,
Fælicem tabulæ Mariam chartæque loquuntur.
Cæperat infælix majores vulnere curas,
Et Tragicos tentare modos: ter pulpita Cypris
Fregit, & audaces fluxerunt crinibus hydri,
Dilapſiſque hederis frontem juſtiſſima myrtus
Circuit, & Paphiæ velarunt tempora vittæ.
Ah quoties mœſtos ad læta negotia vultus
Tranſtulit, & cæcos cælando prodidit ignes,
Ardoreſque ſuos, turbataque civibus ora,
Et geſtus quos ſuaſit Amor! jam diſplicet illi,
Si quæ viſa fuit reliquis præſtantior olim;
Et formæ ſubeunt faſtidia; vota relinquunt
Finitimas urbes, patriæque excedit imago
Senſibus attonitis; pelago mens errat, & undæ
Fluctibus abripitur, proprioſque in pectore verſat.
Quid faciat? duris ceſſantem curia nodis
Alligat, & vinclis mentem gravioribus urget;

Plus dominæ promittit humus. Sic Seſtus Abydum
Traxit, & una duos facies conjunxit amantes,
Quos crudelis humus, quos ſævum diſcidit æquor.
Littora quæ triſtes domini denunciet æſtus,
Mittitur, & docto pinguntur carmine curæ,
Spemq; fovet juvenis; nondum tamen omnibus illa
Flectitur obſequiis, & adhuc ſine conjuge noctes,
Et matris præfertur amor; quid dura negare,
Aut differre potes quantum tibi contigit uni?
Illius attonitæ ſperarunt oſcula matres
Virginibus ceſſura ſuis; quos ſola recuſas,
Qualibet amplexus emiſſent dote puellæ.
Stet licet hæc virtus, Boreas ubi frigore duro
Sævit, & humanæ nequeunt miteſcere mentes;
Accurrent ſoceri: ſoli tibi fata dederunt,
Quicquid ſæva negant. Utinam ſi dura fuiſti,
Nec formoſa fores: poteras contempta videri,
Quæ dilecta noces. Seu te laus æmula tangit
Vatibus antiquis, ſeu non delebile fato
Et cum Phœbæo diffuſum lumine nomen:
Conſule quos ortu populos, quos lumine ſero
Spectat pulchra dies: ſin te facundia major
Et plauſu populi creſcentis copia linguæ:
Cedentem toties divinis vocibus Hagam
Aſpice, cum juſtis cauſarum fortis in armis
Staret, & adverſas premeret ſub judice partes.
Acceſſit ſublimis honos majorque videri
Purpura. Quanquam ô ſi teneris ſuccumbere poſſes
Vatibus, & noſtras nimium non ſpernere Muſas.
Poſt rabidas tigres, poſt triſtia corda leonum,

His pudor eſt non poſſe capi: quis cedere nollet
Laudibus, & famam venturi admittere ſæcli?
Interea triſtes augeri pectore curæ,
Nec ſe flamma capit: ſubit ire & quærere ponto
Eximios vultus: tantum prætextus eundi
Quæritur, ut ſalva ſtet majeſtate Cupido.
Hunc quoque pulchra Venus placido concedit a-
Ergo iter inſiſtet, finiſque Valachria voti, (manti.
Et tellus petitur Neptunia: ſolus eunti
Jungitur & vatis ſequitur veſtigia vates.
Sic quondam dubius fraternis ignibus autor
Aſtitit Amphion: ſic vidit lumina Phœbes,
Et fratri exhibuit geminam Leucippida Pollux.
Ipſa manu fauſtam genitrix nÆeia puppim
Appulit, & læti ſenſerunt omnia nautæ.
Totaqne tum primum terris prælata Batavis.
Riſit, & excelſas erexit Veria turres.
At vero ut vidit ſperatæ lumina Divæ,
Speratos orbes oculorum & virginis ora,
Hæſit, & infælix incerto palluit æſtu:
Hæc illi vox prima fuit: gemituſque ſubinde
Ad partes venere ſuas: hæc ſemper amanti
Sufficit, & primas peragit facundia cauſas.
Dum ſenſim dubiæ ſederunt pectoris undæ,
Tempeſtaſque animi cæcuſque evanuit horror.
Tum pariter vires mens ingenioſa Venuſque
Commiſcere ſuas: tum qualis ubique videri,
Quantaque conſuevit facundæ gloria linguæ,
Adfuit, & partes ſeſe diffudit in omnes.
Non tot ſollicitum diverſos Protea vultus

Aſſumpſiſſe ferunt, cum triſtibus undique vincli
Cingeret Atrides, arctoque includeret orbe.
Nec toties alios admittunt alba colores
Vellera, cum nondum Tyrium duxere venenum.
Paulatim dat victa manum, meruitque videri
Ferrea, nec veterum patitur meminiſſe laborum.
Quis tanto Batavas damnavit judice formas?
Cur vilis tibi terra tua eſt? cur poſtera diſcet
Exemplo peccare tuo, quæretque juventus
Fluctibus & ſævis aliquid debere procellis,
Nec tuto flagrare domi? ſaltem addite, Divi,
Annorum ſeriem, cauſaſque involvite nocte:
Aut ſi nulla latent diſcrimina, me quoque fata
Adjungant comitem: ne ſim ſapientior ullo,
Quem Valachris blando Nympha inflammavit amore,
Et noctu faciles ſolatur pectoris æſtus.
Fælices animæ, vobis nunc Heſperus Oetam
Deſerit, & fauſtam promittunt ſidera noctem,
Fælices animæ, toti jam deſtinat orbi
Grotiadem Natura ſuum; ſtat præſcia rerum,
Et teneras expaſſa manus, quæ tollat alumnum
Obvia Calliope; quicquid ridebitur illi,
Et primum male facunde tentabitur ore,
Carmen erit: donec patrias aſſurgat in artes,
Et juſta Batavum moderetur voce Senatum.

Εἰς γάμον τοῦ
ΥΓΩΝΟΣ ΓΡΩΤΙΟΥ
Ἐλλογιμωτάτου νέου καὶ
ΜΑΡΙΑΣ ΡΕΙΓΕΣΒΕΡΓΙΗΣ
Προφερεστάτης παρθένου ἐπιθαλάμιον ἔπος.

Τί πρῶτον περὶ σεῦ, τί ἔπειτα, τί ὕστατον ἄσω,
Ἀγχινόων μεγάλη Γρώτιε δόξα βροτῶν;
Τί μνήσῃς περὶ σεῖο, μετ' ἐκπρεπέεσσι κόρησιν
Οὔ τευ δευομένης οὐ θέμιας οὐδὲ φυῆς;
Ἀινέσεως ἀπέχεσθαι ὅλης πολὺ λώιον οἴω,
Ἢ ἑ κατὰ χρέος οὐ τόσσον αἰνύσαι ἔπος.
Μειότερόν γε φέρειν ἐγκώμιον ἀνδρὶ φερίστῳ,
Οὐ διὰ σφόδρα φέρειν τοῦ ψεγέμεν δοκέει.
Ἔμπ' ἐρέω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει,

Παῦρα δ' , ὅπως μεῖον μείονος αἶνου ἔχω,
Εἰδήσει νόος ὧδε σέθεν, νυὸς εἴδει λάμπει,
Ὡς σεμετ' ἀνδρεοσιν, τὴν ἦ κόρησι πρέπειν.
Ἡ μὲν ἰδεῖν μεγάλη, τύνη μέγας ἄμμιν ἀκούεις
Ὡς φρενὸς εὐφυΐη, ὡς καὶ ἐπωνυμίη.
Αὐτὰρ ἀεὶ μεγάλω θείη θεὸς· ὔμμε πέλεσθαι
Ἑλπωρῇ φρενὸς, ἐν κῆρος ἀκηρασίῃ.
Ἀμφοτέροιν πραπίδεσσεν ἐνὶ κλυτὸν οἶκα ἐχόιτην
Εὐσεβίης τε γέρας, καὶ ἀγήραστος ἔρος
Τρὶς μακάρω φιλότητος ὅσω ἐν ἀπήμα θεσμῶ
Δεσμὸς ὁ διχθάδεος σύζυγε δῆσε δύ
Τοῖς μὲν ὑπωρόφιον σφείων δόμον οὔτι τα ράξει.
Καὶ γὰρ ὁ ἱερὸς ἔρος τὴν ἀπελάσσει ἔρων.

Τὴν κραδίην δὲ θεοῦ ζάθεον δόμον οὔτι παλάξει.
Ἔστι θεοῖο δέος τῆς κακότητος ἄκος.
Ὕμμι δὲ κεῖνος ἀεὶ δοίη τάδε δοιὰ φυλάσσειν
Καὶ ἔργῳ, καὶ ἔπει, καὶ μελέτῃσι νόου.
Εἰ δέ κε τοῖσι πιθέσθαι ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει,
Ὦ μέγα συζυγίης θαῦμα μακαιρεστάτης.
Ἐν τῇ δὲ προσιδεῖν δηρὸν φάος ἠελίοιο
Ὕμμε θεός γε θέλοι, καί μιν ὄπισθεν ἀεί.
Εὐχόμενος τάδ' ἄεισα, καὶ εὔχομαι αὖθις ἀείδων
Οὐ φθόνον ἠὲ πόνον μᾶλλον ἀλευάμενος.

GERSON BUCERUS,
Paſtor Eccleſiæ Verianæ in Valachris.

GERARDI JOH. VOSSII
AD
HUGONEM GROTIUM.

O Quàm te memorem, optimi parentis
Proles maxima, ter-beate Groti.
Tu Pharſalica bella detonantem
Vitæ reſtituis; tuum eſt quod æger
Fælix nomine Marcianus ille
Jam fælix iterum vigere cœpit:
Vivunt per te Avienus atque Aratus
Et Germanicus. Alter Æſculapi,
Das vitam & ſimul accipis pereuntem.
Sed ne ſumma tuæ ſit iſta laudis,
En ſilvas ſimiles Papinianis,
En pares elegos Tibullianis;
Non cedunt Senecæ tui cothurni,
Nec cedunt epigrammatum libelli
Muſæ Bilbilicæ aut Catullianæ.
Ludunt ſingula ſinguli poëtæ.
Hæc tu cuncta potes, poëta noſter.
Quis hoc non ſtupeat, Batava Siren?
Nondum diximus. Explicas futuris
Bella Belgica ſeculis ſuavi
Ex virtutibus utriuſque cinno,
Contendens Tacitoque Livioque.
Gratior Themidi nec eſt ſacerdos,
Et ſollertior expedire cæca

Legum ænigmata. Charta teſtis illa,
Quâ præſtas mare liberum Batavis,
Et quæ poſt aliæ ſequuntur illum
Teſtis innumera illa, cui fuiſti
Salus perfugiumque turba. Teſtis
Cata Hollandia, quæ ſui patronum
Fiſci legerat. Ipſa Diva teſtis
Quindeno ſibi te ſacrans ab anno.
Adhæc plurima præſtites ſacrorum
Ipſos ſacra doces. Negare livor
Hoc unquam velit? obſtruet ſed ora
Virtus, & triplici triplex ſuperſtes
Mundo pagina: quâ pios tueris
Primores patriæ: atque quâ ſacrorum
Iſdem poſt dominum deumq; noſtrum
Jus ſummum imperiumque vindicaſti:
Et qua Chriſtiadûm docens ſalutem
Diſpellis nebulas Socinianas.
Hæc mirabitur, hæc ſtupebit orbis:
Imprimis quibus ingenî ignea illa
Vis neſcitur, & ut ſacros libellos,
Et Patrum monumenta dia verſes,
Inde à tempore, quo ſagacis, annos
Ante veſticipes, ab ore Junî,
Divini hoſpicio fruens magiſtri,
Nectar eloquii ſacri bibiſti.
Nec annis gravis otioque abundans
Facis talia; publicis ſed uſque
Diſtrictiſſime: rebus antè fiſci:
At nunc meſſibus haud quater novenis

Viſus,

Viſis, cor oculuſque civitatis,
Natali celebris quæ Eraſmiano eſt;
Et magnatibus, imperî Batavi
Inclinata ſuper quibus recumbit
Nec Alcidæ humeris ferenda moles,
Curarum ſocius comeſque fidus.
  Fælici omine dicte Magne, quid te
Sol majus videt? O decus tuorum,
Delfi gloria patrii, Batavûm
Splendor inclyte, Belgices ocelle,
Orbis delicium, Deique amores.

GUILIELMI GROTII
EPIGRAMMA
in poëmata fratris à ſe edita.

SI quis forte roget, quantum mihi debeat hoſpes,
  Cum præfixa libro nomina noſtra leget,
Expediam paucis: fratris ſunt carmina, noſter
  Eſt labor, hunc omni vendico jure mihi.
Collegi ſparſum quod erat, juſtumque volumen
  Eſſe dedi: dici laus ea noſtra poteſt.
Ac velut is curvo vertit qui vomere glebas,
  Quique jacit frugum ſemina, quique metit,
Fruſtra eſt, ac avido non affert certa colono
  Commoda, ni fruges horrea tuta tegant:
Carmina ſic uno pariter comprenſa libello
  Quod legis, hoc noſtris muneris hoſpes habes.
Non ſeges ipſa mea eſt, nec fas id dicere: tantum
  Debetur meſſis pars aliquanta mihi.

EJUS

EJUSDEM

in Silvarum libros tres.

HÆc tibi ſilva ferax dat primo ſacra libello,
Ne benè quis ſcribi carmine ſacra neget.
Res patriæ triſtéſque ſimul lætæque ſequuntur,
Et ſacra victoris ſtemmata Mauritii,
Albanique ducis decimæ, & crudelia juſſa,
Leidaque preſſa armis, ſeditione, fame,
Et reſperſa fero Maurorum ſanguine Calpe,
Et quæ cum Batavo fœdera fecit Iber.
Tertius at feſto celebrans connubia verſu
Hymen clamat, Hymen, ô Hymenæe, liber.
Si quodcunque petis tibi nos damus, ipſe viciſſim
Quod petimus præſta, quod dedimuſque lege.

EJUSDEM

pro libro Elegiarum fratris.

EN Elegos paucos numero damus: ut tuus eſt mos,
Hoc etiam credo Mome notare voles.
Exiguus ſed ſi liber hic tibi Mome videtur,
Eſto: majores adſpicis ante libros.
Omnia qui carpis non hic tamen omnia carpes.
Longa ſatis dedimus, jam breviora damus.
Carmina ſi bona ſunt, quid ni ſint optima longa?
Si mala, in exiguis ſcis minus eſſe mali.
Ergo proba longos (quid tum ſi diſplicet unus
Hic brevis?) aut libros carpere parce breves.

EJUSDEM
in Farraginum libros tres.

UT variis oculos inſtructi floribus horti
Delectant, nobis nec roſa ſola placet,
Narciſſuſve unus, ſed plures veris honores,
Queis dives terram pingere Flora ſolet:
Sic nec ſola capit majeſtas carminis omnes:
Quod varium eſt melius corda juvare ſolet.
Hinc farrago datur, varia hæc complectitur in ſe,
Gaudia, mœſtitiam, ſeria miſta jocis.
Sunt ſilvis glandes, Cereri Cerealia dona.
Egredimur ſilvas, & tibi farra damus.

EJUSDEM IN
Epigrammatum librum primum.

NOn hic nequitias habes ſalaces,
Scurrileſque jocos, calumniaſve,
Quæ bonos pariter maloſque rodant:
Non hic turpia dicta, quæ pudicos
Mores dedeceant videbis uſquam,
Sed verſus gravibus viris dicatos.
Argutos equidem leges lepores,
Sed hos innocuos, ſimulque caſtos:
Nam quæ vel rigidi legant Catones
Batavus canit auribus Batavis.

EJUS-

EJUSDEM IN LIBRI EPIGRAMMATUM

ſecundi partem priorem, quæ currus ve-
livolos & victorias Pr. Mauritii
continet.

Hic tu Mauritii (quod obſtupeſcas)
Cernis veliferos volare currus:
Hic inſignia Principis trophæa
Cantantur tibi verſibus quaternis,
Ergo cum celeres vides quadrigas,
Et lauri vice quas damus Camenas
Exornant hedera virente frontem:
Cum tot caſtra tibi poëta pingit,
Tot capta oppida, maximaſque claſſes,
Pugnataſque acies, duceſque victos,
Totum Mauritii vides triumphum.

EJUSDEM IN SECUNDI EPIGRAMMATUM

libri partem poſteriorem, quæ
INSTRUMENTUM DOMESTICUM
Inſcribitur.

Non erit hæc, hoſpes, nimium pretioſa ſupellex,
Non gemmas, non hic aurea vaſa leges.

Obvi

Obvia namque volunt Batavi, parvoque paranda
Inſtrumenta ſuæ, ſed tamen apta, domus.
Non pretium pretium facit his, ſed commodus uſus;
Quem ſi non habeas, proſit habere nihil.

EJUSDEM
in tragœdiam
CHRISTUM PATIENTEM.

VOs ô Chriſticolæ patientem cernite Chriſtum:
Scribitur hæc veſtro pagina ſancta gregi.
Graia ſuperſtitio falſorum facta Deorum
Fortia, & heroüm gaudia vana canat:
Affingatque Jovi quæ lex humana coërcet,
Germanæ thalamos, exiliumque patris:
Furtaque Mercurii referat, Martemque cruentum,
Et ſcenas ſuperûm fœdet adulteriis:
Nos fatum inſontis canimus miſerabile: nobis
Una ſalus Chriſto cum patiente pati.

EPIGRAMMA PROXIMUM,
quod incuriâ omiſſum, reponendum primo Epigrammatum libro, pag. 352.

IN MORTEM ANGELI MERULÆ.

STaret ad arſuros quum jam pater Angelus ignes,

Damnarat cujus ſæcula voce Deus,
Squallentem ſenio, ſquallentem carcere vultum
Suſtulit, immenſis fortior ipſe malis.
Cœperat ad tantum facinus palleſcere quiſquis
Fecerat: unus habet judicis ora reus.
Non, ait, hoc lethum, non, hanc, Pater optime, flammam
Deprecor; auſpiciis vicimus iſta tuis.
Ducere jam poſſum pœnas, & vivere centum
Mortibus, & cineres nempe videre meos,
Pro me, Sancte, nihil: maneant, quæ diximus, oro:
Sit tamen ô quondam tutius iſta loqui!
Hæc ubi connisus, quantum vix poſſet ab annis,
Protulerat, ſequitur ſpiritus ecce preces:
Vitaque cum dictis pariter ſuper aſtra recepta eſt:
Labitur ante ſuos corpus inane rogos.
Eripuit ſceleri mortem Deus: impia turba
Sævitiæ queritur nil licuiſſe ſuæ.
Quod ſupereſt, gelidos flammas immittit in artus;
Et pœnam cupiens poſcere, Juſta facit.

FINIS.

IMPRIMATUR.

Octob. 26. 1638.

GUIL. BRAY.